

**ZEYTİNOĞLU HALK KÜTÜPHANESİ 43 ZE 1148
NUMARADA KAYITLI GÜFTE MECMUASININ
MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİNE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

**2022
YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

Tuğba DURSUNLAR KARA

**Danışman
Doç. Dr. Şerife AĞARI**

**ZEYTİNOĞLU HALK KÜTÜPHANESİ 43 ZE 1148 NUMARADA KAYITLI GÜFTE
MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ**

Tuğba DURSUNLAR KARA

Doç. Dr. Şerife AĞARI

**T.C.
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

KARABÜK

Ağustos 2022

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	7
DOĞRULUK BEYANI	8
ÖN SÖZ	9
ÖZ.....	10
ABSTRACT.....	11
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	13
ARCHIVE RECORD INFORMATION	14
KISALTMALAR	15
ARAŞTIRMANIN KONUSU	16
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	16
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	16
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM	17
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	17
GİRİŞ	18
1. BİRİNCİ BÖLÜM.....	22
1.1. 43 Ze 1148 Numaralı Güfte Mecmuasının Tanıtımı.....	22
1.1.1. Mecmuanın Fiziksel Tavsifi.....	22
1.1.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri	25
1.1.3. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri	27
1.1.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları.....	29
1.1.5. Mecmuada Yer Alan Hece Ölçüleri	30
2. İKİNCİ BÖLÜM	32
2.1. Güfte Mecmuasında Yer Alan Makamlar	32
2.1.1. ‘Acem ‘Aşîrân	35
2.1.2. ‘Acem Bûselîk.....	36

2.1.3.	‘Arabân Bûselîk	36
2.1.4.	‘Arazbâr Bûselîk.....	36
2.1.5.	‘Arazbâr	36
2.1.6.	Bayâtî ‘Arabân.....	37
2.1.7.	Bayâtî.....	37
2.1.8.	Bûselîk	38
2.1.10.	Evc Ârâ	39
2.1.11.	Evc.....	39
2.1.12.	Evc Bûselîk	40
2.1.13.	Ferah-nâk	40
2.1.14.	Gerdâniyye Bûselîk.....	40
2.1.15.	Gül‘izar	41
2.1.16.	Hicâz.....	41
2.1.17.	Hicâz Bûselîk.....	42
2.1.18.	Hisâr Bûselîk	42
2.1.19.	Hüseyinî ‘Aşîrân.....	42
2.1.20.	Hüseyinî	43
2.1.21.	Hüzzâm	43
2.1.22.	Karcıġar	44
2.1.23.	Kurdî.....	44
2.1.24.	Mâhûr	44
2.1.25.	Muhayyer Bûselîk.....	45
2.1.26.	Muhayyer Kurdî	45
2.1.27.	Muhayyer Sünbüle.....	45
2.1.28.	Muhayyer.....	46
2.1.29.	Muste‘ar.....	46
2.1.30.	Nevâ.....	47
2.1.31.	Nevâ Kurdî	47
2.1.32.	Nihâvend	48
2.1.33.	Nühüft	48
2.1.34.	Pesendîde	48
2.1.35.	Rast.....	49
2.1.36.	Sabâ Bûselîk	49

2.1.37.	Sabâ Zemzeme.....	49
2.1.38.	Sabâ.....	49
2.2.20.	Sakîl (Sakıyl).....	50
2.1.39.	Segâh.....	50
2.1.40.	Sipîhr.....	51
2.1.41.	Sultân-ı ‘Irâk.....	51
2.1.42.	Sûz-ı Dil.....	51
2.1.43.	Sûz-nâk.....	52
2.1.44.	Şehnâz.....	52
2.1.45.	Şehnâz Bûselîk.....	52
2.1.46.	Şevk-Efzâ.....	53
2.1.47.	Şevkutarab.....	53
2.1.48.	Tâhir Bûselîk.....	54
2.1.49.	Tâhir.....	54
2.1.50.	‘Uşşâk.....	54
2.1.51.	Zevk-i Tarab.....	55
2.2.	Güfte Mecmuasında Yer Alan Usuller.....	55
2.2.1.	Çenber.....	60
2.2.2.	Darbeyn.....	61
2.2.3.	Devr-i Kebîr.....	61
2.2.4.	Düyek.....	61
2.2.4.	Fer‘.....	61
2.2.5.	Hafîf.....	61
2.2.6.	Hâvî.....	62
2.2.7.	Muhammes.....	62
2.2.8.	Nakş-ı Semâ‘î.....	62
2.2.9.	Nîm Devir.....	62
2.2.10.	Remel.....	63
2.2.11.	Semâ‘î.....	63
2.2.12.	Zencîr.....	63
2.3.	Mecmuada Adı Geçen Güftekârlar.....	64
2.3.1.	Ârif Hikmet Dede.....	66
2.3.2.	Dede Efendi.....	66

2.3.3.	Enderunlu Vâsıf.....	67
2.3.4.	Enfî Hasan Ağa.....	68
2.3.5.	Halifezâde Tâhir Efendi.....	68
2.3.6.	Hüseyin Fâzıl Bey.....	69
2.3.7.	İlhâmî (III. Selim).....	69
2.3.8.	Kadı Üveysi Efendi.....	70
2.3.9.	Küçük Mehmet Ağa.....	70
2.3.10.	Mehmed Riyâzî Efendi.....	71
2.3.11.	Münif-i Antâkî.....	71
2.3.12.	Nâbî.....	71
2.3.13.	Nâfiz.....	72
2.3.14.	Nâilî-i Kadîm.....	72
2.3.15.	Necîb (III. Ahmed).....	73
2.3.16.	Necmî.....	73
2.3.17.	Nef'î.....	74
2.3.18.	Rıfat Efendi (Hafız Molla).....	75
2.3.19.	Sâkıb.....	75
2.3.20.	Süleyman Nahîfî Efendi.....	75
2.3.21.	Sünbülzâde Vehbî.....	75
2.3.22.	Şâkir Ağa.....	76
2.3.23.	Şeyh Gâlib.....	77
2.3.24.	Şeyh Sırrı.....	78
2.3.25.	Tahir Efendi.....	78
2.3.26.	Zaharya.....	78
2.4.	Mecmuada Adı Geçen Bestekârlar.....	79
2.4.1.	Abdi Efendi (Tulum).....	82
2.4.2.	Abdulkâdir Merâgî.....	82
2.4.3.	Abdullah Çelebi (Tosunzâde).....	83
2.4.4.	Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı).....	83
2.4.5.	Abdülhalim Ağa.....	83
2.4.6.	Ahmet Çelebi (Na'ne).....	84
2.4.7.	Baha Bey (Sermüezzin).....	84
2.4.8.	Çömlekçizâde Receb Çelebi.....	84

2.4.9.	Denizoğlu Ali Bey	84
2.4.10.	Dilhayat Kalfa	84
2.4.11.	Ebûbekîr Ağa	85
2.4.12.	Gevrekzâde Mustafa Ağa	85
2.4.13.	Hacı Salih Efendi	85
2.4.14.	Hâfız Abdullah Ağa	86
2.4.15.	Hâfız Post	86
2.4.16.	Halil Efendi	86
2.4.17.	Hâşim Bey	86
2.4.18.	Hatipzâde Osman Efendi	87
2.4.19.	Itrî	87
2.4.20.	Kara İsmail Ağa	88
2.4.21.	Kemânî Corci Efendi	88
2.4.22.	Kemânî Rıza Efendi	88
2.4.23.	Kömürcüzâde Mehmet Efendi	88
2.4.24.	Medenî Aziz Efendi	89
2.4.25.	Mehmet Efendi (Küçük Müezzin)	89
2.4.26.	Muallim İsmail Hakkı Efendi	89
2.4.27.	Mustafa Ağa (Kemânî)	90
2.4.28.	Rıfat Efendi (Hafız Molla)	90
2.4.29.	Sadullah Ağa	90
2.4.30.	Seyyid Mehmet Nuh	90
2.4.31.	Suyolcuzâde Sâlih Efendi	90
2.4.32.	Tab'ı Mustafa Efendi	91
2.4.33.	Tanbûrî İsak Efendi	91
2.4.34.	Tanbûrî Mustafa Çavuş	91
2.4.35.	Tatyos Efendi	92
2.4.36.	Vardakosta Ahmed Ağa	92
2.4.37.	Yahya Nâzım Efendi	92
3.	43 Ze 1148 Numaralı Güfte Mecmua'sının MESTAP'a Göre Tasnif Tablosu	
	94	
3.1.	METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM	176
3.2.	Transkripsiyonlu Metin	177

SONUÇ	361
KAYNAKLAR	364
TABLolar LİSTESİ	372
ÖZGEÇMİŞ	373

TEZ ONAY SAYFASI

Tuğba DURSUNLAR KARA tarafından hazırlanan “ZEYTİNOĞLU HALK KÜTÜPHANESİ 43 Ze 1148 NUMARADA KAYITLI GÜFTE MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİNE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Şerife AĞARI

Tez Danışmanı, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Oy Birliği ile Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 31/08/2022

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Doç. Dr. Şerife AĞARI (KBÜ)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Muhammet İNCE (KBÜ)

Üye : Prof. Dr. Vusale MUSALI (KÜ)

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yaptığımı beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Tuğba KARA

İmza :

ÖN SÖZ

Mecmua toplanıp biriktirilen yer anlamına gelmektedir (Parlatır, 2014, s. 1033). Son yıllarda artan mecmua çalışmaları sayesinde klasik Türk edebiyatı hakkında bilgi sahibi olmadığımız şairlerin, şiirlerin ve hatta müstakil eserlerin gün yüzüne çıkması sağlanmaktadır. Mecmualar sadece edebiyat alanında değil sosyal hayatın pek çok alanına dair bize bilgiler sunmakta; hem yazıldığı dönemin edebî zevkine hem de sosyal yaşantısına ışık tutmaktadır. Nitekim kütüphanelerimizde sadece şiir mecmuaları değil aynı zamanda ilahi mecmuaları, risale mecmuaları, na‘t mecmuaları, kaside mecmuaları gibi farklı konularda ve türlerde eserlerin bir araya getirildiği mecmualar bulunmaktadır. Bu eserler sayesinde başta klasik Türk edebiyatı alanı olmak üzere pek çok ilim dalına fayda sağlanmaktadır. Güfte mecmuaları da bu önemli eserlerden birisidir. Zamanla kaybolmaya yüz tutmuş şiirler, besteler, makamlar, şairler, güfte mecmuaları sayesinde gün yüzüne çıkarılarak yaşatılmaya çalışılmaktadır.

Biz de tezimizde Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numara ile kayıtlı olan güfte mecmuasını ele alarak günümüzde eser sayısı az olan bestekârları tespit etmeye, makamları ve bu makamlarla bestelenen eser sayılarını ortaya koymaya çalıştık. Aynı zamanda mecmuanın MESTAP¹ tablosunu oluşturarak şiirlerin dökümünü hazırladık.

“Hakikat arayarak bulunmaz fakat bulanlar arayanlardır” sözü ile bu uzun yolda yürürken pes etmeden çalışmam gerektiğini hatırlatan, her daim yanımda olan ve desteğini üzerimden esirgemeyen Doç.Dr Şerife AĞARI hocama teşekkür ederim.

Hayatım boyunca yanımdan ayrılmadan beni destekleyen annem Sevim DURSUNLAR’a, ablam Esra DURSUNLAR’a ve aileme teşekkürlerimi sunarım. Ulaşmak istediğim her anda yardımını eksik etmeyen Esra ÇINAR, Esmâ ATAY ve Yasemin AVCI’ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışma ortamım için zemin hazırlayan, her an yanımda olan eşim Furkan KARA’ya teşekkürlerimi sunarım.

¹ Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL başkanlığında 2011 yılında yürütülmeye başlanılan bu önemli proje birçok üniversitenin araştırmacıları tarafından çeşitli akademik çalışmalarla devam ettirilmektedir. Detaylı bilgi için bkz: <https://mecmualar.tr.gg/MESTAP-ProjesiHakk%26%23305%3Bnda.htm>

ÖZ

Mecmua, eserlerin bir araya getirilip toplandığı yerdir. Bu anlamda mecmualar önemli kaynaklar olarak değerlendirilebilir. Mecmualar konularına ve yapılarına göre şiir mecmuası, güfte mecmuası gibi farklı şekillerde tasnif edilmiştir. Tezimizin de konusu olan güfte mecmuaları da hem klasik Türk edebiyatı hem de klasik Türk mûsikisi alanında eserler, makamlar, besteler ve bestekârlar gibi birçok farklı alandaki bilgiye ulaşmada bize yardımcı olmaktadır.

Çalışmamızda Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numarada kayıtlı olan ve 88 varaktan oluşan güfte mecmuasının transkripsiyonlu metni hazırlanıp incelenmiş ve MESTAP'a göre tasnif edilmiştir.

Mecmuada yer alan nazım şekilleri, aruz ölçüleri ve hece ölçüleri, makamlar, usuller, güftekarlar ve bestekârlar hakkında detaylı bir araştırma yapılmış ve bu bilgiler ayrıca tablolar halinde gösterilmiştir.

Güfte mecmuasında bulunan makamlar tek tek değerlendirilip bilgiler verilmiş; aynı şekilde mecmuada yer alan usuller incelenerek TRT nota arşivi ile karşılaştırılmıştır. Daha sonra makamlar ve usuller tablo haline getirilmiştir. Eserlerin güftekârları ve bestekârları tespit edilmiş ve haklarında bilgi verilmiş ve bu bilgiler tablo halinde de gösterilmiştir. Çalışmada şairlerin şiirleri divanlarından bulunarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Mahlasları ve TRT nota arşivi sayesinde ulaşılan bestekâr ve güftekârlar, mecmuadaki eserlerin dönemlerini tespit etmede yardımcı olmuştur. Bu sayede günümüze kadar gelen birçok bestenin mecmuada yer aldığı tespit edilmiştir.

Çalıştığımız bu güfte mecmuasında pek çok bestekâr ve güftekâr hakkında bilgi verilerek tekrar hatırlanması sağlanmış, bu sayede unutulmaya yüz tutmuş birçok bestekârın eseri gün yüzüne çıkarılmıştır. Ayrıca makamlar ve usullere de yer verilmiş, böylelikle geçmişten günümüze kadar gelen eserler hafızalarda tazelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı; Mecmua; MESTAP; Güfte Mecmuas

ABSTRACT

Mecmua is the place where the Works are brought together and collected. In this sense, journals can be considered as important sources. Magazines have been classified according to their subjects and structures in different ways such as poetry magazine and lyrics magazine. Lyrics magazines, which are also the subject of our thesis, help us to reach information in many different fields such as Works, maqams, compositions and composers in the field of both classical Turkish literature and classical Turkish music.

In our study, the transcribed text of the 88-leaf lyrics journal, which is registered in the Zeytinoğlu Public Library with the number 43 Ze 1148, was prepared and analyzed and classified according to MESTAP.

A detailed research was carried out before giving information about the verse forms, aruz measures and syllable measures, maqams, tempos, lyrics and composers in the journal and before creating the table.

The authorities in the lyrics magazine were evaluated one by one and information was given; in the same way, the methods in the journal were examined and compared with the TRT music archive. Later, modes and procedures were tabulated. Lyricists and composers of the Works were identified and information was given about them, and this information was also shown in a table. In the study, the poems of the poets were found from their divans and comparisons were made. The composers and lyricists, reached through their pseudonyms and the TRT notation archive, helped to identify the periods of the Works in the magazine. In this way, it has been determined that many composers that have survived until today are included in the magazine.

In this lyric magazine we were working with, information about many composers and lyricists was given and they were remembered again, and in this way, the Works of many composers that were on the verge of being forgotten were brought to light. In addition, maqams and rhythms were also included, so that the Works from the past to the present were refreshed in the memories.

Keywords: Classical Turkish Literature; Collection; MESTAP; Lyrichs Collection

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	ZEYTİNOĞLU HALK KÜTÜPHANESİ 43 ZE 1148 NUMARADA KAYITLI GÜFTE MECMUASININ MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ
Tezin Yazarı	Tuğba DURSUNLAR KARA
Tezin Danışmanı	Doç Dr. Şerife AĞARI
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	31.08.2022
Tezin Alanı	Eski Türk Edebiyatı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	373
Anahtar Kelimeler	Klasik Türk Edebiyatı; Mecmua; MESTAP; Güfte Mecmuası

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	THE CLASSİFİCATION OF THE LYRİCS JOURNAL REGISTERED AT THE ZEYTİNOĞLU PUBLIC LIBRARY, NUMER 43 ZE 1148, ACCORDİNG TO THE SYSTEMATIC CLASSİFİCATION PROJECT OF THE JOURNALS (MESTAP).
Author of the Thesis	Tuğba DURSUNLAR KARA
Advisor of the Thesis	Doç. Dr. Şerife AĞARI
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	31.08.2022
Field of the Thesis	Old Turkish Literature
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	373
Keywords	Classical Turkish Literature; Collection; MESTAP; Lyrichs Collection

KISALTMALAR

bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	: Gazel
Nr. / No.	: Numara
s.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
vd. /vs.	: Ve diğçerleri
YL.	: Yüksek Lisans Tezi

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Araőtirmamızda Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numarada kayıtlı olan mecmuanın transkripsiyonlu metni hazırlanıp incelenmiş ve içerisinde bulunan bilgiler MESTAP projesine uygun bir şekilde tablo haline getirilmiştir. Mecmuadaki güftekârlar, bestekârlar, makamlar, usuller tespit edilip haklarında bilgi verilmiş ve tablo haline getirilerek dikkatlere sunulmuştur. Ayrıca güftelerin tamamı TRT nota arşivinde olan güftelerle karşılaştırılmış ve kayıtlarda olmayan eserlerin gün yüzüne çıkarılması sağlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

43 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuası incelenmiştir. İncelemiş olduğumuz mecmuada 15-20.yüzyıllar arasında bulunan şairlerin şiirleri ve bu yüzyıllarda yaşamış olan bestekârların besteleri yer almaktadır. Bu çalışmada mecmuadaki eserler yazıldıkları dönemlerin özelliklerine göre incelenmiş hem klasik Türk şiiri hem de klasik Türk mûsikîsinin ortak eserleri ortaya çıkarılmıştır. Böylelikle gelenek ve göreneklerimizde yüzyıllar içerisindeki değişiminin ortaya konulması ve geçmişten günümüze aktarımı sağlanan kültürel değerlerimizin gelecek nesillere aktarılması amaçlanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

43 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuasının ilk başta transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır. Daha sonra çalışma Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne göre tablo haline getirilmiştir.

Giriş ve iki bölümden oluşan çalışmada ilk bölümde mecmuanın fiziksel tavsifine, mecmuadaki dil hususlarına, nazım şekillerine, aruz ve hece ölçülerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise mecmuada adı geçen makamlar ve usuller hakkında bilgi verilip makam ve usul tablosu oluşturulmuştur. Ayrıca güftekârlar ve bestekârlar hakkında da kısaca bilgilere yer verilmiş ve güftekâr ve bestekâr tablosu hazırlanmıştır. Metnin transkripsiyonlu halinin hazırlanmasında izlenen yöntemde de yer verilmiştir.

Son olarak çalışmanın transkripsiyonlu metni verilmiş; Sonuç ve Kaynakça ile çalışma sonlandırılmıştır.

ARAşTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

43 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuası üzerinde çalışma yapılırken transkripsiyonlu metnin doğru bir şekilde oluşturulmasına dikkat edilmiş, güftekâr ve bestekârlar hakkında bilgilere yer verilip tablolar halinde gösterilmiştir. Ayrıca eserlerin makamları ve usulleri de tespit edilmiş ve yine farklı tablolarla okuyucunun dikkatine sunulmuştur. Güfte mecmuasına çalıştığımız süreç boyunca temel ilkemiz incelemiş olduğumuz güfte mecmuasının gelecekte insanlara ne kadar fayda sağlayacağını sorgulamak ve bu doğrultuda çalışmayı tamamlamak olmuştur.

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARşILAşILAN GÜÇLÜKLER

alışmış olduğumuz 43 Ze 1148 numarayla Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde yer alan mecmua bir güfte mecmuasıdır. Metin okunduktan sonra MESTAP'a uygun olarak tablo haline getirilmiştir. Transkripsiyonlu metin hazırlanırken Arap alfabesi ile yazılan kelimelerin okunmasında güçlük yaşansa da birçoğu okunmuştur. Ayrıca bestekâr ve güftekârlar tespit edilirken TRT nota arşivinde bulunan güfte sahibinin ismiyle metindeki mahlasların zaman zaman farklı olması sebebiyle bazı zorluklar çekilmiştir. Ayrıca usul ve makamlar hakkında tablo oluştururken TRT nota arşivindeki usul ve makamlarla güfte mecmuasındaki usul ve makamların farklı olması benzer sıkıntılar meydana getirmiştir. Fakat farklı kaynaklardan yapılan karşılaştırmalarla bu zorluklar da aşılmıştır.

GİRİŞ

Mecmuanın Tanımı

Arapça ceme‘a (جمع) kökünden gelen mecmua kelimesi cem‘ mastarından meydana gelmiştir. Sözlük manası “toplanmış, biriktirilmiş şeylerin tamamı” (Parlatır, 2014, s. 1033) anlamına gelmektedir. Kısacası mecmua birçok eserin bir araya getirilerek toplanmasına verilen addır. Edebi terim olarak ise mecmua “çeşitli konuların işlendiği yazıları içine alan kitap veya şiir defteri” (Kaplan, 2013, s. 90) şeklinde tanımlanmıştır.

Mecmualar genellikle birçok şair ve eseri hakkında bilgiler içermektedir. Bu eserlerin belli bir tertip ve düzen içinde bir araya getirilerek derlemesi yapılmıştır. Yapılan derlemeler sayesinde pek çok farklı malzemeye rahat bir şekilde ulaşım sağlanabilir. Mecmualar ilk olarak bir not defteri şeklinde meydana gelmiştir. İçerisinde fetvalar, derlemeler, belgeler, muammalar vs. bulundurmaktadır. Zamanla belli bir düzenleme yapılarak bir kitap haline getirilmiştir (Kılıç, 2012, s. 77).

Mecmuaların Oluşumu ve Gelişimi

Mecmuanın oluşum ve gelişimine bakıldığında ilk olarak Hz. Peygamber zamanında hadislerin toplanmasıyla ortaya çıkmıştır (Uzun, 1983, s. 266). Bu hadislerin bir araya getirilmesi derleme olarak kabul edilirse daha sonra oluşan mecmuaların içerik ve muhtevalarında farklılıklar görülmeye başlanmıştır. Mecmualara Osmanlı döneminde 15. yüzyıldan itibaren ilgi çoğalmış, 16. yüzyıldan sonra ise mecmuaların çeşitliliği iyice artmıştır.

“Daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet gördüğü anlaşılan özel mecmuaların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, cildi, yazısı, tezhibi, şekli gibi vasıfları ve maddi nitelikleri itibariyle birbirlerinden çok farklı olduğu, bir kısmının düzensiz, adeta karalama defteri, bir kısmının çok düzenli ve özenli bir sanat eseri niteliği taşıdığı görülmektedir. Düzensizlerin çoğu doğrudan derleyicisinin eliyle yazılmış olduğu için okunaksız ve istinsah hatalarıyla dolu, babadan oğula veya elden ele intikal ettiği için dolaylı farklı kişilerin yazısına ve ilgisine göre şekillenmiş, değişik konulara yer veren güvenilir metinler halindedir” (Uzun, 1983, s. 266-268).

Mecmuaların Şekil ve İçerik Özellikleri

Mecmualar çok yaygın hale geldikten sonra içeriğine ve özelliklerine bakılarak mecmûatü'l-eş'ar, mecmûatü'l-münşeât vb. farklı adlandırmalar yapıldığı görülmüştür. Bazı mecmualar ise tertipleycilerinin isimlerini almıştır. Mecmuaları derleyenin dillere hâkim olup olmadığı göz önünde bulundurularak tertip olunan mecmualar ya sadece Türkçe, Arapça, Farsça yazılmış ya da bu dillerin karışımı halinde yazıldığı da olmuştur (Uzun, 1983, s. 266-268).

Mecmuların tamamı hakkında inceleme yapılırken pek çok soruya yanıt aranmıştır. Var olan külliyyatın nasıl değerlendirilmesi gerektiği, bir mecmuanın bütün mecmualar arasındaki yerinin ne olduğu gibi sorular yöneltilmiştir (Gürbüz, 2013, s. 68). Mecmualar incelendiğinde bazılarının yazılış tarihleri hakkında net bilgilere rastlanılmamaktadır. Fakat dil özellikleri sayesinde dönem hakkında bilgiler elde edilebilir. Bu sayede dönemin şiir zevki, şairleri vs. hakkında bilgiler toplanabilmektedir (Kılıç, 2012, s. 78).

Mecmualar muhteva bakımından incelendiği vakit belli bir yer, kültür vs. hakkında yeterli bilgiyi verdiği tespit edilmiştir. Bazı mecmualara bakıldığında sadece bir zevk amacıyla yazıldığı, bazılarında ise bireysel olarak yazılmış olup bir şahıs hakkında yeteri kadar bilgi toplanmasını sağladığı görülmüştür. Mecmualar gelenek ve görenekleri, ortaya çıkarılamamış birçok malzemeyi birarada bulundurmaktadır. Nitekim bu eserler sayesinde geçmişte olanın ince ince işlenip ortaya çıkarılması sağlanmaktadır. Bazı mecmua metinleri genel bazıları ise dikkati üzerine çekecek kadar özel mecmualardır. Bu mecmualar sadece dikkat çekmek ve eğlence için kaleme alınmamış, aynı zamanda bilgilerin toplanması ve kaybolmaması sebebi ile yazılmıştır. Ayrıca mecmualar şairlerin yetişmesini sağlamış ve genel okuyucuya da hitap etmiştir.

Mecmuların Sınıflandırılması

Mecmualara farklı yönlerden bakan çeşitli tasnifler bulunmaktadır. Muhteva bakımından ilk defa mecmuaları değerlendiren kişi Agah Sırrı Levend'dir. Türk Edebiyatı Tarihi adlı kitabında mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Nazire mecmuaları
- Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları

- Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesi ile meydana gelen mecmualar
- Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesi ile meydana gelen mecmualar
- Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgiyi, fikrayı ve özel mektubu kapsayan mecmualar (Levend, 1998, s. 166-167).

Bir başka tasnif yapan kişi ise Günay Kut'dur. Kut'un tasnifi de şu şekildedir:

- Nazire mecmuları
- Seçme şiir mecmuaları
- Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar
- Karışık mecmualar
- Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (Kut, 1986, s. 170-174).

Zamanla mecmua çalışmalarında artış görülmektedir. Bu çalışmalardan birisinde de Atabey Kılıç'ın tasnifine rastlanmaktadır. Bu tasnif şu şekildedir:

- Cilt ve tertip hususiyeti bakımından: Cönkler, mecmualar
- Şekil bakımından: Manzum metin mecmuaları
- Dil bakımından: Arapça, Farsça, Türkçe, çok dilli mecmualar
- Muhteva bakımından: Din, tasavvuf, fal ve remil, hikâye, hezel ve hiciv, edviye, mûsikî, hat ve kitabet mecmuaları
- Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar (Kılıç, 2012, s. 75-96).

Güfte Mecmuaları

Eski zamanlardan beri kişinin duygusal yanlarını ortaya çıkaran unsurlardan birisi de mûsikîdir. Geçmiş dönemlerde mûsikîşinas şairlerin olması ve şiirlerinde mûsikînin ön plana çıkarılmaya çalışılması aslında bu şairlerin mûsikîye ne kadar fazla önem verdiklerini göstermektedir. Mûsikîşinas şairlerin insanları büyüleyecek derecede kaleme aldığı şiirler derin bir şekilde nağmelendiğinde “güfte” halini almıştır (Çıpan, 2012, s. 204-205). Güfte kelimesi Farsça'da “güften” mastarından türemiştir (Özkan, 1983, s. 217). Sözlük manasına bakılacak olursa “söyleniş, söylenmiş, mûsikîye

uyarlanan bir şarkı, manzume veya tiyatro oyununun nazmı veya sözü” anlamlarına gelmektedir (Parlatır, 2014, s. 530). Türk mûsikîsinde ise “kâr, beste, semâ’î, şarkı türkü vs. dini ve din dışı formlarda bestelenen eserlerin sözü” anlamlarına gelmektedir (Özkan, 1996, s. 217-218). Güfteler yazarın düşüncelerini anlatırken birçok konuyu da içinde barındırmaktadır. Bu konulardan ilk akla gelen aşktır. Aşkla anlatılmak istenen sadece maddi aşk değil aynı zamanda manevi aşktır. Aşk konusu işlenirken romantik bir üslup kullanılmış ve bu derûnî konu en ince ayrıntısına kadar işlenmiştir. Güftelerde dinî konuların yanında din dışı konular da yer almaktadır. Günlük yaşantı, aile, ayrılık, vuslat vs. gibi konular bunlardan bazılarıdır.

Güfte mecmualarına zaman geçtikçe ilgi artmış, böylelikle güfte mecmualarının sayıları da artmıştır (Çıpan, 2012, s. 205-206). Eski güfte mecmualarında güfteler belli bir düzen içerisinde sıralanmıştır. Buna göre başta yer alan makamlar fihristinin hemen ardından her makama ait müstakil bölümler bulunur ve her bir bölümde büyük formdan küçük forma doğru giden bir düzen oluşturulur. (Özkan, 1983, s. 217-218). İlk dönemlerde sözlü gelenek olması sebebiyle bestelenen birçok eser kaybolmaya yüz tutmuştur. Daha sonra matbaanın icadı ile besteler yazıya geçirilmiş, böylelikle günümüze kadar ulaşması sağlanmıştır. Bestekârlar tarafından şiirler bestelenip güfte haline getirilerek daha fazla akılda kalması sağlanmıştır. Böylelikle günümüze daha fazla eser ulaşmıştır. Söz konusu güfte mecmuaları incelendiğinde yazıldığı dönem hakkında bilgilere de rastlanılmaktadır. Kısacası günümüze kadar ulaşan bu mecmular ile o dönemin gelenek ve kültürü, şiirleri kaleme alan şairler, eserleri besteleyen bestekârlar ve daha fazlası hakkında detaylı bilgiye sahip olunmaktadır.

1. BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. 43 Ze 1148 Numaralı Güfte Mecmuasının Tanıtımı

1.1.1. Mecmuanın Fiziksel Tavsifi

Güfte mecmuası Kütahya'nın Tavşanlı ilçesindeki Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numarası ile kayıtlı bulunmaktadır. Mecmuanın fiziksel özellikleri ile ilgili arşiv kaydı bulunmamaktadır. Mecmuanın dış kapağı kahverengi deri olup altınla cetvelleri çekilmiş ve dört köşesine dörder nokta ile üçer adet tığ eklenmiştir. Kapağın sırtında kütüphane numarası yazmaktadır. Mecmuanın kâğıdı ince abadi kâğıt olup kullanılan yazı çeşidi rik'adır. 88a'da Mahir Ağa'ya ait temellük kaydı bulunmaktadır.

Başı:

Semā'ī

Meclisde bu revnağ bu şetâret saña maşşûş

Bu nâz bu nezâket bu leţâfet saña maşşûş

Sonu:

Bu mecmû'a-i hüzzâm (?) bende-i faqr u haqirullâhın zâ'if kulu Mâhir Ağanıdır.

Mecmua 88 varaktan oluşmaktadır. Mecmuada yırtılmış sayfalar bulunmaktadır. Bunlar; 42a-42b-43a-43b, 46b-47a'dır.

Mecmuanın her bir sayfası en fazla 19 en az 2 satırdan oluşmaktadır. Mecmuada toplam 29 varakta şiir bulunmamaktadır. Fakat bazı varaklarda makamlar ve usulleri yazılmıştır. Mecmuada iki renk mürekkep kullanılmıştır. Siyah mürekkep şiir kısımlarında, kırmızı mürekkep ise başlıklarda ve terennümlerde kullanılmıştır. Ancak tamamı siyah renkle yazılan güfteler de mevcuttur.

Sayfalar iki kez numaralandırılmıştır. Bu numaralandırma yapılırken Arap alfabesi kullanılmıştır. İlkinde sayfa numarası sağ üst köşede çoğu zaman kırmızı (sürh) bazen de siyah mürekkeple yazılmıştır. Bu numaralandırma muhtemelen mürettip

tarafından yapılmıştır. İkinci bir numaralandırma ise mecmuanın bulunduğu kütüphane tarafından yapılan numaralandırmadır. O numaralandırma ise sol üst köşeye kurşun kalemle yapılmıştır. Mecmua transkribe edilirken bu numaralar esas alınmıştır. Çünkü mürettip tarafından verilen numaralar mecmuanın tamamında bulunmamaktadır.

Mecmuada yer alan terennümlerde hem kırmızı mürekkep hem siyah mürekkep kullanılmıştır. Müstensih nakaratları tekrar yazmak yerine *eydan* ve *eyd* kelimelerini kullanarak nakaratın tekrar ettiğini göstermek istemiştir. Bu kelimeleri de kırmızı mürekkep kullanarak yazmıştır.

8b' ye kadar başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 11b-12a sayfalarında başlıklar siyah mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca bu sayfalarda güfteler eğik sütunlar şeklinde yazılmıştır. 12b'den 19a'ya kadar başlıklar kırmızı mürekkep ile yazılmış, 19a sayfasında ise tekrar siyah mürekkep ile yazılmıştır. 19b sayfasında başlıklarda tekrar kırmızı mürekkep kullanılmıştır. 32a sayfasına gelindiğinde makam başlığı kırmızı mürekkep ile yazılmış iken usul ve güfte kısımları siyah mürekkep ile yazılmıştır. 36b sayfasına kadar başlıklar kırmızı mürekkebe dönmüştür. 36b-37b aralığı ise makam başlıkları kırmızı mürekkep ile yazılmış fakat usuller ve güfteler siyah mürekkep ile yazılmıştır. 41b-44b sayfalarında tekrar başlıklar kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. 45b-49a sayfaları arasında bütün yazılar siyah mürekkep kullanılarak yazılmıştır. 54b-74a sayfaları arası başlıklar ve terennüm olan kısımlarda kırmızı mürekkep kullanılmış, şiirler de ise siyah mürekkep kullanılmıştır. 74a-82a sayfalarında ise başlıklar ve güftelerde hep siyah mürekkep kullanılmıştır. Son olarak 85a-87b sayfaları arasında bulunan başlıklarda kırmızı mürekkep kullanılmış iken güftelerde siyah mürekkep kullanılmıştır. 88a sayfasında güfte mecmuasının kime ait olduğu yazmaktadır.

Mecmuada bir sayfaya en az bir güfte en fazla 11 güfte sığdırılmıştır. Mecmuada yer alan güftelerin çoğu 4 mısradan oluşmaktadır. Terennümlerle birlikte mısra sayısı 5'e çıktığı görülmektedir. Bazı varaklarda mısra sayısı artış göstermiştir. Şairin bir sayfaya bazen 4, bazen 3, bazen 2 usul ve 1 usul olacak şekilde güfteleri yazdığı görülmektedir. 42a-43b-44b-49a-72b-75b-81b-86a sayfalarında bir usul kullanılarak güfte yazıldığı görülmektedir. 1b-5b-6a-11b-12a-41b-45b-46a-61a-62a-63b-67a-69b-70a-70b-73a-74b-76b-77a sayfalarında ise 2 adet usul başlığı bulunan güfteler yer almaktadır. 14b-23b-24a-28a-55b-56a-56b-57b-58a-59b-61b-64b-67b-68b-69a-71b sayfalarında şair her sayfada 3 usul olacak şekilde güfte yazmıştır. 4b-5a-6b-7b-8b-12b-

13b-16b-18b-19a-19b-20b-21a-21b-22a-25b-26b-27b-30b-32a-32b-33b-34b-35b-36b-37b-38a-38b-60b sayfalarında ise şair 4 usul kullanmıştır.

Güfte mecmuasında 29 varakta güfte bulunmamaktır. Mecmuada güfte bulunmayan sayfalar şunlardır: 1b-2a-2b-3a-3b-4a-7a-8a-9a-9b-10a-10b-11a-13a-14a-15a-15b-16a-17a-17b-18a-20a-22b-23a-24b-25a-26a-27a-28b-29a-29b-30a-31a-31b-33a-34a-35a-36a-37a-39a-39b-40a-40b-41a-44a-45a-49b-50a-50b-51a-51b-52a-52b-53a-53b-54a-55a-58b-59a-60a-62b-63a-64a-65a-65b-66a-66b-71a-72a-73b-75a-76a-77b-80a-80b-81a-82b-83a-83b-84a-84b-85a-86b-87a.

Mecmuada bazı sayfalarda makamlar yazılmış fakat altında güftesine yer verilmemiştir. Makamları yazılı olan sayfalar ve makamlar şunlardır: 20a- Der Makâm-ı Sipihr, 24b-Hicâz Bûselik, 25a- Hisâr Bûselik, 26a-Der Makâm-ı ‘Arabân Bûselik, 27a- Der Makâm-ı Gerdâniye Bûselik, 28b- Der Makâm-ı Muhayyer Bûselik, 29a-Der Makâm-ı Evc Bûselik, 29b- Der Makâm-ı Kürdi, 30a- Der Makâm-ı Saba Zemzeme, 31a-Der Makâm-ı Zevk-i Tarûb, 31b- Der Makâm-ı Muhayyer Kürdi, 37a- Der Makâm-ı Hüseyinî ‘Aşîrân, 39a- Der Makâm-ı Nühüft.

Mecmuada makamların dahi yazılı olmadığı boş sayfalar ise şunlardır: 1b-2a-2b-3a-3b-4a-7a-8a-9a-9b-10a-10b-11a-13a-14a-15a-15b-16a-17a-17b-18a-22b-23a-33a-34a-35a-36a-39b-40a-40b-41a-44a-45a-48b-49b-50a-50b-51a-51b-52a-52b-53a-53b-54a-55a-58b-59a-60a-62b-63a-64a-65a-65b-66a-66b-71a-72a-73b-75a-76a-77b-78a-78b-79a-79b-80a-80b-81a-82b-83a-83b-84a-84b-85a-86b-87a.

87b sayfası Rumcadır. Makamı ve usul başlıkları Türkçe yazılmış olsa da güfte kısımları Rumcadır. Bu sebepten 87b sayfası orijinal hali ile çalışmaya konulmuştur.

88a sayfasında mecmuanın temellük kaydı bulunmaktadır.

1.1.2. Mecmuanın Tertip Hususiyetleri

Mecmuada genellikle aruz ölçüsüyle yazılmış eserlere yer verilmiştir. Bunun yanında hece ölçüsüyle yazılmış güfteler de bulunmaktadır. Ancak özellikle ilk sayfalarda ağırlıklı olarak aruz ölçüsünün kullanıldığı görülmektedir.

Mecmua rik'a yazı çeşidiyle oldukça okunaklı bir şekilde yazılmıştır. Mecmuada en çok kullanılan nazım şekli şarkı olmuştur. Mecmuada kullanılan dil genellikle Türkçedir. Türkçe'nin yanı sıra Farsça ve Rumca eserler de bulunmaktadır.

Mecmuada birçok şairin şiiri yer almaktadır. Güftelerin makta beyitlerinde şairin ya adı ya da mahlası bulunmaktadır. Böylelikle şiirin kime ait olduğu kolaylıkla tespit edilmiştir. Makta beytinde güfte sahibinin adının geçtiği güfte sayısı 16'dır. En çok ismi geçen şair Enderunlu Vâsif (19.yy)' dir. Onun arkasından Enderunlu Fâzıl (19.yy) gelmektedir. İsmi geçen diğer şairlerde şunlardır: Şeyh Gâlib (18 yy.), Kadı Üveysi Efendi (17 yy.) , Tâhir Efendi (18.yy), Dede Efendi (19. yy), Mehmet Riyâzî Efendi (17.yy), Ahmet Muhtar Efendi (19.yy), Nâbî (18.yy), Nâfiz (19.yy), Nâilî Kadim (17.yy), Şeyh Sırrî (18.yy), Küçük Mehmet Ağa (18.yy), Şâkir Ağa (19.yy), Halifezâde Tâhir Efendi (18.yy), Necmî (16.yy), Bağdatlı Rûhî (16.yy), Mehmet Râgıp Paşa (18.yy), Nef'î (17.yy), Sünbülzâde Vehbî (18.yy), Münif-i Antâkî (18.yy), Zaharya (18.yy), Enfî Hasan Ağa (18.yy), Rifat Efendi (18.yy), Hafız Molla, Sâkîb (18.yy), Nazîf, Necîb (18.yy), III.Ahmet Han, Râsîh (18.yy), Süleyman Nahîfî Efendi (18.yy), Ârif Hikmet Dede (20.yy).

Bu mecmuada kime ait olduğu belli olmayan ancak TRT nota arşivinden sahibi tespit edilen güfte sayısı 36'dır. Güfte sahibi tespit edilemeyen eser sayısı ise 178'dir.

Mecmuada adı geçen güfte sahipleri ve yaşadıkları yüzyıllar aşağıdaki tabloda alfabetik olarak sıralanmıştır.

	Mecmuada Adı Geçen Güfte Sahipleri	Yaşadıkları Yüzyıllar
1	Ahmet Muhtar Efendi	19. yy.
2	Ârif Hikmet Dede	17. yy.
3	Bağdatlı Rûhî	16. yy.

4	Dede Efendi	19. yy.
5	Enderunlu Fâzıl	19. yy.
6	Enderunlu Vâsıf	19. yy.
7	Enfî Hasan Ağa	18. yy.
8	Halîfezâde Tâhir Efendi	18. yy.
9	Kadı Üveysi Efendi	18. yy.
10	Küçük Mehmet Ağa	18. yy.
11	Mehmet Râgıp Paşa	18. yy.
12	Mehmet Riyâzî Efendi	17. yy.
13	Münif-i Antâkî	18. yy.
14	Nâbî	17. yy.
15	Nâfiz	18. yy.
16	Nâilî-i Kadîm	17. yy.
17	Necîb	18. yy.
18	Necmî	16. yy.
19	Nefî	17. yy.
20	Râsîh	18. yy.
21	Rıfat Efendi	19. yy.
22	Sâkîb	16. yy.
23	Süleyman Nahîfi Efendi	18. yy.
24	Sünbülzâde Vehbî	18. yy.
25	Sırrî	17. yy.
26	Şeyh Gâlib	18. yy.
27	Şeyh Sırrı	18. yy.
28	Şâkir	18. yy.

29	Tâhir Efendi	18. yy.
30	Zaharya	18. yy.

Mecmuanın diline bakılacak olursa eserlerin çoğunlukla son dönemlere ait olduğu ve daha çok 18.ve 19. yüzyıl dil özelliklerini yansıttığı görülmektedir.

1.1.3. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

Nazım şekilleri beyitlerle yazılan ve bendlerle yazılanlar olmak üzere iki kısımda incelenmektedir. Güfte mecmuasında farklı nazım şekillerine yer verilmiştir. Bunlardan en çok kullanılan nazım şekli gazel olmuştur. Onun arkasından şarkı gelmektedir.

Gazel, divan edebiyatında en fazla kullanılan nazım şeklidir. Geçmiş eski Arap şiirine kadar uzanmaktadır. Kelime manasına bakıldığında “kadınlar hakkında güzel söylenen söz” anlamına gelmektedir. İslamiyetin ilk zamanlarında kadınlarla ilgili rahatça şiirler dile getirilemediği için gazel nazım şekli yaygınlaşmamıştır. İlerleyen dönemlerde Emevilerle birlikte ün kazanmaya başlamıştır. İran edebiyatında da gazel tarzı benimsenerek kullanılmıştır (Mermer, vd. 215, s.87). Gazel, aşk içki, eğlence vb gibi konuları kapsamaktadır. Beyitlerle meydana gelen gazel, aa, ba, ca.... şeklinde kafiyelenmektedir (Ayyıldız, Birgören, 2014, s. 173) . Çalışmamızda toplam 132 adet gazel bulunmaktadır.

Şarkı, genellikle dörtlü mısralarla yazılan, aruz vezni kullanılan, yeri geldiğinde hece vezninin de kullanıldığı bir nazım şeklidir. Türk edebiyatında bu nazım şekli 17. yüzyılda görülmeye başlamıştır (Ayyıldız, Birgören, 2014, s. 130). Çalıştığımız güfte mecmuasında 59 adet şarkı bulunmaktadır.

Güfte mecmuasında yer verilen bir diğer nazım şekli de koşmadır. Eski Türk şiirinde koşuk olarak bilinen koşma, halk şiirinde fazla kullanılan bir nazım şeklidir. Genellikle dörtlükler ve hece ölçüsü ile yazılan koşma, 6+5 veya 4+4+3 şeklinde kullanılır. Koşma, aşk, ayrılık, tabiat vs. gibi birçok konuyu içinde barındırır (Ayyıldız, Birgören, 2014, s. 390). Mecmuada 25 tane koşma yer almaktadır.

Kelime manası parça, kısım kıt’a nazım şekli Türk edebiyatında oldukça fazla kullanılan bir nazım şekli olarak bilinmektedir. En az iki en fazla yedi beyitten

oluşmaktadır (Aksoy, 2022, s. 504-505). Çalışılan güfte mecmuasında 4 adet kıt'a bulunmaktadır.

Murabba, dörtlü anlamına gelmektedir. Eski Türk edebiyatında 15. ve 16. yüzyıllar arasında yaygınlık gösteren bir nazım şeklidir. Genelde 5 ila 7 beynd arasında yazılmaktadır. Kafiye şeması ise aaaa/bbba/ccca şeklinde gitmektedir (Mermer, vd. 2015, s. 127). Güfte mecmuasında 3 adet murabba' bulunmaktadır.

Beyt, divan edebiyatında bulunan bir nazım birimidir. "Arapçada ev, oda anlamındadır. Aynı vezinle yazılmış ve anlam yönünden birbirine bağlı iki mısradan oluşur" (Ayyıldız, Birgören, 2014, s. 76). Eserde iki beyte yer verilmiştir.

Güfte mecmuasında yer verilen bir diğer nazım şekli muhammestir. Muhammes "aynı vezinde beşer mısralık değişik sayıdaki bendlerin bireşmesinden oluşan nazım şeklidir" (Mermer vd. 2015, s. 131). Türk edebiyatında fazla kullanılan nazım şekillerinden biridir. Konuları genelde aşk ve sevgilidir (Mermer vd. 2015, s. 132). Yapılan çalışmada 1 adet muhammes nazım şekli bulunmaktadır.

Müstezâd, gazelden geliştirilen nazım şeklidir. Gazelde uzun mısradan sonra mısra gelmesi ile oluşur. Kısa mısralara ziyâde adı verilmiştir. Müstezâd yazan şairler genelde kalemi kuvvetli kişilerdir. Çünkü kısa mısralar şiirden çıkarıldığında bir anlam bozukluğu yaşanmaması gerekir. Bunu da ancak kuvvetli şairlerini yapabileceği düşünülmektedir (Ayyıldız, Birgören, 2014, s. 186). Mecmuada bir tane müstezad bulunmaktadır.

NAZIM ŞEKLİ	NAZIM ŞEKLİ SAYISI
Gazel	132
Şarkı	59
Koşma	25
Kıt'a	4
Murabba'	3
Beyt	2
Muhammes	1

Müstezad	1
----------	---

1.1.4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Türk edebiyatında geçmişten bugüne uzanan bir vezin geleneği bulunmaktadır. Aruz, hece ve serbest vezin olmak üzere üç türlü vezin kullanılmıştır. Divan edebiyatında en çok kullanılan vezin ise aruz vezni olmuştur. Şairler, şiirlerini kaleme alırken ahenk oluşturmak ya da üst dizeyi alt dizeye uygun hale getirmek amacıyla aruz veznini kullanmışlardır.

Bu güfte mecmuasında birçok farklı aruz veznine yer verilmiştir. En çok kullanılan aruz vezni *fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün* dür. Bir diğer fazla kullanılan vezin ise *mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün* dür. Mecmuada kullanılan vezinler sırasıyla şu şekildedir:

SIRA NUMARASI	ARUZ KALIBI	ADET
1	<i>fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün</i>	40
2	<i>mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün</i>	36
3	<i>fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün</i>	22
4	<i>mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün</i>	17
5	<i>mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün</i>	17
6	<i>mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün</i>	9
7	<i>fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün</i>	5
8	<i>mef‘ülü mefâ‘ilün fe‘ülün</i>	3
9	<i>mefâ‘ilün mefâ‘ilün</i>	3
10	<i>mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün</i>	2
11	<i>mütefâ‘ilün fe‘ülün mütefâ‘ilün fe‘ülün</i>	1

12	müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün	1
13	müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘lün	1
14	mef‘ülü mefā‘ilün fe‘ülün	1
15	müfte‘ilün mefā‘ilün müfte‘ilün mefā‘ilün	1
16	müfte‘ilün müfte‘ilün müfte‘ilün müfte‘ilün	1
17	mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilün fa	1
18	mef‘āilü fe‘ilätün mefā‘ilü fe‘ilün	1
19	mef‘ülü mefā‘ilü fe‘ülün	1
20	mef‘ülü fe‘ül	1
21	fā‘ilätün fā‘ilätün	1
22	müstef‘ilätün	1

1.1.5. Mecmuada Yer Alan Hece Ölçüleri

Türk edebiyatında kullanılan bir diğer ölçü hece ölçüsüdür. Aruz vezni ön planda tutulduğu vakitlerde hece ölçüsünü şairler az da olsa kullanmaya devam etmişlerdir. Hece ölçüsü, 6’lı, 7’li, 8’li, 10’lu, 11’li olmak üzere çeşitleri vardır. Güfte mecmuasında yer alan hece ölçüleri en fazla olandan en aza doğru sıralanarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

HECE ÖLÇÜSÜ	KAÇ DEFA KULLANILDIĞI
11’li hece ölçüsü	28
8’li hece ölçüsü	23
7’li hece ölçüsü	8
5’li hece ölçüsü	4
13’lü hece ölçüsü	1

12'li hece ölçüsü	1
10'lu hece ölçüsü	1

2. İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Güfte Mecmuasında Yer Alan Makamlar

43 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuasında toplamda 54 makama rastlanmaktadır. En fazla “hicaz” makamında eser bulunmaktadır. Mecmuadaki makamlar alfabetik sırayla şu şekildedir: *‘Acem ‘Aşîrân, ‘Acem Bûselîk, ‘Arabân Bûselîk, ‘Arazbâr, ‘Arazbâr Bûselîk, Bayâtî, Bayâtî ‘Arabân, Bûselîk, Bûselîk ‘Aşîrân, Evc, Evc-Ârâ, Evc Bûselîk, Ferah-Nâk, Gerdâniyye Bûselîk, Gülizâr, Hicâz, Hicâz Bûselîk, Hisâr Bûselîk, Hüseyinî, Hüseyinî ‘Aşîrân, Hüzzam, Karcığâr, Kurdî, Maye, Mâhûr, Muhayyer, Muhayyer Bûselîk, Muhayyer Kurdî, Muhayyer Sünbüle, Muste‘âr, Nevâ, Nevâ-Kurdî, Neveser, Nihavend, Nühüft, Pesendîde, Rast, Sabâ, Sabâ Bûselîk, Sabâ Zemezme, Segâh, Sipîhr, Sultân-ı ‘Irak, Sûz-ı Dil, Sûz-Nâk, Şehnâz, Şehnâz Bûselîk, Şevk-i Dil, Şevk-Efzâ/ Akzâ, Şevk-u Tarab, Tâhir, Tâhir Bûselîk, Uşşâk, Zevk-i Tarab.*

Güfte mecmuasında tespit edilemeyen birçok makam bulunmaktadır. Bu makamlar TRT nota arşivinden bulunmuştur. Aşağıda yer alan tabloda makamlar ve mecmuada kaç adet kullanıldığından bahsedilmiştir. Ayrıca tabloda sayfa sayısına da yer verilmiştir.

Bazı sayfalarda yazılan makam adlarının TRT nota arşivinde kayıtlı olan makam adlarıyla uyuşmadığı tespit edilmiştir. Örneğin 19b sayfasında “hicâz” makamı ile bestelendiği kayıtlı olan eserin TRT nota arşivinde “bahar” makamı ile bestelenmiş olduğu yazmaktadır.

Güfte mecmuasında makamlara yer verilmeyen sayfalar da bulunmaktadır. Bu sayfalardaki makamlara TRT nota arşivinden bakılmıştır. TRT nota arşivinden bakılan sayfalar şunlardır: 19a, 41b, 44b, 45b, 46a, 49a, 50b, 56a, 56b, 57b, 58a, 59b, 60b, 61a, 61b, 69a, 71b, 74a, 81b, 85b.

Aşağıda yer alan makam tablosu alfabetik sıra göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır ve sadece adı bulunan makamlarda eser sayısı “0” olarak gösterilmiştir:

MAKAM ADI	ESER SAYISI	SAYFA NUMARASI

‘Acem ‘Aşîrân	4	37b
‘Acem Bûselîk	4	25b
‘Arabân Bûselîk	0	26a
‘Arazbâr	8	18b,19a
‘Arazbâr Bûselîk	4	26b
Bayâtî	7	8b,60b 61b, 74a
Bayâtî ‘Arabân	5	21a, 69a
Bûselîk	3	23b
Bûselîk ‘Aşîrân	4	36b
Evc	5	33b, 58a
Evc-Ârâ	6	34b, 58a,76b
Evc Bûselîk	0	29a
Ferah-Nâk	4	35b
Gerdâniyye Bûselîk	0	27a
Gülizâr	8	16b,56a
Hicâz	10	11b,57b,59b, 67a, 71b, 85b
Hicâz Bûselîk	0	24b
Hisâr Bûselîk	0	25a
Hüseyinî	2	14b
Hüseyinî ‘Aşîrân	2	37a, 56b, 63b
Hüzzam	5	32b, 49a
Karcığar	4	56b, 68b, 69a,81b
Kurdî	0	29b
Maye	1	85b
Mâhûr	5	5b, 61b

Muhayyer	4	21b
Muhayyer Bûselîk	0	28b
Muhayyer Kürdî	0	31b
Muhayyer Sûnbûle	4	22a
Muste'âr	3	45b, 57b
Nevâ	4	12b
Nevâ-Kurdî	4	30b
Neveser	2	1a
Nihavend	1	81b
Nühûft	0	39a
Pesendîde	4	5a, 85b
Rast	2	61a, 85b,
Sabâ	5	7b, 61a
Sabâ Bûselîk	4	24a, 85b
Sabâ Zemzeme	0	30a
Segâh	4	32a
Sipîhr	0	20a
Sultân-1 'Irak	4	13b
Sûz-1 Dil	1	81b
Sûz-Nâk	4	4b
Şehnâz	5	20b, 46a
Şehnâz Bûselîk	3	28a
Şevk-i Dil	4	6b
Şevk-Efzâ/ Akzâ	4	38b
Şevk-u Tarab	4	38a

Tâhir	4	19b
Tâhir Bûselîk	4	27b
Uşşâk	1	60b
Zevk-i Tarab	0	31a

2.1.1. ‘Acem ‘Aşîrân

Türk mûsikîsinde birleşik makamlardan birisidir. Makamın geçmişine bakılacak olursa hem eski makamlardan hem de en çok kullanılan makamlardan birisi olduğuna kanaat getirilmiştir ve hala rağbet görmekte olan makamlardandır (Tanrıkorur, 1983, s. 323).

İnici makamlardan birisi olan ‘acem ‘aşîrân makamına tiz durak ‘acem perdesinden ya da tiz durak dahil olmak üzere yakın perdelerden giriş yapılmaktadır. Bu makamın durağı ise ‘acem perdesidir (Çakar, 1993, s. 53).

Savaş Barkçin ‘acem ‘aşîrân makamından bahsederken duyguları ve olayları tasvir ettiğini söylemiştir. Barkçin makamları insanlara benzetir. İnsanların isimleri aynı olur, kıyafetleri aynı olur fakat onları birbirinden ayıran harika bir yüzlerinin olduğunu söyler. Makamlarda tıpkı bu yüzler gibi eşsiz özellikler taşımaktadır. (Barkçin, 2021, s. 63).

‘Acem ‘aşîrân makamına elimizde bulunan güfte mecmuasında 4 kez yer verilmiştir. Az kullanılan makamlardan birisidir. Çalışmamızda bu makamın kullanıldığı güftelerde güfte sahipleri belli değildir. Güftenin ‘acem ‘aşîrân makamına sahip olduğunu Salgar’ın eserinden öğrenmiş bulunmaktayız.²

Günümüzde ise elimizde bulunan bu makamla bestelenmiş eserler vardır. Bunlardan bazıları Fahrettin Dede, Hâfız Post, Emin Ağa, Reis Mahmud Efendi gibi kişilere aittir (Öztuna, 1990, s. 22).

² Bkz. M. Fatih SALGAR(2017). *Türk Müziğinde Makamlar, Usuller ve Seyir Örnekleri*, İstanbul: Ötüken Yayınları.

2.1.2. ‘Acem Bûselîk

17. yüzyıldan beri kullanılan ‘acem bûselîk makamı bir mürekkep makamıdır. (Öztuna, 1990, s. 25). Bu makamın III. Selim tarafından terkip edildiği söylenmektedir. “Adından anlaşılacağı üzere ‘acem makamının icrası sırasında çargâh perdesinden faydalanılarak bûselîk makamına geçilip bu makamın nağmeleriyle karar verildiğinde meydana gelmiştir” (Tanrıkorur, 1983, s. 323).

Birleşik makamlar arasında adı geçen bu makamın durağı düğâh perdesidir. Bu makamın güçlülere ise sırasıyla ‘acem, nevâ, hüseyinî’dir (Çakar, 2004, s. 58).

Güfte mecmuasında bu makam toplamda 4 kez kullanılmıştır. Bu şarkılardan ikisinin güfte sahibi tespit edilebilmiştir. Güftesi Şâkir Ağa’ya ait olan eserin bestesini Küçük Mehmet Ağa yapmıştır. Diğer eserde Küçük Mehmet Ağa hem güftekâr hem bestekârdır.

2.1.3. ‘Arabân Bûselîk

Sözlükte “Bûselîk beşlisi ile kalan ‘arabân makamıdır. 5 adet örneği bulunmaktadır” şeklinde tanımlanmıştır (Öztuna, 1990, s.62). Çalışmamızda ‘arabân bûselîk makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.4. ‘Arazbâr Bûselîk

Kaynaklarda “III. Selim tarafından terkip edilmiştir. Dizisi ‘arazbâr makamı seyrine bûselîk dörtlü veya beşlisinin eklenmesinden meydana gelmektedir.” (Tanrıkorur, 1983, s. 342) şeklinde bilgi verilmektedir. Durağı düğâh perdesi olan bu makamın adı birleşik makamlar arasında yer almaktadır. Makamın güçlülere ise sırasıyla, gerdaniyye, nevâ, hüseyinî’dir (Çakar, 2004, s. 81).

Güfte mecmuasında 4 kez geçen bu makamın güfte sahibi belli olan üç eseri bulunmaktadır. Güfte sahibi belli olmayan eserin bestekârı Sadullah Ağa’dır. Güfteleri Enderunlu Vâsıf, Necmî, Halifezâde Tâhir Efendi’ye ait olan eserlerin bestelerini de yine Sâdullah Ağa yapmıştır.

2.1.5. ‘Arazbâr

Türk mûsikisinde yer alan bu makamın dört buçuk asırdan beri kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca en eski mürekkep makamlardan birisidir (Öztuna, 1990, s. 66). Kaynaklarda “Bu makam çargâh perdesi üzerindeki rast beşlisine karcıgarlı bir karar

seyrinin eklenmesinden meydana gelmiştir” (Tanrıkorur, 1983, s. 342) şeklinde tarif edilmektedir. Behrâm Ağa, Mehmed Çelebî, Osman Dede, Sâdık Ağa vs. gibi isimler ‘arazbâr makamını kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 66). Durağı düğâh perdesi olan bu makam birleşik makamlardan birisidir. Makamın güçlüsü ise gerdaniyye perdesidir (Çakar, 2004, s.77).

Çalışmamızda ‘arazbâr makamında kaleme alınan toplam 8 eser bulunmaktadır. Güftelerden sadece bir tanesinin sahibi belli iken diğerlerinin sahibi bilinmemektedir. 3 eserin hem güftekârı hem de bestekârı tespit edilememiştir. 3 eserin bestekârı Sadullah Ağa iken güfte sahipleri bilinmemektedir. Bir eserin bestekârı Abdulkâdir Merâgî’dir fakat güfte sahibi bilinmemektedir. Son eserin ise bestekârı Sadullah Ağa, güftekârı da Enderunlu Vâsıf’dır.

2.1.6. Bayâtî ‘Arabân

Türk mûsikisinde çok kullanılan makamlardan biri olan bu makamın terkip edeni bilinmemektedir. “Dört buçuk asırdan beri kullanıldığı söylenen makam, III. Selim ekolu bestekârlarından Hacı Sadullah Ağa tarafından canlandırılmıştır.” (Tanrıkorur, 1983, s. 220).

Bileşik makamlardan birisi olan bu makamın durağı ise düğâh perdesidir. “Nevâ perdesi üzerinde hicâz beşlisine muhayyer perdesi üzerinde kürdî dörtlüsünün eklenmesi ile oluşan kürdî dörtlülü hicâz dizisinin düğâh perdesindeki bayâtî dizisinde katılmasından meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s. 97).

Mûsikîde çok fazla yer verilen bu makamla yazılan günümüzde 275 eser bulunmaktadır. Başlıca sahipleri ise; Gazi Giray, Kanûnî Edhem Efendi, Nikolaki, Râif Bey gibi kişilerdir (Öztuna, 1990, s. 148).

Çalıştığımız mecmuada bu makama 5 kez yer verilmiştir ve bu makamla bestelenmiş güftelerin güfte sahipleri belli değildir. Bestekârları ise Suyolcuzâde Sâlih Efendi ve Sadullah Ağa’dır.

2.1.7. Bayâtî

Savaş Bakçin eserinde bu makam için “Bayâtî kelimesi beyit kelimesini çağrıştırır... Beyt ‘gecelenen yer’ demektir. Bayâtî ise ‘geceye ait demektir.’ demektir. Bayâtî kelimesinin anlamından yola çıkılacak olursa bu makamda ele alınan güfteler insanlara gecenin o kuytulu halini anımsatmaktadır. Osmanlı zamanında en

fazla bilinen makamlardan birisidir. Fakat günümüzde eskisi kadar tanınmamaktadır. (Barkçin, 2021, s. 236).

Türk mûsikîsinde basit makamlardan birisidir. “13 basit makamdan 4.sü olan ‘uşşâk’ın inici şeklidir” (Öztuna, 1990, 146). Makam adını Oğuzların bir kolu olan Bayat Türklerinden aldığı bilinmektedir. Bayâtî şeklinde de kullanılmaktadır (Tanrıkorur, 1983, s. 220). Bu makamın durağı düğâh perdesi iken, güçlüsü ise nevâ perdesidir. Bayâtî makamını ‘uşşâk makamından ayıran özellik ‘acem perdesinini sürekli kullanılmasıdır. (Çakır, 2004, 92).

Çalışmamızda 7 defa yer verilen bu makamın güfte sahibi belli olan bir eser bulunmaktadır. O kişi ise Dede Efendi’dir. Bestesini de yine kendisi yapmıştır. Diğer 6 eserin güfte sahibi bilinmemektedir. Bestekârları ise Mustafa Ağa, İsmail Hakkı Efendi, Abdulaziz Efendi, Sâlih Efendi, Yahya Nazım Efendi’dir.

2.1.8. Bûselîk

Bu kelime Türkçeye Farsçadan geçmiştir. Pûselîk şeklinde de bilinmektedir. Makamın tarihi çok eskilere dayanmaktadır (Tanrıkorur, 1983, s. 467-468).

Makamın ismine bakılacak olursa “bûse: öpücük” ve “-lîk” eki ile yapılmış gibi duruyorsa da eski metinlerde Ebû-Selik olarak görülmüştür (Öztuna, 1990, s.164).

Tanrıkorur eserinde bu makamla ilgili olarak şunları söyler: “Bûselîk dörtlüsü veya beşlisi bûselîk makamının dışında birçok birleşik makamın yapısında da yer alır. Bunlardan ‘acem bûselîk, ‘arabân bûselîk, ‘arabâr bûselîk, bayâtî Bûselik, bayâtî ‘arabân, bûselîk ‘aşîrân, evc bûselîk, hicâzkâr bûselîk, hisâr bûselîk, mâhûr bûselîk, muhayyer bûselîk, nevâ bûselîk, sabâ bûselîk, şehnâz bûselîk, tâhir bûselîk kendi adını taşıyan birleşik makamlardır” (Tanrıkorur, 1983, s. 468).

Günümüze kadar ulaşan bûselîk makamı ile bestelenen eser sayısı 310’dur. Bolahenk Nûri Bey, Sinan Efendi, Ali Şîrûganî, Zurnazen İbrahim Ağa vs. gibi kişiler bûselîk makamını kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 164).

Çıkıcı bir makam olan bûselîk makamı, bûselîk beşlisine tiz kısmına hicaz dörtlüsü eklenmesi ile meydana gelmiştir. Bu makamın yazılmak istendiğinde donanımına bir işaret koyulmaz (Akdoğan, 1993, s. 41).

Çalışmamızda 5 defa kullanılmış bir makamdır. İlk şiirin bestesi Çömlekçizâde Recep Çelebi'ye aittir. 2. şiirin bestesi İtrî iken güfte sahibi tespit edilememiştir. 3. şiirin bestekârı ve güftekârı bilinmemektedir. 4.şiirin bestekârı Tâhir Ağa, güftekârı ise Enderunlu Vâsîf'dir. Son şiirin de bestekârı ve güftekârı tespit edilememiştir.

2.1.9. Bûselîk 'Aşîrân

Türk mûsikîsinin en eski ve mürekkep makamlarından birisidir. Eski kaynaklarda 'aşîrân bûselîk olarak da geçmektedir. Günümüze kadar ulaşan 70 eser bulunduğu bilinmektedir. (Öztuna, 1990, s. 165).

Bûselîk 'aşîrân makamı mecmuada 4 defa yer almıştır. Zaharya, Enfî Hasan Ağa, Rıfat Efendi çalışmamızda bûselîk 'aşîrân makamını kullanan beste sahipleridir. Aynı zamanda güfte sahipleri de kendileridir.

2.1.10.Evc Ârâ

III. Selim tarafından terkip edilen bu makam günümüze gelinceye kadar şed makam olarak bilinmiştir. (Tanrıkörur, 1983, s. 516). Bileşik makam olarak bilinen bu makamın durağı 'ırak perdesi, güçlüsü ise evc perdesidir. Dizisi 'ırak perdesindeki zirgülelihicâz dizisine evc perdesindeki segâh dörtlüsü – beşlisinin ve müstear dörtlüsü-beşlisinin katılması ile oluşur (Çakar, 2004, s. 161).

Bugün kayıtlarda evc ârâ makamından toplam 150 eser bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 270). Çalışmamızda ise 6 adet eser yer almaktadır. 2 şiirin bestekârları Küçük Mehmet Ağa iken güfte sahipleri tespit edilememiştir. 3. şiirin bestekârı Küçük Mehmet Ağa iken güftekârı Münif-i Antâkî'dir. 4. şiirin bestekârı Dede Efendi güfte sahibi ise Nazîf'tir. 5. şiirin bestekârı Küçük Mehmet Ağa iken güfte sahibi Sünbülzâde Vehbî'dir. Son şiirin ise bestekârı ve güftekârı tespit edilememiştir.

2.1.11. Evc

Makamın aslı evc'dir. Eviç de denilmektedir. Evc kelime manası“yüksek, yüce, doruk” anlamlarına gelmektedir. Bu sebepten dolayı bu makamla yazılmış güfteleri dinlerken bir yücelik hissi uyandırmaktadır (Barkçin, 2021, s.138). Evc makamının Türk mûsikîsinin en eski makamlarından biri olduğu bilinmektedir. Bileşik makamlardan birisidir. Durağı ise 'ırak perdesidir. “ Dizisi inici olarak nimhicaz perdesinde hicaz dörtlüsü+ dügâh perdesinde 'uşşak dörtlüsü+ 'ırak perdesinde segâh dörtlüsünde oluşur (Çakar, 2004, s. 152).

Bu makamla bestelenmiş ve günümüze kadar ulaşan 374 eser bulunmaktadır. Evc makamını kullanan kişiler arasında Yusuf Çelebi, İsmail Hakkı Bey, İbrahim Zurnazeyn, Küçük Mehmed Ağa, Râşid Efendi gibi isimler yer almaktadır (Öztuna, 1990, s. 269). Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında evc makamına 5 kez yer verilmiştir. Bunlardan 3 eserin hem bestekârı hem de güftekârı tespit edilememiştir. 4. şiirin bestekârı Ebûbekir Ağa iken güftekârı ise Vehbî'dir. 5. şiirin bestekârı ve güftekârı Dede Efendi'dir.

2.1.12. Evc Bûselîk

Türk mûsikîsinde mürekkep makamlardan birisidir. Evc makamına bir bûselîk beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir. Günümüze kadar toplam 34 parça elimize ulaşmıştır. (Öztuna, 1990, s. 270). Durağı düğâh perdesi olan bileşik makamlardan birisidir. Makamın güçlüsü ise evc perdesidir. Dizileri düğâh perdesindeki bûselîk beşlisi veya bûselîk dizisinin ilavesi ile oluşmuştur (Çakar, 2004, s.157). Çalışmamızda evc bûselîk makamının sadece adı geçmektedir. Herhangi bir eser bulunmamaktadır.

2.1.13. Ferah-nâk

Türk mûsikîsinde mürekkep makamlardan birisidir. Şâkir Ağa tarafından 1820 yılında yapılmıştır. Bu makamla bestelenmiş 279 eser günümüze kadar ulaşmıştır. Rıfat Bey, Ali Ağa, İbrahim Vefâ gibi bestekârlar ferah-nâk makamını kullanmıştır. (Öztuna, 199, s. 289).

Bileşik makamlardan birisi olan bu makamın durağı 'ırak perdesidir. Makamın güçlüsü ise neva perdesidir. Dizisi nevâ perdesinde rast beşlisi, nimhicâz perdesinde hicâz dörtlüsü, segah perdesinde ferahnâk beşlisi, düğah perdesinde rastbeşlisi, 'ırak perdesinde refahnâk beşlisinden oluşur (Çakar, 2004, s.172).

Bu makam çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında 4 kere geçmektedir. Ferah-nâk makamıyla bestelenen güftelerin sahipleri belli değildir. Bestekârları ise Şâkir Ağa ve Dede Efendi'dir.

2.1.14. Gerdâniyye Bûselîk

Türk mûsikîsinin mürekkep makamlarından birisidir. Kerdan-bûselîk olarak da tanınmaktadır. Bu makam, gerdâniyyenin sonuna bûselîk beşlisinin konulması ile meydana gelmiştir. Günümüze kadar gelen 11 eser bulunmaktadır. Gerdâniyye bûselîk makamını kullanan bestekârlar arasında Mehmet Ağa, Hâfız Efendi, Saîd Efendi yer alır.

(Öztuna, 1990, s. 304). Bileşik bir makamdır. Durağı ise düğâh perdesidir. Güçlüleri ise sırasıyla, gerdaniyye, nevâ ve hüseyin, perdeleridir (Çakar, 2004,s.188). Mecmuada bu makamın sadece adı yer almaktadır.

2.1.15. Gül'izar

Hüseyinî makamıyla yakınlığı nedeni ile "hüseyinî gül'izar" adıyla da bilinmektedir. Bu makam basit ve bileşik olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Basit gül'izar makam, hüseyinî ve muhayyer makamlarının bir takım özelliklerini almıştır. Fakat onlardan ayrı özellikleri de içinde barındıran bir makamdır. Bileşik gül'izar makama hüseyinî gül'izar adı verilmektedir. (Tanrıkorur, 1983, s. 242).

Bu makamla bestelenen ve elimize kadar ulaşan eser sayısı 78'dir. Baba Zeytûn, Latîf Ağa, Mustafa Çavuş vs. gibi bestekârlar bu makamı kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 312). Çalıştığımız güfte mecmuasında bu makama 4 kere yer verilmiştir. Söz konusu eserlerin güfte sahipleri bilinmemektedir. Beste sahibi ise Tanbûrî İzak Efendi'dir.

2.1.16. Hicâz

Hicaz makamı dizisi, yerinde hicâz dörtlüsüne nevâda rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelmektedir (Özkan, 1983, s. 440). Savaş Barkçin hicâz makamını dört kişilik bir ailenin ferdine benzetir. Diğer fertler ise hümâyun, zirgüleli hicâz ve uzzâl'dır. Barkçin bu aileyi tanıtırken hicâz'ın baba; hümâyun, zirgüleli hicâz ve uzzâl'ında çocukları olduğunu söylemektedir (Barkçin, 2021, s. 292). Dizisi 6+4 olan bu makam çıkıcı bir makamdır. (Akdoğu, 1993, s.48).

Elimizde bu makamla bestelenmiş 1.830 eser bulunmaktadır. Hicâz makamını kullanan bestekârlar arasında Osman Dede, Ahmed Ağa, Abdurrahman Dede, Yusuf Paşa gibi önemli kişiler yer almaktadır. (Öztuna, 1990, s. 343).

Hicâz makamı çalıştığımız mecmuada 10 defa geçmektedir. Bunlardan güfte sahibi belli olan sadece birkaç eser vardır. Güfte sahipleri ise şu kişilerdir: Mehmet Riyâzî Efendi, Dede Efendi, Enderunlu Vâsıf, Süleyman Nahîfî Efendi, Ârif Hikmet Dede. Güftelerin bestekârları ise Gevrekzâde Mustafa Ağa, Hacı Sadullah Ağa, Medeni Aziz Efendi, Dede Efendi, Hâşim Bey'dir.

2.1.17. Hicâz Bûselîk

Mürekkep bir makamdır. 190 yıllık olduğu düşünülen bu makamı ilk defa Dede Efendi kullanmıştır. Bu makam Hicâz'a bûselîk beşlisi eklenmesi ile oluşmuştur. Elimizde 22 parça bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 345). Durağı düğâh perdesi olan bileşik makamlardan birisidir. Bu makamın güçlüsü ise nevâ perdesi ve hüseyinî perdesidir (Çakar, 2004, s. 213). Çalışmamızda bu makamın sadece adı geçmektedir.

2.1.18. Hisâr Bûselîk

Türk mûsikîsinde mürekkep makamlardan birisidir. İki makamın birleşmesinden meydana gelmiş olan bu makam, çok zengin bir yapı halini alarak çoğu bestekâr tarafından çeşitli özelliklerle kullanılmıştır. “Genellikle dört şekilde kullanılan bu makam en fazla rastlanılan tertibi hisâr makamı dizileri yerinde bûselîk beşlisi veya dizisinin eklenmesi ve bûselîk dizisiyle karar etmesinden meydana gelmiştir” (Özkan, 1983, s. 131). Makamın durağı düğâh perdesi, güçlüsü hüseyinî perdesidir. Bileşik bir makamdır (Çakar, 2004, s.227).

Mustafa Çelebi tarafından kullanıldığı bilinen bu makam yaklaşık 270 yıllıktır. Elimizde 151 eser bulunmaktadır. Makamı kullanan kişiler: Zekâi Dede, Zeki Mehmed Ağa, Osman Bey gibi önemli bestekârlardır (Öztuna, 1990, s. 350). Çalışmamızda hisâr bûselîk makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.19. Hüseyinî ‘Aşîrân

Mûsikîde mürekkep makamlardan birisi olan bu makam, ‘aşîrân adı ile de bilinmektedir. Bir ara vech-i hüseyinî olarak da anılmıştır. 119 adet elimizde bulunmaktadır. Ali Aşkî Bey, Kemânî Ali Ağa, Cemal Efendi, Aleksan gibi bestekârlar hüseyinî ‘aşîrân makamını kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 360).

Bileşik bir makam olan hüseyinî ‘aşîrân makamının durağı hüseyinî ‘aşîrân perdesidir. Dizisi düğâh perdesindeki hüseyinî dizisinin pes tarafına hüseyinî ‘aşîrân perdesindeki, ‘uşşak dörtlüsünün eklenmesi ile oluşmuştur (Çakar, 2004, s.245).

Yapmış olduğumuz çalışmada bu makamın kullanıldığı 3 güfte bulunmaktadır. Güfte sahipleri belli olmayan eserlerin bestekârları Dede Efendi ve Denizoglu Ali Bey’dir. Bir eserin ise hem güfte sahibi hem beste sahibi bilinmemektedir.

2.1.20. Hüseyinî

Türk mûsikîsinin basit makamlarından birisi olup aynı zamanda en eski makamıdır. Hüseyinî makamı adını Hz. Hüseyin'den almıştır. Hüseyinî makamı ile kaleme alınan güfteleri dinlerken insana bir ayrılık acısı, bir hüznün kaplamaktadır. Bu makamın asıl özelliği nağmelerin tek tek okunmasıdır (Barkçin, 2021, s. 260). Günümüzde bu makamda 1.247 eser bulunmaktadır. Musullu Şeyh Osman Dede, Baba Mest, Yusuf Paşa, Abdülkâdir Merâğî gibi bestekârlar hüseyinî makamını kullanmıştır.

“Dizisi düğâh perdesi üzerinden başlayarak tize doğru hüseyinî perdesine kadar sıralanan hüseyinî beşlisinin tiz tarafına hüseyinî perdesi üzerinden yine tize doğru muhayyer perdesine kadar sıralanan ‘uşşak dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s. 238).Çıkıcı makamlar arasında adı görülmektedir. Dizisi 5+5’dir.(Akdoğu, 1993, s. 45).

Yapmış olduğumuz çalışmada hüseyinî makamı 2 güftede kullanılmıştır. Bunlardan birinin bestekârı Zaharya, güfte sahibi ise Nâfîz’dir. Bestesini Kara İsmail Ağa’nın yapmış olduğu diğer eserin güfte sahibi bilinmemektedir.

2.1.21. Hüzûm

Tarih boyunca neredeyse her an kullanılan makamlardan birisi olan hüzûm makamı çoğunlukla dinî, tasavvufî konulu güftelerin bestelenmesinde kullanılmaktadır. Aynı zamanda bu makamla bestelenen güfteler dinleyenlerin gönlüne bir hüznün doldurmaktadır.

Hüzûm makamının kullanıldığı güftelerin elimizdeki toplam sayısı 1.344’tür. Zekâî Dede, Seyfeddin Efendi, Osman Bey, Yusuf Paşa gibi bestekârlar bu makamı kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 363).

Bileşik makamlardan birisi olan hüzûm makamının durağı segâh perdesidir. “Dizisi segâh perdesi üzerinden tize doğru evc perdesine kadar sıralanan hüzûm beşlisinin tiz tarafına evc perdesi üzerinden yine tize doğru tiz segâh perdesine kadar sıralanan hicâz dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s. 250).

Bu makam mecmuada 1 defa geçmektedir. Güfte sahibi belli olmayan eserin bestekârı Kemânî Rızâ Efendi’dir.

2.1.22. Karcıġar

Türk mûsikîsinin en eski makamlarından biri olan karcıġar makamının beş asırlık bir tarihi olduġu bilinmektedir. Karcıġar, aslında yırtıcı kuş ismidir. Evliya Çelebi Seyahatnâme adlı eserinde bu kelimeyi “karcıga” olarak yazmış, bazı yerlerde Osmanlı Türkü için yabancı olan bu Doġu Türkçesi kökenli kelimenin karcıga, karacıga, karcıka şekillerini aldıġı da görülmektedir. Bu makamda bestelenmiş ve günümüze ulaşan toplam 664 eser vardır. (Öztuna, 1990, s. 431).İnici-çıkıcı makamlar arasında adı geçmektedir. Dizisi 5+6’dır. (Akdoġu, 1993, s.51).

Çalışmış olduġumuz güfte mecmuasında karcıġar makamına 4 kere yer verilmiştir. Bu dört güfteden sadece bir tanesinin hem güfte hem de beste sahibi bilinmektedir. O kişi Dede Efendi’dır. Diğer iki güftenin güfte sahibi bilinmezken bestekârları Dede Efendi ve Mustafa Aġa’dır. Son güftenin ise hem beste hem de güfte sahibi bilgisine ulaşılammıştır.

2.1.23. Kurdî

Kurdî makamı düġâh perdesinde karar kılan makamlardan olup düġâh perdesindeki kurdî dörtlüsüne nevâ perdesinde bûselik beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir (Özkan, 1983, s. 563). Basit bir makam olan Kurdî makamının duraġı düġâh perdesidir. Güçlüsü ise nevâ perdesidir (Çakar, 2004, s.273). Çıkıcı bir makam olan kurdî makamının çalışmamızda sadece adı geçmektedir.

2.1.24. Mâhûr

Farsça’da mâhûr kelimesi “yamaç, uçurum” anlamlarına gelmektedir. Mâhûr makamının tarihi çok eski zamanlara dayanmaktadır. Rast, hüseyinî, bayâtî gibi büyük makamlarla birleşik halde kullanıldığı da görülmektedir. Bu makam dini ve din dışı olmak üzere neredeyse çoġu eserlerde kullanılmıştır (Barkçin, 2021, s. 165).

Mâhur, Hindistan’da, Haydarâbâd Nizamlığı’nda bir şehrin adıdır. Fakat bu şehir de adını Şirâz yakınlarındaki Mâhûr banliyösünden almıştır. Bugün bu makamla bestelenmiş 779 eser bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 11).

Türk mûsikîsinin şed makamlarından birisi olan mâhûr, çargâh makamı dizisinin rast perdesindeki inici şeddidir. (Özkan, 1983, s. 395).

Çalışmış olduğumuz mecmuada bu makam toplamda 6 kere kullanılmıştır. İlk eserin güfte sahibi Necip, bestekârı bilinmemektedir. 2.eserin bestekârı Abdulkadir Merâgî, güftekârı Hafız- 1 Şirâzî'dir. 3.eserin bestekârı Dilhayat Kalfa, güfte sahibi ise bilinmemektedir. 4. eserin bestekârı Ebûbekir Ağa iken, güfte sahibi bilinmemektedir. 5.eserin bestekârı Dede Efendi, güftekârı Şeyh Gâlib'dir. Son eserin ise bestekârı Itrî iken güftekârı bilinmemektedir.

2.1.25.Muhayyer Bûselîk

Türk mûsikîsinde mürekkep bir makamdır. 16.yüzyıldan beri kullanılan bu makamın sonuna bûselîk dizi parçası, dörtlüsü veya beşlisinin ilavesiyle getirilen ve bûselîkliler adıyla anılan makamlar grubundandır (Özkan, 1983, s. 23).

Bileşik makamlardan biri olan muhayyer bûselîk makamının durağı düğâh perdesi, birinci güçlüsü muhayyer perdesi, ikinci güçlüsü ise hüseyni perdesidir. “Dizisi muhayyer makamı dizisine düğâh perdesindeki bûselîk dizisinin veya bûselîk beşlisinin eklenmesi ile oluşmuştur” (Çakar, 2004,s.316).

Bugün elimizde bu makamla bestelenmiş 41 adet eser bulunmaktadır ve bu makamı kullanan bestekârlar arasında Râşid Efendi, Zekâî Dede, Hâfız Post gibi kişiler yer almaktadır (Öztuna, 1990, s.63). Çalışmamızda muhayyer bûselîk makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.26. Muhayyer Kurdî

Türk mûsikîsinde mürekkep bir makamdır. “Kurdîliler ve bûselîkliler birleşik makamları arasında kurdîliler bir makamın icrasından sonra yerinde kurdî dörtlü, beşli veya dizisinin bir bölümüyle karar eden makam düğâh perdesinde kurdî ile karar verildiğinde muhayyer kurdî makamı meydana gelir” (Özkan, 1983, s. 24).

Muhayyer kurdî makamından elimizde 212 eser vardır. Hüsnü Efendi, Eşref Efendi, Ali Ağa gibi bestekârlar bu makamı kullanmıştır (Öztuna, 1990, s. 64). Yapmış olduğumuz çalışmada muhayyer kurdî makamının sadece 2 yerde adı geçmektedir. Güfteleri yoktur.

2.1.27. Muhayyer Sünbüle

Türk mûsikîsinde mürekkep makamdır. Abdalbaki Nasır Dede tarafından terkipler arasında gösterilen bu makamın tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Önceki adı

sünbüle olan makamın içinde nihavend bir geçki bulunmaktadır. III. Selim'den sonra yapı değişikliğine uğrayarak muhayyer sünbüle adını aldığı bilinmektedir (Özkan, 1983, s. 25).

Durağı düğâh perdesi bu makam bileşik bir makamdır. Güçlüsü ise muhayyer perdesidir. “Dizisi ‘acem perdesindeki çargâh altılısının düğâh perdesindeki saba dizisine eklenmesi ile oluşmuştur” (Çakar, 2004, s.324).

Bu makamla bestelenmiş 102 eser elimizde bulunmaktadır. Kemânî Mustafa Ağa, Ahmed Ağa, Hasan Refik Bey gibi kişiler muhayyer sünbüle makamını kullanmıştır (Öztuna, 1990, s. 65).

Çalıştığımız güfte mecmuasında muhayyer sünbüle makamı 4 yerde geçmektedir. Bunların arasında güfte sahibi belli olan bir eser vardır. O da III. Selim'e aittir. Bestekârlar ise Vardakosta Ahmed Ağa, Küçük Mehmed Ağa, Hacı Sadullah Ağa'dır.

2.1.28. Muhayyer

Muhayyer kelimesinin manası “ne yapıp ne yapmayacağına kendisi karar vermek” demektir (Barkçin, 2021, s. 252). Türk mûsikîsinin eski ve basit makamlarından birisidir. “Düğâh perdesi üzerinde kurulu olan dizisi, bu perdedeki hüseyinî beşlisine hüseyinî perdesinde bir ‘uşşâk dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelmiştir” (Özkan, 1983, s. 22).

Bugün elimizde 565 eseri bulunan muhayyer makamını kullanan bestekârlar arasında Zekâi Dede, Ali Ufkî, Hasan Refik Bey yer almaktadır (Öztuna, 1990, s. 62).

Çalıştığımız mecmuada 4 defa kullanılmıştır. İlk eserin bestekârı Ahmet Çelebi, güfte sahibi ise belli değildir. 2. eserin bestekârı Yahya Nazım Efendi, güfte sahibi ise Sırrî'dir. 3. eserin bestekârı Hacı Sadullah Ağa iken, güftekârı tespit edilememiştir. 4. eserin bestekârı yine Sadullah Ağa iken güfte sahibi ise Enderunlu Vâsıf'dır.

2.1.29. Muste‘ar

Muste‘ar kelimesi “kendi malı olmayan, emanet alınmış” anlamına gelmektedir. Segâh perdesi ile çok yakın olan muste‘ar makamının aslında segâh makamından farklı bir perdesi bulunmaktadır (Barkçin, 2021, s. 310).

Durağı segâh perdesi olan muste‘ar makamı bileşik bir makamdır. Güçlüsü ise neva perdesidir. “Dizinin pes tarafındaki segâh dörtlüsü ve segâh beşlisi içerisinde bulunan çargâh perdesinin yerine, nimhicâz perdesi getirilerek segâh perdesi üzerinde muste‘ar dörtlüsü ve muste‘ar beşlisi oluşturulur” (Çakar,2004, s. 328).

Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında muste‘ar makamına 3 eserde yer verilmiştir. Bu eserlerden birinin bestekârı Şâkir Ağa iken güfte sahibi Sâkıb’dır. Diğer iki eserin güfte sahipleri bilinmezken, bestekârları ise Kıptî İbrahim Efendi ve Şakir Ağa’dır.

2.1.30.Nevâ

Nevâ kelimesinin sözlük anlamı “ses, seda” demektir. Nevâ sadece bir makam değil aynı zamanda bir nota ve perdedir. Nevâ makamı ilk öğretilen makamdır. Özellikle ney öğretilir iken ilk gösterilen makam olmuştur. Hatta neyzenler sadece nevâ makamında neyi üfleyip yerine bırakırlar (Barkçin, 2021, s. 220-221). Nevâ aynı zamanda Türk mûsikîsinin en eski makamlarından birisidir.

Basit makamlar arasında adı geçen bu makamın durağı düğâh perdesidir. “Düğâh perdesindeki ‘uşşak dörtlüsüne neva perdesindeki rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir” (Çakar,2004, s.330).

Bugün elimizde 299 eseri bulunan nevâ makamını kullanan bestekârlar arasında Mustafa İzzet Efendi, II. Bayezid, Fehme Tekçe, Hâfız Post gibi bestekârlar yer almaktadır. (Öztuna, 1990, s. 108).

Bu makam çalıştığımız güfte mecmuasında 4 kere geçmektedir. Bestekârları Abdullah Çelebi, Hafız Post, Hatipzâde Osman Efendi’dir. Güftelerden bir tanesi Ahmet Muhtar Efendi’ye aittir ancak diğerlerinin sahibi tespit edilememiştir.

2.1.31. Nevâ Kurdî

Türk mûsikîsinde mürekkep makamlardan birisi olup, nevâ makamına kurdî beşlisi eklenerek meydana gelmiştir. Nevâ kurdî makamından elimizde bulunan eser sayısı 21’dir. Râşid Efendi, İsmet Ağa, Zekâi Dede gibi kişiler bu makamı kullanmışlardır. (Öztuna, 1990, s. 110). Bileşik makamlardan birisidir. Durağı ise düğâh perdesidir. “Düğâh perdesindeki kurdî dörtlüsünün ilavesi ile oluşmuştur” (Çakar,2004, s. 339). Yapmış olduğumuz çalışmada nevâ kurdî makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.32. Nihâvend

Türk mûsikisinde bir şed makamdır. Eski zamanlarda bazı şehir isimleri makamlara verilmiştir. Bu nihâvend makamı da onlardan birisidir. İran’da bir şehir olan Nihâvend makamı eskiden “nihâvend rûmi” olarak da bilinmekteydi. Nihâvend-i kebir adlı makamdan ayrılmıştır (Özkan, 1983, s. 99). Bu makamın durağı rast perdesi iken, güçlüsü ise neva perdesidir (Çakar,2004, s. 346). II. Murad döneminde ortaya çıktığı bilinen bu makamın elde bulunan sayısı 1.542’dir. “Bugünkü Nihâvend, Bûselik makamının bir ton peste alınmış şeddidir” (Öztuna, 1990, s. 119).

Ahmet Ağa, Kemânî Mustafa, Derviş Mustafa Dede gibi bestekârlar bu makamı kullanmışlardır. Elimizde nihâvend makamından toplam 1.542 eser bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 119). Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında 1 adet nihâvend makamı kullanılmıştır. Bu eserin güfte sahibi bilinmemektedir. Bestekârı ise Kemânî Rızâ Efendi’dir.

2.1.33. Nühüft

Türk mûsikisinin eski makamlarından birisidir. “Hüseyinî ‘aşîrân perdesinde karar eden makamlar arasında bulunan ve inici karakteri de olan nühüft makamının dizisi, yegâh makamı dizisine hüseyinî ‘aşîrân perdesinde bir ‘uşşâk dörtlüsünün ilavesiyle meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s.367). Çalışmamızda nühüft makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.34. Pesendîde

Türk mûsikisindeki mürekkep makamlardan birisidir. III. Selim tarafından terkip edilen bu makam bestekârlar tarafından çok fazla tercih edilmemiştir.

Pesendîde makamından elimizde 31 parça bulunmaktadır. Nûmân Ağa, Mehmed Ağa, Hâşim Bey gibi kişiler bu makamı kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 191). “Bu makamın dizisi rast perdesindeki rast dizisine bûselik perdesindeki nişabur dizisinin eklenmesi ile oluşmuştur (Çakar, 2004, s. 381).

Yaptığımız çalışmada 5 defa kullanılan bir makamdır. 2 eserin güfte sahipleri bilinmezken bestekârları III. Selim’dir. 3. eserin güftekârı Enderunlu Vâsıf, bestekârı ise Küçük Mehmet Ağa’dır. 4. eserin bestekârı Dede Efendi iken güftekârı bilinmemektedir. Son eserin ise bestekârı İsmail Hakkı Bey, güftekârı ise Süleyman Nahîfî Efendi’dir.

2.1.35.Rast

Rast, Farsça'da "doğru, düzgün" anlamlarına gelmektedir. En çok kullanılan makamlardan birisi olan rast makamı, birçok güfte mecmuasının ilk faslında kullanılmıştır (Öztuna, 1990, s. 213). Çıkıcı makamlar arasında adı geçmektedir. Dizisi ise 4+4'dür (Akdoğu, 1993, s. 43).

En eski makamlardan birisi olan rast makamının bugün elimizde 1.389 parçası bulunmaktadır. Mustafa Efendi, İtrî, Ahmed Vefkî Efendi, Zekâî Dede gibi kişiler rast makamını kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 213). Çalıştığımız güfte mecmuasında bestesi Bahâ Bey'e, güftesi Dede Efendi'ye ait olan bir eser bulunmaktadır. Diğer eserin ise hem güftekârı hem bestekârı tespit edilememiştir.

2.1.36.Sabâ Bûselîk

Sabâ ve bûselîk makamlarının birleşmesinden oluşan bu makam, Hamâmîzâde İsmail Dede Efendi tarafından terkip edilmiştir (Özkan, 1983, s. 331). Bileşik makamlardan birisidir. "Dizisine düğâh perdesindeki bûselîk beşlisi veya bûselîk dizisinin ilavesi ile oluşmuştur" (Çakar, 2004,s.426). Elimizde 37 parçası bulunan sabâ bûselîk makamını kullanan bestekârlar arasında Edhem Efendi, Yusuf Paşa, Rûşen Efendi gibi kişilerin isimlerini görmekteyiz (Öztuna, 1990, s. 244).

Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında 4 defa kullanılan bu makamın 2 eserinin bestekârı Dede Efendi iken güftekârı Enderunlu Vâsıf'dır. Diğer eserin güfte sahibi bilinmezken bestekârı Dede Efendi'dir. Son eser ise sadece başlık altında geçmektedir. Güfte ve beste sahibi bilinmemektedir.

2.1.37.Sabâ Zemzeme

Bir başka adıyla sabâ-kurdî olarak bilinen bu makam, Abdalbaki Nasır Dede tarafından terkip edildiği bilinmektedir. (Özkan, 1983, s. 332).

Bugün elimizde bu makamda bestelenmiş 68 eser bulunmaktadır. Sabâ zemzeme makamını kullanan kişiler arasında Zekâî Dede de yer almaktadır (Öztuna, 1990, s. 245). Yapmış olduğumuz çalışmada bu makamın sadece adı geçmektedir.

2.1.38.Sabâ

Türk mûsikisinde mürekkep bir makamdır. Saba makamı aslında bir uyanıştır. Sabah rüzgarı demektir. Sabah ezanı da bu makamla okunmaktadır. İnsanları huzura ve

susmaya davet eder. (Özkan, 1983, s. 328). Bileşik bir makam olan sabâ makamının durağı ise düğâh perdesidir. “Dizisi çargâh perdesinde zirgülelihicâz dizisine düğâh perdesinde saba dörtlüsünün eklenmesi ile oluşmuştur” (Çakar, 2004, s.415).

Sabâ makamından elimizde 626 parça bulunduğu bilinmektedir. Mehmed Ali, Edirneli Ahmed, Ali Dede gibi kişiler bu makamı kullanmışlardır (Öztuna, 1990, s. 213).

Çalıştığımız güfte mecmuasında 5 kere kullanılmıştır. Bir eserin hem bestekârı hem güftekârı Tâhir Efendi'dir. Diğer eserin bestekârı Abdî Efendi iken güftekârı Veysi'dir. Diğer 3 eserin güfte sahipleri bilinmezken bestekârları ise Dilhayat Kalfa, Ebubekir Ağa ve Dede Efendi'dir.

2.2.20. Sakîl (Sakıyl)

Türk musikisinin önemli ve büyük makamlarından birisidir. Sakîl, Arapçada “ağır” manasına gelmektedir. “Kırk sekiz zamanlı olan bu usul başta bir dört zaman, sonra bir altı zaman, daha sonra yine bir dört zaman, ardından üç adet altı zaman ve nihayet dört adet dört zamanın veya diğer bir ifadeyle bir sofyan, bir yürük semâ'î, yine bir sofyan, ardından üç adet yürük semâ'î ve nihayet dört adet sofyandan meydana gelmiştir” (Özkan 2009, s. 12-13). Bu makam peşrev, kâr, beste gibi formlarda kullanılmıştır (Salgar, 2017, s. 273).

2.1.39.Segâh

Mûsikînin en eski makamlarından birisi olan bu makam, çıkıcı seyir karakteri ile bilinmektedir. Türk mûsikîsinde mürekkep bir makamdır. (Özkan, 1983, s. 305). Durağı segâh perdesi olan bu makam bileşik bir makamdır. “Segâh perdesindeki segâh beşlisine evc perdesindeki hicâz dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s. 436).

Segâh makamından elimizde 663 adet parça bulunmaktadır. Osman Dede, İbrahim Ağa, Dühânî Şerîf Efendi, Mehmet Çelebî gibi kişiler bu makamı kullanmıştır (Öztuna, 1990, s. 271).

Çalışmamızda 4 kere kullanılan segâh makamında güfte sahibi belli olan bir güfte bulunmaktadır. O da Mehmet Râgıb Paşa'ya aittir. Bestekârı ise Zaharya'dır. Diğer iki eserin güfte sahipleri bilinmezken bestekârları ise Küçük Mehmet Ağa ve Ebubekir Ağa'dır. Son eserin sadece makambaşlığı vardır. Güftekârı ve bestekârı tespit edilememiştir.

2.1.40. Sipih

15. yüzyılda icat edilmiş, II. Murad tarafından terkip ettirildiği bilinen Türk mûsikîsinin mürekkep makamlarından birisidir. Sipih makamından elimizde toplam 50 parça bulunmaktadır. Zekâî Dede, Dilhayat Kalfa, Ali Efendi gibi bestekârların bu makamı kullandığını bilmekteyiz (Öztuna, 1990, s. 304).

İki çeşidi bulunan bu makamın ilki “Eski Sipih” olarak bilinmektedir. Eski sipih şehnâz ve hisâr makamından oluşur. Yeni şeklinde ise hisâr ve kuçek terkiibindedir (Öztuna, 1990, s. 304). Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında sipih makamının sadece adı geçmektedir.

2.1.41. Sultân-ı ‘Irâk

Türk mûsikîsinde az kullanılmış, 17. asrın sonlarına doğru terkip edildiği düşünülen mürekkep bir makamdır. Toplamda elimizde 36 parçası bulunan bu makamı kullanan bestekârlar arasında Ali Dede, Mehmet Ağa, Hâdi Bey gibi sanatkârlar yer almaktadır. Isfahân makamı ile ‘ırâk makamından bir dizinin birleşmesi ile ortaya çıkmıştır (Öztuna, 1990, s. 311). Bileşik makamlar arasında adı geçen bir makamdır. Durağı ise düğâh perdesidir. “ ‘Irak makamı dizisinin ve sonunda da düğâh perdesindeki ‘uşsak dörtlüsünün ilavesi ile oluşmuştur” (Çakar,2004, s.451).

Çalışmamızda bu makamda bestelenmiş 4 eser yer almaktadır. Eserlerin güfte sahipleri belli değildir. Bestekârları ise Küçük Mehmet Ağa, Abdülhalîm Ağa, Çavuş Mehmet Ağa’dır.

2.1.42. Sûz-ı Dil

Abdülhalîm Ağa tarafından yapılmış şedli bir makamdır. Bu makam içerisinde, üzüntü, aşk acısı, hasret gibi duyguları içinde barındırmaktadır. Makamın elimizdeki örnek sayısı 283’dür. Abdülhalîm Ağa, Ahmed Ağa, Subhi Ezgi gibi kişiler bu makamı kullanmışlardır. Sûz-ı dil makamı zengûlenin ‘aşîrân perdesindeki şeddi olarak tanımlanmaktadır (Öztuna, 1990, s. 315). “Zirgülelihicâz dizisinin hüseyinî aşîran perdesine göçürülmesi ile oluşan bir makam olarak bilinmektedir” (Çakar, 2004, s.462).

Elimizde bulunan güfte mecmuasında sûz-ı dil makamı bir yerde geçmektedir. Bu eserin bestekârı Dede Efendi iken güfte sahibi belli değildir.

2.1.43. Sûz-nâk

Sûz kelimesi ile –nâk ekinin birleşmesi ile meydana gelen bu isim, söylenişi kolay olması için sûzinâk olarak da kullanılmaktadır. Sûznâk “yakıcı” anlamına gelmektedir. Türk mûsikîsinin en yeni ve en çok kullanılan makamlarındandır. 1785’e doğru tahminen Vardakosta Ahmed Ağa tarafından icat edilmiştir. 826 örneği elimizde bulunmaktadır (Öztuna,1990, s. 316).

Çıkıcı-inici bir makamdır. Dizisi ise 4+6’dır. Bu makamın perdesi ise rasttır (Akdoğan, 1993, s. 52). Basit sûznâk ve zirgüleli sûznâk olarak ikiye ayrılmıştır. Fakat genelde zirgüleli sıfatı pek kullanılmaz ve pratikte her ikisi için de sûzinâk adı tercih edilir (Özkan, 1983, s. 9).

Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında sûznâk makamında bestelenmiş 4 eser vardır. 3 eserin bestekârı Küçük Mehmed Ağa, güftekârı ise Hüseyin Fâzıl Bey’dir. Son eserin bestekârı Sadullah Ağa, güftekârı ise Hüseyin Fâzıl Bey’dir.

2.1.44.Şehnâz

Türk mûsikîsinde mürekkep bir makamdır. Abdalbaki Nasır Dede tarafından terkip edilen makamlar arasında yer alan bu makam Türk mûsikîsinin eski makamlarından birisidir (Özkan, 1983, s. 458). “Hüseyinî perdesindeki hümayun dizisine düğâh perdesindeki hümayun, hicâz, uzal ve zirgülelihicâz dizilerinin katılması ile oluşmuştur” (Çakar, 2004, s.481).

Türk Mûsikîsinde 247 örneği bulunan şehnâz makamını kullanan birçok bestekâr bulunmaktadır. Karabaş Dede, Mehmed Çelebî, Nikolaki, Nevres Paşa gibi isimler bunlardan sadece birkaçıdır (Öztuna, 1990, s. 339).

Çalışmamızda şehnâz makamında bestelenmiş 5 eser bulunmaktadır. Bu eserlerin bestekârları Dede Efendi, Ebubekir Ağa, Kara İsmail Ağa, Seyyid Mehmed Nuh, Küçük Mehmed Ağa’dır. Bir eserin güftekârı bilinmektedir. O kişi ise Nâbî’dir.

2.1.45.Şehnâz Bûselîk

Bûselikle biten makamlardan birisidir. Basit ve mürekkep olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır. Elimizde şehnâz bûselik makamından 124 eser bulunmaktadır. Makamı kullanan bestekârlar arasında Zekâî Dede, Dede Efendi, Mustafa Ağa gibi kişilerin isimlerini görmekteyiz. (Öztuna, 1990, s. 340).

Bûselîk makamının inici şekli olan bu makam, “dizinin tiz tarafındaki sekizli sahası içinde dolaştıktan ve güçlüde bir asma karar yaptıktan sonra tıpkı asıl bûselîk gibi inerek Dügâh perdesinde kalır”. Bu şekilde oluşan makama şehnâz bûselîk ismi konulmuştur (Akdoğu, 1993, s. 42).

Çalışmış olduğumuz güfte mecmuasında 3 defa bu makam kullanılmıştır. Bestekârı belli olmayan ilk eserin güfte sahibi Nâbî’dir. Bestesi Tab‘ı Mustafa Efendi’ye ait olan ikinci eserin güfte sahibi belli değildir. Son eserin ise hem güfte sahibi hem bestekârı tespit edilememiştir.

2.1.46. Şevk-Efzâ

Türk mûsikîsinin mürekkep makamlarından olan şevk-efzâ III. Selim tarafından yapılmıştır. Bu makam mûsikîmizde en çok kullanılan makamlardan birisidir. Ayrıca romantik bir makam olduğu söylenmektedir. Bugün elimizde bu makamla bestelenmiş 231 parça bulunmaktadır. Said Dede, Deli Dede, Ahmet Efendi gibi bestekârlar bu makamda eser vermişlerdir (Öztuna, 1990, s. 353). Bileşik bir makam olan şevk-efzâ makamının durağı ‘acemaşiran’dır. “Dizisi çargâh perdesi üzerindeki zirgüleli hicaz dizisine ‘acemaşiran perdesindeki ‘acemaşiran dizisinin ve ‘acemaşiran perdesindeki nikriz beşlisinin katılmasından meydana gelmiştir” (Çakar, 2004, s. 501).

Bu makam mecmuada 4 kere yer almıştır. Şarkıların bestekârları Hafız Şeydâ Abdullah Ağa, Sultan III. Selim, Dede Efendi, Kömürcüzade Mehmed Efendi’dir. Güfte sahibi belli olan bir güfte bulunmaktadır ki o da Enderunlu Vâsıf’a aittir.

2.1.47. Şevkutarab

III. Selim tarafından meydana getirilen mürekkep makamlardan birisidir. Elimizde bu makamla bestelenmiş 62 parça bulunmaktadır. Dede Efendi, Mehmet Ağa, Zekâî Dede gibi isimleri bu makamı kullananlar arasında görmekteyiz. (Öztuna, 1990, s. 360). Bileşik bir makam olan şevkutarab makamının durağı ‘acemaşiran’dır. “Dizisi dügâh perdesindeki saba makamı dizisine ‘acemaşiran dizisinin katılması ile oluşmuştur” (Çakar, 2004, s.511).

Çalışmamızda 4 kere kullanılan bu makamın bestekârları Sultan III. Selim ve Küçük Mehmet Ağa’dır. Güfte sahibi belli olan bir eser vardır o da Enderunlu Vâsıf’a aittir.

2.1.48. Tâhir Bûselîk

Türk mûsikîsinde mürekkep makamıdır. Tâhir ve bûselîk makamlarının birleşmesiyle meydana gelen bu makam, 1785'e doğru Küçük Mehmet Ağa tarafından düzenlenmiştir (Özkan, 1983, s. 402). Bileşik bir makamıdır. "Dizisine düğâh perdesindeki bûselîk dizisinin ilavesi ile olmuştur" (Çakar, 2004, s. 526).

Günümüzde bu makamda bestelenmiş 161 parça elimizde bulunmaktadır. Bu makamı kullanan kişiler arasında Bahâ Bey, Rızâ Efendi, Dede Efendi vardır (Öztuna,1990, s. 369).

Çalışmamızda 4 yerde geçen tâhir bûselîk makamının bestekârları arasında Hacı Sadullah Ağa, Küçük Mehmed Ağa, Dede Efendi yer almaktadır. Güfte sahibi belli olan iki eser Enderunlu Vâsıf'a aittir.

2.1.49. Tâhir

Türk mûsikîsinde basit bir makamıdır. Önceden adı babatâhir olarak bilinen bu makam, Abdalbaki Nasır Dede'nin ikiye ayırdığı, zamanla kısalarak tâhir adını alan bir makamıdır (Özkan, 1983, s. 393). "Düğâh perdesindeki 'uşşak dörtlüsüne nevâ perdesindeki beşlisinin eklenmesi ile oluşmuştur" (Çakar, 2004, s.522).

Bugün elimizde 131 parçası bulunan tâhir makamını kullanan bestekârlar arasında Giray Han, Sâlih Dede, Arif Bey, Tâhir Ağa gibi kişiler yer alır (Öztuna,1990, s. 367-368).

Çalışmamızdaki 4 eserde tâhir makamıyla karşılaşılmıştır. 3 eserin güfte sahibi bilinmezken, bestekârları Seyyid Mehmed Nûh ve Mehmed Efendi'dir. Bir eserin bestekârı bilinmemektedir, güfte sahibi ise Nailî-i Kadîm'dir. Son eserin ise sadece başlıkta makamı tespit edilmiş, güftekârı ve bestekârı bilinmemektedir.

2.1.50. 'Uşşâk

'Uşşâk kelimesi "âşıklar" anlamına gelmektedir. Türk mûsikîsinin basit ve en eski makamlarındandır. Düğâh perdesinde karar eden, çıkıcı seyir özelliğine sahip basit makamlardan birisidir. (Özkan, 1983, s. 231). 'Uşşâk makamının dizisi ise 5+2'dir. Bu makamın asıl mevkisi ise Düğâh perdesidir (Akdoğan, 1993, s. 44).

‘Uşşâk makamından elimizde 1.540 parça vardır. ‘Uşşâk makamını kullanan kişiler arasında Handân Ağa, İbrahim Zurnaken, Çoban Giray gibi isimleri görmekteyiz (Öztuna,1990, s. 461).

Mecmuada bu makam sadece 1 defa kullanılmıştır. Mezkur eserin bestekârı Tanbûrî Mustafa Çavuş iken güfte sahibi bilinmemektedir.

2.1.51. Zevk-i Tarab

Türk mûsikîsindeki mürekkep makamlardandır. Şevk-i cedîd ve ‘arabân kürdî denilen makamlarla aynı terkiptedir. Zevk-i tarâb ismi III. Selim’e aittir (Öztuna, 1990, s. 523). Yapmış olduğumuz çalışmada zevk-i tarab makamının sadece adı geçmektedir.

2.2. Güfte Mecmuasında Yer Alan Usuller

Süreleri eşit olan veya olmayan kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf şeklinde oluşan darplara usul adı verilmektedir. Eserde bulunan notalar ve sayılar eserin usulü hakkında bilgi verirken yardımcı olur. Bu sayılar eğer üstte yer alıyorsa usulün kaç zamanlı olduğunu, altta ise her zaman için kullanılan birimi bizlere göstermektedir. Usuller basit usuller ve birleşik usuller olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Salgar, 217, s. 23).

Usul aslında musikinin temel direğidir. Usulu meydana getiren unsura düzum adı veilmektedir. Usulde vurulan her parçaya darp ismi verilmiştir. Usulün ortaya çıkabilmesi için birden fazla zamana ihtiyaç vardır. Bu yüzden bir zamanlı usul yoktur. Sağ ve sol elle dize vurularak usuller vurulur. Bu sesler düm tek teke gibi kelimelerden oluşur. Düm kuvvetli bir zaman iken, tek zayıf bir zamandır (Özkan, 1984, s. 561-562).

43 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuasında farklı usullere yer verilmiştir. En fazla yer verilen usul ise semâ’îdir.

Güfte mecmuasında yer alan usuller aşağıdaki tabloda gösterilmiş olup kaç kere kullanıldığı da belirtilmiş ve daha sonra haklarında bilgi verilmiştir.

USUL ADI	KAÇ KEZ KULLANILDIĞI	SAYFA NUMARASI
Semâ’î	42	1a, 4b, 4b, 6a, 6b, 6b, 8b, 12a, 12b, 13b, 16b, 16b, 18b, 19a, 19b, 20b, 20b, 21a, 21a, 21b, 22a, 23b, 24a, 26b, 27b, 27b, 28a, 28a, 30b, 30b, 32a, 32a, 32b,

		33b, 34b, 34b, 35b, 36b,37b, 38a, 38a, 38b,
Nakş-ı Semâ'î	26	1a,5a, 5a, 6a, 7b, 7b, 8b, 12a, 12b, 13b, 14b, 18b, 19a, 19b, 21a, 21b, 22a,25b, 25b, 26b, 32b, 33b, 35b,36b,37b, 38b,
Çenber	18	4b, 5a, 6b, 14b, 19a, 19b, 20b, 21a, 21b, 22a, 24a, 27b, 30b, 32a, 32b, 35b, 36b, 38b,
Hafif	16	5a, 5b, 6b, 7b, 8b, 16b, 19b, 20b, 23b, 25b, 26b, 33b, 34b, 38a, 38b, 74a,
Zencîr	12	11b, 12b, 13b, 14b, 16b, 18b, 21b, 24a, 32a, 35b,37b, 38a,
Remel	6	7b, 18b, 22a, 25b, 28a, 30b,
Muhammes	6	4b 19a, 23b, 32b,33b, 36b,
Devr-i Kebîr	2	5b, 37b,
Nîm Devir	2	8b, 13b,
Darbeyn	1	26b,
Fer‘	1	27b,
Havi/Heva (1 tane var) ?	2	34b, 54b,
Düyek	1	11b ,
Sakîl	1	12b,

Güfte mecmuasında yazan usul adlarıyla TRT nota arşivine yazan usul adlarının bazılarının farklı olduğu görülmektedir. Aşağıda bulunan tabloda aradaki farklılıklar gösterilmiştir.

MECMUADAKİ ADI	USUL	TRT ARŞİVİNDEKİ ADI	NOTA	VARAK NUMARASI
Semâ'î		Ağır Aksak Semâ'î		1a
Nakş-1 Semâ'î		Ağır Aksak Semâ'î		1a
Çenber		Muhammes		4b
Semâ'î		Aksak Semâ'î		4b (2adet)
Nakş-1 Semâ'î		Ağır Aksak Semâ'î		5a
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		5a
Semâ'î		Aksak Semâ'î		6a
Nakş-1 Semâ'î.		Yürük Semâ'î		6a
Çenber		Ağır Çenber		6b
Hafif		Ağır Hafif		7b
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		7b
Semâ'î		Ağır Aksak Semâ'î		8b
Semâ'î		Sengin Semâ'î		12a
Nakş-i Semâ'î		Yürük Semâ'î		12a
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		12b
Semâ'î		Aksak Semâ'î		13b
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		13b
Çenber		Ağır Çenber		14b
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		14b
Semâ'î		Aksak Semâ'î		16b
Semâ'î		Yürük Semâ'î		16b
Nakş-1 Semâ'î		Yürük Semâ'î		18b
Çenber i Sadullâh Ağa		Yürük Semâ'î		19a

Muhammes-i Sa'dullâh Efendi	Muhammes	19a
Semâ'î-yi Sa'dullâh Efendi	Aksak Semâ'î	19a
Nakş-ı Semâ'î -yi Sa'dullâh Efendi	Yürük Semâ'î	19a
Nakş-ı Semâ'î	Yürük Semâ'î	19b
Semâ'î	Aksak Semâ'î	20b
Semâ'î	Yürük Semâ'î	20b
Semâ'î	Hafîf	21a
Semâ'î	Sengin Semâ'î	21a
Nakş-ı Semâ'î	Yürük Semâ'î	21a
Çenber	Ağır Çenber	21b
Nakş-ı Semâ'î	Aksak Semâ'î	21b
Semâ'î	Yürük Semâ'î	21b
Semâ'î	Sengin Semâ'î	22a
Nakş-ı Semâ'î	Yürük Semâ'î	22a
Semâ'î	Aksak Semâ'î	23b
Çenber	Zencir	24a
Semâ'î	Sengin Semâ'î	24a
Nakş-ı Semâ'î	Yürük Semâ'î	25b
Semâ'î	Ağır Aksak Semâ'î	26b
Nakş-ı Semâ'î	Yürük Semâ'î	26b
Fer'	Devr-i Kebir	27b
Semai	Ağır Aksak Semâ'î	27b
Semâ'î	Yürük Semâ'î	27b

Remel	Yürük Semâ'î	28a
Semâ'î	Yürük Semâ'î	28a
Semâ'î	Yürük Semâ'î	32a
Semâ'î	Aksak Semâ'î	32b
Nakş 1 Semâ'î	Yürük Semâ'î	32b
Havi	Ağır Havi	34b
Semâ'î	Aksak Semâ'î	34b
Semâ'î	Yürük Semâ'î	34b
Nakş 1 Semâ'î	Ağır Aksak Semâ'î	35b
Çenber	Ağır Çenber	35b
Nakş 1 Semâ'î	Yürük Usulü	36b
Semâ'î	Ağır Sengin Semâ'î	37b
Nakş-1 Semâ'î	Yürük Semâ'î	37b
Semâ'î	Aksak Semâ'î	38a
Semâ'î	Yürük Semâ'î	38a
Beste-i Çenber	Ağır Çenber	38b
Semâ'î	Aksak Semâ'î	38b
Nakş-1 Semâ'î	Nakş Yürük Semâ'î	38b
Şarkı	Usul Aksak	45b
Şarkı	Türk Aksağı	45b
Şarkı	Aksak	46a
Şarkı	Ağır Aksak	49a
Şarkı	Aksak	56a
Şarkı	Aksak	56b (2 tane)
Şarkı	Düyek	57b

Şarkı	Aksak	57b
Şarkı	Aksak	58a (2tane)
Şarkı	Aksak	59b
Şarkı	Evfer	60b
Şarkı	Oynak	60b
Şarkı	Aksak	60b
Şarkı	Aksak	61a
Şarkı	Aksak	61b
Şarkı	Aksak	63b
Şarkı	Nim Sufyan	67a
Şarkı	Aksak	68b (2tane)
Şarkı	Aksak	69a
Şarkı	Ağır Aksak	71b
Şarkı	Aksak	71b
Bayâti Hafif	Hafif	74a
Şarkı	Aksak	77a

2.2.1. Çenber

Türk musikisinin önemli usullerinden birisidir. “15. yüzyıldan beri kullanıldığı anlaşılan yirmi dört zamanlı ve on altı vuruşlu bir usuldür. Fahte usulünün başına bir sofyan usulü getirilmekte, başka bir deyişle iki sofyanı takip eden iki yürük semâ’î’ye bir sofyanın eklenmesiyle meydana gelmiştir (Özkan, 1993, s. 268). Türk Musikisi Ansiklopedisi’nde Alî- Şâh’ta çenber usulünün geçtiği bilgisi yer almaktadır (Öztuna, 1990, s. 198). 24 zamanlı bu usulün peşrevlerde, kârlarda ve bestelerde kullanıldığı görülmüştür (Salgar, 2017, s.253).

2.2.2. Darbeyn

Vuruş anlamına gelen darbeyn, Türk musikisinde belirli iki önemli makamın birleşmesinden meydana gelen usullerin adıdır. “Türk musikisi ıstılahında ise gidişleri birbirine uygun fakat zamanları farklı büyük usullerinden ikisinin birer, ikişer veya üçer defa arka arkaya getirilmesi ile oluşan bazı ikili dizi usullerin adı olarak kullanılmaktadır (Özkan, 1993, s. 487-488).

2.2.3. Devr-i Kebîr

Büyük devir manasına gelen bu usul, 28 zamanlı büyük bir usulün ismidir. “Bir yürük semâ’î, iki sofyan ve yine bir yürük semâ’î, iki sofyanın bir araya gelmesinden meydana gelmiştir” (Özkan, 1994, s. 245).

Çok fazla kullanılan bu usul 28/4 şeklinde yazılır. Devr-i Kebîr’in “Muzâaf Devr-i Kebîr” denen velveleli şekli, son zamanlarda düz şeklinden daha fazla kullanılmıştır”. (Öztuna, 1990, s. 221). 28/8’lik şeklinde de yazılabilen bu usul, peşrev, kâr, beste, ilâhî, Mevlevî âyinleri gibi formlarda kullanılmıştır (Salgar, 2017, s.256).

2.2.4. Düyek

Farsçada kullanılan dü ve yek kelimelerinin birleşmesi ile oluşmuş bir usuldür. Türk musikisinin fazla kullanılan usulleri arasında yer almaktadır. “İki adet dört zamanın veya başka bir ifade ile iki sofyanın birleşmesinden meydana gelmiştir” (Özkan, 1994, s. 58).

2.2.4. Fer‘

Türk musikisi’nde büyük ve önemli usullerden birisidir. “16 zamanlı ve 12 darblıdır. 16 zamanlı diğer usuller ise Çifte Düyek, Nîm Bereşân ve Nîm Hafif’dir (Öztuna, 1990, s. 287). 15.yüzyıldan sonra kullanılmaya başlanan bu usul, Muhammes usulünden çıktığından dolayı Fer‘i muhammes olarak da bilinmektedir (Akşit, 2019,s. 42)

2.2.5. Hafif

15. ve 16. yüzyıllar arasında meydana geldiği bilinen Türk musikisinde bir usuldür. 32 zamanlı bir usuldür. “Sekiz adet dört zamanın, yani değişik formda sekiz adet sofyan usulünün birleşmesinden meydana gelmiştir (Özkan, 1997, s. 114). Adından

da anlaşılacağı üzere hafif usulü, Sakıyl'in karşılığı, yani oynak ve akıcıdır. Nisbeten yürük karakterdedir (Öztuna, 1990, s. 320). “32/8'lik, 32/4'lük, 32/2'lik şeklinde kullanılmıştır. 32/2'liğe ağır haff denmektedir. Peşrev, kâr, beste ve ilahilerde kullanılmış bir usuldür” (Salgar, 2017, s. 265). Dini eserler ve din dışı eserlerin bir kısmı klasik formda bestelenirken diğer kısmı da bu usulde bestelenmiştir (Akşit, 2019, s. 51).

2.2.6. Hâvî

Altmış dört zamanlı bir usulün adıdır. Arapça'da “ihtiva eden, içeren” manalarına gelmektedir. “İki adet dört zamandan sonra iki adet altı zamanın ve ardından yedi adet dört zamana bir nim hafif usulünün veya diğer bir ifadeyle başta iki sofyana iki yürük semai ve ardından yedi sofyana ile bunlara bir nim-hafifin eklenmesinden meydana gelmiştir (Özkan, 1997, s. 531-532). Bestelerde ve peşrevlerde kullanılan bu usul, 64/4'lük ve 62/2'lik mertebeleri bulunmaktadır. 62/2 olanın adı Ağır Hâvî'dir (Salgar, 2017, s. 276).

2.2.7. Muhammes

Türk musikisinin önemli usullerinden birisidir. İlk başta beş darlı olarak düşünüldüğü için bu isim verilmiştir. Fakat sonrasında yapı ve zaman sayısı değişmiştir. “Usul otuz iki zamanlı olup sekiz adet dört zamandan, başka bir ifadeyle çeşitli şekillerde sıralanan sekiz adet sofyandan meydana gelmiştir (Özkan, 2020, s. 2). Devr-i Kebîr'den sonra en fazla kullanılan usuldür (Öztuna, 1990, s. 62). 15.yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanan bu usul, 32/8 birinci, 32/4 ikinci, 32/2 üçüncü mertebeleri bulunan bir usuldür (Akşit, 2019, s. 50).

2.2.8. Nakş-ı Semâ'î

İki haneli Semâ'î'dir (Öztuna, 1990, s. 98). Yukarıdaki nakş-ı düyek, kar-ı hafif gibi iki hanelilere denilmektedir.

2.2.9. Nîm Devir

15. yüzyıldan bu yana kullanılmaya devam eden Türk musikisinin önemli usullerinden birisidir. “Devr-i Kebîr usulünün ikinci dört zamanı ile sonra gelen altı zamanlık bir parçasının çıkarılması ile elde edilmiştir” (Özkan, 2007, s. 127). “Devir kelimesine yarım anlamına gelen nim kelimesinin ilavesi ile isimlendirilmiştir. Yarım

devir manasına gelsede devr-i kebîr usulünün zaman bakımından yarısı değildir” (Akşit, 2019, s. 43).

2.2.10. Remel

Türk musikisinin değerli usullerinden biri olan Remel usulü, 15. veya 16. yüzyıldan beri var olduğu bilinmektedir. “Yirmi sekiz zamanlı olan remel usulü bir dört zaman, bir altı zaman, sonra yine bir dört zaman, tekrar bir altı zamana ve nihayet iki adet dört zamandan, diğer bir ifadeyle bir sofyan, bir yürük semâ‘î, bir sofyan, bir yürük semâ‘î ve iki sofyanın birbirine eklenmesinden meydana gelmiştir” (Özkan, 2007, s. 554). “28/4’lük ikinci mertebesi ve 28/2’lik üçüncü mertebesi kullanılmıştır. Peşrev ve bestelerde kullanılmıştır” (Salgar, 2017, 48s. 262).

Türk bestekarları tarafından tercih edilen bu usul, “hızlı koşma, yürüme” anlamına gelmektedir. Kaynaklarda remel usulünün çok çeşidine rastlanmaktadır. Aynı zamanda farklı adlarla da anılmıştır. Remel-i Halebî, Remel-i Hafif, Remel-i Mâye vs. Aynı zamanda Remel Türk şiirinde en fazla kullanılan aruz bahrinin adıdır (Akşit, 2019, s. 49-50).

2.2.11. Semâ‘î

Basit usuller arasında ikincisi sırada yer almaktadır. “ Üç zamanlı ve üç vuruşlu olan bu usulün 3/8’lik, 3/4’lük, 3/2’lik mertebeleri varsa da en çok 3/4 mertebesi ile kullanılmıştır (Özkan, 2009, s. 460-461). Nîm Sofyân’dan sonra en küçük usuldür. “Bütün diğer usuller, bu ikisinin muhtelif terkibinden ibarettir” (Öztuna, 1990, s. 288). “Şarkılarda, türkülerde, saz semâ‘îlerinin dördüncü hanelerinde kullanılmıştır” (Salgar, 2017, s.206). Semâ‘î kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında “bir kurala bağlı olmadan yalnız işitmekle öğrenilen söz” manasına gelmektedir. Türk müziği dışında semâ‘î’ye bakılacak olursa saz şairlerinin koşmadan sonra en fazla kullandığı bir nazım biçimidir (Akşit, 2019, s. 23-24).

2.2.12. Zencîr

Türk musikisi usul sisteminde yer alan 120 zamanlı usuldür. Beş ayrı usulün sıralanması ile oluştuğundan “dizi usuller” sınıfında yer alan zencir usulü iki çeşittir. Altmış zamanlı diğer çeşit zaman sayısı bakımından bu usulün yarısı olduğundan nim-zencîr diye adlandırılmaktadır (Özkan, 2013, s. 255,256).

“Zencîr, şu 5 büyük usulün sıralanmasından ibarettir: Çifte Düyek+ Fâhte+ Çenber+ Devr-i Kebîr+ Berefşân. Bu usuller 16+20+24+28+32 zamanlı olup, aralarındaki fark daima 4 zamandan ibaret bir intizam gösterir” (Öztuna, 1990, s. 520). “120/4'lük ikinci mertebesi kullanılmıştır. Peşrev, beste ve kârlarda kullanılmıştır” (Salgar,2017, s. 282).

2.3. Mecmuada Adı Geçen Güftekârlar

Üzerinde çalışılan güfte mecmuasında toplam 28 şairin adı geçmektedir ki bunlar genellikle yaşadıkları yüzyıllarda adını duyurmuş önemli sanatçılardır. Bu şairlerin arasında en fazla Enderunlu Vâsîf'ın adı geçmektedir. Diğerleri ise şunlardır: Dede Efendi, Hüseyin Fâzıl Bey (Enderunlu), Nâbî, Şeyh Gâlib Dede, Veysî (Kadı Üveys Efendi), Tâhir Efendi (Baba Halifezâde), Mehmet Riyâzi Efendi, Ahmet Muhtar Efendi (Şeyh Hasirizâde), Nâfiz, Şeyh Sırrî, İlhamî (III. Selim), Küçük Mehmet Ağa, Şâkir, Necmî, Mehmet Râgıp Paşa, Nef'î, Sünbülzâde Vehbî, Münif-i Antâkî, Zaharya, Enfi Hasan Ağa, Rıfat Efendi (Hafız Molla), Sâkıb, Nazîf, Necîb (III. Ahmet), Süleyman Nahîfi Efendi, Ârif Hikmet Dede.

Bu bölümde söz konusu şairlerin hayatları ve şiir ile olan alakaları hakkında genel bilgi verilmiştir. Ayrıca her güfte sahibinin kaç adet eserine güfte mecmuasında yer verildiği tespit edilmiştir. Eserlerin hangi sayfalarda olduğu da tabloda yer almıştır.

Aşağıdaki tablo oluştururken şairlerin mecmuada yer alan eser sayısı göz önünde bulundurulmuştur. Eseri fazla olan şairden az olana doğru bir sıralama yapılmıştır.

GÜFTEKÂR	ESER SAYISI	SAYFA NUMARASI
Enderunlu Vâsîf	14	1a, 5a, 19a, 21b, 24a, 26b, 27b, 38a, 38b, 41b, 71b, 85b
Dede Efendi	5	8b, 12a, 58a, 61a, 68b,
Hüseyin Fâzıl Bey (Enderunlu)	3	4b

Nâbî	2	20b, 28a,
Şeyh Gâlib	1	6a
Veysî (Kadı Üveys Efendi)	1	7b
Tâhir Efendi (Baba, Halifezâde)	1	7b
Mehmet Riyâzi Efendi	1	11b
Ahmet Muhtar Efendi (Şeyh Hasirizâde)	1	12b
Nâfiz	1	14b
Şeyh Sırrî	1	21b
Nâilî-i Kadîm	1	19b
İlhâmî (III. Selim)	1	22a
Küçük Mehmet Ağa	1	25b
Şâkir	1	25b
Halifezâde Tâhir Efendi	1	26b
Necmî	1	26b
Mehmet Râgıp Paşa	1	32a
Nefî	1	32b
Sünbülzâde Vehbî	2	33b, 34b
Münif-i Antâkî	1	34b
Zaharya	1	36b
Enfi Hasan Ağa	1	36b
Rıfat Efendi (Hafız Molla)	1	36b
Sâkıb	1	45b
Nazîf	1	58a
Necîb (III. Ahmet)	1	61b
Süleyman Nahîfî Efendi	1	85b

Ârif Hikmet Dede	1	86a
------------------	---	-----

2.3.1. Ârif Hikmet Dede

20. yüzyıl divan şairleri arasındadır. Genç yaştan itibaren içkiye düşkün olduğu söylene de son dönemlerinde bundan kurtulduğu bilinmektedir. Divanı bulunmaktadır. Divanı dışında tasavvuf, felsefe alanında eserler yazmıştır. Döneminde ilgi gören ve sevilen bir şair olmuştur. Encümen-i Şu'arâ'nın en genç üyelerinden birisidir. Bilgiye önem veren, kolay şiir yazan birisidir. Şiirlerinde daha çok hikemi ve tasavvufi konuları işlemiştir (Ünver, 1988, s. 169, c. 8).

2.3.2. Dede Efendi

19. yüzyılda yaşamış Türk bestekârları arasında en önemlisi ve en büyüğüdür. Asıl adı İsmail'dir. "Büyük Dede", "Dede Efendi" olarak da kaynaklarda geçmektedir. Babası Acemoğlu hamamını satın almıştır. Bu sebeple babası "Hammamî" olarak anılmış, İsmail'e ise "Hammamîzâde" lakabı verilmiştir. 1798 tarihinde Mevlevî çilesine başlayan Dede Efendi, çilesi esnasında "Zülfündedir benim baht-ı siyâhım" eserini bestelemiş, bu eser sayesinde ilk ününe kavuşmuştur (Öztuna, 1990, s. 394).

Dede Efendi'nin birçok öğrencisi vardır. Dellâlzâde İsmail Dede öğrencileri arasında en gözdesidir. Eyyubî Mehmed Bey de Dede Efendi'nin öğrencileri arasındadır. Dede Efendi'nin kendisinin bulup kendisinin adlandırdığı makamlar bulunmaktadır. Bunlar; araban-kurdî, hicaz-bûselik, sabâ-bûselik, nev-eser ve sultânî-yegâh'tır. Dede Efendi aynı zamanda Türkçe ve Farsça olmak üzere birkaç manzum eser kaleme almıştır. Dede Efendi'nin 500'e yakın bestelenmiş eseri bulunmaktadır. Elimizde bulunan toplam eser sayısı 288'dir. Bu 288 eserin 56 tanesi dinî, 232 tanesi din dışı eserlerdir. Dede Efendi'nin beğenilmeyen bir eseri yoktur (Öztuna, 1990, s. 396). Dede Efendi günümüzde de tanınan önemli bir bestekâr ve güftekârdır. Kendinden sonra gelen birçok bestekâra yol gösterici olmuştur.

Dede Efendi lakabı Mevlevî tarikatına mensup olmasından ötürü verilmiştir. Mûsikisinde en parlak dönemini II. Mahmud zamanında yaşayan Dede Efendi mûsikînin bilindik yüzlerinden birisidir. Neredeyse mûsikîsinin hemen her türünde eserleri bulunmaktadır. Dede Efendi'nin bestelerinde en çok dikkat çeken nokta bu eserlerin klasik olmasıdır. Kültürüne bağlı kalan bestekâr yeni örneklerle de her daim açıktır.

Dede Efendi'nin bulduğu makamlar da vardır. Bunlar; sultânî-yegâh, nev-eser, sabâ-bûselik, hicâz-bûselik ve 'araban-kurdî makamlarıdır (Aksüt, 1993, s.122).

Geçmiş ile günümüz arasında bir müzik kültürü oluşturup geçmişi en iyi şekilde yaşantımıza aktarmayı başaran önemli bestekârlardan biri haline gelmiştir. Onun eserlerinde tasavvufî besteler de yer almıştır. Bu bestelerinde akıcı olarak daha iyi anlaşılmayı kendisine hedef edinmiştir (Ünal, 2001, s. 93-95).

2.3.3. Enderunlu Vâsıf³

Fâzıl ile beraber Enderunlu mahlasını kullanan şairlerden birisi olan Vâsıf 19. yüzyılın önemli şairleri arasında sayılmaktadır. İstanbul'da dünyaya gözlerini açan Vâsıf'ın asıl adı Osman'dır. Galatasaray'da eğitim görmeye başlayan Vâsıf, daha sonra şiirle uğraşmıştır. Yetenekli bir kişi olan şair, burada aldığı eğitimle şairliğini daha da güçlendirmiştir. Yıllarca sarayda yaşadktan sonra saraydan ayrılıp yeni bir yaşantıya yönelmek istemiştir. İstanbul'da vefat etmiştir. Vâsıf'ın şiirleri iki devrede incelenmektedir. Bir tarafta hayatı ciddiye alan oldukça temkinli ve ağırbaşlı; diğer taraftan gereğinden fazla laubali bir tavırla şiirler yazan Vâsıf görülmektedir. İlk devrede şiirlerinde Türkçe kullanan, daha çok konuşma diline yönelen bir şiir yapısı varken; ikinci devre şiirinde ise sadelik görülse de mutlaka Arapça-Farsça tamlamaların olduğu, rediflerin dahi Arapça olduğu, zincirleme izafetlerinin kullanıldığı bir yapı mevcuttur. Ayrıca bu iki devir arasında şahıs ve zaman farkını da göz ardı etmemek gerekmektedir. Birinci devirde birinci şahıs ve görülen geçmiş zamana rastlarken; ikinci devirde üçüncü şahıs ve geniş zaman görülmektedir (Gürel, 1999, s. 25-43).

Vâsıf'ın Divan'ından onun mizacı ile ilgili şu çıkarımlar yapılmıştır: Kendisi oldukça güzel sohbet eden ve fıkra anlatmayı seven bir kişiliğe sahiptir. Mitoloji ile ilgilenmeyi sevmez. Eskiden toplanılan şiir meclislerinde herkes Vâsıf'ı orada görmek ister. Burada karşılıklı şiir atışmaları yapılır ve Vâsıf onlara ikramlarda bulunur. Vâsıf, bazı şiirlerinde kendisini 'aşık olarak tanıtmaktadır. Vâsıf'ın aynı zamanda geceleri de güzel bir yaşantısı vardır. Aradan zaman geçtikten sonra Vâsıf artık bu sohbetlerden eski tadı almaz. Çünkü bu meclislerde hoş sohbetler yerini makam, mevki mevzularına bırakmıştır (Gürel, 1999, s. 44-58).

³ Ayrıntılı bilgi için bkz. GÜRAL, Abdülkadir (1999). *Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Dîvânı*, İstanbul: Kitabevi.

Nedîm ile ortaya çıkan Mahallîleşme akımının 18. yüzyıldaki önemli temsilcisi haline gelmiştir. Vâsîf'ın edep dışı şiirler de kaleme aldığı bilinmektedir. Buna “perde-bîrûnâne” de denilmektedir. Ayrıca Vasîf, mahallileşmeyi abartarak eski şiiri bayağılığa ulaştırmıştır (Ünver, 1988, s. 107). Vâsîf'ın aynı zamanda hattat olduğu da kaynaklarda söylenmektedir. Ayrıca musikiye de hâkim olan Vâsîf'ın birçok şarkısı farklı bestekârlar tarafından bestelenmiştir (Kartal, Şentürk, 2015, s. 619).

2.3.4. Enfî Hasan Ağa

İlk eğitimini babasından alan Hasan Ağa, 18. yüzyıl Lale Devri'nin önemli bestekârlarından birisidir. “Enfî” veya “Burnaz” olarak bilinmektedir. Klasik şekilde aruzu kullanarak şiirler yazmış, ayrıca tekke edebiyatı tarzında şiirlerini de hece veznini kullanarak yazmıştır. Günümüze kadar ulaşan eser sayısı 18 olan Hasan Ağa'nın toplamda 300'ü aşkın eseri olduğu bilinmektedir (Öztuna, 1990, s. 331).

Hasan Ağa'nın musiki ile ilgili ilköğrenimi babasından aldığı bilinmektedir. Genç yaşta Enderûn'da eğitim almaya başlamıştır. İlerleyen yıllarda öğrenci olarak girdiği Enderûnda hoca olarak kalmaya devam etmiştir (Özalp, 1986, s. 171).

Hasan Ağa'nın sesi tok ve güzeldir. Aynı zamanda sade eserler, klasik eserler ve saz eserleri de bestelemiştir. Bestelemiş olduğu eserlerin birçoğu arkadaşları olan Naîm ve Mahdumî'ye aittir. Hasan Ağa hem dini eserler hem de din dışı eserler bestelemiştir. En parlak zamanını III. Ahmed döneminde yaşamıştır. Lale Devrinde besteleri ile şöhreti gittikçe yükselmiştir. III. Ahmed'in çocuklarının sünnet düğünü için Hasbahçe'de bir saz topluluğu oluşturulmuş ve bu topluluğa Hasan Ağa önderlik etmiştir (Aksüt, 1993, s. 53-54).

2.3.5. Halifezâde Tâhir Efendi⁴

18. yüzyılda yaşamış, Türk mûsikîsinin önemli bestekârları arasında bulunmaktadır. Yaşamı hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Şiirlerini yazarken Tâhir mahlasını kullanmıştır. Tahir Efendi'nin şiirlerine ve bestelerine bakıldığında onun tasavvuf dışında eserleri kaleme aldığını görmekteyiz (Özcan, 2010, s. 398).

⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZCAN, Nuri (2010). “Tâhir Efendi, Halifezâde” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 39, s. 398.

2.3.6. Hüseyin Fâzıl Bey

19. yüzyıl şairlerindendir. Enderunlu Fâzıl olarak da bilinen Hüseyin Fâzıl Bey Akka'da dünyaya gelmiştir. Zorluklarla geçen yaşantısını kasidelerine de yansıtan şair, şiirlerinde toplumsal konulara ve gerçek yaşantıya değinmiştir. Divan'ı ile tanınan şair, mesnevileri ile de ön plandadır. Şiirlerinde günlük yaşamı edebî bir dille anlatmak istese de basitliğe düşmekten kurtulamamıştır (İpekten vd. 1988, s. 124-125).

Fâzıl'ın Divan'ı incelendiğinde ilk otuz sayfasında münacaat ve naatlar bulunmaktadır. Bunlar ilahi duyguları ön plana çıkarmaktan ziyade dini kültürü ortaya koymak için yazılmıştır. Fâzıl'ın kasideleri III. Selim için övgüleri içinde barındırmış olsa da kaside nazım şeklinin o klasik güzelliğini yakalayamamıştır. Bu sebeple şair, Divan şiirindeki önemli kaside şairleri arasına adını yazdıramamıştır. Ayrıca Fâzıl'ın şiirlerinde oyunlu kelimelere rastlanır. Şairin diğer eserlerinin isimleri, Çengî-nâme, Defter-i 'Aşk, Hûbân-nâme, Zenân-nâme'dir. Fâzıl'ın 1810 yılında hayata gözlerini yumduğu bilinmektedir (Kocatürk, 2016, s.509-512).

2.3.7. İlhâmî (III. Selim)

18. ve 19. yüzyılda yaşamış yirmi sekizinci Osmanlı padişahıdır. Şairliği ile de ön plana çıkan önemli bir kişiliğe sahiptir. O dönemde meşhur olan ağır kafes şartlarının Sultan Selim'e hafif yaşatılmasından dolayı onun edebiyata ve musikiye olan düşkünlüğü artmıştır. Osmanlı döneminde sanatçılar padişahlar tarafından himaye altına alınır. Böylelikle sanatlarını rahatlıkla icraa edebilirlerdi. Sultan Selim'de bu sanatkârları himaye altına alan önemli padişahlardan birisidir. Himayesi altına alıp onların ün kazanmasını sağladığı kişiler arasında Dede Efendi, Vardakosta Ahmed Ağa gibi isimler yer almaktadır (Aksüt, 1993, s.86).

Kendisinin bir divanı bulunmaktadır. Şiirlerinde İlhâmî mahlasını kullanmıştır. Bununla birlikte Sultan Selim musiki ile ilgilenmektedir. Hatta Türk musikisi denildiğinde Selim dönemi zihinde canlanmaktadır. Sultan Selim'in bestekârlığı mucize denilecek kadar güzeldir. Kendisi sadece din dışı eserleri değil dini eserleri de bestelemiştir (Aksüt, 1993, s.87). Sultan Selim, halkın anlayacağı ve halkın zevkine uygun olacak şekilde şiirler yazmış ve bu şiirleri bestelemekte gecikmemiştir. Ayrıca dili oldukça sade kullanmıştır (Özalp, 1986, s. 200). "Kafes" redifli gazelinde gençliğinde kapatıldığı kafeste nasıl bir halde olduğunu gayet şairane ve düzgün bir üslupla kaleme almıştır. Aynı zamanda hem hat ile ilgilenmiş hem de bestekârdır.

Aslında en başarılı olduğu alan musiki olan İlhamî, Mevlevî musikisine hakimdir. ‘Acem bûselik, arazbar bûselik, gerdaniyye-kürdî, pesendîde, rast-ı cedîd, sûz-ı dilâra, evcârâ, şevk-efzâ gibi başarılı makamlar ortaya çıkarmıştır. Günümüze ulaşan eserleri bulunmaktadır (İpekten vd., 1988, s. 105).

2.3.8. Kadı Üveysi Efendi⁵

17. yüzyıl şairlerindedir. Veysî mahlasını kullanan şairin asıl adı Üveysi’dir. Veysî, daha çok nesri ile ön planda olan bir şairdir. Fakat nesri zor anlaşılmaktadır. Bunun sebebi ise yazılarında Arapça ve Farsça kelimelerle tamlamaları fazla kullanmasıdır. Nesirdeki güçlü tutumu şairliğini geride bıraksa da oldukça güzel şiirleri bulunmaktadır. Daha çok şiirde sadeliği tercih eden Üveysi, şiirlerinde atasözlerine de yer vermiştir (Kaya, 2013, s. 76-77).

Veysî’nin dili sade, canlı ve hareketlidir. Nergisî ile edebi açıdan çok benzemiş olsalar da hareketlilik ve sadelik yönünden Veysî biraz farklıdır. Şairin en tanınmış eseri “Siyer-i Veysî”dir. Bu eserde Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in hayatı hakkında bilgiler vermektedir. Bu eserde farklı olarak Arapça-Farsçayı fazla kullanmıştır. Samimi bir eser olmakla birlikte kendinden önce yazılan birçok İslami esere kaynak olarak bağlı kalmıştır. Bir diğer eseri ise Vâkı‘a-nâme’dir. Dili ağır olmasına rağmen bu eser, divan edebiyatı açısından kıymetli ve orijinal bir eser olarak görülebilir. Eserde Osmanlı döneminde yaşanan ahlak bozulmasından bahsetmektedir (Kocatürk, 2016, s.461-462).

2.3.9. Küçük Mehmet Ağa

Türk musikisinin önemli ve değerli bestecilerinden birisidir. Kemânî Hızır Ağa’nın oğlu olan Küçük Mehmet Ağa, bir fasl-ı hümâyûn şefidir. Güfte sahibi olan Mehmet Ağa’nın güftelerinde lirik bir hava bulunmaktadır. Günümüze kadar ulaşan birçok eseri vardır (Öztuna, 1990, s. 35). Oldukça parlak ve süslenmiş eserleri bulunmaktadır. Küçük Mehmed Ağa, evcara makamından bestelediği eserleri III. Selim’e sunduğu bilinmektedir. Onunla birlikte aynı dönemde yaşayan Keçi Ârif Ağa ile birkaç eserinin karıştığı söylenmektedir. Kayıtlarda 1800-1803 tarihleri arasında öldüğü geçmektedir. (Aksüt, 1993, s.80).

⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. KAYA, Bayram Ali (2013). “Veysî” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.43, s.76-77.

2.3.10.Mehmed Riyâzî Efendi⁶

17. yüzyılın divan şairlerinden birisidir. Asıl adı Mehmed'dir. Divanı bulunan şairlerdendir. Mehmed Riyâzî Efendi birçok şairden etkilendiği gibi kendinden sonraki şairleri de etkilemeyi başarmıştır (Açıkgöz, 2008, s. 144-145).

2.3.11.Münif-i Antâkî

Antakyalı olan Münif, 18. yüzyıl şairleri arasındadır. Gerçek adı Mustafa'dır. Kasideleri ile ünlünen şair, ilk zamanlarda Hezârî mahlasını kullanmış, ilerleyen yıllarda Münif olarak değiştirmiştir. Aynı zamanda müzikle de uğraşmaktadır. Bu sebepten onun şiirlerinde bolca müzik terimlerine rastlanmaktadır (İpekten vd. 1987, s. 339).

1717-1718 yılları arasında Üsküdar'a gelen şair, Râşid Efendi'ye misafir olmuştur. İlerleyen yıllarda Âtîf Efendi'ye intisap eden şair, hocasının vefatı ile büyük yıkıma uğramıştır. Bu üzüntü ile kendisi inzivaya çekilmiştir (Naci, 1986, s. 106).

İstanbul'da yaşayan şair, Nâbî'nin de etkisinde kalarak klasik şiirler yazmıştır. Onun şiirlerinin dil açısından oldukça düzgün ve sağlam olduğu görülür. Gazellerinin sayısı kasidelerine göre daha azdır. 1743 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir (Kocatürk, 2016, s. 485-486).

2.3.12.Nâbî

Gerçek adı Yusuf olan Nâbî, 18. yüzyılın en önemli şairlerindendir. İyi bir eğitim alan şair kendini geliştirmeyi başarmıştır. Edirne'de yapılan sünnet düğününde bulunarak "Sûr-nâme" adlı eserini yazmıştır. Nâbî, kaside, gazel, mesnevi gibi pek çok nazım şeklinde eser vermiştir. Şair, farklı olarak Farsça zincirleme tamlamalar yaparak mazmunlar ortaya çıkarmıştır. Bu sayede düşüncesi daha da derinleşmiş, hayal dünyası genişlemiştir. Yaşadığı dönemde bulunan zorluklardan ötürü bazı şiirlerinde öğüt verici bir üslup sergilemiştir. Bu yüzden Nâbî'nin şiirlerinde "hikemî tarz" hâkimdir. 1712 tarihinde yaşamı sona ermiştir (Kartal, Şentürk, 2015, s. 481-482).

Nâbî'nin edebi kişiliği incelenecek olursa, onun fikir insanı olduğu söylenir. Bu sebepten ötürü düşüncesini olduğu gibi söylemeyi tercih etmiştir. Ondaki didaktiklik sayesinde "Nâbî ekolü" adı verilen mektep denilebilecek tarzda bir ekol ortaya çıkmıştır.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. AÇIKGÖZ, Namık (2008). "Riyâzî" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s. 144-145.

Aslında Nâbî'deki değişim onun süssüz anlatım yapmasıdır. Hatta İran Edebiyatı'nın önemli şairlerinden birisi olan Sâib'le yaşadığını bizim edebiyatımız Nâbî ile yaşamıştır denilebilir. Nâbî, birçok Divan şairi arasında araştırmaya ve eğitime önem veren bir şairdir. Sadece devlet büyüklerini etkilemekle yetinmez, aynı zamanda halka da hitap etmektedir. Hatta kendinden sonra yaşayan şairlere önder olmuştur. Ayrıca Türkçeyi çok iyi kullanan şair, Arapça-Farsçaya eserler ortaya çıkarabilecek kadar hâkimdir (Pala, 2004, s.3-4).

Nâbî, şiirde manayı aramış ve değer vermiştir. Şaire göre şiirde ince manalar olması gerekir. Bazı şiirlerinde varlıkların ortaya çıkışından bahsetmektedir. Şair yaşadığı dönemdeki sosyal hayata değinmiş, kendi iç dünyasındaki yaşantıdan ziyade cemiyet hakkında şiirler yazmaya yönelmiştir. Şairin oldukça sade bir üsluba sahip olduğu onun şiirleri okunarak anlaşılmalıdır (Bilkan, 1997, s. 11-21).

Şair Nâbî'nin aynı zamanda musikiye ilgisi olduğu bilinmektedir. Gazellerinden birisini rehavî makamında bestelediği kayıtlarda geçmektedir. Manzum eserleri; Divan, Divançe, Hayriye, Tecüme-i Erba'in, Hayrâbâd, Surnâme'dir. Mensur eserleri ise; Tuhfetü'l Haremeyn, Münşe'ât, Fetihnâme-i Kamanîçe, Zeyl-i Siyer-i Veysî'dir (Üstüner, 2017, s. 1-2).

2.3.13.Nâfiz⁷

19. yüzyılda yaşamış bestekârlardan birisidir. Durakçı Nâfiz olarak da bilinmektedir. Nâfiz Bey ilahi de bestelemiştir. (Özcan, 2006, s. 293-294). Hafızasının iyi olduğu bilinen Nâfiz, aynı zamanda hocalık da yapmıştır. Hocalarından öğrendiği bütün bilgileri eksiksiz bir şekilde kendi öğrencilerine aktarmıştır. Kendi döneminde bulunan kişiler kadar nota bilmediğinden dolayı günümüze ulaşan eser sayısı çok azdır (Öztuna, 1990, s. 96).

2.3.14.Nâilî-i Kadîm

17.yüzyılın önemli divan şairlerinden birisidir. Gerçek adı Mustafa'dır. O sadece bir şair değil aynı zamanda filozof ve eğitimcidir. Halveti tarikatına mensup olduğu şiirlerinden anlaşılmalıdır. Şair, yaşadığı hayatın önemsiz olduğunu dile getirmiştir. Onun iç ve dış dünyası arasında hep bir karmaşa ve kavga vardır. Şair, divan

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZCAN, Nuri (2006). "Nâfiz Bey, Durakçı" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 32, s. 293-294.

edebiyatının önemli unsurlarından birisi olan âşık-zahid tiplerini değiştirmiş ve arif-cahil tiplerini yerine yerleştirmiştir. Şair, yaşadığı vakitte birden fazla üslubu benimsemiştir. Bunlardan birisi de Sebk-i Hindî'dir. Ancak bu üslupla yazdığı şiirlerinde bilinen mazmunlar dışına çıkarak anlaşılmanmaya başlamıştır. Şair toplum için yazdığı şiirlerini hikemi tarzın etkisiyle yazmıştır. Gazellerinin çoğunda “biz” merkezli özneler yer almaktadır. Şair döneminde ne kadar zorlansa da sonunda aradığını mana âleminde bulmuştur (Akgül, 2017, s. 47-83-84).

Nâilî, zayıf, çabuk hasta olan bir vücuda sahip olduğu için kendisi sürekli bir karamsarlık içindedir. Bu ruh hali onun şiirlerine de yansımıştır. Kendisi şiiri ile tanınsa da bunun ona yetmediğini düşünmüş ve yüksek memur makamlarını itemiş ancak bu istekleri gerçekleşmemiştir. Bu sebepten olsa gerek yine şiirlerinde bir hayal kırıklığı, bulunduğu ortamdan şikâyetlere rastlanır. Onun tek eseri Divanı'dır (İpekten vd., 1997, s. 9-21).

2.3.15.Necîb (III. Ahmed)⁸

18. yüzyılda yaşamış Osmanlı padişahlarından birisidir. Osmanlı devrinin padişahları birçok işe hâkimdi. Sadece ülke yönetimi ile değil kendi mesleklerini de icra ederlerdi. III. Ahmed de onlardan birisidir. Kendisini şair olarak bilmekteyiz. Şairliğinde Necîb mahlasını kullanmıştır (Aktepe, 1989, s. 34-38). Aynı zamanda hattat olarak da bilinmektedir. Musiki ile de uğraşan Necîb döneminde yaşayan birçok şairi himayesi altına almıştır. Onun yaşadığı dönem yani Lale Devri Türk sanatlarının gelişmesinde büyük rol oynamıştır (Öztuna, 1990, s. 30).

2.3.16.Necmî

Necmî mahlasını kullanan birçok şair bulunmaktadır. Asıl adı Necmeddin olan şairin Erzurumlu olduğu tahmin edilmektedir. Tam olarak doğum tarihi de bilinmemektedir. Onun mesnevisini 1882 tarihinde bitirdiği tespit edilmiştir. Mesnevisini kırk yaşlarında bitirdiği tahmin edilerek kendisinin 1840 tarihlerinde dünyaya geldiği düşünülmektedir. Onun divanından belli bir düzeyde eğitim aldığını, şiirlerinde kullanacak derecede Arapça ve Farsçayı bildiğini tespit etmekteyiz. Bir tek eseri Divan'dır. Kasidelerinde na'tlere yer vermiştir (Tiker, 2003, s. 3-7).

⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. AKTEPE, M. Münir (1989). “Ahmed III” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 2, S.34-38.

2.3.17.Nef'î

17. yüzyılda yaşamış kasideleri ve hicivleri ile ünlü olan dönemin önemli şairlerinden birisidir. Asıl adı Ömer'dir. İlköğrenimini Erzurum'da yapmıştır. Şair ilk zamanlar Darrî mahlasını kullanmıştır. Şair en fazla IV. Murad döneminde ilgi görmüştür. Bu padişaha birçok kasideler sunmuştur. Nef'î'nin IV. Murad'dan sonra övgü ile bahsettiği kişi Hind padişahı Nûruddîn Cihângîr olmuştur. Ayrıca şair Fuzûlî'den de oldukça etkilenmiştir. Mizacı gayet sert olan şair, hicivleri ile ün yapmıştır. Onun sert mizacı başına bela olmuştur. Önceden katı hicivler yapmayacağına dair söz vermesine rağmen kendini durdurmayan şair, Bayram Paşa'yı hicvettikten sonra öldürülmüştür. Şairin üç eseri vardır. Bunlar Türkçe Divan, Farsça Divan ve Sihâm-ı Kazâ'dır. Nef'î, büyük kaside şairleri arasında yer almaktadır. Şairin edebi yönü kendisinin mizacı ile örtüşmektedir. Mübalağayı çok fazla kullanan şair, çoğu zaman aşırıya kaçmıştır. Bunun dışında şair eserlerinde ahenk ve konu uyumuna dikkat etmiş, bunda oldukça başarılı olmuştur. Kelime bilgisi açısından zengin olan şair, bu kelimelerle musikiyi bir araya getirerek başarılı olmuştur. Şairin şiirle ilgili poetikasının onun şiirleri incelenerek tespit edilebilir. Şaire göre şiirde söz kısa olmalı ve manalı olmalıdır. Kolay ve anlaşılır olması gerekir. Akıcı, saf olması gerekir. Şiir dili ile nesir dili arasında fark olmalıdır. Ayrıca şiirde orijinallik yakalanmalıdır (Atalay, 2019, s. 11-21).

Şairin şiire ilk ilgi duymaya başlaması babası sayesinde olduğu bilinmektedir. İleri derecede Farsça bilmektedir. Şair ilk başta Darrî mahlasını kullanmış, sonraları Âlî tarafından şaire Nef'î mahlası verilmiştir. Toplamda dört padişah devri görmüş bir şairdir. Nef'î, sanatında yeterince acımasızdır. Bildiğini saklamadan sert bir üslupla söylemekten çekinmez. Divan edebiyatında gür sesi ile ilgileri üstüne toplamıştır. Nef'î'nin kasidelerinin konularına bakılacak olursa İstanbul, hayvan sevgisi, aşk vs. dir. En fazla fahriyesi olan şairdir. Şair, sözü güzel söyler ve bunu yaparken gizli saklı yapmaz; her sözü açık söyler ve mübalağa ile anlatır. Ayrıca şiirde ahengi sağlamak için çoğunlukla aliterasyon sanatına başvurmuştur. Şair kasidedeki başarısını gazel, kıt'a, rubâî gibi çeşitli nazım şekillerinde de göstermiştir (Akkuş 1993, s. 13-29).

Şiirlerinde aşk, bahar gibi konulara rastlanmaktadır. Farsça şiirler de yazmıştır. 16. yüzyıl şairi olan Bâkî'nin şiirlerinden etkilendiği Bâkî'den övgü ile bahsetmesinden anlaşılmaktadır (Ayan vd. 1987, s. 105-106).

2.3.18.Rıfat Efendi (Hafız Molla)

18. yüzyılda yaşamış Lale Devrinin önemli bestekârlarından birisidir. Gerçek adı Süleyman'dır. Şiirlerinde Rıfat mahlasını kullandığı görülmektedir. Medresede eğitim görmüştür. Sesi gayet güzeldir. Şiirlerindeki düzgünlük gözden kaçmamaktadır. Birçok eski güfte mecmuasında onun eserleri görülmektedir. Rıfat Efendi, kendi yazdığı güfteleri de bestelemiştir. Onun evc makamında bestelediği ilahisinin bulunduğu bilinmektedir (Aksüt, 1993, s. 48).

2.3.19.Sâkıb

Asıl adı Mustafa olan şair 18.yüzyılda yaşamıştır. Mevlevî tarikatına mensuptur. O dönemde Mevlevî tarikatına mensup olan kişiler biyografik eser kaleme alırken Mevlâna'dan başlayarak bütün Mevlevî tarikatına mensup kişilerin biyografilerini verirdi. Sâkıb da bunu yaparak "Sefine-i Mevleviyye" adlı eserini kaleme almıştır. Sâkıb, şiirlerinde fikirlerini duyguya aktarmayı başarmış, coşkulu hali şiirlerinde lirik bir hava oluşturmuştur (İpekten vd. 1987, s. 310).

2.3.20.Süleyman Nahîfî Efendi

18. yüzyıl divan şairleri arasında adı geçmektedir. Doğum tarihi hakkında net bilgi yoktur. Gerçek adı Mehmet Süleyman'dır. Nahîfî, hayatının belirli dönemlerinde birçok zorluklarla karşılaştığını şiirlerinde anlatmıştır. Bazı kaynaklarda onun Mevlevî olduğu söylenmektedir. Mevlana'nın eserinin tercüme etmesi de onun Mevlevî tarikatına bağlı olduğunu söylemek için büyük bir sebeptir. Aynı zamanda şair hattatlıkta yapmıştır (Apay, 1992, s. 2-8). Muallim Naci, İstanbul'da yetişen büyük şairler arasına Nahîfî'nin adını yazmıştır. Nahîfî'nin eserleri; Divan, Hilyetü'l-envâr, Mesnevi-i Şerîf Tercümesi, Risâle-i Hızriyye'dir (Naci, 1986, s. 110).

Nahîfî, Hazret-i Hızır terbiyesinde yetişmiş birisi olarak değerlendirilmektedir. Bütün ömrünü Peygamber Efendimiz(sav)'e na'tler yazarak geçirmeyi tercih etmiştir. (Er, 2014, s. 19-24).

2.3.21.Sünbülzâde Vehbî

18. yüzyılda yaşamış önemli divan şairleri arasında yer almaktadır. Gerçek adı Mehmet'dir. Döneminde yaşayan büyüklere kasideler sunmuş ve onlarla iyi ilişkiler içerisinde bulunmuştur. Ömer Paşa ile şairin arasında İran seferi esnasında

anlaşmazlıklar yaşanmış ve sonucu olumsuz olmuştur. Şair yaşamında sıkıntılara düşünce döneminin Sadrazamı Derviş Mehmed Paşa'ya kasideler sunmuş, kendisinin affını istemiştir. Vehbî, toplamda sekiz padişah görmüş şairdir. Şair Türkçeye hakim olduğu kadar Arapça-Farsçayı da şiirlerinde yer verebilecek kadar iyi bilmektedir. Şairin her daim kolay söyleyebildiği görülmüştür. Aynı zamanda dili de sade kullanmıştır. Onun divanı Divan edebiyatında en hacimli divanlar arasında yer almaktadır. Nef'î, Bâkî ve Sâbit'in eserlerine nazire yazmıştır. Vehbî'nin 37 adet manzum tarihi bulunmaktadır. Bu da şairin manzum tarih düşürmede ne kadar başarılı olduğunu göstermektedir (Yenikale, 2011, s. 19-29).

Vehbî'nin "Tuhfe-i Vehbî" adlı eseri onun yeteneğini unutturmayan bir eser olmuştur. Ayrıca medreselerde ders kitabı olarak okutulmuş olan "Nuhbe" adlı eseri bulunmaktadır. Kendisine "şairler sultanı" unvanı verilmiştir. Yazdığı şiirlerinde Nedîm'in etkisi bulunan şair, daha çok maddi aşka yönelmiştir. Aşk acısı çekmemiştir. İsteklerini açık dille ifade etmiştir. Bazı kayıtlarda şairin Mutasavvıf Tıflî Çelebi'ye bağlandığı söylenmektedir. Kısaca şair Divan edebiyatındaki bütün şiir özelliklerini şiirlerde kullanacak kadar ustadır (Beyzadeoğlu, 2004,s. 13-24).

Yaşadığı yüzyılda son "Sultânü'ş-şu'arâ" olarak bilinmektedir. Onun bazı şiirlerinde kelime oyunlarına yer verdiğini, halk dilini kullandığını görmekteyiz (Kartal, Şentürk, 2015, s. 559).

2.3.22.Şâkir Ağa

19. yüzyılın önemli bestekârları arasında yer almaktadır. Gerçek adı İzzet Şâkir'dir. Şâkir, müziğe ilk olarak kendisine 12 yaşında keman alınması ile başlamıştır. Ayrıca o yıllarda Musevi hocadan ders almaya başlamıştır. Fakat babası müzik eğitimi almasına pek sıcak bakmamıştır. Sonraları Enderuna giren Şâkir Ağa, burada ilk musiki derslerine başlamış, hocası ise Başçavuş Mustafa Ağa olmuştur. Sesi kuvvetli bir kişidir. Dede Efendi'den de yararlanmıştı. En parlak zamanını II. Mahmud devrinde yaşayan Şâkir Ağa, oldukça renkli ve güçlü bir ses yapısına sahiptir. Şâkir Ağa, 1812 tarihinde Ferahnâk makamını bulmuştur. Klasik takımı Dede Efendi ile biraraya gelerek yapmışlardır (Aksüt, 1993, s. 110-111).

Şâkir Ağa'nın eserlerinde melodide bir incelik ve hafiflik bulunmaktadır. Ayrıca o yaşadığı dönemi eleştiren ve halk tarafından ilgi gören birtakım piyesleri de kaleme almıştır (Öztuna, 1990, s. 330).

2.3.23.Şeyh Gâlib

18. yüzyıl şairleri arasında yer almaktadır. İlk eğitimin babasından almıştır. Zamanında Farsça hocası olan Nakşî Neş'et Süleyman'dan dersler almıştır. Neş'et, şaire "Es'ad" mahlasını veren kişidir. Şair, Sadece Türk edebiyatı şairlerinden değil İran edebiyatında var olan şairlerden de etkilenmiştir. Şair, Es'ad mahlasının birçok kişi tarafından kullanıldığından karışıklığı gidermek için Gâlib mahlasını kullanmaya başlamıştır. Gâlib, "Hüsn ü 'Aşk" adlı eseri kaleme aldıktan sonra Konya'ya giderek orada çileye girmiştir. Bu süre zarfında şair, şiirle kendini meşgul etmemiştir. Çilesini bitirdikten sonra tekrar şiir yazan şair eserlerinde tasavvufa da yer vermeye başlamıştır. Divan edebiyatı geleneklerine bağlı kalan şair, Nazım şekillerinin birçoğunu kullanmıştır. Ayrıca şiirlerinde vezinlerin çoğunu kullanmıştır (Okçu, 2011, s.9-25).

Farklı hocalardan ders alarak Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Genç yaşında kaleme aldığı şiirlerinde Nedîm, Fuzûlî gibi şairlerin etkisinde kalmış fakat bu şiirlerin kendisini yansıtmadığını anlayarak Sebk-i Hindi şairlerinden birisi olan Şevket'i okumaya başlamıştır (İpekten vd. 1988, s. 36).

1791 yılından sonra Gâlib en parlak dönemini yaşamaya başlamıştır. Galata Mevlevihanesi'ne atanan şair hem tarikatta hem de şiirde önemli yol katetmiştir. Sık sık saraya giden Gâlib, Sultan Selim tarafından çok beğenilmiştir. Onun iki tane önemli eseri bulunmaktadır. Bunlardan birisi Divan diğeri ise Hüsn ü Aşk'tır (İpekten vd. 1988, s. 37).

Gâlib'in üzerinde Mevlâna ve Fuzûlî'nin etkisi çok fazla görülmektedir. Ayrıca Nâbî ve Nedîm'den etkilenen şair, onlar kadar coşkulu ve heyecanlı şiirler yazmıştır. Ünlü Fars şair Şevket'in de etkisi altına girdikten sonra olgunlaşmış, kendine has kişiliğine kavuşmuştur. "Şevket-i Rûm" diye de döneminde anılmıştır. Mevlevî bir çevrede yetişen şair, şiirlerinde tasavvufa yer vermiştir. Fakat Gâlib'in tasavvufi şiirlerine bakıldığında farklılık görülmektedir. Bunlar diğer şairlerin şiirleri gibi hemen anlaşılabilir metinler değildir. Çünkü o, şiirlerinde semboller kullanmış ve bu sembollere derin manalar yüklemiştir. Söylemek istediklerini hayallerle anlatmış, okuyanın bunu canlandırmasını istemiştir (İpekten, 1988, s. 38).

Sebk-i Hindî'ye bağlı olan Gâlib, şairin hayal dünyası geniş olmalı, derin manalar bulabilmelidir. Aslında Gâlib, kendisine ait bu geniş hayal dünyası ile yepyeni

bir şiir ortamı bulmuştur. Şairin tamlamalar arasına yerleştirdiği mazmunları bulmak hiç de kolay olmamıştır (Pala, 2001,s. 36).

Şairin “Divan”ı bulunmaktadır. “Şerh-i Cezîre-i Mesnevî” adlı eserini Sütlüce’deki evinde yazmıştır. “Er Risâlet’ül-Behiyye fi Tarîkat’il- Mevleviyye” Arapça bir eserdir. “Mevlevî Şairlerine Dair Tezkire” bir eseri vardır. “Hüsn ü Aşk” adlı eseri aslında şairin en kıymetli eseridir. Gerçek şöhretini bu eserle kazanmıştır (Gölpınarlı, 1971, s. 4-5).

2.3.24.Şeyh Sırrı

18.yüzyılda yaşamış olan şairin gerçek ismi İbrahim Sırrı’dır. Divanı bulunan önemli şairlerden birisidir. Hayatı hakkında bilgileri şura tezkirelerinden ve şiirlerini derinlemesine inceledikten sonra bulabilmekteyiz. Şairin ailesi hakkında da bilgi yoktur. Kendisi dünyadan el etek çektiğini ve gençliğini harab ettiğini söylemektedir. Şairin şiirleri incelendiğinde onun iyi bir eğitim aldığı tespit edilmiştir. Sırrı herhangi bir tarikata bağlı olmasa da şiirlerinden onun gönlünde tasavvufun olduğu görülmektedir. Şair, kasidelerinde yaşadığı dönemde ortaya çıkan olumsuzlukları şiirlerine yansıtmıştır. Sırrı’nın şiirleri hayal bakımından oldukça zengindir. Şairin şiirlerinin muhtevasına bakılacak olursa en fazla sevgili ile ilgili şiirler yazmıştır. Oldukça neşeli bir yapısı olan Sırrı, bir zamanların övgü ile bahsedilen isimlerindedir. Sırrı’nın şiirlerinde Sebki Hindî’nin etkilerini görürüz. Şiirlerinde kafiyeye önem vermiş ve manayı ön plana çıkarmak istemiştir (Kazan, 2003, s. 6-31).

2.3.25.Tahir Efendi

18. yüzyılda yaşamış önemli mûsikîşinaslardan birisi olup aynı zamanda şairliği ile de tanınmaktadır. Yaşamı hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. İstanbul’da doğduğu söylenmektedir. Birçok güfte mecmuası olduğu bilinse de divanı yoktur. Sözlü ve sazlı eserleri olduğu görülmektedir (Öztuna, 1990, s. 369).Tâhir mahlasını kullanarak şiirler kaleme almıştır (Erdemir, 1999, s.463).

2.3.26.Zaharya

18.yüzyılın önemli bestekârları arasında ismi geçmektedir. Zaharya’nın hayatı hakkında bilgiler oldukça kısıtlıdır. Başarılı bir bestekâr olan Zaharya, kendinden önceki değerli birçok bestekâr ile kıyaslanabilecek derecede iyidir. 1000’den fazla eser bestelediği bilinmektedir. Onun eserlerinde sanat ve orjinallik oldukça belirgindir.

Ayrıca Zaharya'nın kilise musikisine hakim olduğu da kayıtlarda geçmektedir. Onun kilise eserleri ayin bittikten sonra halkın söylediği bestelerdir. Geçim sıkıntısı yaşamayan Zaharya kürk ticareti ile ilgilenmiştir (Aksüt, 1993, s. 57-59). Toplam 19 eseri günümüze ulaşmıştır. Zaharya'nın eserleri ünlü eserlerdendir. Onun üslubu oldukça ağır ve harikadır. Bütün heceler üzerinde durmuş ve makam geçkisi yapmıştır (Öztuna, 1990, s. 508-509).

2.4. Mecmuada Adı Geçen Bestekârlar

44 Ze 1148 numarası ile Zeytinoğlu Halk kütüphanesinde kayıtlı olan güfte mecmuasında 26 eserle en fazla Hamamizâde İsmail Dede Efendi'nin bestesi yer almaktadır. Onu 18 eserle Küçük Mehmed Ağa ve 12 eserle Hacı Sadullah Efendi takip etmektedir.

Çalışma sırasında eserlerin bestekârları TRT not arşivi başta olmak üzere farklı arşivlerden tespit edilmiş olup hayatları hakkında bilgi verilmiştir. Aynı zamanda bestekârlar bir tablo haline getirilmiş, bestekârların mecmuadaki eser sayısı tespit edilerek ilgili eserin mecmuadaki sayfa sayısı gösterilmiştir.

Aşağıdaki tabloda en fazla adı geçen güftekârdan en az adı geçen güftekâra göre sıralama yapılmıştır.

BESTEKÂRLAR	ESER SAYISI	SAYFA NUMARASI
Hamamizâde İsmail Dede Efendi	26	5a, 6a, 8b, 11b, 12a, 24a, 27b, 35b, 37b, 38b, 46a, 56a, 56b, 58a, 59b, 60b, 68b, 71b, 74a, 85b,
Hacı Sadullah Efendi	18	4b, 19a, 21a,21b, 22a, 26b, 27b, 71b
Küçük Mehmet Ağa	10	4b, 5a, 13b, 20b, 22a, 25b, 27b, 32a, 33b, 38a
Sultan III. Selim	6	5a,22a, 38a
Ebu Bekir Ağa	6	6a, 7b, 20b, 32a, 32b, 33b,
Şakir Ağa	4	35b,45b,

Tanbûrî İsak Efendi	4	16b
Kömürcüzâde Mehmet Efendi	3	1a,38b,
Zaharya	3	14b, 32a, 36b
Abdülhalim Ağa	2	13b
Kemanî Rıza Efendi	2	49a, 81b
Dilhayat Kalfa	2	5b,7b,
Seyyid Mehmet Nuh	2	19b, 20b
Yahya Nazım Efendi	2	8b,21b
Hafız Abdullah Ağa	2	6b,32b,
Abdi Efendi(Tulum)	1	7b
Tâhir Efendi (Baba)	1	7b
Hacı Salih Efendi	1	8b
Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı)	1	11b
Tatyos Efendi	1	11b
Abdullah Çelebi(Tosunzâde)	1	12b
Hafız Post	1	12b
Hatipzâde Osman Efendi	1	13b
Mehmet Ağa (Çavuş)	1	13b,
Kara İsmail Ağa	1	14b
Abdulkadir Merâği	1	18b

Mehmet Efendi (Küçük Müezzîn)	1	19b
Kara İsmail Ağa	1	20b,
Ahmet Çelebi (Nane)	1	21b,
Vardakosta Ahmed Ağa	1	22a,
Çömlekçizâde Recep Çelebi	1	23b,
Tab‘î Mustafa Efendi	1	28a
Abdülaziz Efendi	1	32b
Kemânî Corcı Efendi	1	32b
Enfi Hasan Ağa	1	36b
Rıfat Efendi-Hafız Molla	1	36b
Hafız Şeyda Abdullah Ağa	1	38b
Tâhir Ağa	1	41b
Haşim Bey	1	57b
Kıpti İbrahim Efendi	1	57b
Tanbûrî Mustafa Çavuş	1	60b
M. İsmail Hakkı Efendi	1	60b

Baha Bey (Sermüezzîn)	1	61a
Mustafa Ağa (Kemânî)	1	61b
Denizoğlu Ali Bey	1	63b
Medeni Aziz Efendi	1	67a
Suyolcuzâde Salih Efendi	1	69a
Mustafa Ağa	1	77a
Halil Efendi	1	85b
Itrî (Buhûrizâde Mustafa Efendi)	1	85b
Gevrekzâde Mustafa Ağa	1	86a

2.4.1. Abdi Efendi (Tulum)⁹

19. yüzyılın bestekârları arasında adı geçmektedir. 13 adet notası günümüze kadar ulaşan Abdi Efendi'nin sesinin güzelliği dışında bestekârlığı ile de döneminde dikkat çeken bir isimdir (Özcan, 1988, s. 73-74). Hüseyinî saz semâ'î'sini vermiştir. Ayrıca sözlü parçaları da bulup bestelemiştir (Öztuna, 1990, 10).

2.4.2. Abdulkâdir Merâgî

15. yüzyılda yaşamış meşhur bestekârlardan birisidir. Azerbaycan'da dünyaya gelmiştir. Babasından musiki ve ilim öğrenmiştir. Sesi çok güzeldir. Bestekâr olduğu kadar mükemmel ud çalmaktadır. Ayrıca şiir ve hat sanatı ile de uğraşmaktadır. Onun şiirleri Fars şiirinde örnek olabilecek derecede iyidir. Döneminde düzenlenen 100.000 dinarlık musiki yarışmasına katılmış ve kazanmıştır. Neredeyse bütün makamlarla beste

⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZCAN, Nuri (1988). "Abdi Efendi, Basmacı" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 1, s. 73-74.

yapacak kadar zeki birisidir. Kendinden sonra gelen bestekârlara bir ışık olmuştur (Aksüt, 1993, s. 15-18).

“İbni Gaybî”, “Hoca” olarak da bilinen Merâgî, doğunun yetiştirmiş olduğu büyük bestekâr, hanende ve sazandeler arasında adı geçmektedir. Bunlarla birlikte şair, nakkaş, ressam olan Merâgî birçok yeteneğe sahiptir. Bunlar dışında bazı müzik aletlerini icad ve ıslah ettiği bilinmektedir. Erken yaşta neredeyse bütün İslam âleminde tanınan bir bestekâr haline gelmiştir. Herhangi bir nüshası elimize ulaşmayan “Kenzü'l-Elhân” adında mühim bir eseri bulunmaktadır. “Câmi'ü'l-Elhân” adlı eseri ise elimizde bulunan değerli çalışmalarından birisidir (Öztuna, 1990, s. 18-19).

2.4.3. Abdullah Çelebi (Tosunzâde)

18. yüzyılda yaşamış önemli bestekârlardandır. Kaynaklarda hayatı hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. III. Ahmed'e müezzinlik yapmıştır. Sesi oldukça güzel olan bestekârın, şarkı ve ilahi bestelediği bilinmektedir (Öztuna, 1990, s. 11)

2.4.4. Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı)

18. yüzyılın önemli bestekârları arasında yer almaktadır. Arapça, Farsça, İtalyancaya hâkim olan Abdülaziz, aynı zamanda bir hekimdir. I. Abdülhamid'in hekimliğini yapmıştır. Aynı zamanda kendisinin bir divanı ve güfte mecmuası bulunmaktadır. Batı'da tıp alanında yazılan eserlerin tecümesini yapmıştır. Dik başlı, sözünü esirgemeyen bir karaktere sahip olduğundan hekimbaşılıktan bir süre sonra azledilmiştir. Fakat şiir dilinde üslubuna oldukça dikkat etmiştir. Kendisinin Divan'ı bulunmaktadır. Abdülaziz Efendi'nin güfte mecmuasının İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde olduğu bilinmektedir. Günümüze kadar sadece 6 bestesi ulaşmıştır. (Berksan, 2010, s. 16-20).

İstanbul'da dünyaya gelen Abdülaziz Efendi döneminde önemli bir tıp kitabı tercümesi yapmıştır. “Kıta'ât Nakaa ve fî Tercemeti Kelimât-ı Boerhâve” eserin ismidir. Bu sayede Avrupa'da kullanılan tıp terimlerine Türkçede de yer verilmiştir (Öztuna, 1990, s. 13).

2.4.5. Abdülhalim Ağa

19.yüzyılın önemli Türk bestekârlarından birisidir. Sûz-ı dil makamını ilk defa bulan ve kullanan kişidir. Günümüze kadar ulaşan toplamda 17 eseri bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 15).

2.4.6. Ahmet Çelebi (Na'ne)

İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Kaynaklarda 17. yüzyılda yaşadığı hem bestekâr hem icracı olduğu kayıtlıdır. Na'ne mahlasıyla bilinmektedir. Hem dini hem din dışı eserler veren Ahmed Çelebi aynı zamanda çok iyi bir hocadır. IV. Mehmed zamanında şöhrete kavuşmuştur. Sesinin çok güzel olduğu kayıtlarda geçmektedir. Yüze yakın dini ve din dışı eserleri bulunmaktadır. Aynı zamanda şiirlede uğraşmıştır. Günümüze kadar sadece 3 eseri gelmiştir (Özalp, 1986, s. 148-149). Elimizde bulunan 3 eseri şunlardır: Muhayyer Ağır Çenber Beste, Nihavend Çenber Beste ve Tâhir Aksak Semâ'î (Öztuna, 1990, s. 32).

2.4.7. Baha Bey (Sermüezzın)

Bahaeddin Bey olarak da bilinen Baha Bey, 19. yüzyılında yaşamış bir musikîşınastır. Emîr Bûhârî dergâhında şeyhlik yapmıştır. İstanbul'da hayatını kaybetmiştir (Öztuna, 1990, s. 139).

2.4.8. Çömlekçizâde Receb Çelebi

Babası ve kendisi çömlek işi ile uğraştığı için Çömlekçizâde lakabını alan Receb Çelebi, 17. yüzyılda yaşamış önemli bestekâr ve hanendeler arasındadır. Birçok eserini okuyan IV. Mehmed'in beğenisini kazanmıştır. Nefir adı verilen bir boruyu üflemesiyle de bilinmektedir. Bine yakın eseri olduğu bilirse de elimizde çok az bestesi bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 22).

2.4.9. Denizoğlu Ali Bey

1860 yılında dünyaya gelen çingene asıllı bir bestekârdır. Ali Ağa olarak bilinen bestekâra ilerleyen yıllarda Bey unvanı verilmiştir. Beğenilen eseri hisâr-bûselik makamındandır. Günümüzde elimizde bulunan eser sayısı 11'dir (Öztuna, 1990, s. 43).

2.4.10. Dilhayat Kalfa

Doğum tarihi net olarak bilinmese de 18. yüzyılda yaşadığı tespit edilmiştir. Adından da anlaşılacağı üzere sarayda kalfalık yapmış bir bestekârdır. Güfte mecmuaları karıştırıldığında Dilhayat Kalfa'nın birçok eserine rastlanılmaktadır (Aksüt, 1993, s. 55).

Türk kadın bestekârları arasına adını yazdıran önemli bestekârlardan birisidir. Eski kayıtlara bakıldığında 100'den fazla eseri bestelediği tespit edilmiştir. Kadın

bestekârların en iyisi olan Dilhayat Kalfa hakkında güfte mecmuaları dışında pek fazla bilgiye rastlanılmamıştır (Öztuna, 1990, s. 226).

2.4.11.Ebûbekîr Ağa

Lale devrinin önemli bestekârlarından birisidir. İstanbul'da yaşamıştır. Kendisi Enderun-ı Hümayun'da çavuş olmasından dolayı Çavuş veya Ağa lakabıyla anılmaktadır. 1685 tarihinde doğduğu kaynaklarda geçmektedir. Düzenli bir eğitim alan Ebûbekîr Ağa, bestekârlığa yönelmiştir. Ayrıca hocalık yapmıştır. Sesi güzel ve bestekârlıkta oldukça yeteneklidir. III. Ahmed ve I. Mahmud dönemlerinde yaşamış, saray adabı görmüştür. Padişahlar tarafından himaye edilmesi onun Türk mûsikîsi açısından çok sevilen ve bilinen biri haline getirmiştir. Birçok eseri bulunan sanatçının besteleri farklı kaynaklarda “Bekir Çavuş” ve “Eyyûbî Bekir Ağa” isimleri altında toplanmıştır. Kendisi ayrıca şairdir ancak bestekârlığı şairliğinden üstündür (Akhan, 2021, s. 7-12).

Şiirleri de bulunan Ebubekir Ağa'nın musiki ile ilgili iki kitabı bulunmaktadır. Eğlenceli bir kişiliğe sahip olan bestekârın meşhur Mâhûr Beste'sinde İtrî'den etkilendiği görülmektedir. Din konulu eseri bulunmamaktadır (Öztuna, 1990, s. 241-242).

2.4.12.Gevrekzâde Mustafa Ağa

17. yüzyılın değerli bestekârlarından birisidir. IV. Mehmed zamanında şöhrete ulaşan Mustafa Ağa, sarayda müezzinlik yapmıştır. Birçok eseri bulunsa da günümüze pek az eseri ulaşmıştır. Kendisinin saz eserleri de bestelediği bilinmektedir (Özalp, 1986, s.148).

2.4.13.Hacı Salih Efendi

Önemli bestekârlar arasında adı geçmektedir. İstanbul'daki mevlevîhaneler Hacı Salih Efendi'nin hayatında önemli yere sahiptir. Salih Efendi neyzen olarak da bilinmektedir. Kendisi çileye girmiştir. Güldeste makamı Hacı Salih Efendi'ye aittir. Hem “Salih Bey” hem de “Salih Dede” olarak bilinmektedir. Peşrev ve saz semâ'îleri ile tanınmaktadır. Birleşik makamlardan biri olan güldeste makamında eser vermiştir (Öztuna, 1990, s. 257-258).

2.4.14.Hâfız Abdullah Ağa¹⁰

Şehlevendim lakabı ile de bilinen Abdullah Ağa, 19. yüzyılın önemli Türk bestekârlarındandır. Birçok eseri bulunmaktadır. En önemli eserleri arasında nevâ bûselik faslı yer almaktadır. Günümüze ise toplam 29 eseri gelmiştir (Özcan, 1988, s. 80).

2.4.15.Hâfız Post

17. yüzyılda yaşamış, döneminde ün kazanmış önemli bestekârlarından birisidir. Gerçek adı Mehmed'dir (Aksüt, 1993, s.31). Erken yaşta hafız olmuştur. Nâilî'den dersler almış, Halvetî tarikatına girmiştir (Öztuna, 1990, s. 319). Ona post lakabının verilmesinde iki sebep olduğu söylenmektedir. Birincisi vücudunun her yerinin kıllarla dolu olması; ikincisi ise gittiği yerlere postu ile gitmesidir. Hâfız Post kendi ortaya çıkardığı bestelerde "Hakîr Hâfız" mahlasını kullanmıştır. Bestekâr, Nâilî'nin ilgisini çekmiş, böylelikle onun koruması altında kalmıştır. Kendisinin musiki hocası ise Kasımpaşalı Osman'dır. Sesi pek güzel olmasa da sesi kullanmayı çok iyi bilmektedir. Bestekârlığı dışında hanendeliği ve tanburiliği ile de bilinmektedir. Aynı zamanda şairdir. Bestelerini seçerken süzgeçten geçiren Hafız Post, divan edebiyatına ve tasavvufa hâkimdir. Ayrıca halk türküleri ile alakalı bilgiye sahip olması onun kültür açısından ne kadar zengin olduğunu göstermektedir. Hatta kendisi İtrî'ye hocalık etmiştir. Bu da kendisinin ne kadar geliştirdiğini göstermektedir (Aksüt, 1993, s.31).

2.4.16.Halil Efendi

Cerrahpaşalı Halil Efendi ve Kuşcu-zâde Halil Efendi olarak iki kişi bulunmaktadır. İkiside 18.yüzyıl Türk bestekârları arasındadır. Cerrahpaşalı'nın 4 eseri, Kuşcu-zâde'nin bir eseri elimizde bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 321-322).

2.4.17.Hâşim Bey

19. yüzyılın bestekârları arasındadır. İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babasının ismi Seyyid Mehmed Sadık Ağa'dır. Genç yaşta Enderûn'a girmiştir. Elde edilen bilgilere göre Hâşim Bey'in ilk musiki hocası Dellâl-zâde olduğu bilinmektedir. Hâşim

¹⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZCAN, Nuri (1988). "Abdullah Ağa, Şehlevendim" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 1, s.80.

Bey, ilk başta Mevlevî olmuş, sonradan Hâfız Baba'ya yönelerek Bektâşîliğe ilgi duyup Bektâşî olmuştur (Özalp, 1986, s. 231-232).

Önemli besteleri bulunan Hâşim Bey, aynı zamanda tarz-ı nevin adıyla bir mürekkep makam ortaya çıkarmış ve bu makamı kullanarak birçok eser meydana getirmiştir. Şiirleri bulunan Haşim Bey, aynı zamanda mûsikî hocalığı yapmıştır (Özcan, 1997, s. 407-408). Günümüze kadar ulaşan eser sayısı 83'tür. Bektâşî nefesleri bestelediği bilirse de nefes sahipleri kendilerini gizledikleri için, hangi nefeslerin Hâşim Bey'e ait olduğu bilinmemektedir. Hâşim Bey'in ünlü eserleri ise şunlardır: şedd-i arabân ağır aksak, bayatî arabân ağır aksak, bestenigâr ağır aksak, bestenigâr yürük aksak şarkılar (Öztuna, 1990, s. 336).

2.4.18.Hatipzâde Osman Efendi

İstanbul'da dünyaya gelen önemli Türk bestekârlarından birisidir. Sesi oldukça güzel olan Osman Efendi, aynı zamanda din dışı besteler yapmıştır. Günümüze gelen besteleri şunlardır: rast kâr-ı nâtık, bûselik muhammes beste, beste-i ısfahân ağır hafif beste, evc aksak semâ'î, nevâ nakış yürük semâ'î (Öztuna, 1990, s. 171).

2.4.19.Itrî

18. yüzyıl bestekârlarındandır. Gerçek adı Mustafa'dır. İyi bir eğitim alan Itrî'nin hocası Hâfız Post'dur. IV. Mehmed zamanında şöhretine kavuşan Itrî, beş padişah görmüştür. Bestekârın sesinin kötü olduğunu söyleyen kişiler olsa da IV. Mehmed onu zevkle dinlemiştir. Onun bir diğer hayranı Kırım Hanı Selim Giray'dır. Çok yönlü birisi olan Itrî, şair, hânende aynı zamanda bestekârdır. Şairin manzumelerine bakıldığında güçlü birisi olduğu anlaşılmaktadır. Itrî'nin beste, semâî ve kâr bestelediği bilinmektedir. Bestekâr, eşi benzeri olmayan segâh makamında Salât-i Ümmiye'yi bestelemiş ve herkesi büyülemiştir. Aynı zamanda yine segâh makamında Tekbîr'i de kendisi bestelemiştir (Aksüt, 1993, s.35-38).

Itrî'nin bestelediği eserlere bakılacak olursa neredeyse 1000'den fazladır. Bunlar arasında hem dini konuları içinde bulunduran eserler vardır hem de din dışı konulu eserler bulunmaktadır (Tokaç, 2018, s. 25).

Türk musikisinin en büyük bestekârlarından biri kabul edilmektedir. Padişahın yapmış olduğu eğlencelere katılmıştır. Aynı zamanda musiki hocalığı da yapmıştır. Onun türkü ve şarkılarından elimize eser ulaşmamıştır. Kendisi Abdulkadir Merâgî'den

sonra bilinen en beğenilen, övgü gören bestekârdır. Kaynaklarda onun meyve yetiştirdiği yazmaktadır. Hatta “Mustafabey armudu” adında armut yetiştirdiği bilinmektedir. Günümüze ulaşan toplamda 42 eseri vardır. Bunların 10’u dini, 4’ü saz, 28’i din dışı eserlerdir (Öztuna, 1990, s. 374-375-376).

2.4.20.Kara İsmail Ağa

18. yüzyılda yaşamış önemli Türk bestekârdır. Edirne’de dünyaya gelmiştir. II. Mustafa zamanında Enderun’a alınmıştır. İyi bir musiki eğitimi almıştır. Ney ve keman çalan İsmail Ağa, aynı zamanda hattattır. Konuları dindışı olan güfteleri de besteleyen bir kişidir (Öztuna, 1990, s. 392-393).

Kara İsmail Ağa’nın hocası Ârif Efendi’dir. Lale devri döneminde yaşamış bir bestekârdır. Bu da demek oluyor ki o dönemdeki eğlenceden, hareketlilikten etkilenmiş ve bu durum onun bestekârlığını etkilemiştir (Aksüt, 1993, s. 49).

2.4.21.Kemânî Corci Efendi

İki tane Corci bulunmaktadır. Birisi Kemânî Corci Âmâ diğeri ise Kemânî Corci Efendi’dir. İkisinin eserlerinin karışma ihtimali çok yüksektir (Öztuna, 1990, s. 185).

2.4.22.Kemânî Rıza Efendi

19. yüzyılda yaşamış önemli Türk bestekârları arasında ismi geçen Rıza Efendi, Beşiktaş’ta doğmasına rağmen Üsküdar’da fazla yaşamıştır. Bu yüzden kendisinin lakabı Üsküdarlı’dır. III. Selim döneminde Enderuna alınmıştır. Asıl şöhretini II. Mahmud döneminde kazanan bestekâr, toplam üç padişah görmüştür. Kendisi bir süre keman hocalığı da yapmıştır (Özalp, 1986).

Günümüze ulaşan eser sayısı 39’dur. Bestelerinde klasik üslup kullanmıştır. Rıza Efendi bestelediği çoğu eserinin güftesini Fehîm-i Cedîd ve Sermed’den almıştır (Öztuna, 1990, s. 230).

2.4.23.Kömürcüzâde Mehmet Efendi

19. yüzyılın önemli Türk bestekârlarındandır. Birçok makamda eser vermiş olsa da günümüzde elimizde bulunan pek az eseri vardır. Enderunda musiki hocalığı yapmıştır. Kadıasker Mustafa İzzet Efendi onun talebesidir (Özalp, 1986, s.241).

III. Selim ve II. Mahmud döneminde tanınan bir müzisyendir. Hüzzâm beste gibi birçok eser bırakan büyük bir ustadır. “Sadullah Ağa’nın canlandığı bayatî arabân ve

Şâkir Ağa'nın bulduğu ferah-nâk ile Dede'nin yaptığı arabân-kurdî makamlarında ilk beste yapanlar arasındadır”(Öztuna, 1990, s. 318).

2.4.24.Medenî Aziz Efendi

19. yüzyılda adı geçen Türk mûsikîsi sanatçısıdır. Medine’de doğduğu için Medenî lakabı verilmiştir. Kendisi Medine’de imam olarak çalışan Abdullah Efendi’nin oğludur. Anber Ağa onu saraya almak istemiş, orada eğitim vermek istemiş fakat babası müsaade etmemiştir. Bunun üzerine Aziz Efendi’yi babasından gizlemişler ve Medine’ye babası tek başına dönmüş ve üzüntüden vefat etmiştir. Bunca olayın üzerine Anber Ağa, Aziz Efendi’yi evlatlık almıştır. İlk musiki hocası Kadiasker Mustafa İzzet Efendi’dir. Aziz Efendi’nin sesi oldukça güzeldir. Bestekâr olmasının yanı sıra bestelediği eserlerin icracısıdır. Bu özellikleri dışında hocalık da yapmıştır. Hem dini eserleri hem de din dışı eserleri bestelemiş ve bunlar hakkında her formda eserler ortaya çıkarmıştır (Özalp, 1986, s. 256-258).

Aziz Efendi’nin şarkıları beğenilmiştir. Onun elimize ulaşan bestesi ise Isfahan Bestesi’dir (Öztuna, 1990, s. 134).

2.4.25.Mehmet Efendi (Küçük Müezzin)

18. yüzyılın önemli bestekârları arasında adı geçmektedir. Asıl ismi Mehmed’dir. Aynı zamanda hânendedir. Yaşadığı dönemin en parlak anında kendini göstermiş bir bestekârdır. Sesi çok güzeldir. Aynı zamanda sohbeti de güzel olan bestekâr bu sayede çevresinde fazlaca sevilmekte ve ilgi görmektedir. Bestelerini yaptığı eserler genellikle din dışı konuları kapsayan eserlerdir. Kaynaklarda birkaç eserinin günümüze kadar ulaşabildiği yazmaktadır (Özalp, 1986, s. 185-186). Bunlardan bazıları şunlardır: tâhir hafif beste, şehnâz bûselik nakış semâ’î ve tâhir ağır aksak semâ’î(Öztuna, 1990, s. 39).

2.4.26.Muallim İsmail Hakkı Efendi

20. yüzyılda yaşamış önemli bestekârlardan birisidir. Aktif olarak yaşadığı hayatında hoca olarak bilinmektedir. Bazı ölü makamları diriltmek için arkadaşları ile bir araya gelmiş, birçok ölü makamdan eserler ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda din dışı eserleri bulunmaktadır. Sayısı 2.000’leri bulacak kadar eser bestelemiştir (Öztuna, 1990, s.403).

2.4.27. Mustafa Ağa (Kemânî)

İstanbul'da dünyaya gelmiş 19. yüzyılda yaşamış bir bestekârdır. Enderûn'da yetişmiş ve kemânî olmuştur. II. Mahmud'dan övgüler alan bir bestekârdır. (Öztuna, 1990, s. 75).

2.4.28. Rıfat Efendi (Hafız Molla)

Gerçek adı Süleyman olan Rıfat Efendi, 18. yüzyıl bestekârları arasında yer almaktadır. Şiirlerinde Rıfat mahlasını kullanmış, hafızlığı dolayısıyla Hafız Molla olarak da anılmıştır. Şair yazdığı şiirlerin çoğunu kendisi bestelemiştir (Erdemir, 1999, s. 379).

2.4.29. Sadullah Ağa

19. yüzyılda yaşamış Türk mûsikîsinin önemli temsilcilerinden ve bestekârlarından birisidir. Hacı Sadullah Ağa ile karıştırılan birkaç isim bulunmaktadır. Serheng Sadullah Ağa, Sadullah Ankaravî karıştırılan isimlerden bazılarıdır. Sesinin güzelliğini babasından aldığı söylenmektedir. III. Selim zamanında en parlak dönemini yaşamış bir bestekârdır. Kültürlü, hoşsohbetli bir kişiliğe sahiptir. Enderûnî Şâkir'in eserlerinden çok fazla beste yaptığı bilinmektedir. O genellikle makamlarda birleşik makamı kullanmış, unutulmaya yüz tutmuş bayâtî 'arabân makamını canlandırmıştır. Onun eserlerinin çoğu padişaha methiyelerdir (Özalp, 1986, 203-205).

Enderunlu Vâsîf'in kardeşi olan Sadullah Efendi, klasik bir üslupla şarkılarını bestelemiştir (Öztuna, 1990, s. 249-250)

2.4.30. Seyyid Mehmet Nuh

18. yüzyılda yaşamış bestekârlardan birisidir. Yaşantısı hakkında elimizde bilgiler azdır. Esad Efendi onun sesi için orta düzeyde olduğunu dile getirmiştir. Günümüze kadar gelen bestelenmiş 15 eseri bulunmaktadır (Aksoy, 2009, s. 74).

2.4.31. Suyolcuzâde Sâlih Efendi

19. yüzyılda yaşamış bestekârlar arasındadır. Gerçek adı Salih Vasfî Efendi'dir. Parlak bir sesi vardır. Enderun'daki mûsiki eğitimi esnasında Hamâmîzâde İsmâil Dede'den ders almıştır. Şöhreti ilerleyen bestekâr, padişah müezzinleri arasına girmiştir. Onun şarkıları canlı olmakla birlikte oldukça duygu yüklüdür. Bestelerinde geleneksel anlayışa bağlı kalan Salih Efendi, şarkı formunun önemli bestekârları arasında

sayılmaktadır. Günümüze kadar gelen 20'ye yakın bestesi bulunmaktadır (Aksüt, 1993, s. 136-137).

2.4.32.Tab'ı Mustafa Efendi

Gerçek adı Mustafa'dır. 18. yüzyılın önemli bestekârlarından birisidir. Şairliği ve bestekârlığı hakkında elimizde çok fazla bilgi bulunmamaktadır (Erdemir, 1999, s. 461).

Kendisi III. Osman'a Kapıcılar Kâtipliği yapmıştır. Ayrıca bestekârlığı dışında hattatlığı ile de tanınmıştır. Onun eserlerinde nağmeler sanatsaldır. Aynı zamanda hanende olan bestekâr hakkında Öztuna'nın dediği gibi pek fazla bilgi yoktur (Aksüt, 1993, s.67).

Eserlerinin çoğunu kendisinin yazdığı söylenmektedir. Lirik şiir için örnekleri de bulunmaktadır. Ebulkasım Rasim Efendi'den sülüs ve nesih dersleri almıştır. Enderunda musiki hocalığı yaptığı bilinmektedir(Özalp, 1986, s.184).

2.4.33.Tanbûrî İsak Efendi

19.yüzyılda yaşamış en büyük Türk bestekârları arasında sayılan İsak Efendi Yahudi asıllıdır. Gerçek adı Fresko Romano olan İsak Efendi bir tanbûrîdir. Sözlü eserlerinde de saz eserlerinde de büyük bir başarı yakalamıştır. Klasik Türk tanbûr ekolünün önemli şahsiyetlerinden birisi haline gelmiştir. Fevkaledede şarkıları bulunmakla birlikte, asıl şöhretini beste ve semâ'îlerle kazanmıştır. Sadullah Ağa ile birlikte şedd-i arabân faslını III. Selim'e sunmuşlardır (Öztuna, 1990, s. 391).

2.4.34.Tanbûrî Mustafa Çavuş

Türk musikisinin önemli bestekârları arasında adı geçmektedir. 18. yüzyılda yaşadığı bilinmektedir. Enderun'da eğitim alan Mustafa'ya Çavuş lakabı verilmiştir. Birçok şarkı bestelediği kayıtlarda geçmektedir. Şiirlerindeki dili kolay ve kullandığı usuller basit usullerdir. Güftelerinde Tanbûrî mahlasını kullanmıştır. Klasik Türk müziği ile Türk halk müziğini harmanlayarak ikisini çok iyi kullanmıştır. Mustafa Çavuş aynı zamanda hem şairliği hem de hanendeliği ile tanınmıştır (Gidiş, 2012, s. 2-4).

2.4.35. Tatyos Efendi¹¹

20. yüzyılda yaşamış önemli bestekârlar arasında adını görmekteyiz. Aynı zamanda bir keman icracısıdır. Gerçek adı Tateos Ekserciyan'dır. Kemanî Tatyos olarak da bilinmektedir. Bestekârlığa erken yaşlarda başlayan Tatyos Efendi'nin şarkıları ve fasılları çok rağbet gören besteler olmuştur (Özcan, 2011, s. 173-174).

Bestekârlığa kanunla başlayan Tatyos Efendi, daha sonraları kemana yönelmiştir. Çok beğenilen fasıllar yapmıştır. Aynı zamanda manzumeler de yazmıştır. Tatyos Efendi'nin sırasıyla önemli eserleri şunlardır: kürdîli hicâzkâr saz semâ'îsi, sûznâk peşrevi ve hüseyinî saz semâ'îsi (Öztuna, 1990, s. 382).

2.4.36. Vardakosta Ahmed Ağa

Vardakosta lakabı ile bilinen Ahmed Ağa, 18. yüzyılda yaşamış bir bestekârdır. Şeyh Gâlib'in birkaç şiirini bestelemiştir. Sesi güzel Vardakosta oldukça yetenekli bir bestekârdır. Mevlevî tarikatına bağlı olan bestekâr, Galata Mevlevihanesi'nde uzun süre vakit geçirmiştir. Ferahfezâ makamını terhib eden bir bestekârdır. Aynı zamanda 19 zamanlı darb-ı hüner denilen usul bulmuştur (Aksüt, 1993, s.74). I. Abdülhamid zamanının önemli bestekârları arasındadır (Öztuna, 1990, s. 30).

2.4.37. Yahya Nâzım Efendi

18. yüzyılda yaşamıştır. Asıl adı Yahya'dır. Erken yaşta müzikle uğraşmış ve tanınmıştır. Nâzım en çok na't şairi olarak bilinmektedir. Divan edebiyatında yer alan nazım şekillerini kullanmış, Arapça ve Farsçaya da gayet hâkimdir. Yazdığı şiirlerinde genellikle âşıkâne bir tarz vardır (Erdemir, 1999, s. 322).

İstanbul'da dünyaya gelen şair ve bestekâr olan Yahya Nâzım, genç yaşta bestekârlığı ve hanendeliği ile şöhret kazanmıştır. İlk zamanlarda şairin mahlası "Halîm" iken, ilerleyen yıllarda Neşâtî ona "Nâzım" lakabını vermiştir. Nâzım kadar na't yazan bir şaire rastlanmamıştır. Onun gazellerine bakıldığında Neşâtî'den etkilendiği kasidelerinde ise Nef'î'nin izinden gittiği açıkça görülmektedir. Nâzım'ın 300'e yakın eserinin bestesi elimizde bulunmaktadır (Öztuna, 1990, s. 101).

¹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZCAN, Nuri (2011). "Tatyos Efendi" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 40, s. 173-174.

Sonuç olarak tespit edilen bestekârların isimlerine yukarıda yer verilmiş ve hayatları hakkında kısaca bilgiler verilerek tablo oluşturulmuştur. Bununla birlikte hem bestekâr hem de güftekâr kısmında adı geçen isimler bulunmaktadır. Bu kişilerin güftekâr başlığı altında bilgileri verildiğinden dolayı bestekârlar kısmında bilgilerine yer verilmemiştir. Bu isimler şunlardır: *Zaharya, Şâkir Ağa, Tahir Ağa, Sultan III. Selim, Küçük Mehmet Ağa, Hamamizâde İsmail Dede Efendi, Hâfız Şeyda Abdullah Ağa, Enfi Hasan Ağa*. Ayrıca güfte mecmuasında adı geçen *Kiptî İbrahim Efendi, Çavuş Mehmet Ağa, Mustafa Ağa, Tanbûrî Mustafa Çavuş* adlı bestekârların bilgilerine ulaşılamamıştır.

3. 43 Ze 1148 Numaralı Güfte Mecmua'sının MESTAP'a Göre Tasnif Tablosu

		Yer No.				
Yp. No.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi ¹²	Nazım şekli	Vezin	Açıklamalar
1a	Vâsıf	Meclisde bu revnağ bu şetâret saña maşşûş Bu nâz bu nezâket bu leâfret saña maşşûş	Meclisde benimle meşelâ şöhet iderken Ebrû ile eţrâfa işâret saña maşşûş	Gazel	--./--./--./ --	
		Diyemem sine-i berrâkı semenden gibidir	Reng-i bü-yü güli ta'rife ne zağmet çekeyim	Gazel	..-./ ..-./ ..-./..-	

¹² Çalışmamız güfte mecmuası olduğu için eserde genellikle şiirlerin bestelenen bölümlerine yer verilmiştir. Bundan dolayı MESTAP tablosunun makta' beyti/bendi kısmında manzumenin mecmuada yer verilen son beyti/bendi verilmiştir.

1a	Vâsıf	Yâsemem belki o gül-nahl-i semen-ten gibidir	Gül benim bildigim ey gönca-dehen sen gibidir			
1b-4a		Boş				
4b		Bezm-i ağıyara varır zevk u şafâ niyyetine Bize geldikde gelir cevr u cefâ niyyetine	Tiğ-i âhın çekelim şâff-ı raqîbâne gönül Gidelim leşker-i küffâra ğazâ niyyetine	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	
4b	Fâzıl	Rûz u şeb âh eylemekden çâk çâk oldum yeter Ġayrı inşâf eyle zâlim ben helâk oldum yeter	El-aman Fâzıl o şûha söyle raħm itsin baña Âteş-i ‘aşkıyla yandım sûz-nâk oldum yeter	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	
4b	Fâzıl	Ķapılır her gören ol şûh-ı cihân-âşûbı Nâz-ile şiveler itdikçe o çeşm-i hûbı	Çâk kıll perde-i nâmûsunı Fâzıl gibi ol Nâ‘il olmaz o mehiñ vuşlatına maħcûbı	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	

4b	Fâzıl	Ey dil heves-i vuşlat-ı cânân saña düşmez Üftâdesin ol sâye-i hûbân saña düşmez	Gerçi o güzel cevır u cefâ-pîşedir ammâ Fâzıl bu kadar nâliş-i efğân saña düşmez	Gazel	--/ .--/ .--/ .--	
5a		Her ne dem sâķī elinde sâğar-ı ‘işret gelir Gelmek mümkün mi vuşlat hâtıra elbet gelir	‘Āşıkım bir şūha ben kim keşret-i ‘uşşâķdan Būs-ı dāmân-ı niyâza yılda bir nevbet gelir	Gazel	---/----/----/--	
5a	Vâsıf	Ne zamân ol gözi mestâne gelir hâtıırma İbtidâ içdigi peymâne gelir hâtıırma	Beni sevmez deyü beyhûde sitem eylemesin Sevmem ol meħveşi de ya ne gelir hâtıırma	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	
5a		Zīver-i sīne idüp rûḫ-ı revânım diyerek Emsem ol ğonçe-lebiñ la‘lini cânım diyerek	Şubḫa dek ‘arz-ı niyâz itdim o fettâna bu şeb Sevdiğim dilber-i mümtâz-ı cihânım diyerek	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	

5a		Ey āfet-i cān-ı ‘āşık-ı zār V’ey ğamze-i şūhı gibi hūn-hār	‘Āşıkda olan hūlūş-ı ‘aşkı Hūbāna düşer mi itmek inkār	Gazel	---/---/---	
5b	Şirâzî	Gül bî-ruḥ-i yār hoş nebāşed Bî-bāde bahār hoş nebāşed	Cān naḥd-i muḥakḳarest Hāfız Ez behr-i niḍār hoş nebāşed	Gazel	---/---/---	
5b		Tā-be-key sīnemde cā itmek cefā vü kīneye Kādir iseñ ‘āşık-ı bî-kīne ki çek sīneye	Kendiñ itmezseñ taḥammül hicriñe ‘āşık degil Gör nice bî-tāb olursun baḳmasañ āyīneye	Gazel	---/---/---/---	
6a		Yaḳdı o lāle-ruḥ beni ḥüsn-i çerāğına Pervāne-veş ‘aceb mi düşersem ayağına	Gūş eyleyince oldı hemān nağme-sāz-ı şevḳ Bilmem neyiñ ne söyledi muṭrib kulağına	Gazel	---/---/---/---	

6a	Şeyh Gâlib	Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenâra düşdi Dayanır mı şîşedir bu reh-i seng-sâra düşdi	Reh-i Mevlevîde Gâlib bu şıfatla kaldı hayrân Kimi terk-i nâm ü şâne kimi i'tibâra düşdi	Gazel	...-/...-/...-/...-	
6b		Niçün pinhân idersin rûyını ey şüh-ı nâzende Efendim toğrı söyle hüsnuñe 'aşık mısın sende	Ne yapsın 'aşık-ı bî-çâre zâlim sende inşâf it Hayâliñ sînede 'aşkıñ gönülde âteşin tende	Gazel-/...-/....-/....-	
6b		Amân amân yetişir bu edâlarıñ zâlim Derûna işledi yeter cefâlarıñ zâlim	Yeter yeter daha inşâf yok mıdır sende Fiğân fiğân baña besdür cefâlarıñ zâlim	Gazel	...-/...-/...-/...-	
6b		Çekdiğim cevr u cefâlar hep senin-çün sevdiğim Pây-mâl oldum yoluñda bilmediñ âh çekdiğim	Güşına girmez mi eyâ bu 'azîziñ zârı hiç Varsa nâ-hem-vâra kârım gel bağışla itdiğim	Gazel	...-/...-/...-/...-	

6b		Nice bir yaqılayım t̄ab-ı ruḥuñ meḥveşine Nice bir taqılayım s̄āye mişāli peşine	Sen bilirsin hele sermāye-i ḥiss elde iken Demidir eyle kerem ‘āşık-ı ḥasret- keşine	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	
7a		Boş				
7b	Veysî	Meyl eylese aḡyāra anı şanma vefādır Aḡyāre vefādan ḡarazı baña cefādır	Şûret vireyim dirse eger şî‘rine Veysî Ruḥsārına āyine disûñ pāk edādır	Gazel	--./--./--./--	
7b		Yek-be-yek gerçi murād-ı dil-i taqrîr itdim N’eyleyim āh o meh-peykeri dil-gîr itdim	Eyleyüp ḥ’ābda taqbîl o nūr-ı başarı Uyanup ḥ’āhiş ile ‘aynını ta‘bîr itdim	Gazel	..--/ ..--/ ..--/..-	
7b	Tâhir Efendi	Bilindi bûseye yoq yāriñ izni gül memeden Ġaraz ne ‘āşıkā cevri itmeden öpülmemeden Bu Tâhir aña giriftâr iken ne bāḡlandın	Dillerde meyin zevk-i Cem-i cāmına mahşuş Gördüm mey-i l’al-i lebi gül-fāmına mahşuş	Murabba’	..--/..--/..--/..-	

		Tereddüd eyleme ey düğmesin çözülmemededen	<p>Çoynuñda adıñ sîne qomuş şâf-ı mücellâ</p> <p>Var bir gümüş âyinesi endâmına mahşuş</p>			
7b		<p>Dilim rubûde-i an çeşm-i şüh-ı fitânest</p> <p>Ki ğamze-eş ber-te'sîr-i tîr-i müjgânest</p>	<p>Dem-i vişâli zi-cüş-i mecâre-i hayret</p> <p>Be-cây-i hânde-i şâdî dü-dîde giryânest</p>		.-./..-./.-./..-	
8a		Boş				
8b	Dede Efendi	<p>Bir ğonca-femiñ yâresi vardır cigerimde</p> <p>Âteş dökülürse yeridir âh-ı serimde</p>	<p>Her lahzâ hayâliñ duruyor dîdelerimde</p> <p>Tağdire nedir çâre bu varmış kaderimde</p>	Gazel	-./.-./.-./.-	
8b		<p>Değil câm-ı mey açıldı gül-i bâğ-ı tarab şimdi</p> <p>N'ola gülsək açılşak biz dağı ey ğonca-leb şimdi</p>	<p>Seni hercâ'î bir âfet qopar dirlerdi tıfl-iken</p> <p>Benim âşüb-ı devrânım o sözler çıqdı heb şimdi</p>	Gazel	.---/ .---/ .---/ .---	

8b		Dil-i ‘āşıkları bend itmede bir pehlivānsın sen Süvār-ı esb-i nāz olmuş begim aşı kemānsın sen	Nice zār u zebūn olmaz seniñ ‘āşıklarıñ cānā Bilir misin ne āfet-i dilber şūh-ı cihānsın sen	Gazel	.---/ .---/ .---/ .---	
8b		Söyle güzel rūh-ı muşavver misin Tābiş-i mül-reng-i gül-i ter misin La‘l-i lebiñde bu alāvet nedir Cān-ı ‘azīzim gibi sükker misin	Ĝoncacığım daa küçükdür yaşın Ĝhande ider lü’lüye incü dişin Çok aradım yokdur efendim eşin Reşk-i melek bir perī-peyker misin	Murabba’	---/---/---	
9a- 11a		Boş				

11b		O mâhitâbı ‘aceb gösterir mi baña felek Çalır hasretimiz yoğsa tâ nihâyete dek	Çanı o ‘âhd-i haqîkat çanı o nâz u niyâz Hevâ mı oldu seniñle bu deñlü nâle vü nemek	Gazel	.-./.-./.-./.-/	
11b	Riyâzî Efendi	Ey çeşm-i âhû hicr ile tenhâlara şaldın beni Çün nâfe bāğrım hûn idüp şahrâlara şaldın beni	Ey kâmet-i serv ü semen şalınmada ellerle sen Haşr olalım dedikçe ben ferdâlara şaldın beni	Gazel	---/---/---/---/	
12a		Kâşânemize çoğmadı ol mâh-ı şeb-ârâ Hercâilik itdi	Şimden-geru ben zâra ‘ilâc itme tabîbâ Derdim baña yitdi	Mütezad	---/---/---/---/--- ---/---	
12a	Dede Efendi	Yine neş’e-i muhabbet dil u cânım itdi şeydâ Yine bezm-i ‘ıyş-i vuşlat idüp ehl-i ‘aşkı ihyâ	Amân ey nihâl-i nâzım beni eyle vaşla şâyân Saña cân u dil fedâdır gönül ‘andelîb güyâ	Gazel	.-./.-./.-./.-/	

12b	Ahmet Muhtar Efendi	Piyâleler ki o ruhsâr-ı âle ter getirür Diyâr-ı hüsne gelir bâr-ı Cem güher getirür	Haḫāya tövbe o raḫḫâş-ı ‘işve-perdâziñ Hırâm-ı şiveleri hâḫıra neler getirür	Gazel	..-/..-/..-/..-	
12b		Dil virdim ol perīye nihân gördüğüm gibi Oldum esīr-i ‘aşḫı hemân gördüğüm gibi	Ey âfītāba şebnem iden hüsni eşkimi Benden o demde gitdi nişân gördüğüm gibi	Gazel	--/..-/..-/..-	
12b	Nâbî	Hün-ı dili mey ḡonca-yı cām eyledi bülbül Bezm-i gülü nâleyle temām eyledi bülbül	Her nâlede bir naḫl-i güle ḫondı şafādan Her naḡmede tebdīl-i maḫām eyledi bülbül	Gazel	--/..-/..-/..-	
12b		Bir zamân idi hem āḡuş-ı ḫayāl olduğumuz Yâr bilmez mi ḫaleb-kār-ı vişāl olduğumuz	Haḫḫıñ ümīd idicek dā‘iye-i vuşlat ile Duydu dilbeste-i sevdā-yı muḫāl oldüğümüz	Gazel	..-/..-/..-/..-	
13a		Boş				

13b	<p>Cüdâyım gülşen-i kûyuñdan ol gül kıande ben kıande</p> <p>Baña hem-derd-i ‘aşkı olsun mu bülbül kıande ben kıande</p>	<p>Yoğ-iken fıķatım tâb-ı nigâh-ı lütf-ı dildâre</p> <p>Cefây-ı ta‘n-ı ağıyâre taħammül kıande ben kıande</p>	Gazel	.---/.---/.---/.---	
13b	<p>Bu ħüsn ü behcet ile saña nâz lâzımdır Bu sūz-ı ‘aşkı ile baña niyâz lâzımdır</p>	<p>Şabâya etme şaķın ser-fürü bu ħüsn ile sen</p> <p>Nihâl-i ‘işve biraz ser-firâz lâzımdır</p>	Gazel	.-./.-./.-./.-	
13b	<p>Gerdâne naķş-ı büse-i gül-gün yapışdırır Raķķâş-ı nağme-kâre şan altun yapışdırır</p>	<p>Meşşâta gül gül itdi ‘arūs-ı ruĥuñ degil Nâfiz öpüp kıoçup zer-i mevzün yapışdırır</p>	Gazel	---./-./-./-.-	

13b		Görse idemez dil seni arama taḥammül Mümkün mi yâ ol rûy-ı dil-ârâma taḥammül	Ḳurbân ideyim ‘ıyd-i vişâlimde dimiş yâr Yok bende ise va‘de-i bayrâma taḥammül	Gazel	---/---/---/---	
14a		Boş				
14b	Nâfız	Cemâliñ âteşin câm-ile bir şem‘-i şebistândır O şūhuñ devr-i raqşı şu‘le-i cevvăle-i câdır	Çemen-ârây-ı bezm-endâm ḳadd-i sāye- baş olmuş Hızır-āsâ yetişmiş Nâfızâ serv-i hıramândır	Gazel	.---/ .---/ .---/ .---	
14b		Seniñ-çün ḥ‘âb u rāḫat çeşm-i giryânımla düşmendir Bisât-ı istirāḫat cism-i sūzânımla düşmendir	Gidelden sūzân-ı müjgân-ı târ-ı kâkülüñ elden Rüfû-yı ‘âfiyet çâk-i giribânımla düşmendir	Gazel	.---/ .---/ .---/ .---	

14b		Göñüller uğrusı bir yâr-i bî-amânım var Güzeller içre güzel şüh-ı dil-sitânım var	Cefâña şabr idemem cevrine taḥammül güç Teraḥḥum eyle a zâlim benim de cânım var	Gazel	.-./.-./.-./.-	
15a- 16a		Boş				
16b		Beste-i zencîr zülfüñdür göñül ey dil-rubâ Kıl teraḥḥum ‘âşık-ı meftûnuna ey meḥ-liḳâ	Dil ḥarâb olmaḳdadır arzû-yı vaşlıñlâ seniñ Nâ-ümîd itme kerem kıl bendeñe ey pür-cefâ	Gazel	.-./.-./.-./.-	
16b		Dağ-dâr-ı tîr-i ğamzeñdir göñül ey meḥ- cebîn İftirâḳ-ı meh-cemâliñle göñüller pür-enîn	Luḫ ile bir kez eger itmezse ol âfet niĝâh Eşk-i çeşmimle olur tûfân-zede rûy-ı zemîn	Gazel	.-./.-./.-./.-	

16b		Bir hoş-ḥirām tāze-civān aldı gönlümüz Dām-ı ḥayāl-i zülfe düşüp ḳaldı gönlümüz	Her dem vişāl-i va‘d ile aldar o ‘işve- bāz Baḥr-i ümīd-i vaşla gelüp daldı gönlümüz	Gazel	--./--./--./--	
16b		Bileydi derd-i derūnum o fitne-cū dilber O bī-vefā-yı sitem-ger o müşk-bū dilber	Sirişk-i çeşmimi görse felek olur giryān Figān ki bilmedi ḥālim o lāle-rū dilber	Gazel	..-/..-/..-/..-	
17a- 18a		Boş				
18b		Göñül ki sīnede sensiz ḡarīb imiş cānā Vaṭanda ‘āşīḳa kūy-ı ḥabīb imiş cānā	Ġamīnla ḡurbete şalmışdı rüzḡār beni Yine cemālını görmek naşīb imiş cānā	Gazel	..-/..-/..-/..-	
18b		Serhoş olurum la‘l-i leb-i yār egilse Keyfim gelir ol sāḡar-ı ser-şār egilse	Hep ḥasteleriñ derdi derilmiş o ṭabībe Bir de ne olur Rā’if-i bī-mār egilse	Gazel	--./--./--./--	

18b		Zülfüne pā-bend olan üftādeniñ vay hāline Mā'il olmaz bülbül-āsā öyle kilik-i āline	Mūmiyāne diqqat eyle eyleyen bir kez naẓar Hiç baqar mı hürde-bīniñ hıfzı kıl ü qāline	Gazel	-.--/-.-/-.-/-.-	
18b		Tānām-ı cemāl-i yār berdīm Reng-i ez-rūh lāle-zār berdīm	Berdīm ğamet-be-ħalvet-i hāş Ārāyiş-i rūzigār berdīm	Gazel	--./.-./.--	
19a		Her ne dem hūbān ile bezme o verd-i ter gelir Cümlesinden baña anıñ hüşni bālā-ter gelir	Germ-i şevk-i bezm olup çözdükçe sākī düğmesin Yaqa yırtup sīneler çāk idecek yerler gelir	Gazel	-.--/-.-/-.-/-.-	
19a	Vâsıf	Bezm-i aġyāra ne dem ol şūh-ı sīmīn-ten gider Şabr u ārām u taħammül der 'aķab benden gider	Ĥ'āhiş-i meylim füzūn için bir qat daħi Meclise Vâşıf o meh-veş geç gelir erken gider	Kıt'a	-.--/-.-/-.-/-.-	

19a	Göñül táb-āver oldı şimdi mánend-i meh-i tábān Çerāğ-ender-çerāğ itdi beni şāhın-şeh-i devrān	Du‘āy-ı devletiñ tã şubħa dek her gice mū‘tādım Mübārek alb-i pākiñ şād u ħandān eylesin Sübhān	Gazel	.---/.---/.---/.---	
19a	Cān u dili mesrūr idüp ol şāh-ı cihānım Gül-geřt-i bahār oldı benim bād-ı ħazānım	Mevlāya emānet o şehin-şāh-ı ‘adālet Ĥāk-i rehine ola fedā bu dil u cānım	Gazel	---/.---/.---/.---	
19b	Nesīm-i bu’l-heves gīsū-yı cānānımdan el çeksin Çeker bir gün nedāmet āh u efgānımdan el çeksin	İşitdim dir imiş bād-ı řabāya söyle vāliye Periřān eylerim zülf ü periřānımdan el çeksin	Gazel	.---/.---/.---/.---	
19b	Bağ-bān sünbül our biz daħi giysū diyelim Nāfe āhūya gerekse bize de bū diyelim	Çünki hercāyili itdi bize de meh-rūlar Geliñiz biz de vefāsızlara yāhū diyelim	Gazel	..--/..--/..--/..--	

19b	Nâilî-i Kadîm	Hevâ-yı ‘ışka uyup kûy-i yâre dek giderüz Nesîm-i şubha refîkiz bahâra dek giderüz	İderse kand-i lebûn hâtır-ı mezâka hutûr Diyâr-ı Mışra degil Qandehâra dek giderüz	Gazel	.-./.-./.-./.-	
19b		Ne hevâ-yı haţţ-ı ruhsâr men esîr-i zülf-i yârim Nice olmayım hevâdar men esîr-i zülf-i yârim	Ne çemen ne sâye-i gül ne şabâ ne bûy-i sünbül Neler itdi baña bülbül men esîr-i zülf-i yârim	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	
20a		Boş				
20b		Bezm-i meyde sâkiyâ devr eylesin mül gül gibi Bülbül itsin şad hezârân nağmesin gül gül gibi	Ber-ţaraf kıll ruĥlarından turra-i müşkîniñi Gülsitânda olmaya raĥbetde sünbül gül gibi	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	

20b		Şanma kim leylî-yi zülfün elemi bād-ı hevā Beni mecnūn gibi başdan çıkarır bu sevdā	Dār-ı zülfünde dil-i zārımı der-zencir it Gezmesin rāh-ı mezelletde meded bī-ser ü pā	Gazel	..--/..--/..--/..--	
20b	Nâbî	Yâriñ bilirüz bezmimize rağbeti vardır Ammā ki zāmanıñ gözedür sâ'ati vardır	Bīmār ise de her ne kadar çeşm-i siyāhı 'Uşşāķı perīşān idecek ķudreti vardır	Gazel	--./--./--./--	
20b		Dem-i vişāl o şūħa 'itābı neylersin Nuķūd-ı eşki nişār it ħesābı neylersin	Felekde bir gün ise görmek ey gönül ķaşdıñ O māh-pāreyi gör āfitābı neylersin	Gazel	..-/..--/..-/..--	
21a		Padişāhım luţf idüp mesrūr u şād eyle beni Nā-murādım bir nażar ķıl ber-murād eyle beni	Ĥāţırımdan bir nefes gitmez duā-yı devletiñ Sende ey kān-ı kerem luţfuñla yād eyle beni	Gazel	--./--./--./--	

21a	Bülbül-i dil ey gül-i ra'nâ seniñdir sen benim Berk-i gülde bûy-ı istiğnâ seniñdir sen benim	Ĥalka-i zülfüñ hevâsı bendeñi mecnûn ider Göñlüm âşüfte kılan sevdâ seniñdir sen benim	Gazel	---/----/----/-.-	
21a	Rağş eyleyecek nâz ile ol âfet-i Mışrî Ėavri dağı olsa unuttur devlet-i Mışrî	Bu ĥâline virdim Ĥabeř iklîmini ammâ Degmez mi görüñ çeşm-i siyeh milket-i Mışrî	Gazel	---/---/---/---	
21a	Diller nice bir çâh-ı zeneĥdânına düşsün Sâyeñ gibi zülfüñ de ĥodamânına düşsün	Çöz zülfünü bâri bu bahâneyle dil-i zâr Geh gerdenine gâhi girîbânına düşsün	Gazel	---/---/---/---	
21b	Vaĥt-i řubĥ oldu pür olsun küşe-i meyĥâneler Âfitâb-âsâ şulü' itsün yine peymâneler	Sâĥiyâ hem-çün nihâl-i gül-ĥırâma başlasın Bülbül-i şürîde kılsın na're-i mestâneler	Gazel	---/----/----/-.-	

21b	Sırrî	Göñül düşüp ham-ı gīsū-yı yâre qalmışdır Netice hâtırım ol yâdigâre qalmışdır	‘Aceb mi ol büte cân virmek isterim Sırrî Benim işim hele perverdigâre qalmışdır	Gazel	.-./.-./.-./.-	
21b		Hâl-i siyâhı gerden-i nâzik terindedir Bir bûsesine cânımı virsem yerindedir	Perçem şandır o nûr-ı siyâhı gören velî Zıll-i hümâ-yı evc-i sa‘adet serindedir	Gazel	--./.-./.-./.-	
21b	Vâsıf	Bir elif çekdi yine sîneme cânân bu gice Pek şarıldı baña ol serv-i hırâmân bu gice	Ayıñ on dördü gibi dün gice meclisde idi Çande aḡşamlayacaḡ ol meh-i tâbân bu gice	Gazel	..-./.-./.-./.-	

22a		Zebân-ı ‘aşkı añlar saña beñzer ‘işve-ger var mı Cihân-ârâsın el-ḥâḳ saña şimdi şöyle der var mı	Leb-a-lebdir derûmı ‘âşık-ı zârîñ ḥayâlîñle İnanmazsañ girüp göñline seyret ğayrı yer var mı		.---/.---/.---/.---	
22a		Câm-ı emelim bâde-i la’liñle ṭolunca Ḥum-ḥâne-i endişedeyim ‘ömrüm olunca	Bağ ğamze-i fettânına ebrûya nigâh it Âḫîr nazâr it gerd-i ruḥa yollı yolunca	Gazel	---/.---/.---/.---	
22a	İlhâmî	Dem o demlerdi ki idüp hemdem-i ülfet beni Yâreme merhem şarardıñ şimdi o demler ḳanı	Şanma ey meh dūr olup ‘ahdi ferâmuş eyledim Sen unutma bendeñi yoḥsa unutmam ben seni	Gazel	---/.---/.---/.---	
22a		Şâhım hemîşe luṭfuñ umar bu fütâdecik Himmetle bunda ferze çıkar bir piyâdecik	Çok çok niyâz-bûs-ı rûh it at sür üstüne Fi’l-vâḳi’ öyledir alagör bir ziyâdecik	Gazel	---/.---/.---/.---	

22b- 23a		Boş				
23b		Der halka-i zülf-i tū zünnār-nişistem Şādī be konem 'uqde-i zünnār-nişistem	Ey şeyh-i vera' bā heme cādū-yı güzeştem Şādī be konem 'uqde-i zünnār- nişistem			---/---/---/---
23b		Oldı bu gönül dolaşalı zülfüne şeydā Ārām ide mi dil ki ola anda bu sevdā	İrmezse elem dāmen-i vaşlına o şūhuñ Īşār ideyim kendimi ben bī-ser ü bī-pā	Gazel		---/---/---/---
23b		Niyāz-nāme-i dil-i yāre bī-zebān oqunur Oqunsa ger o perī meclise nihān oqunur	Şadā-yı nāle degil ğarqa-ğāh-ı ğamdır bu Sefine-i dil-i gümgeştede ezān oqunur	Gazel		---/---/---/---
24a	Vâsıf	Yār ile āteş-mekān olsam da gülşendir baña Lākin ansız gülsitān dehr-i külhandır baña	Nāvek-i 'aşka nişān olsun diyü ta'n eyleme Bu hadenk ey qaşı yā zīra ki sendendir bana	Gazel		---/---/---/---

24a		O naḥl-i baġ-ı leṭāfet amān amān geliyor O serv-ḳāmet-i nāzım cihān cihān geliyor	O ḳaşı yaya ḳul olmaḳ ḥayif ki müşkil imiş Ḥadenk-i ġamze-i nāzı yegān yegān geliyor	Gazel	.-./.-./.-./.-	
24a		Reng-i ruḥ-ı ġülzārı tebāh eyledi bülbül Baḳdı ġül-i ruḥsārına āh eyledi bülbül	Bir āh-ı ciger-süz çeküp yaḳdı derūnum Ol āh-ile ġülzārı siyāh eyledi bülbül	Gazel	--./.-./.-./.-	
24b- 25a		Boş				
25b	Küçük Mehmet Aġa	Ol ġonca dehen ġül gibi ġüldükçe dem-a- dem Ümmīd-i vişāle nice şabr eylesin ādem	Bir būselicik yer ṭaleb itdim ‘acemāne Ol meh didi Şākır bi-tū cānist ki dārem	Gazel	--./.-./.-./.-	

25b	Şâkir	Dâğ-ı elem-i ‘aşkıımız âfâka nihândır Erbâbına amma ki güneş gibi ‘ayândır Âh-ı dili bir dūd-ı şererden mi nedendir Dil zîr-i şehâb-ı ğamıdır hayli zamândır	Düşdüm ben anıñ çâh-ı zenaḥdânına bî- tâb Ol meh de benim ṭâli‘-i nâ-çarıma düşdi Tîr-i nigeħim ḳur‘a-veş itdim dimiş ol meh Her nev ki varup Şâkir-i bî-mârıma düşdi	Şarkı	---/---/---/---	
25b		Çözme bendiñ düşmesin ‘uşşâḳ ‘uşşâḳ üstüne Açma sîneñ olmasiñ müştâḳ müştâḳ üstüne	Çeḫre-i şâḳî virir ḫurşîd-i raḫşândan nişân Düşse ‘aks-i sâġar-ı berrâḳ berrâḳ üstüne	Gazel	---/---/---/---	
25b		Sâye-zedân-ı serv-i sehî düş-niḫân kenârıma Âteş-i ‘aşḳ-ı pür-şerer âmâde ez-çenârıma	Şu‘le-i câm-ı la‘l-i mey naġme-i cânında ez-ney Perde-i mâderi direy tâb-ı ruḫ-ı niġârıma	Gazel	---/---/---/---	
26a		Boş				

26b	Vâsıf	<p>Mevsim-i nevrüz iriŝdi geldi eyyâm-ı bahâr</p> <p>Hoş hırâmım eyler elbet yine ‘azm-i lâle-zâr</p> <p>Sende ey dil bülbül-âsâ nağme-sâz ol kim bu dem</p> <p>Eyleyince kâre âğâz eylesin cânâne kâr</p>	<p>Haţţ-ı rûy-ı dil-rubâ bir lâle-zârımdır benim</p> <p>Bu dil-i ser-geştede güyâ hezârımdır benim</p> <p>Şâkirâ maĥbûb u meyle ülfet itmek dâ’ima</p> <p>Meclîs-i ‘irfân içinde iftiĥârımdır benim</p>	Şarkı	---/---/---/---	
26b	Tâhir Efendi	<p>Nice bir ey şûĥ-ı cihân ‘aşĥ ile nâlân olayım</p> <p>Şun baña lâ’l-i lebiñ gül gibi ĥandân olayım</p>	<p>Eyleme bu Tâhiri maĥ-cûr-ı cemâliñ şanemâ</p> <p>Çıl kerem ey ruĥları gül vaşlına şâyân olayım</p>	Gazel	---/---/---/---	

26b	Necmî	Düşdüm düşeli ‘aşk odına rûz-ı ezelden Fâriğ olamam mey ile maḥbûb u güzelden	Bilmem ne bulur vaşf-ı dilârâ ile Necmî Da’im ḳalemi ‘âciz ider beyt ü ğazelden	Gazel	---/---/---/---	
26b		Al gönlümü âyine-i ma’nâdır bu Senden baña bir şûret-i ra’nâdır bu	Ḥaṭṭıñ gelüp ey mâh utanırsın bir gün Ḥüsünüñle ğurûr itme ki dünyâdır bu	Gazel	---/---/---/-	
27a		Boş				
27b		Başıma döndükçe bezm-i meyde mînâlar benim Oldı şevḳ-i ‘âlem-i âb içre deryâlar benim	Bâde-i lâ’liñ beni şol rütbe serhoş itdi kim Mest olur meclisde neş’em görse şahbâlar benim	Gazel	---/----/----/--	

27b	Vâsıf	Dest-i sâķiden çeküp cām-ı neşâ-ı Cem gibi Başladım ol şevķ ile cūş u hūrūşa yem gibi	Vâsıfâ mecrūh-ı hicrānıñ oñılmaz yāresi Şarmadıķca yāri zaķm-ı sineye merhem gibi	Kıt'a	-.--/-.-/-.-/-.-	
27b		Söylen ol yāre benim çeşmimi pür-āb itmesin Söyle virüp 'ālemi eşkimle ğarb-āb itmesin	'Āşıkıñ cevri-ile bī-tāb eyler imiş ol perī Cevri-ile bī-ħad itsin ammā böyle bī-tāb itmesin	Gazel	-.--/-.-/-.-/-.-	
27b	Vâsıf	O gül-endām bir al şāle bürünsün yürüsün Ucu göñlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün	Alup āğūşa bu çağında miyān-ı nāzın Şaran ol serv-i ķadi Vāşif öğünsün yürüsün	Kıt'a	..--/..--/..--/..--	
28a	Nâbî	Bir devlet için çerħa temennādan uşandıķ Bir vaşl için āğyāra müdārādan uşandıķ	Hecriñ çekerek zevķ-i mülākātı unuttuķ Maķmūr olarak lezzet-i şahbādan uşandıķ	Gazel	--./--./--./--	

28a		Be-şest tîğ-ı teğafül-i men an cefâ-cürâ Meken mecnûn-ı men alüd tîğ-ı ebrûrâ	Kecâset câzibe-i tâli'-i Süleymânî Ki üred besrâ-yı men an perî rûrâ	Gazel	.../...-/.../...-	
28a		Nâz ile hırâm eylese dıtrer o semen-ten Ta'âtir-i dimâğ itmede ol müşk-i hoten-ten	Dîdârına Âdem çoyamaz hürî misin sen Aldı bizi gittikçe o taşvîr-i hasen-ten	Gazel	--/...-/.../...-	
28b- 30a						
30b		Câm-ı luğfuñla dil-i mest u harâb itdiñ bu şeb Ka'be ta'mîr eylemiş deñlü şevâb itdiñ bu şeb	Girye-i pîrânemi gördükde olduñ hânde- nâk Bir leb-i cûda şafâyı mâhitâb itdiñ bu şeb	Gazel	...-/...-/...-/...-	

30b		Ancağ bilir o meh sitem-i kāfiriyyeyi Bilmez dirîğ kıā'ide-i dilberiyeyi	Öptüm şeker dudağımı hūy-gerde-leb iken Nūş eyledim 'arağ kıarışuk 'anberiyeyi	Gazel	---/---/---/---	
30b		Nağme-i pūr-zemzemeyle itdi āheng-i nevā Muṭribiñ şevkine pūyān olarak geldi şabā	Yek-nigāh kerem-i 'uşşāka taḥammül idemez Ol periniñ ğāje-i ruḥsārıdır reng-i ḥayā	Gazel	---/---/---/---	
30b		Muṭrib belī ten ten diyü itdikçe terāne Şarılsam o sīmīn-beden müy-ı meyāne	Ey pādişeh-i taht-ı ḥasen tā-be-kıyāmet Sāyeñ ola şemsiyye ser-i ḥalk-ı cihāne	Gazel	---/---/---/---	
31a- 31b		Boş				
32a	Râgıp Paşa	Çeşm-i mey-gūnun ki bezm-i meyde cānān döndürür Saķi-i gül-çeḥre gūyā cām-ı raḥşān döndürür	Berķ-i ruḥsārı 'arağ-rīzi gül-āb-ı şerm olur Ol gül endāmı ki āğūşunda yārān döndürür	Gazel	---/---/---/---	

32a		Böyle ruḥṣat-dih iken ğamze-i fettānesine ‘Āşıkıñ var mı teselî dil-i dīvānesine	Heves-i vuşlat-ı dildâr ile yanar tutuşur Bezm-i ‘aşkıñ naẓar it şem‘ine pervānesine	Gazel	..--/..--/..--/..--	
32a		Şahbā-yı la‘li neş’e-i cāndır o āfetiñ Hâl-i ‘izârı rûḥ-ı revāndır o āfetiñ	Hüsniñ zuhûrı fitne-i āḥir zamān ya Müşkîn remîde ḥaṭṭı nişāndır o āfetiñ	Gazel	--./-.-./-.-./-.-	
32a		İtdi o güzel ‘ahde vefâ müjdeler olsun Ey ‘aşık-ı şūrîde saña müjdeler olsun	Va‘d eyledi bir gice nihānı gelecektir Ben ḳuluna ol mâh-liḳa müjdeler olsun	Gazel	--./-.-./-.-./-.-	
32b	Nef‘î	‘Āşıkā ṭa‘n itmek olmaz mübtelâdır neylesin Ādeme mihr [ü] muḥabbet bir belâdır neylesin	Zülfüne ḳalsa perişān eylemezdi dilleri Anı da taḥrîk iden bād-ı şabâdır neylesin	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	

32b		Ol lâle-ruhuñ tarḥ-ı gülistānı güzeldir Bir ğonca-i zībā gül-i ḥandānı güzeldir	Endāmı tamām zīver-i āġuş-ı murādāt Sīmīn-teni nāzik[çe] bir ‘uryāni güzeldir	Gazel	--./.--./.--./.--	
32b		Bizde ḥasretle bu feryād ḳalır mı bilmem O sitem-ḥora bu mu‘tād ḳalır mı bilmem	Gerdeniñde bu ḳadar āḥ-ile ey ğonce- dehen Ārzū-yı dil-i nā-şād ḳalır mı bilmem	Gazel	..--/..--/..--/..--	
32b		Dile revnaḳ götürür şimdi begim seyr-i çemen Demidir zevḳ idelim gül açıl ey ğonca- dehen	Ne görürsün hele bir meclise gel eyle naḳar Āḥ çağırır bezm-i şafāya seni elbetde seven	Gazel	..--/..--/..--/..--	
33a		Boş				

33b		Bā ‘anet ahhā ahhā hey hey maḳbūl-i men Mey nūş ki bāde der eyā anest ahhā ahhā	Sūsen-i bezbān ḫāl-i gūyed-i el-ḫamd hey hey hey maḳbūl-i men Vez behī sipas ḡonce-rā kerde dehen hey hey maḳbūl-i men			
33b	Vehbî	Şeydā-ter eyledi beni ḫūy-gerde gerdeniñ İki yaḳayı görmeye bir yerde gerdeniñ	Olsun vebāli boynuña bir daḫi söylemem Çöz düğmeñi ki olmasun āzürde gerdeniñ	Gazel	--./-./-./-./-.-	
33b		Şabr eyleyem ol güle cānım dimedikçe Ārām-ı dilim ḡonca dehānım dimedikçe	Cānım gibi sīnemde yer itse yine ol māh Mahzūz olamam ḡonca dehānım dimedikçe	Gazel	--./-./-./-./-.-	

33b		Döndi sūz-ı ğam-ı hicrān-ile büryāna göñül Bende bilmem ki bu nāra nice bir yana göñül	Cüst ü cū itmek için kişver-i hātırda seni Gitdi bir cānibe cān ey perī bir yana göñül	Gazel	..-./..-./..-./..-	
34a		Boş				
34b		Gelince hātt-ı mu‘anber o meh cemālimize Yazıldı mebhāş-ı sevdā kitāb-ı hālimize	Çerāğ-ı mihr u mey-i kevşer olsa da sensiz Hiç āb u tāb gelir mi şeb-i vişālimize	Gazel	.-./..-./.-./..-	
34b	Vehbî	Ķāmet-i mevzūnı kim bir mısra‘-ı bercestdir Evic ya şeh-nāz uşūlünde meyān bir bestedir	Biz hemān olmayacak endīşe-i hām eyleriz Meyve-i nārenc-i bustānı henüz nā- restedir	Gazel	.--./.--./.--./.--	

34b		Kimiñ meftūnı olduñ ey perī rūyum nihān söyle Nedir bā'ış-i sūkūna söyle ey şūh-ı cihān söyle	Kimiñ āyīnesinde 'aks-i rūyuñ gördüñ ey meh-rū Kime dil viridiñ ey tūṭī-zebān sūkker- dehān söyle	Gazel	.---/.---/.---/.---	
34b	Münif-i Antakî	Sākî çekemem vaz'-ı zarīfāneyi boş қо Teklif-i teḥī sāgār u peymāneyi boş қо	Çoқdur o peri-rūy-ile ünsiyyete gelmez Ol қayda düşürme dil-i vīrāneyi boş қо	Gazel	---/.---/.---/.---	
35a		Boş				
35b		Meyl ider bu ḥüsn-ile kim görse ey gül-fem seni Taze sünbül-zāre döndürmüş siyeh perçem seni	Bī-misil bir ḥüsne mālīksin ki ey қаşı hilāl Birbirine gösterir çün mäh-ı nev 'ālem seni	Gazel	-.---/-.---/-.---/-.---	

35b		Fiğân ider yine bülbül bahâr görmüşdür Benim gibi o da bir gül-‘izâr görmüşdür	Nedir bu hüsn ü melâhet nazîriñ olmadığı Efendi gerçe kuluñ çok diyâr görmüşdür		.-./.-./.-./.-	
35b		Dil-i bî-çâreyi mecrûh iden tîr-i nigâhıñdır Beni sevdâlara dūş eyleyen zülf-i siyâhıñdır	Çoyup evvel bu hâle şoñra lâyıķ mı dimek zâlim Seniñ bu çekdigiñ derd ü cefâ kendi günâhıñdır	Gazel	----/----/----/----	
35b		Bir dilbere dil düşdü ki maħbûb-ı dilimdir Reftârı güzel ķameti ar‘ar bedelidir	Tîr-i nigeħ-i ğamzesi ger eylese te‘şîr Cânımda n‘ola ħayli zamândır emelidir	Gazel	--./--./--./--	
36a		Boş				

36b	Zaharya	La'liñ emdir hikmetiñ şorma dil-i şeydâ bilir Çekdiği derd-i cefâyı 'aşkı bir Mevlâ bilir	Ġamzeñ inkâr eylese da'vâma şahiddir müjeñ Ey kemân ebrû bize itdikleriñ dünyâ bilir	Gazel	---/---/---/---	
36b	Enfi Hasan Ağa	Hasret-i ham-yâze-rîz itmiş hilâlî kaşına Ol meh-i nâ-mihribânım girmiş on dört yaşına	Kendiden geçmiş gelir kıanzil olup ol mest-i nâz Müjdeler küy-ı harâbatıñ yine o başına	Gazel	---/---/---/---	
36b		Cânım diyerek ol periyi sîneye çekdim Bir gevher-i nâdıdeyi gencîneye çekdim	Sîmîn birini gösterüp ol rûh-ı revânım Tûtî gibi tıfl-ı dili âyîneye çekdim	Gazel	---/---/---/---	
36b	Rıfat Efendi	Açıl ey gonca dehânım saña gül gül didiler Şad hezâr nâlelerimden baña bülbül didiler	Nice mümkün idi Rif'at ideyim sırrımı faş Mey-i nâb ile şürâhî baña kul kul didiler	Gazel	..--/..--/..--/..--	
37a		Boş				

37b	Meşām-ı hâṭıra bûy-ı gül-i şafâ bulagör Bu hâr-ı zâr-ı fenâda reh-i rehâ bula gör	Fürûğ-ı ḥüsn ile ḥürşid-i rûy imiş tutalım O mâh-pârede sen zerre-i vefâ bulagör	Gazel	.-./.-./.-./.-	
37b	Ber-güşâ-yı ma‘delet ḥâḳân-ı devrân dâ‘imâ Âşiyân-sâz ola evc-i salṭanatda çün hümâ	Lem‘a-i envâr-ı luṭfî ‘âlemi rûşen idüp Pertev-i iḳbâline reşk eylesin mihr-i semâ	Gazel	.-./.-./.-./.-	
37b	Ey lebleri ḡonca yüzi gül serv-i bülendim Ey ḡamzesi âşüb-ı cihân şâh-ı levendim	Bend eyledi sevdâ-yı muḥabbet beni cânâ Raḡm eyle benim ḥâlîme ey zülf-i kemendim	Gazel	.-./.-./.-./.-	
37b	Ne hevâ-yı baḡ-ı sâzed ne kenâr-ı kişt-i mârâ Heme ḥayretem ki cânâ bûvedân beḥişt-i mârâ	Ne şükûfei ne bergi ne semen ne sâye dâred Tû beher kücâ ki bâşı bûvedân beḥişt-i mârâ	Gazel	.-./.-./.-./.-	

38a		Perçem-i gül-püşümüñ yâdıyla feryâd eyledim ‘Andelîb-i bağa feryâd ile imdâd eyledim	Eskidir âgâze-i hâlet-fezâ-yı bülbülân Bâ’îd-i şevk-i tarab bir nağme icâd eyledim	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	
38a		Alsam âgüşuma bir şeb o mehi hâle gibi Açmadan kimse o gönca-deheni lâle gibi	Öyle nâzik ki o gül-tâb nigehten kızarır Ter döker gönca-i ruhsârı hemân jâle gibi	Gazel	..--/..--/..--/..--	
38a	Vâsıf	La’l-i cân-bağşımı şun bezmde ey şüh emelim Geçemem būs-ı lebinden emelimdir emelim	Vâşıfâ şarmağa gâyetle şarıldı sevdâm Şaran olmaz diyeli ol gül-i âl ince belim	Kıt’a	..--/..--/..--/..--	
38a		Gönlüm yine bir gönca-i nâzik tene düşdi Bülbül gibi şevkiyle yolum gülşene düşdi	Ruhsârını būs itmege ruşşat bulamazken Çün hâl-i mu’anber hevesim gerdene düşdi	Gazel	--./..--./..--./..--	

38b		İrmesin el o şehîñ şevket-i vâlâlarına Esmesin bād-ı keder serv-i dil-ārâlarına	Zâtı mahvûz ola dâ'im nazâr-ı pür- şerden Bağmasın 'ayn-ı 'adüv rûy-ı mücellâlarına	Gazel	..--/..--/..--/..--	
38b		Hüsn-i zâtıñ gibi bir dilber-i sîmîn endâm Görmemiş devr ideli 'âlemi çeşmim eyyâm	Hâl-i müşkîn-şikenîñ şivezen-i şehri Höten Çîn-i zülf-i siyehîñ 'arbede-i hıttâ-i Şâm	Gazel	..--/..--/..--/..--	
38b	Vâsıf	Hengâm-ı şafâdır bu şeb ey mâh-ı kamer-tâb Kıl kaşr-ı hümâyûnı qorumakla şeref-yâb Devr ide kamer şevk ile mânende-i dil-lâb Sayeñde seniñ eyleyelim cünbüş-i meḥ-tâb	Çarḥıñ yüzi kandil nücümüyla donandı Câm-ı felegiñ bezmimize ağzı şulandı Sâz u sözümlerle gice bülbüller uyandı Sayeñde seniñ eyleyelim cünbüş-i meḥ- tâb	Murabba'	--./--./--./--	

38b		Ser-i zülf-i ‘anberini yüzine niķāb idersin Beni böyle ĥasretiñle cigerim kebāb idersin	Ne seniñ gibi güzel var ne benim gibi cefā-keş Ele rağbet-i nevāziş ķulına ‘itāb idersin	Gazel	-.--/-.-/-.-/-.-	
39a- 41a		Boş				
41b	Vâsıf	Saña ben gönľümü virdim virelden böyle mehcūrum Nice āh itmeyim nālan u giryān olmayım dūrum Beni bilmez misin kim saña biñ cān-ile mecebūrum N’iķün eller sözine aldanup küsdüñ behī nūrum	Görüp nice taķammül eyler ‘āşık ġayr ile yārin Ya andan geç ya benden diñlemem öyle bugün yarın Neden lazımdı tutmaķ şohbetiñ bu rütbe ağyārın N’iķün eller sözine aldanup küsdüñ behī nūrum	Murabba‘	.---/.---/.---/.---	

41b	<p>İdüp aġyār ile ülfet</p> <p>Bañā layıķ mıdır nisbet</p> <p>Diler cevr it diler ŧefķat</p> <p>Bulursun itdigiñ elbet</p>	<p>Sañā ey ŧūġ-ı zībende</p> <p>Bu ġüsni ŧanma pāyende</p> <p>Efendim ‘ākıbet sende</p> <p>Bulursun itdigiñ elbet</p>	Şarkı	.---/---	
42a	<p>Sa‘at üçde ıkma yola</p> <p>Rastgelirsen bakma ķavle</p>	<p>Şimdi [yārim] güneh sende</p> <p>Gün başına iyce ķula</p>		8’ li hece ölçüsü	
42b- 43a	Boş				

43b	Vâsıf	Buyur evreng-i Dârâya Hemân şâh-âne zevk eyle Geçüp kaçır-ı dil-ârâya Hemân şah-âne zevk eyle	Nice şarkı-yı nev-güftâr Yapar Vâşıf kuluñ tekrâr Benim kaçdım budur her bâr Hemân şah-âne zevk eyle	Şarkı ¹³	.---/.---	
44a		Boş				
44b		Nev-nihâlân-ı bahâr açıldı ey şâh-ı cihân Müntezir teşrîfine gül gönçe sünbül bûlbûlân Göster iqbâl ile vechiñ bağa kııl 'atf-ı 'inân Gül açıl şevketli hünkârım şafâ eyle hemân	İntizâr-ı mağdemiñ ile donandı lâle-zâr Görmege ruhsârını bûlbûl ider hasretle zâr Vasfiñ itdikce Cevâd-asâ cihân ey kâm- kâr Gül açıl şevketli hünkârım şafâ eyle hemân	Şarkı	---/---/---/---	
45a		Boş				

¹³ Mecmuada gazel başlığı altında yer alan bu manzume şairin divanında şarkı olarak kayıtlıdır.

45b	Sâkıb	<p>Ey sâkı-i Cem neş'e-i mül tâze yetişdi</p> <p>Gülzâr-ı ümîdimde o gül taze yetişdi</p> <p>Ey bülbül-i şûrîde şağın üstüne kınma</p> <p>Gülzâr-ı ümîdimde o gül taze yetişdi</p>	<p>Şâkıb o ten-i nâzike gül ile dokunma</p> <p>Şebnem gibi bâr olma şağın üstüne kınma</p> <p>Ey bülbül-i şûrîde şağın üstüne kınma</p> <p>Gülzâr-ı ümîdimde o gül taze yetişdi</p>	Şarkı	---/---/---/---	
45b		<p>Ey tûfî-i mir'ât-ı tekellüm</p> <p>Çıl bülbül-i gül-zâra tebessüm</p> <p>Luţfeyle cânım itme te'ellüm</p>		Şarkı	---/---/---	
46a		<p>Gönül durmaz su gibi çağlar</p> <p>Nâr-ı hasretle derûnım dağlar</p> <p>Aramızdaki karlı dağlar</p> <p>Yâr gözlerim ağlar hey</p> <p>Sinedeki yârelerim yâr gelir bağlar</p>	<p>Gizli gizli ne sorarsın</p> <p>Tenhâlarda beni ararsın</p> <p>Nâfile kendin yorarsın</p> <p>Yâr gözlerim ağlar hey</p> <p>Sinedeki yârelerim yâr gelir bağlar</p>	Şarkı		

46a	<p>Meyli ol şūhuñ ‘acabā yāre mi</p> <p>Aramaz oldun dil-i āvāremi</p> <p>Yaraladı sine-i şad-pāremi</p> <p>Sīne-i gül-pāremi gör yāre mi</p> <p>O yār bulur bulsa benim çāremi</p>	<p>Muştafā geldi-cün olunur şimāl</p> <p>Kimse ile eylemez hasb u hāl</p> <p>Razī derūnuma eyleyem muhal</p> <p>Sīne-i gül-pāremi gör yāre mi</p> <p>O yār bulur bulsa benim çāremi</p>	Şarkı	-.--/-.-/-.-	
46b- 47a					
47b	<p>Tire meneti yigirmi dirhem naḥver unu on dirhem cerbeş on dirhem belüt otunu on dirhem mezkūr eczāları muḥkem şaḥaf idüp tire meneti ile qarışdırup noḥud miḳdārı şabr idelim şubḥ u şām birer dāne yudulacaḳ</p>	<p>Otuz dirhem menekşe şurubı ve otuz dirhem bādem yağı beşer dirhem alınup günde on dirhem nūş idiline</p>			
48a	<p>Şafrān (9) dirhem şeb (2) dirhem tere mendi (6)dirhem</p>	<p>Yigirmi otuz dāne incir içine on günlük döküp doldurup ba‘de ḳaba kağıd içine şarup şıcaḳ küle defn idüp ba‘de aḥşām şabāḥ birer dāne isti‘māl yedirilir</p>			

48b		Boş				
49a		Meyl idüp ağyarı aldıñ yanına Bī-vefā hercāyi yazık şānına ‘Āşıkıñ kıymağ mı kaşdın cānına Bī-vefā hercāyi yazık şānına	Dil olaldan [o] meh-rūyuñ mā’ili Olmadı bir dem vişālin nā’ili Pek mürüvvetsiz imişsin hāşılı Bī-vefā hercāyi yazık şānına	Şarkı	-.--/-.--/-.-	
49b- 54a		Boş				
54b		Ey perī-rū dilber-i ra‘nā civān-ı nāzenīn Emrine her vech-ile rām olmuşum fermān seniñ	Bir laḥza seni görmese ārām idemez/ heb bendelerin Ārām-ı dilim verd-i zebānım sensin/ başımda hevā	Gazel/müste zad	-.--/-.--/-.--/-.-	
55a		Boş				

55b	Bülbül olsam çonar idim dallara Ma'il oldum sînesinde benlere A sevdiğim virme beni ellere İnşâfa gel nâzlı yârim îmâna	İkimizi bir oçaya çoysalar Üstümüze gümüş kilid ursalar Bir gicecik seni baña virseler İnşâfa gel nâzlı yârim îmâna	Koşma	11' li hece ölçüsü	
55b	Kekligim sekip gelir Cîfesin döküp gelir Bir yavrunuñ ucundan Tağları yıçup gelir	Yâr baña göz dağıdır Çaş kirpik göz dağıdır Güzeller cefâ itmez Verdiği göz dağıdır	Koşma	7' li hece ölçüsü	

55b	<p>Elem çekme gönül böyle kalınmaz</p> <p>Tek serim sağ olsun yâr mı bulunmaz</p> <p>Çul oldum kapuñda çadir bilinmez</p> <p>İşte gidiyorum şunda nem kaldı</p> <p>Çarşiki tağlarda bir dânem kaldı</p>	<p>Şuya gider bir incecik yolu var</p> <p>Kemere şıkdırmış ince beli var</p> <p>Nice ayrılalım tatlı dili var</p> <p>İşte gidiyorum şunda nem kaldı</p> <p>Çarşiki tağlarda bir dânem kaldı</p>	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
56a	<p>Dolan şu tağların ardını dolan</p> <p>İflâh olmaz seniñ 'aşkına yanan</p> <p>Seni candan sevdim söylemem yalan</p> <p>Ölürüm ayrılmam birdânem senden</p>	<p>Şu tağın başına bir varan olsa</p> <p>Gülünü sünbülün bir deren olsa</p> <p>Benim sevdiğimi bir [gö]ren olsa</p> <p>Ölürüm ayrılmam birdânem senden</p>	Koşma	11' li hece ölçüsü	

56a	<p>Nazlı nazlı seküp gider</p> <p>Ne güzel ceylân ceylân</p> <p>Dönüp dönüp bakup gider</p> <p>Ne güzel ceylân ne şîrîn ceylân</p>	<p>Bağmayanı bu bakdırır</p> <p>Yanmayanı bu yandırır</p> <p>‘Âkıbet dervîş itdirir</p> <p>Ne güzel ceylân ne şîrîn ceylân</p>	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
56a	<p>Palazım nerden gelirsin</p> <p>Gönlümün ğamın alırsın</p> <p>‘Âkıbet benim olursun</p> <p>Çaçalım zülfi siyâhım</p> <p>Gerdende beñler siyâhım</p>	<p>At yoruldı ben yoruldum</p> <p>Atın boynuna şarıldım</p> <p>Cilveli yârdan ayrıldım</p> <p>Çaçalım zülfi siyâhım</p> <p>Gerdende beñler siyâhım</p>	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
56b	<p>Bî-vefâ bir çeşm-i bî-dâd</p> <p>Ne yamân ağlatdı beni</p> <p>Ben sînemi nişân dikdim</p> <p>Ġamzesiyle urdı beni</p>	<p>Müşkil imiş taze sevmek</p> <p>Ġonçe güllerini dermek</p> <p>Naşib olsa yüzün görmek</p> <p>Ferdâlara şaldı beni</p>	Koşma	8’ li hece ölçüsü	

56b	Ararım eşim ararım Başıma kara bağlarım Vefâsız yâri neyelerim Gidiyorum siziñ olsun Bezm olsun yâr bize qalsın	Elmayı nâzik şoyarlar Çini tabağa koyarlar El ‘ârifdir tez duyarlar Gidiyorum siziñ olsun Bezm olsun yâr bize qalsın	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
56b	Şu gibi çağladığım Yüregim dağladığım Seniñ ‘aşkıñ degil mi Her gice ağladığım	Baňa şöyle böyledir Derünümü iñledir Seniñ ‘aşkıñ degil mi Beni böyle söyledir	Koşma	7’ li hece ölçüsü	
57a	Söleyim efendim saña derdimi Dur dedim gönüle durduramadım Aşup aşup gider yüce tağları Gönüle bir karar virdiremedim	Merhamet eyle gel ben bî-çäreye Merhem olmaz sinemdeki yäreye Gönül düşdi bir qaşları qaraya Gönüle bir karar virdiremedim	Koşma	11’ li hece ölçüsü	

57a	<p>Ƙorƙarım hāndan sulṫandan</p> <p>At ṭopuñ geĉmiřim cāndan</p> <p>Henüz baş virmiş yaĉandan</p> <p>Yavrusuniñ memelerin</p> <p>řuřadıĉca vir aĉzıma</p> <p>Yavrusuniñ memelerin</p>	<p>Deli gōñül ‘ařĉa düşmüş</p> <p>‘Ařĉ-ıla cigeri pişmiş</p> <p>Ƙıymet bilmez yere düşmüş</p> <p>Yavrusuniñ memelerin</p> <p>řuřadıĉca vir aĉzıma</p> <p>Yavrusuniñ memelerin</p>	şarkı	8’ li hece ölçüsü	
57a	<p>Bir sevdā geldi başıma</p> <p>Elim varmaz hiĉ işime</p> <p>Raħmi yok ĉeřmim yaşına</p> <p>Unutdı hercāyi beni</p> <p>Yārim beni cānım beni</p>	<p>Ne baĉarsın süze süze</p> <p>ĉünki raħmıñ yoĉdur bize</p> <p>Bī-vefāsın gülme yüze</p> <p>Unutdı hercāyi beni</p> <p>Yārim beni cānım beni</p>	şarkı	8’ li hece ölçüsü	

57b	İndim gıtdim Diyârbekir düzüne Sürmeler mi çekmiş elâ gözine Uyusam uyansam baqsam yüzine Söyle kızum hâna Şirâz'a gelsin Gündüz bağa gice otağa gelsin	Diyârbekr'in kıal'ası var burcı var Her kışiniñ yüreginde derdi var Benim senden ğayrı cânım kimim var Söyle kızum hâna Şirâz'a gelsin Gündüz bağa gice otağa gelsin	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
57b	Dolanı tığı dolanı Dost şandım yüze güleni Bul baña kıymet bileni Söz yine benim sözümdür Dünyâniñ ucu uzundur	Güzel seniñ revişlerin Edâ ile gülüşlerin Harman şonı dervişlerin Söz yine benim sözümdür Dünyâniñ ucu uzundur	Şarkı	8' li hece ölçüsü	
57b	Dest-mâlim gergefde Bir yâr sevdim Erdek'de Erdek'dedir Erdek'de Sevdâsı var yürekde	Ayağında çermesi Tamâm oldu gezmesi On bir aydır severim Şimdi duydu annesi	Şarkı	7' li hece ölçüsü	

58a	Nazif	Gel ey güzeller serveri Feryādım eflāke çıkar Seniñ cemālin görelî Bir yerde hiç itmez karar	Gel bađ derūnum hāline Dil virdi rūy-ı ālina Rađm eyle gel ađvāline Eyđan	Koşma	8' li hece ölçüsü	
58a		Kar mı yağdı Karıñ Vanıñ bağına Çenem düşdi gonçesiniñ ağına Selām eyle seğerlerde yārime Seferim var benim güzel iline	Şarı çizme giyer koncî toğalı Yeñi bir yār sevdim Karşıyağalı Başka oldun đayrılara bağalı Seferim var benim güzel iline	Koşma	11' li hece ölçüsü	
58a	Dede Efendi	Söyleyin ol nev-civāna Göndersin baña göñlümi İrişdirmedi dermāne Göndersin baña göñlümi	Gitdigin yerler tağ olsun Çevresi sünbül bağ olsun Benim sevdiğim sağ olsun Göndersin baña göñlümi	Şarkı	8' li hece ölçüsü	

58b- 59a		Boş				
59b		Bahārın zamānı geldi Yavru ceylān alk gidelim Yollarımız yeşillendi Yavru ceylān alk gidelim	ollarıñ boynuma uzat Zülfüñ tellerini düzet Avcuları yolda gözet Yavru ceylān alk gidelim	şarkı	8' li hece ölçüsü	
59b		Ne güzel yaışmış yārimiñ şalı Meh yüzine urmuş řalınıñ alı At oynadup gelir şalmaya doğrı Gel evine sevdiğim deñiz dalđalı şunda bir yār sevdim başı ğavđalı	Yüksek minārede ezān oğunur ifte ziliñ sesi cāna doğunur Eller ile güler benden şaımır Gel evine sevdiğim deñiz dalđalı şunda bir yār sevdim başı ğavđalı	şarkı	11' li hece ölçüsü	

59b		ağlar baa ağlar baa Bağçe saa bağlar bana almışım ğurbet ellerde Kimse yokdur ağlar baa	Evlerini öni aşdan Sen ıķardı beni başdan Seni iün iki gözüm Ayrı düşmüşüm ķardařdan	Koşma	8' li hece ölçüsü	
60a		Boş				
60b		Yavrucuęum güzellendi Cihānda yokdur menendi řeftālisi iek amıř Yanaęları ebrūlendi	Üsdū saa ne ķarıřır Tek durur mı el ulaşır Saa bir gizli sözüm var Söylemege dil dolaşır	Koşma	8' li hece ölçüsü	

60b		<p>Gel eyle ben uluñ dil-ad</p> <p>Niun kúsdun baña söyle</p> <p>eh-i zan-ı húbanim</p> <p>Niun kúsdun baña söyle</p>	<p>Bozup ‘ahd ile peymāniñ</p> <p>Diriğ eylersin isāniñ</p> <p>A zālim yo mu imāniñ</p> <p>Niun kúsdun baña söyle</p>	arkı	.---/---	
60b		<p>Beni urdı gúzeller</p> <p>‘İla itsin bilenler</p> <p>‘Aceb ehid olur mı</p> <p>Yār yoluna ölenler</p>	<p>astayım nār isterim</p> <p>Cilveli yār isterim</p> <p>İkimiz bir gömlekte</p> <p>Yaasın dar isterim</p>	Koma	7’ li hece ölçüsü	
60b		<p>Baña ayrı arıma</p> <p>Barı ister barıma</p> <p>Göñüldür bu yarıma</p> <p>Barı ister barıma</p>	<p>Saña ben miyim bende</p> <p>Bütün ‘ālem efgende</p> <p>Vefā yo ayrı sende</p> <p>Barı ister barıma</p>	arkı	7’ li hece ölçüsü	

61a	Dede Efendi	Ağladılar güldürürler Çeşmim yaşın sildirirler Bunlar adam öldürürler Kimler kimler kara gözlüler Şîrîn sözlüler dilberler	İbtidâ kendin sevdire Şoñra ‘âlemi güldürür Giderek ‘âşık öldürür Kimler kimler kara gözlüler Şîrîn sözlüler dilberler	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
61a		Çahveniñ öñünde gördiler beni Yârin bağcesine koydular beni Yârin çevresine şardılar beni Ağlama gül gözlerini sevdiğim Gerdeniñde beñlerini şaydığım	Gökyüzünde päre päre bulutlar Oturmuş sevdiğim gögsün ilikler Hani bize gelen yoşma yiğitler Ağlama gül gözlerini sevdiğim Gerdeniñde beñlerini şaydığım	Şarkı	11’ li hece ölçüsü	

61b	Necip	Süzer mestâne gözini İşitsem şîrîn sözünü Görebilsem gül yüzünü Nazarı bulunmaz yârim gel Gel amân cânım saña urbân	Nazîrin yo güzelsin sen Efendim bî-bedelsin sen Güzellerden güzelsin sen Nazarı bulunmaz yârim gel Gel amân cânım saña urbân	Şarkı	8' li hece ölçüsü	
61b		'Alın alır 'âşıkların del_eyler Canân seniñ yaman yaman baışıñ Ço 'âşığı kendisine ul eyler Cânân seniñ yaman yaman baışıñ	Dilber seniñ vişâline irmedim Ayağıñ tozına yüzüm sürmedim Bu baışı bir güzelde görmedim Cânân seniñ yaman yaman baışıñ	Şarkı	11' li hece ölçüsü	

61b	Hİç elem çekmezdim seveydin beni SİNemde cĀn gibi şağlardım seni Duyar gibi oldum seni seveni Benden ğayrı yār severseñ yazık şānına	Baña sen söz verdin dönme sözünden Keder görmeyesin bārī yüzümden Seni şağınırım iki gözümünden Benden ğayrı yār severseñ yazık şānına	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
62a	Kervān kōndı dirler tağıñ ardına Anlar kalsın biz kōnalım yurduna Yeñi düşdüm bu güzeliñ derdine Şāhinim eglencem yār benim aldancam Dönemiyorum dönemiyorum	Atımıñ ayağı çağır nallıdır Şağ yanı şol yanı tūrna tellidir Benim sevdiceğim Urūm illidir Şāhinim eglencem yār benim aldancam Dönemiyorum dönemiyorum	Şarkı	11' li hece ölçüsü	

62a		Her şabaḥ her şabaḥ ismiñ andıran 'Āşıkıñ ağladuḡ eli güldüren On beşinde söylemesin öğrenen Öğrenüp güldükçe sevdalandırır	Alayım gideyim Aydın aşığı Beline kuşadım altun kuşığı Bağçeye serdirmiş kaba döşegi Öğrenüp güldükçe sevdalandırır	Koşma	11' li hece ölçüsü	
62b- 63a		Boş				
63b		Yalvardım evvel Efendim tez gel Gelmeden engel Efendim tez gel	Ġayrısın bulma Ġayaller kırma Eglenüp kalma Efendim tez gel	Şarkı	5' li hece ölçüsü	

63b	Lāyık mıdır ey bī-vefā Böyle cefā itmek saña Gerçi izhār itmem ammā Barışmam ben küsdüm saña	Қıldım ğayret bunca demler Unudıldı geçen günler Benden a‘lā saña eller Barışmam ben küsdüm saña	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
64a	Boş				
64b	İlk bahār olunca şen olur tağlar Açılır gülleri Güzelhişār’ın Etrafında bağlar pek rüşen olur Şalınır dilberi Güzelhişār’ın	Kiminiñ sevdiği yanı başında Kiminiñ sevdiği binek taşında Қol қola virmişler şular başında Şalınır dilberi Güzelhişār’ın	Şarkı	11’ li hece ölçüsü	
64b	Bursa’da eglendik birāz Yetişdi turfanda kirāz Arzulayup Şofya sezer Selānik’e gidelim gel gel	Aқkirmān’da giydim tācı Erenler bize du‘ācı Gözünü sevdiğim hācı Beytullāha gidelim gel gel	Koşma	8’ li hece ölçüsü	

64b		Benim sevdiğim bağçeniñ güli Güzeli sevenler olmaz mı deli Bu şamur ilinden alaydım seni Ben bir elâ gözli yârdan ayrıldım	Evleriniñ öñi bayırdır bayır Ağların yediğı çayırdır çayır Bu sevdaniñ şoñu hayırdır hayır Ben bir elâ gözli yârdan ayrıldım	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
65a- 66b		Boş				
67a		Bir dilbere kul oldum Tâ gönülden uruldum Sevdim ammâ yoruldum Tâ gönülden uruldum	Yârimiñ beli ince Baña 'aşkı eglence Yüzi gül beni gönçe Tâ gönülden uruldum	Şarkı	7' li hece ölçüsü	

67a	<p>Sevdiğim ince beldir</p> <p>Baňa tül-i emeldir</p> <p>Ya nasıl vazgeçeyim</p> <p>Güzellerden güzeldir</p>	<p>Sevdiğim Urûm illi</p> <p>Ne güzel ince belli</p> <p>Ya nasıl vazgeçeyim</p> <p>A cânım tatlı dilli</p>	Koşma	7' li hece ölçüsü	
67b	<p>Saňa gönül verdim hüs-n-i mümtâzım</p> <p>'Ömrümün hâşılı sevdiğim dilber</p> <p>Gözünü sevdiğim budur niyâzım</p> <p>Eydan</p>	<p>Mestâne gözini baňa süzersin</p> <p>Yanımda durmazsın beni üzersin</p> <p>Benden gizli gayrıları seversin</p> <p>Eydan</p>	Koşma	11' li hece ölçüsü	
67b	<p>Diñleyiñ 'âşıklar râz-ı derûnum</p> <p>Bir güzel ucundan zâr u zebûnum</p> <p>Söyledikçe artar serde cünûnum</p> <p>Ben bu derdi çeke çeke böyle oldum</p>	<p>Mestâne gözini raķibe süzer</p> <p>Bañadır cefası ellerle gezer</p> <p>Taħammül kalmadı sevdiğim yeter</p> <p>Ben bu derdi çeke çeke böyle oldum</p>	Koşma	11' li hece ölçüsü	

67b	<p>‘Aceb kimde var bu cemāl</p> <p>Şalınsın o servi mişāl</p> <p>Giyinmiş o kıaddi nihāl</p> <p>Yeşil midir penbe midir şāl mıdır</p>	<p>Kemāle irdi bu çağıñ</p> <p>Qızarmış o gül yanağıñ</p> <p>Ne pek tatlıdır dudağıñ</p> <p>Şeker midir şerbet midir bāl mıdır</p>	Koşma	8’ li hece ölçüsü	
68a	<p>İki tırna gelir allı kıaralı</p> <p>Birisini şāhin urmuş biri yaralı</p> <p>Şorun şu tırnaya aşlı nereli</p> <p>Egrim egrim olmuş gelir tırnalar</p>	<p>Sen bir ğarīb tırnasın telleriñ egrı</p> <p>Dayanmaz cevrine ‘āşıkıñ bağırı</p> <p>‘Azmiñiz çekilsin Bağdād’a doğırı</p> <p>Egrim egrim olmuş gelir tırnalar</p>	Koşma	11’ li hece ölçüsü	

68a	<p>Ġalaṭada bir yār sevdim Ermeni Hem Ermeni hem ġāyetle cilveli Haḳīḳatli yār yoluna ölmeli Ellere nisbet düşmene körlük şar beni Yārim yārim seniñ içün taşlara tutar el beni</p>	<p>Yāz gelirse çayır çimen oṭlanır Yolcı olan vaṭanına atlanır Göñül çeken her cefāya ḳatlanır Ellere nisbet düşmene körlük şar beni Yārim yārim seniñ içün taşlara tutar el beni</p>	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
68b	<p>Melemen ṭağından indi sürüsi Ayırdılar içlerinden birisi Veli dede post eylemiş derisi Ḳaç ḳuzulu ceylān ḳaç ḳaç A cānım ḳaç yad avcu geldi</p>	<p>Ḳaçā ḳaçā ayacığım dolaşır Avcular urdılar etim üleşir Ardım şıra ḳuzularım meleşir Ḳaç ḳuzulu ceylān ḳaç ḳaç A cānım ḳaç yad avcu geldi</p>	Şarkı	11' li hece ölçüsü	

68b		<p>Gel derim gelmez yanıma</p> <p>Ne yaman kıydıñ cānıma</p> <p>Hastayım girme anıma</p> <p>Yaz abīb bana emān</p> <p>Ben an ağlarım ağlarım</p> <p>aralar bağlarım bağlarım</p> <p>Yaralıyım yanar ağlarım</p>	<p>Maşrabasın Şu doldurur</p> <p>Yel eser zülfüñ aldırır</p> <p>Baışı beni öldürür</p> <p>Yaz abīb bana emān</p> <p>Ben an ağlarım ağlarım</p> <p>aralar bağlarım bağlarım</p> <p>Yaralıyım yanar ağlarım</p>	Şarkı	8' li hece ölçüsü	
68b	Dede Efendi	<p>Girdi gönüñ 'aş yolına</p> <p>Bamaz Őađına Őoluna</p> <p>Bilmem ne eyler uluna</p> <p>hü gözlerin gözlerin</p> <p>Şirin sözlerin sözlerin</p>	<p>Ellerle niçün gezersin</p> <p>'ıŐılarımı üzersin</p> <p>Badıca baña süzersin</p> <p>hü gözlerin gözlerin</p> <p>Şirin sözlerin sözlerin</p>	Şarkı	8' li hece ölçüsü	

69a		Ey bağ-ı edeb Gel bezme bu Şeb Ol zevke sebeb Gel bezme bu Şeb	Ey derdime em Gel eyle kerem Yüzünü görem Gel bezme bu Şeb	Şarkı	?	
69a		Ķal‘anıñ ardındayım Güzeliñ yurdundayım El işinde gücünde Ben seniñ derdindeyim	Ķaranfil olacağsın urup Őolacađsınsevdigim lacağsın ¹⁴	Koşma	7’ li hece ölçüsü	

¹⁴ Metnin bu bölümü, görüntüsü olmadığı için okunamamıştır.

69a	<p>Bahar geldi güzel seyre gelmez mi</p> <p>Göñül özler ne nazlanır bilmez mi</p> <p>Gel a cānım bu cefālar bitmez mi</p> <p>Amān dilber nāz itme tez gel ‘aqlım aldıñ</p> <p>Göñül çaldın a sevdiğim yetmez mi</p>	<p>Şikār oldum seniñ ahū gözine</p> <p>Uyma kızum uyma eller sözine</p> <p>Baķmayınca şabr idemem yüzüne</p> <p>Amān dilber nāz itme tez gel ‘aqlım aldıñ</p> <p>Göñül çaldın a sevdiğim yetmez mi</p>	Şarkı	11’ li hece ölçüsü	
69a	<p>Yeñi bahar çayır çimen üstüne</p> <p>Ĥançer almış sevdiceğim destine</p> <p>O güzeliñ baña bilmem kaçdı ne</p> <p>Bizi barışdırın diller ögünsün</p>	<p>İstānbül’den aldırayım fesini</p> <p>Nerelerde işideyim sesini</p> <p>Ayıñ on dördüne beñzer kesimi</p> <p>Bizi barışdırın diller ögünsün</p>	Koşma	11’ li hece ölçüsü	
69b	<p>Evvelden gezersin eller yanıñda</p> <p>El adamın řusuzluęuñ şandırılmaz</p> <p>Baķar baķar āh iderim yüzüne</p> <p>Baķmayayım derim ammā cān durmaz</p>	<p>Yüksek olur aķmacanıñ oyunu</p> <p>Degme bir güzele virmez payını</p> <p>Bilemedim o güzeliñ ĥuyunu</p> <p>Baķmayayım derim ammā cān durmaz</p>	Koşma	11’ li hece ölçüsü	

69b	<p>Bizim evin öñi ħarman yeridir</p> <p>Çıķup da ķarşımda oynamalıdır</p> <p>Her günde bayrāmda seyrān yerinde</p> <p>Çıķup da ķarşımda oynamalıdır</p>	<p>Bizim evin öñi yoldır yolaķdır</p> <p>Üstümüzde dönen ķarĥ-ı felekdir</p> <p>Ele ķirkin ise baña melekdir</p> <p>Çıķup da ķarşımda oynamalıdır</p>	Şarkı	11' li hece ölçüsü	
70a	<p>Bu sevdālar başımdayken ben kime gidem</p> <p>Ĥālime raĥm ile cānım gel eyle kerem</p> <p>Seniñ sitefli sözleriñ viriyor elem</p> <p>Ĥālime raĥm ile cānım gel eyle kerem</p>	<p>Yār gideli bu gözlerim yollara baķar</p> <p>Bir tarafından 'aşķ ateşı derūnum yaķar</p> <p>'Āşıķıñ āh u fiġanı göklere çıkar</p> <p>Ĥālime raĥm ile cānım gel eyle kerem</p>	Şarkı	13' lü hece ölçüsü	
70a	<p>Sevmişim bir ķadd-i mevzūn</p> <p>Çeşmim yaşı oldu Ceyĥūn</p> <p>Sen bir Leylā ben bir Mecnūn</p> <p>Gel seniñle barışalım</p>	<p>Cemālini gördüm yārin</p> <p>Çekerim ben āh u zārın</p> <p>Ben diñlemem bugün yarın</p> <p>Gel seniñle barışalım</p>	Koşma	8' li hece ölçüsü	

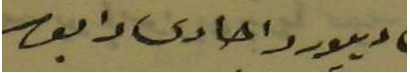

70b	<p>Otur evreng-i vālā-yı hilāfetde sa‘ādetle</p> <p>Cihān durduḡca şāḡ ol pādişāhım mecd u şevketle</p> <p>Hudā her maḡşadıñ ḡaşıl idüp envā‘-ı nuşretle</p> <p>Cihān durduḡca şāḡ ol pādişāhım mecd u şevketle</p>	<p>Görölmüş mü bu rütbe bezl ü iḡsān vaḡt-i ḡātemde</p> <p>Şüküh u şevketiñ kim görmüş eyā devlet-i Cemde</p> <p>Vücüduñdur hemān bādī-i āsāyiş bu ‘ālemde</p> <p>Cihān durduḡca şāḡ ol pādişāhım mecd u şevketle</p>	Şarkı	.---/---/---/---	
70b	<p>Ey şehin-şāh-ı cihān-bān</p> <p>Ol şafālar eyle ḡandān</p> <p>Ḳullarıñ sāyeñde şādan</p> <p>Biñ yaşa ey şāh-ı devrān</p> <p>Şevket u nuşretle her ān</p>	<p>Menba‘-ı ‘adl u vefāsın</p> <p>Ma‘den-i cūd u şehāsın</p> <p>‘Āleme ‘ayn-ı şafāsın</p> <p>Biñ yaşa ey şāh-ı devrān</p> <p>Şevket u nuşretle her ān</p>	Şarkı	---/---	

71a		Boş				
71b		<p>Şu‘le-i ħüsnüñ seniñ ey nev-civān</p> <p>Şerĥ idüp derd-i dili eyler ‘ayān</p> <p>Nāz u ‘aşkıñ yaqdı sīnem el-amān</p> <p>Sen de inşāf eyle gel cānım amān</p> <p>Bu teğāfül bu edā yaqmaz mı cān</p>	<p>Bī-bedelsin ħüsn-ile yektāsın āh</p> <p>Süz-ı ‘aşkıñ eyledi ħālim tebāh</p> <p>Ĥasret-i vaşlıñ idüp şabrım kütāh</p> <p>Sen de inşāf eyle gel cānım amān</p> <p>Bu teğāfül bu edā yaqmaz mı cān</p>	Şarkı	-.--/-.--/-.-	
71b	Vâsıf	<p>Gel seniñle yarın ey serv-i revān</p> <p>Olalım maĥfice Gökşü’ya revān</p> <p>Dīde-i aġyārdan olup [da] nihān</p> <p>Olalım maĥfice Gökşü’ya revān</p>	<p>İzn için sen ŧab‘ına virme fütür</p> <p>Söyleseñ belki ider Vâşıf umür</p> <p>İtmeden ey şüh bir māni‘ zūĥür</p> <p>Olalım maĥfice Gökşü’ya revān</p>	Şarkı	-.--/-.--/-.-	

71b		<p>Ey pādişāhım</p> <p>Şād ol efendim</p> <p>Mihr eyle māhım</p> <p>Şād ol efendim</p>	<p>Cān u derūnum</p> <p>Dīdemde nūrum</p> <p>Sensin sūrūrum</p> <p>Şād ol efendim</p>	Şarkı	--- --	
72a		Boş				
72b		<p>Der-i luţfuñda ‘abd-i müstemendim</p> <p>Velī-ni‘metim [de] sensin efendim</p> <p>Unutdum iltifātıñ ile kendim</p> <p>Velī-ni‘metim [de] sensin efendim</p>	<p>Kemāl-i ğayretiñ gelmez beyāna</p> <p>Yayıldı şefkat ü luţfuñ cihāna</p> <p>Çuluñ Rāsih de söyler ‘ācizāne</p> <p>Velī-ni‘metim [de] sensin efendim</p>	Şarkı	.---/.---/--	

73a		Bağ-ı hüsnüñ nev-şüküfte bir güli Seyr idüp oldum o verdiñ bülbüli Dil-şikârim dâm-ı zülfüñ sünbüli Lâne-i dildir mu‘anber kâküli	Seyr it ol mihr-i münîri sen hele ‘Âleme virse sezâdır velvele Vaşf-ı hüsnî söylenir dilden dile Lâne-i dildir mu‘anber kâküli	Şarkı	-.--/-.--/-.-	
73a		Bir veç-i enver Ġâyetle dilber Yansın gönüller Cemâl-i yâre	Yâr ile ülfet Hem-bezm-i şöhet Eylerim diğğat Cemâl-i yâre	Şarkı	5’ li hece ölçüsü	
73b		Boş				

74a	<p>Şeb midir bu ya sevād-ı āh-ı pinhānım mıdır</p> <p>Şem‘a meclis şu‘le-i dāğ-ı nümāyanım mıdır</p> <p>Bilmez oldum sāḳiyā derd-i firāḳa nār ile</p> <p>Şem‘a meclis şu‘le-i dāğ-ı nümāyanım mıdır</p>	<p>Dil zaḥım-zede ḥayrān</p> <p>dīde āşikār</p> <p>Sīne pūr-sūz ciğer pūr-ḥūn ten zer ü</p> <p>şerār</p> <p>Ḥāşılı oldum ḥarāb ammā ki bilmem</p> <p>āşikār</p> <p>Eyleye bula beni cānım mı cānānım</p> <p>mıdır</p>	Şarkı	---/----/----/--	
74a	<p>Bir ḡonca-femiñ yarası vardır ciğerimde</p> <p>Āteş dökülürse yeridir āh-ı serimde</p>	<p>Her laḫza ḥayāli duruyor dīdelerimde</p> <p>Taḳdīre nedir çāre bu varmış ḳaderimde</p>	Gazel	---/---/---/---	

74b		Görmesem duramam gönül Sevdiğin kim söyle gönül Gizleyüp saklama gönül Sevdiğin kim söyle gönül	Ben bu insānı görmeye mecbūr olurum Çekerim zahmetin yorulurum Ya bulurum cānın ya ölürüm Sevdiğin kim söyle gönül	Şarkı		
74b		Gitti yine tākat.... tā felek Selvi felek Dön dirim ne idi tez felek Bağdı benim albim ara yamada felek	Sūzī dilim söyleyemem ayāra ben Nāy gibi ötersem daı feryāda ben N'eyledi felek zehī sitem-kāra ben Bağdı benim albim ara yamada felek	Şarkı		
75a		Boş				

75b	<p>Süzdükçe çeşmim nergisin</p> <p>‘Aqlını aldın herkesin</p> <p>Bir yaña itdikçe fesin</p> <p>Nālān-ı dil-i nevrestesiñ</p> <p>‘Ālemde sen bir dānesiñ</p>	<p>Gel bezme ey çeşmi ālā</p> <p>Raqsı ile şun nāz ibdā</p> <p>Bir baqışa cānım fedā</p> <p>Nālān-ı dil-i nevrestesiñ</p> <p>‘Ālemde sen bir dānesiñ</p>	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
76a	Boş				
76b	<p>Hālā gözüm güzel sende</p> <p>Şimdi meşkül gizli yerde</p> <p>Mübtelâyım ben bu ‘aşka</p> <p>Arşa çıkdı ‘aşkın serde</p>	<p>Okuduğa pest dil-dāne</p> <p>Ṭanbūrı pek tut elde</p> <p>Bir şahifen gizli yerde</p> <p>Zirā muhayyer perde</p>	Şarkı	8’ li hece ölçüsü	
76b	<p>Açıldı nev-nihāl bir gonca gül</p> <p>Gönül arzūsi ger menendi bülbül</p> <p>Düşmüşüm âteş-i sevdāna müşkül</p> <p>Āh gönül vāh gönül bī-çāre gönül</p>	<p>Gönül müptelādır saña ey mihr-i beķā</p> <p>Lāyık mıdır bunca eyleme cefā</p> <p>Ḳolay mı çekmek ‘aşk-ıla sevdā</p> <p>Āh gönül vāh gönül bī-çāre gönül</p>	Koşma	11’ li hece ölçüsü	

77a		Punarin başında güller açılmış Lâle midir sünbül müdür gül müdür Numân numân olmuş benleri tende Elif midir nokta mıdır ben midir	Çat çat olmuş pencereden bakarlar Çaşlar asık göze sürme çekerler ?	Koşma	11' li hece ölçüsü	
77a		Yok mı 'aceb görmüş olma yârimi Zülfün telinde dil-i âvâzemi Kimseye eyletmem yâremi Âh gönül vâh gönül yâreliyim yâreli Sînesi cigeri dağlı ciger pâreli		Şarkı	11' li hece ölçüsü	
77b- 81a		Boş				

81b	<p>Ey şeh-i mülk-i hüsn ey meh-i evc-i ān</p> <p>Eylediñ ‘āşık-ı zārını bī-amān</p> <p>Virmediñ baña hiç vuşlatıñdan nişān</p> <p>Āteş-i ‘aşq-ıla dil-ħarāb el-amān</p> <p>Sevdigim el-amān hicriyle yandı cān</p>	<p>Ġayri ben yoluna terk-i cān eylerim</p> <p>Kendime eylerim ġayri ben neyerim</p> <p>‘Arz idüp ħāl-i ‘aşqım saña söylerim</p> <p>Āteş-i ‘aşq-ıla dil-ħarāb el-amān</p> <p>Sevdigim el-amān hicriyle yandı cān</p>	Şarkı	12’ li hece ölçüsü	
82a	<p>Şu qarşiki dağda bir kızu meler</p> <p>Ķuzunuñ feryādı bağrımı deler</p> <p>Yārinden ayrılan böyle mi ağlar</p> <p>Gel kızu ağlama meleme vazgeç eşinden</p>	<p>Şu dağın başında [bir] yuva yaptım</p> <p>Yuvanıñ içinde yalıñız yatdım</p> <p>Yār gelecek diyü yollara bakdım</p> <p>Gel kızu ağlama meleme vazgeç eşinden</p>	Koşma	11’ li hece ölçüsü	

82a	<p>Ey ecel baña amān vir atı itme ‘acele</p> <p>Var evinde bu gice anda gecele</p>		Beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	
82a	<p>ıra yerdı Selānik asretiñle mest iken cümle</p> <p>Göñül şād oldı ey rū-ı revānım iltifātıñla</p>		Beyit	.---/.---/.---/.---	
82b- 85a	Boş				
85b	<p>Yeter asretle yeter barımı pürhūn itdiñ</p> <p>ekilüp nāz ile zerd-i dili efvn itdiñ</p>	<p>El-amān tevsen-i tāze beni ignetme yeter</p> <p>Cevri mu‘tād idinüp āmetimi nūn itdiñ</p>	Gazel	..--/..--/..--/..--	

85b	Nahîfi Efendi	Göz gördi gönül sevdi seni ey yüzi mâhım Kurbanıñ olam var mı benim bunda günâhım	Ey seng-i dil itmez mi seniñ qalbine te'sîr Hâraları hâkister iden âteş-i âhım	Gazel	---/---/---/---	
85b		Âgâh idemem o pür-cefâyı Bilmez mi bu çekdigim belâyı Söyletseler ol gül-i vefâyı Şebnem mi şanır bu mâcerâyı Deryâ-yı ğamiñ kenârı yoqdur	Feryâdım içün gel itme bî-dâd Ben miyim bu âhı îcâd Derdiñle gümân sine ber-bâd Bî-perde ise gücenme feryâd Saz-ı elemiñ qarârı yoqdur	Muhammes	---/---/---	
85b		Yine bend oldı dil bir nev-civâne Nazîri gelmemiş devr-i zamâne	Fiğân eyler isem şâyestedir kim Uruldum öyle bir qaşı kemâne	Gazel	.---/---/---	

85b		Cihānı la‘l-gün iden sirişk-i erguvānıdır Gözüm yaşın füzūn iden o ser-keş nev- civānıdır	Çaşın çaşd-ı ziyān itmek revā mı dilde қан etmek Yoluna terk-i cān itmek hayāt-ı cāvidānıdır	Gazel	.---/---/---/---	
85b		Ezelden luğ iderdiñ şimdi kārīñ cümle ferdādır Muğabbet ol muğabbet sevdiğim sevdā o sevdādır	Gözüm dünyāyı görmez görmesem ruhsārını cānā Açılmaz bahtımız ey gonca-fem sensiz temāşadır	Gazel	.---/---/---/---	
85b		Memnūn-ı vefā eyle beni gel keremiñle Yansın yine āteşlere bu baht-ı siyāhım	‘Aşıklığıma şahid-i ‘ādil mi degildir Evza‘-ı hazīnimle ğarībāne nigāhım	Gazel	--/---/---/---	

85b		Dehānıñ ğonca-i ra‘nā ruĥuñ baĝ-ı melāĥatdır Nigāhıñ gerçi āfetdir ħaddiñ ammā ħıyāmetdir	Saña naĥd-i dil ü cānı bu demde eyledim teslīm Anı bir ĥoşca tıt luĥf eyle sulĥānım emānetdir	Gazel	.---/.---/.---/.---	
85b		Tır-i müjeniñ yāresi vardır cigerimde Ey māh benim ğayrısı yoĥdur naĥarımnda	Fıkr eyledigim sensin efendim gice gündüz Taĥdīre nedir çāre bu varmış ħaderimde	Gazel	---/.---/.---/.---	
85b	Vâsıf	Yār ile āteş-mekān olsam da ğulşendir baña Lākin ansız ğülsitān-ı dehr külĥandır baña	Nāvek-i ‘aşĥa nişān olmuş diyü ta‘n eyleme Bu ĥadenk ey ħaşı yā zırā ki sendendir baña	Gazel	---/.---/.---/.---	

86a	Ârif Hikmet Dede	Hasret-i rüyiñle giryân olduğum demdir bu dem Âteş-i ‘aşkıñla suzân olduğum demdir bu dem	Dide-i inşâfla başsañ ne olursun hâlime Şerha-dâr-ı tîr-i hicrân olduğım demdir bu dem	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.-	
86b-87a						
87b		Rûmî Şarkiyât ¹⁵				
88a		Bu mecmû‘a-i hüzzâm (?) bende-i faqr u haqirullâhın zâ‘îf kulu Mâhir Ağanıñdır.				

¹⁵ Bu sayfada Rumca eserler bulunmaktadır. Metin bölümüne bu sayfa yerleştirilmiştir.

3.1. METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM

- 43 Ze 1148 numarada kayıtlı olan güfte mecmuasında yer alan eserler okunmuş, daha sonra bazı şiirlerin şairleri tespit edilmiştir.
- Tespit edilen şiirler divanlardan karşılaştırılmış ve farklılıklar dipnotta belirtilmiştir.
- Mecmuada yer alan şiirler sayfa numaralarına göre dizilmiştir.
- Nazım şekilleri tespit edilemeyen şiirler MESTAP tablosunda nazım şekilleri kısmında boş bırakılmıştır.
- Okunamayan kısımlar güfte mecmuasından kesip yapıştırılmıştır.
- Mecmuada okunamayan kısımlar ... şeklinde gösterilmiştir.
- Metin tamiri yapılan kısımlar [...] şeklinde gösterilmiştir.
- Mecmuada durak sağlanamayan yerler ve vezne uymayan yerler dipnotta belirtilmiştir.
- Vezin bulunurken terennümler dikkate alınmamıştır.
- Güfte mecmuasındaki eserlerin güftekarı tespit edildikten sonra eseri ile karşılaştırma yapılmış, farklılık olduğunda ise dipnotta belirtilmiştir. Yerleri tespit edilen şiirlerin değişimleri belirtilmiştir.
- Özel isimler büyük harfle başlamıştır.
- Şiirlerin sahipleri makta beyitten tespit edilmiş, makta beyitte yer almayan isimler ise başka kaynaklar taranarak tespit edilmiştir.
- Mecmuada 2 farklı rakamlandırma vardır. Siyah mürekkeple yazılan rakamlandırma dikkate alınmıştır.
- Aruz vezniyle yazılan şiirlerin vezinleri şiirin başına italik şekilde yazılmıştır.

3.2. Transkripsiyonlu Metin

1a Semâ'î¹⁶

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Meclisde bu revnağ bu şetâret saña mağşuş

Bu nâz bu nezâket bu leţâfet saña mağşuş

Meclisde benimle meşelâ şoĥbet iderken

Ebrû ile eţrâfa işâret saña mağşûs¹⁷

Nağş-ı Semâ'î¹⁸

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Diyemem sine-i berrâkı semenden gibidir

Yâsemem belki o gül-naĥl-i semen-ten gibidir

Gel gel serde hevâ gel gel a pür cefâ meger

Detdere dim dillere dim âh âh eyle vefâ

Sana hem bende hem efgende amân meger işte

Ėkuluñ vây gel gel amân efendim meger¹⁹

Meyân-ĥâne

Reng-i büy-ı güli ta'rife ne zaĥmet çekeyim

¹⁶ Gürel, R.(1999).Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi, s. 318, G.62.

¹⁷ Beste: Kömürçüzâde Mehmet Efendi H; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Neveser; Usul: Ağır Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

¹⁸ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. s.305, G.42.

¹⁹ Beste: Kömürçüzâde Mehmet Efendi H; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Neveser; Usul: Ağır Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

Gül benim bildigim ey gonca-dehen sen gibidir

Naķarāt

1b-4a [Boş]

4b Der Maķām-1 Sûz-Nāk

Çenber

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Bezm-i aġyāra varır zevķ u şafā niyyetine

Bize geldikde gelir cevr u cefā niyyetine

Tiġ-i āhın çekelim şāff-ı raķībāne gönül

Gidelim leşker-i küffāra ġazā niyyetine

‘Ömrüm cānım amān yār şafā niyyetine²⁰

Muħammes

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Rûz u şeb āh eylemekden çāk çāk oldum yeter

Ġayrı inşāf eyle zālīm ben helāk oldum yeter

El-aman Fāzıl o şūħa söyle raħm itsin baña

Āteş-i ‘aşķıyla yandım sûz-nāk oldum yeter

Amān şeh-levendim dil-pesendim gel efendim gel amān yār cānım

Belī şāh-ı men²¹

²⁰ Beste: Sādullah Aġa; Güfte: Enderunlu Fāzıl; Makam: Sûz-Nāk; Usul: Muhammes; Form: Murabba’.

²¹ Beste: Küçük Mehmet Aġa; Güfte: Hüseyin Fāzıl Bey (Enderunlu); Makam: Sûz-Nāk; Usulü: Muhammes; Form: Beste.

Semâ'î

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Çapılır her gören ol şūh-ı cihân-âşübı
Nâz-ile şîveler itdikçe o çeşm-i hûbı
Çāk kıl perde-i nāmūsunı Fâzıl gibi ol
Nâ'il olmaz o mehiñ vuşlatına maħcübı

Bî-kararım şabr idemem 'âşıkam ol mâh
Yüzine ahū gözine şîrîn sözine²²

Semâ'î

mef'ûlü mef'â'îlü mef'â'îlü fe'ûlün

Ey dil heves-i vuşlat-ı cānān saña düşmez
Üftādesin ol sāye-i hūbān saña düşmez
Gerçi o güzel cevr u cefā-pīşedir ammā
Fâzıl bu kadar nāliş-i efgān saña düşmez

Yār yār saña düşmez gel gel serv-i nāzım gel gel

'İşve-bāzım bendeñe eyle gel vefā āh bu cefā

Yār saña düşmez²³

²² Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Hüseyin Fâzıl Bey (Enderunlu); Makam: Sûz-Nâk; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

²³ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Hüseyin Fâzıl Bey (Enderunlu); Makam: Sûz-Nâk; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î;

5a Der Maḳām-1 Pesendide

Çenber

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Her ne dem sākī elinde sāgar-ı ‘işret gelir

Gelmemek mümkün mi vuşlat hâtırâ elbet gelir

‘Āşıkım bir şūḫa ben kim keşret-i ‘uşşâḳdan

Būs-ı dāmān-ı niyāza yılda bir nevbet gelir

Mirim cānım amān bī-bedeldir ince beldir ‘āşıḳa ṭül-ı emeldir amān amān amān

Sāgar-ı ‘işret gelir²⁴

Ḥafif²⁵

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Ne zamān ol gözi mestāne gelir hâtırıma²⁶

İbtidā içdigi peymāne gelir hâtırıma

Beni sevmez deyü beyḫūde sitem eylemesin

Sevmem ol meḫveşi de ya ne gelir hâtırıma

Ne seni ey bī-menendim cümleden a‘lā begendim amān

²⁴ Beste: Sultan 3.Selim (İlhâmî); Güfte: ? ; Makam: Pesendide; Usul: Çenber; Form: Beste.

²⁵ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. s.350, G.109.

²⁶ “Ne dem ol gözleri” olarak geçmektedir.

Yâr yâr amân belî şâh-ı men²⁷

Nağş-ı Semâ'î

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'lün

Zîver-i sîne idüp rûh-ı revânım diyerek

Emsem ol gonçe-lebiñ la'lini cânım diyerek

Ey yüzi mâhım varsa günâhım lütfuñla n'olur

'Afv eyle şâhım gel gel hâl-i yamân oldı gel gel

Çok zamân oldı şıveli yâr kalmadı karar

Severim seni eylemem inkâr ağıyar ile ülfet eylemem

Şoşbet-i mükerrer baña ey meh-veş sen eyle şefkat-i

Mükerrer gel gel âh amân diyerek vay

Meyân-hâne

Şubha dek 'arz-ı niyâz itdim o fettâna bu şeb Sevdigim dilber-i mümtâz-ı cihânım
diyerek²⁸

Nağarât

Nağş-ı Semâ'î

mef'ülü mefâ'ilün fe'ülün

²⁷ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Pesendide; Usul: Hafif; Form: Beste.

²⁸ Beste: Sultan 3.Selim (İlhâmî) ; Güfte: ? ; Makam: Pesendide; Usul: Ağır Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

Ey âfet-i cân-ı ‘âşık-ı zâr
V’ey ğamze-i şühı gibi hün-hâr
Zinhâr zinhâr olma böyle
Ağyâr-nüvâz ‘âşıkâ azâr
Âh meded ey ‘âşıkâ azâr
Âh zâlim ey sitem-kâr gel cânım
Gel hâl-i perîşânım rahm eyle
Güzel başın-ıçün olma
Cefâ-cû her tavrı pesendide efendim
Hâne-i Şânî

‘Âşıkda olan hulûş-ı ‘aşkı
Hübâna düşer mi itmek inkâr
Efgân efgân a sitem-kâr
İnşâf inşâf ey cefâ-kâr²⁹
Naqarât

5b **Der Maqâm-ı Mâhûr**
Kâr-ı Hafîf

mef’ülü mefâ’ilün fe’ülün

Tâ der ten ten ten ten ni ten ten nâ der nâ dilli tâ ten nâ

²⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makamı: Pesendide; Usul: Yürük Semâ’î; Form: Yürük Semâ’î.

Dere dilli ten mükerrer dillere dillere dillere der der nā nā

Tene ne ten ne nā dere dilli ten cānım mükerrer

Gül bī-ruḥ-i yār ḥoş nebāşed

Bī-bāde bahār ḥoş nebāşed

Ten der nā dilli nā ten nā tā nā der ni tene tā der ni

Detdere diller ler der ten nen nā dere diller ler der tā nā

Dere tel lel lene ni tā der ni dere dem dem dem der tā nā

Der der tā nā ten ne ten ni tā der ni cānım ahā ahā

Yārim ahā ahā mīrim ahā ahā ‘ömrüm murādımın bī-bāde

Bahar ilā āḥir

Meyān- ḥāne

Ṭarf-ı çemen u hevā-yı bostān yār yār bī-lāle

‘İzār ḥoş nebāşed yārimin dilli nā dilli nā

Dilli tā nen nā tā nā der ni ten tā der ni

Cān naḥd-i muḥaḥḳarest Ḥāfız

Ez behr-i niḍār ḥoş nebāşed

Ten der nā dilli tā nen nā nā tā

İlā āḥir³⁰

³⁰ Beste: Abdülkâdir-i Merâgî; Güfte: Hâfız-ı Şirâzî; Makam: Mâhûr; Usul: Hafîf, Form: Kâr.

Devr-i Kebîr

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

Tâ-be-key sînemde câ itmek cefâ vü kîneye

Ûâdir iseñ 'âşık-ı bî-kîne ki çek sîneye

Kendiñ itmezseñ taħammül hicriñe 'âşık degil

Gör nice bî-tâb olursun baķmasañ âyîneye

Tâ der ten nen der ten tel lel le yel lel lel le le le le le li

Âh etme beni yaķma beni sevdim seni meger çeşmiñe

Ĥayrânım gel amân yâr cefâ vü kîneye³¹

6a Semâ'î

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün

Yaķdı o lâle-ruķ beni ĥüsn-i çerâģına

Pervâne-veş 'aceb mi düşersem ayaģına

Güş eyleyince oldu hemân nağme-sâz-ı şevķ

Bilmem neyiñ ne söyledi muķrib ķulaģına

Âh melegim belî belî belî belî beli

Yâr âh âh hey yâr ey amân

³¹ Beste: Dilhayat Kalfa; Güfte: ? ; Makam: Mâhûr; Usul: Devr-i Kebîr Aksak Semâ'î; Form: Beste.

Belî yârim³²

Nağş-1 Semâ'î³³

mütefâ' ilün fe'ülün mütefâ' ilün fe'ülün

Yine zevrağ-ı derûnum kırılıp kenâra düşdi

Dayanır mı şîşedir bu reh-i seng-sâra düşdi

Yâr yâr dilde nihânım dost dost kaşî kemânım

Âh tākāt mi gelir o çeşmi meste elbetde olur

Görün şikeste yâr yâr 'afv eyle efendim

Meyân-ḥâne

Reh-i Mevlevîde Ğâlib bu şıfatla kaldı ḥayrân

Kimi terk-i nâm ü şâne kimi i'tibâra düşdi³⁴

Nağarât

6b Der Makâm-1 Şevk-i Dil

Çenber

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Niçün pinhân idersin rûyını ey şūḥ-ı nâzende

³² Beste: Ebu Bekir Ağa; Güfte: ? ; Makam: Mâhûr; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

³³ Salgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. s.210.

³⁴ Beste: Dede Efendi; Güfte: Şeyh Ğâlib Dede; Makamı: Mâhûr; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

Efendim ogrı söyle hsnne ‘aşık mısın sende
Ne yapsın ‘aşık-ı b-are zlim sende inşf it
Hylin snede ‘aşıkn gönülde teşin tende
h ryn ey şh-ı nzende³⁵

Sem³⁶

mef ‘ilün fe ‘iltn mef ‘ilün fe ‘ilün

Amn amn yetişir bu edlerin zlim
Derna işledi yeter ceflerin zlim
Yeter yeter daħa inşf yok mıdır sende
Fiğn fiğn bana besdür ceflerin zlim

İnletme beni ağlatma beni nr-ı ĥasretin
Yağdı bu teni gel sevdiğim gel

Hfif³⁷

f ‘iltn f ‘iltn f ‘iltn f ‘ilün

ekdiğim cevr u ceflar hep senin-n sevdiğim
Py-ml oldum yolunda bilmedin h ekdiğim
Gşına girmez mi ey bu ‘azizin zri hiç

³⁵ Beste: Hfiz Abdullah Ağa; Güfte: ? ; Makam: şevk-i Dil; Usul: Ağır enber; Form: Beste.

³⁶ Bestekri ve gftekri tespit edilemedi.

³⁷ Bestekri ve gftekri tespit edilemedi.

Varsa nā-hem-vāra kārım gel bağışla itdigim

Āh benim şāhım rūy-ı māhım kendi efendim

Amān hep seniñ-çün sevdiğim

Semā³⁸

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Nice bir yaqılayım tāb-ı ruḥuñ meḥveşine

Nice bir taqılayım sāye mişāli peşine

Sen bilirsin hele sermāye-i ḥiss elde iken

Demidir eyle kerem 'āşık-ı ḥasret-keşine

Gel gel ince meyān gel gel gel ḡonce dehān gel

Āh yetişir eyle vefā itme bize cevır u cefā seni

Begendim ḡönlümü virdim āh āh seni begendim

7a [Boş]

7b Der Maḡām-ı Şabā

Remel

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

³⁸ Bestekārı ve ḡüftekārı tespit edilemedi.

Meyl eylese aġyāra anı ŧanma vefādır

Aġyāre vefādan ġarađı baña cefādır

ŧūret vireyim dirse eger ŧi‘rine Veysi

Ruġsārına āyine disūñ pāk edādır

Efendim āh yeke lele lele lele lele li tere li yeke lele lele li

Vay ŧanma vefādır³⁹

Ĥafif

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

Yek-be-yek gerġi murād-ı dil-i taġrīr itdim

N’eyleyim āh o meh-peykeri dil-ġir itdim

Eyleyüp ħ‘ābda taġbīl o nūr-ı baŧarı

Uyanup ħ‘āhiŧ ile ‘aynını ta‘bīr itdim

Āh serv-i nāzım ‘iŧve-bāzım gel efendim belī⁴⁰

ŧāh-ı men

Naġŧ-ı Semā‘i

mefā‘ilūn fe‘ilātūn mefā‘ilūn fe‘ilūn

³⁹ Beste: Abdi Efendi (Tulum) ; ġüfte: Veysi (Kadı Üveys Efendi) ; Makam: Sabā; Usul: Remel; Form: Beste.

⁴⁰ Beste: Dilhayat Kalfa (Hanım) ; ġüfte: ? ; Makam: Sabā; Usul: Aġır Hafif; Form: Beste.

Bilindi buseye yok yariñ izni gül memeden
Ġaraz ne ‘aşıka cevr itmeden öpülmemeden

Al cameden aḥşam belī cānān açılmış
Şubḥ olmuş açılmış şafaḥ amān açılmış
Derd-i nigh-i ḥançer ile belde gezerken
Şehr-i dil ‘uṣṣākına çok ḥāne açılmış
Ġaraz ne Meyān-ḥāne İlä āḥir

Bu Ṭāhir aña giriftār iken ne bāğlandın
Tereddüd eyleme ey düğmesin çözüml memeden
Dillerde meyin zevḳ-i Cem-i cāmına mahşūş
Gördüm mey-i l‘al-i lebi gül-fāmına mahşūş
Ḳoynuñda adıñ sīne ḳomuş şāf-ı mücellā
Var bir gümüş āyinesi endāmına mahşuş⁴¹
Tereddüd İlä āḥir

Naḳş-ı Semā‘ī

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Dilim rubūde-i an çeşm-i şūḥ-ı fitānest
Ki ğamze-eş ber-te’sīr-i tīr-i müjgānest

⁴¹ Beste: Ṭāhir Efendi (Baba, Halifezāde) ; Güfte: Ṭāhir Efendi (Baba, Hālifezāde) ; Makam: Sabā; Usul: Ağır Aksak Semā‘ī; Form: Ağır Semā‘ī.

Cânım yel lel le lel le li vay ‘ömrüm tere lel li lel le li vay

Meger avâre kim yâr bî-çâre kim dost dil-dâre kim

Ey yâr belî belî yel lili yâr belî belî yel li li dost

Ki ğamze eş Hâne-i Şânî İlâ âhir

Dem-i vişâli zi-cüş-i mecâre-i hayret

Be-cây-i ğande-i şadî dü-dîde giryânest⁴²

Naçarât

8a [Boş]

8b Der Mağâm-ı Bayâtî

Ħafif⁴³

mef’ülü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ülün

Bir ğonca-femiñ yâresi vardır cigerimde

Âteş dökülürse yeridir âh-ı serimde

Her lahza ğayâliñ duruyor dîdelerimde

Tağdîre nedir çâre bu varmış kıaderimde

Efendim yel lel lel yel lel li yel li lel lel lel li âh

⁴² Beste: Ebu-Bekir Ağa; Güfte: ? ; Makam: Sabâ; Usul: Yürük Semâ’î; Form: Yürük Semâ’î.

⁴³ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları, s. 128.

Āh āh belī yār-ı men⁴⁴

Nim Devir

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Degil cām-ı mey açıldı gül-i bāğ-ı tarab şimdi

N'ola gülsək açılşak biz daği ey gönca-leb şimdi

Seni hercā'ı bir āfet kıpar dirlerdi tıfl-iken

Benim āşüb-ı devrānım o sözler kıkdı heb şimdi

Ey vāy vāy gel bağ-ı tarab şimdi⁴⁵

Semā'ı

mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Dil-i 'āşıkları bend itmede bir pehlivānsın sen

Süvār-ı esb-i nāz olmuş begim kaşı kemānsın sen

Nice zār u zebūn olmaz seniñ 'āşıkların cānā

Bilir misin ne āfet-i dilber şūh-ı cihānsın sen

Amān amān 'işve-bāzım çāre-sāzım nev-civānsın

Sen sen sen⁴⁶

⁴⁴ Beste: İsmail Dede Efendi; Güfte: Dede Efendi; Makam: Bayâtî; Usul: Hafif; Form: Beste.

⁴⁵ Beste: Yahya Nazım Efendi; Güfte: ?; Makam: Bayâtî; Usul: Nim Devir ;Form: Beste.

⁴⁶ Beste: Hacı Salih Efendi; Güfte: ?; Makam: Bayâtî; Usul: Ağır Aksak Semâ'ı; Formu: Ağır Semâ'ı.

Nağş-1 Semâ'î

müfte'ülün müfte'ülün fâ'ilün

Söyle güzel rûh-ı muşavver misin

Tâbiş-i mül-reng-i gül-i ter misin

La'l-i lebiñde bu halâvet nedir

Cân-ı 'azîzim gibi sükker misin

Âh âfet-i devrân pâdişeh-i hüsn-i vâleh

Gel gel gel gel 'aşüh-bâzam

Çeşmi füsün-kârdır ğamzesi ğaddârdır böylece bir yârdır

Yâr yâr dost dost belî belî ebkem belî belî melegim cân 'azîzim

İlâ âhir

Hâne-i Şânî

Ġoncacığım dağa küçükdür yaşın

Hânde ider lü'lüye incü dişin

Çok aradım yokdur efendim eşin

Reşk-i melek bir perî-peyker misin⁴⁷

Nağarât

9a-11a [Boş]

⁴⁷ Beste: Abdülaziz Efendi (Hekimbaşı); Güfte: ? ; Makam: Bayâtî; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

11b Hicâz

Zencîr Beste

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

O mâhitâbı 'aceb gösterir mi baña felek

Çalır hasretimiz yoğsa tâ niḥâyete dek

Çanı o 'âhd-i ḥaḳîḳat çanı o nâz u niyâz

Hevâ mı oldu seniñle bu deñlü nâle vü nemek

Gel efendim diyen nemdir bu nice demdir amân amân

Gösterir mi baña felek⁴⁸

Naḳş-ı Düyek⁴⁹

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'lün

Ey çeşm-i âhû hicr ile tenhâlara şâldın beni

Çün nâfe bâğrım ḥûn idüp şaḫrâlara şâldın beni

Ten ni ten ni tene nenne nâ dere dilli ten amân şaḫrâlara şâldın beni

Hâne-i Şâni

Ey kâmet-i serv ü semen şalınmada ellerle sen

⁴⁸ Beste: Tatyos Efendi; Güfte: ? ; Makam: Bahar; Usul: Zencîr; Formu: Beste.

⁴⁹ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. s.181.

Haşr olalım dedikçe ben ferdâlara şaldın beni⁵⁰

Naķarât

12a Semâ'î

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

(mef'ûlü fe'ûlün)

Kāşānemize toĝmadı ol mäh-ı şeb-ārâ

Hercâilik itdi

Vaşl olmaĝa va'd itmiş iken eyledi ferdâ

Geldi yine gitdi

Bîmâr-ı ĝam-ı 'aşķ olana çāre bulunmaz

Şunmak dile şerbet

Şimden-geru ben zāra 'ilāc itme ŧabîbâ

Derdim baña yitdi⁵¹

Naķş-ı Semâ'î⁵²

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün

Yine neş'e-i muĝabbet dil u cānım itdi şeydâ

Yine bezm-i 'ıyş-i vuşlat idüp ehl-i 'aşķı ihyâ

O güzel başıñ-içün o hilâl ķaşıñ-içün

⁵⁰ Beste: Dede Efendi; Güfte: Mehmet Riyazi Efendi; Makam: Hicâz; Usul: Ağır Düyek; Form: Beste.

⁵¹ Beste: ? ; Güfte: ? ; Makam: Hicâz; Usul: Sengin Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

⁵²Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. s. 183.

Men men ‘âşık-ı nālân men men bende-i fermân

Tennî tennî ten nen ni tenenen mükerrer tennî tennî ten nen ni tenenen

Tennî tennî ten nen ni tenenen mükerrer gel gel dilde nihânım

Gel gel kaçış kemânım Hâne-i δânî

Amân ey nihâl-i nâzım beni eyle vaşla şâyân

Saňa cân u dil fedâdır gönül ‘andelîb güyâ⁵³

Naçarât

12b Der Maqâm-ı Nevâ

Zencîr

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

Piyâleler ki o ruhsâr-ı âle ter getürür

Diyâr-ı hüsne gelir bâr-ı Cem güher getürür

Ĥatâya tövbe o raqqâş-ı ‘işve-perdâzîñ

Ĥırâm-ı şîveleri Ĥâtıra neler getürür

‘Ömrüm yâla yele lel li lâ mirim yâ lel le le le lel li

Ruhsâr-ı âle ter getürür⁵⁴

⁵³ Beste: Dede Efendi; Güfte: Dede Efendi; Makam: Hicâz; Usul: YürükSemâ‘î; Form: Yürük Semâ‘î.

⁵⁴ Beste: Abdullah Çelebi (Tosunzâde) Güfte: Ahmet Muhtar Efendi (Şeyh Hasirizâde); Makam: Nevâ; Usul: Zencîr; Form: Beste.

Şakîl

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Dil virdim ol perîye nihân gördüğüm gibi

Oldum esîr-i 'aşkı hemân gördüğüm gibi

Ey afitâba şebnem iden hüsni eşkimi

Benden o demde gitdi nişân gördüğüm gibi⁵⁵

Semâ'î⁵⁶

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Hün-ı dili mey gönçayı cām eyledi bülbül

Bezm-i güli nâleyle temâm eyledi bülbül

Her nâlede bir naḥl-i güle ḳondı şafadan

Her nağmede tebdîl-i maḳâm eyledi bülbül

Hey cānım âh belî belî dost cām eyledi bülbül

Naḳş-ı Semâ'î

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Bir zamân idi hem âğüş-ı ḥayâl olduğumuz

Yâr bilmez mi ṭaleb-kâr-ı vişâl olduğumuz

Cānım yel le le le lî 'ömrüm ten tere le lî tâ nâ der der

⁵⁵ Beste: Hafız Post; Güfte: ?; Makam: Nevâ; Usul: Ağır Saûîl; Form: Beste.

⁵⁶ Bilkan, A.F. (2011). Nabi Divanı. Ankara: Akçağ Yayınları. G. 493, s.833-834.

Ten nen ni ten nen ni tã nã tene der ni vâý mükerrer

Yâr bilmez mi Meyân-hâne İlä âhir

Ḥattîñ ümîd idicek dâ'ıye-i vuşlat ile

Duydu dilbeste-i sevdâ-yı muḥâl olduđumuz⁵⁷

Naqarât

13a [Boş]

13b Der Maqâm-ı Sultân-ı 'Irak

Nîm Devir

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Cüdayım gülşen-i kûyuñdan ol gül kıande ben kıande

Baña hem-derd-i 'aşk olsun mu bülbül kıande ben kıande

Yoğ-iken tãkatım tãb-ı nigãh-ı lütf-ı dildãre

Cefây-ı ta'n-ı ađyãre taḥammül kıande ben kıande

'Ömrüm amân yâr ol gül kıande ben kıande⁵⁸

Zencîr

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Bu ḥüsn ü behcet ile saña nãz lâzımdır

⁵⁷Beste: Hatipzâde Osman Efendi; Güfte: ? ;Makam: Nevâ; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

⁵⁸Beste: Mehmet Ağa (Küçük) ; Güfte: ? ; Makam: Sultân-ı 'Irak; Usul: Nim Devir; Form: Beste.

Bu sūz-ı ‘aşk ile baña niyâz lâzımdır

Şabâya etme şağın ser-fürü bu hüsn ile sen

Nihâl-i ‘işve biraz ser-firâz lâzımdır

Yel lel lel lel li li li li lel li tere lel lel lel li li lel li saña

Nâz lâzımdır⁵⁹

Semâ‘î

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

Gerdâne nağş-ı büse-i gül-gün yapışdırır

Rağğâş-ı nağme-kâre şan altun yapışdırır

Meşşâta gül gül itdi ‘arūs-ı ruhuñ degil

Nâfiz öpüp çoçup zer-i mevzün yapışdırır

Belî yârim belî mîrim âhbânım mihribânım gül-gün

Yapışdırır⁶⁰

Nağş-ı Semâ‘î

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

Görse idemez dil seni arama tağammül

Mümkün mi yâ ol rûy-ı dil-ârâma tağammül

⁵⁹ Beste: Abdülhalim Ağa (Çavuş); Güfte: ? ; Makam: Sultân-ı ‘Irak; Usul: Zencîr; Form: Beste.

⁶⁰ Beste: Abdülhalim Ağa (Çavuş); Güfte: ? ; Makam: Sultân-ı ‘Irak; Usul: Aksak Semâ‘î; Form: Ağır Semâ‘î.

Ten nen nā der ten dümdere dil nā der ten mükerrer

Dost ‘ahde vefā eyle ‘atā itme edā

Amān amān eyle seḥā vāy meger tā nā ten nā

Tel lel len nā der tene der ten ni güzel ben ne şīrīn ten

Ten der ten meger bende-i ğamḥ̣ār ‘āşık-ı nāçār

Neş’e-i dīdār olma cefā-kār meger

Mümkün mi yā Meyān-ḥāne İlä āḥir

Ḳurbān ideyim ‘ıyd-i vişālimde dimiş yār

Yok bende ise va‘de-i bayrāma taḥammül⁶¹

Naḳārat

14a [Boş]

14b Der Maḳām-ı Ḥüseynī

Çenber

mefā’lün mefā’lün mefā’lün mefā’lün

Cemāliñ āteşin cām-ile bir şem‘-i şebistāndır

O şūḥuñ devr-i raḳşı şu‘le-i cevvalē-i cāndır

Çemen-ārāy-ı bezm-endām ḳadd-i sāye-baḥş olmuş

Ḥızır-āsā yetişmiş Nāfizā serv-i ḥırāmāndır

⁶¹ Beste: Mehmet Ağa (Çavuş) ; Güfte: ? ;Makam: Sultān-ı ‘Irak; Usul: Yürük Semā’î; Form: Yürük Semā’î.

Cânım hey mîrim yâr dost yel li leli te rel li yele lâ

Yâ lâ yel li leli 'ömrüm yâr yâr câm-ile bir şem'-i şebistândır⁶²

Zencir

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Seniñ-çün h̄'âb u rāhat çeşm-i giryānımla düşmendir

Bisât-ı istirāhat cism-i sūzānımla düşmendir

Gidelden sūzān-ı müjgān-ı tār-ı kākülün elden

Rüfū-yı 'āfiyet çāk-i girībānımla düşmendir

Yel leli leli yel li li li leli 'ömrüm yâ li leli li li li leli

Çeşm-i giryānımla düşmendir⁶³

Nağş-ı Semâ'î

mefâ'ilün fe'ilātün mefâ'ilün fe'ilün

Göñüller uğrusı bir yâr-i bî-amānım var

Güzeller içre güzel şūh-ı dil-sitānım var

Var gülüm yâr yâr ey nāzına hayrān olayım

Gel amān şiveñe kurbān olayım gel amān

Ter dilli ter dil li ten ter dilli ter dilli ten mükerrer

⁶² Beste: Zaharya; Güfte: Nâfiz 18.yy; Makam: Hüseyinî; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

⁶³ Beste: Ebûbekir Ağa; Güfte: ? ; Makam: Hüseyinî; Usul: Zencir; Form: Beste.

Amān amān amān amān gülüm yār yār yār

Cefāña şabr idemem cevrine taḥammül güç

Teraḥḥum eyle a zālīm benim de cānım var⁶⁴

Naḫarāt

15a-16a [Boş]

16b Der Maḫām-ı Gülizār

Zencīr

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Beste-i zencīr zülfüñdür gönül ey dil-rubā

Ḳıl teraḥḥum 'āşık-ı meftūnuna ey meḫ-liḳā

Dil ḫarāb olmaḫdadır arzū-yı vaşlıñlā seniñ

Nā-ümīd itme kerem ḳıl bendeñe ey pür-cefā

Tīz lā ter ye le le l le l le l li tīz la ter ye le le le le li

Yār nāzlı yār şīve-kār gel a 'ömrüm gel gel⁶⁵

Ḥafīf

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

⁶⁴ Beste: Kara İsmail Ağa; Güfte: ? ; Makam: Hüseyñi; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

⁶⁵ Beste: Tanbûri İzak Efendi; Güfte: ? ; Makam: Gülizar; Usul: Zencīr; Form: Beste: Murabba'.

Dağ-dâr-ı tîr-i ğamzeñdir gönül ey meḡ-cebîn
İftirâķ-ı meh-cemâliñle gönüller pür-enîn
Luḡ ile bir kez eger itmezse ol âfet-i nigâh
Eşk-i çeşmimle olur tûfân-zede rûy-ı zemîn

Āh yel le lel lel lel li tere lel le le le lel li yâr yel lel le le lel li li lel lel li

Āh belî yâr-ı men⁶⁶

Semâ'î

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Bir hoş-ḡirâm tâze-civân aldı gönlümüz
Dâm-ı ḡayâl-i zülfe düşüp kaldı gönlümüz
Her dem vişâl-i va'd ile aldar o 'işve-bâz
Baḡr-i ümîd-i vaşla gelüp daldı gönlümüz

Cânım yele lel li li lel lel li tere lel lel lel li âh belî yârim⁶⁷

Semâ'î

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Bileydi derd-i derûnum o fitne-cû dilber
O bî-vefâ-yı sitem-ger o müşk-bû dilber

⁶⁶ Beste: Tanbûrî İzak Efendi; Güfte: ? ; Makam: Gülizar; Usul: Hafif; Form: Beste.

⁶⁷ Beste: Tanbûrî İzak Efendi; Güfte: ? ; Makam: Gülizar; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

Sirişk-i çeşmimi görse felek olur giryân

Figân ki bilmedi hâlim o lâle-rû dilber

Cânım yeke lele lele lele li mîrim tere lele lele lele li yâr yâr

Âh gel cânım a mîrim⁶⁸

17a-18a [Boş]

18b Der Maqâm-ı ‘Arazbâr

Zencir⁶⁹

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

Göñül ki sînede sensiz ğarîb imiş cânâ

Vağanda ‘âşıka kûy-ı ğabîb imiş cânâ

Ğamiñla ğurbete şalmışdı rüzgâr beni

Yine cemâlini görmek naşîb imiş cânâ

Yeke lele lele li li li li lele li tere lele li yeke lele lele lele li

Yâr ğarîb imiş cânâ

Remel⁷⁰

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

⁶⁸ Beste: Tanbûrî İzak Efendi; Güfte: ? ; Makam: Gülizar; Usul: Yürük Semâ‘î; Form: Yürtük Semâ‘î.

⁶⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁷⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Serhoş olurum la‘l-i leb-i yâr egilse
Keyfim gelir ol sâğar-ı ser-şâr egilse
Hep hasteleriñ derdi derilmiş o şabîbe
Bir de ne olur Râ’if-i bî-mâr egilse

Âh cânım bālâ yel lel lel li ez yel lel li lel lel li li lel li

Yâr yâr añlasa

Semâ‘⁷¹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Zülfüne pâ-bend olan üftâdeniñ vay hâline

Mâ’il olmaz bülbül-âsâ öyle kilik-i âline

Mümiyâne diğkat eyle eyleyen bir kez nazâr

Hiç bakar mı hurde-bîniñ hıfzı kîl ü kâline

Gül fidânım mümiyânım gonca dehânım şası kemânım

Amân amân rahm eyle gel bak hâlime

Nağş-ı Semâ‘î

mef‘ûlü mefû‘ilün fe‘ûlün

Tânâm-ı cemâl-i yâr berdîm

Reng-i ez-rûh lâl-zâr berdîm

⁷¹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Tā dir tene tenni tenni tā nā ten dir ney mükerrer

Āh men dilfi-kār üftāde-i nā-çār

Nālān çü hezār vay ey şūh-ı sitemkār

Cānım yeke la la la la hayrānest şevem yār

‘Ömrüm tere la la la la kurbānest şevem yār

Āh āh āh āh men nālān şodem

Āh āh āh āh men giryān şodem vāy

Meyān-ḥāne

Berdīm ğamet-be-ḥalvet-i ḥāş

Ārāyiş-i rūzigār berdīm⁷²

Naḳarāt

19a Çenber-i Sa‘dullāh Efendi

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Her ne dem ḥübān ile bezme o verd-i ter gelir

Cümlesinden baña anıñ ḥüsni bālā-ter gelir

Germ-i şevḳ-i bezm olup çözdükçe sākī düğmesin

Yaḳa yırtup sīneler çāk idecek yerler gelir

⁷² Beste: Abdulkādir Merāġi; Güfte: ? ; Makam: ‘Arazbār; Usul: Yürük Semâ‘î; Form: Yürük Semâ‘î.

‘Ömrüm cânım amân bezme o verd-i ter gelir⁷³

Muhammes-i Sa‘dullāh Efendi

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Bezm-i ağıyāra ne dem ol şūḥ-ı sīmīn-ten gider

Şabr u ārām u taḥammül der ‘aḳab benden gider

Ḥĩāhiş-i meylim füzün için bir ḳat daḫi⁷⁴

Meclise Vāşif o meh-veş geç gelir erken gider

Āh serv-i nāzım ‘işve-bāzım gel efendim emrād-ı men⁷⁵

Semā‘i-yi Sa‘dullāh Efendi

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Göñül tāb-āver oldı şimdi mānend-i meh-i tābān

Çerāḡ-ender-çerāḡ itdi beni şāhın-şeh-i devrān

Du‘āy-ı devletiñ tā şubḫa dek her gice mū‘tādım

Mübārek ḳalb-i pākiñ şād u ḫandān eylesin Sübhān

Nāzenīnim nev-zemīnim gel benim ey meh-cebīnim gel gel gel

⁷³ Beste: Sadullah Efendi; Güfte: ? ;Makam: ‘Arazbār; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

⁷⁴ Divanda “Ḥĩāhiş-i meylim füzün etmek için bir ḳat daḫi” şeklindedir. (Rahşan 1999, s.27)

⁷⁵ Beste: Sadullah Efendi; Güfte: Enderunlu Vāsif; Makam: ‘Arazbār; Usul: Muhammes; Form: Beste.

Amān ey meh-i tābān⁷⁶

Nağş-1 Semā'î-yi Sa'dullāh Efendi

mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

Cân u dili mesrûr idüp ol şâh-1 cihânım
Gül-geşt-i bahâr oldı benim bād-1 hazânım
Gel gel gel serv-i nâzım gel gel gel çâre-sâzım
Yâr yâr kaşî kemânım dost dost dilde nihânım
Gül-geşt-i bahâr oldı benim bād-1 hazânım
Hâne-1 Şânî

Mevlâya emânet o şehin-şâh-1 'adâlet
Hâk-i rehine ola fedâ bu dil u cânım⁷⁷

Nağarât

19b Der Mağâm-1 Tâhir

Çenber⁷⁸

mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn

Nesîm-i bu'l-heves gîsû-yı cânânımdan el çeksin
Çeker bir gün nedâmet âh u efgânımdan el çeksin
İşitdim dir imiş bād-1 şabâya söyle vâliye

⁷⁶ Beste: Sadullah Efendi; Güfte: ? ; Makam: 'Arazbâr; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

⁷⁷ Beste: Sadullah Efendi; Güfte: ? ; Makam: 'Arazbâr; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

⁷⁸ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Periřān eylerim zülf ü periřānımdan el çeksin

Canān ey cānım ‘ömrüm cānānımdan el çeksin

Ḥafif

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Bağ-bān sünbül oğur biz dağı giysü diyelim

Nāfe āhūya gerekse bize de bū diyelim

Çünkü hercāyilik itdi bize de meh-rūlar

Geliñiz biz de vefāsızlara yāhū diyelim

Āh cānım meh-cebānim dağı giysü diyelim⁷⁹

Semā‘⁸⁰

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hevā-yı ‘ıřqa uyup kūy-i yāre dek giderüz

Nesīm-i řubħa refikiz baħāra dek giderüz

İderse řand-i lebūñ ħātır-ı mezāqa ħutūr

Diyār-ı Mışra degil Ķandehāra dek giderüz

Canān ey amān amān ey amān amān ey āh

⁷⁹ Beste: Mehmet Efendi (Küçük Müezzın) ; Güfte: ? ; Makam: Tāhir; Usul: Hafif; Form: Beste.

⁸⁰ İpekten, H. (2019). Naıl-i Kadım Divanı. Ankara: Kültür Eserleri Dizisi. G.166, 401.

Canān amān belī yārim

Naqş-1 Semâ'î

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün

Ne hevâ-yı hatt-ı ruhsâr men esîr-i zülf-i yârim

Nice olmayım hevâdar men esîr-i zülf-i yârim

Âh a cânım âh a gülüm hey nice olmayım hevâdar men esîr-i zülf-i yârim

Âh tâ der teni teni teni tâ nâ der der der teni teni teni tâ nâ der

Der der teni teni teni tâ nâ der te âh â cânım a gülüm hey

Nice olmayım lâ âhir

Hâne-i Şânî

Ne çemen ne sâye-i gül ne şabâ ne bûy-i sünbül

Neler itdi baña bülbül men esîr-i zülf-i yârim⁸¹

Naçarât

20a Der Maqâm-1 Sipîhr

[Boş]

20b Der Maqâm-1 Şehnâz

Çenber

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

⁸¹ Beste: Seyyid Mehmet Nuh; Güfte: ? ; Makam: Tâhir; Usul: YürükSemâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

Bezm-i meyde sâkiyâ devr eylesin mül gül gibi
Bülbül itsin şad hezârân nağmesin gül gül gibi
Ber-ţaraf kıl ruĥlarından turra-i müşkîniñi
Gülsitânda olmaya raĥbetde sünbül gül gibi

Dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey eylesin
Mül gül gibi⁸²

Ĥafîf

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Şanma kim leylî-yi zülfüñ eleme bād-ı hevâ
Beni mecnûn gibi başdan çıkarır bu sevdâ
Dâr-ı zülfüñde dil-i zârımı der-zencîr it
Gezmesin râh-ı mezelletde meded bî-ser ü pâ

Amân amân ey yüzü gül şacı sünbül velî
Bülbülüm amân yâr saña cân fedâ⁸³

Semâ'î⁸⁴

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

Yâriñ bilirüz bezmimize raĥbeti vardır

⁸² Beste: Seyyid Mehmet Nuh; Güfte: ? ; Makam: Şehnâz; Usul: Çenber; Form: Beste Murabba'.

⁸³ Beste: Mehmet Aĥa (Küçük) ; Güfte: ? ; Makam: Şehnâz; Usul: Hafîf; Form: Beste.

⁸⁴ Bilkan, A.F. (2011). Nâbî Divanı. Ankara: Akçaĥ Yayınları. G. 80, s.518.

Ammā ki zāmanıñ gözedür sâ‘ati vardır

Bīmār ise de her ne kadar çeşm-i siyâhı

‘Uşşâkı perîşân idecek kudreti vardır⁸⁵

‘Ömrüm amân cânım rağbeti vardır⁸⁶

Semâ‘î

mefâ‘ilün fe‘ilâ tün mefâ‘ilün fe‘ilün

Dem-i vişâl o şūha ‘itâbı neylersin

Nuķūd-ı eşki nişâr it hesâbı neylersin

Felekde bir gün ise görmek ey gönül kaçdıñ

O mäh-pâreyi gör âfitâbı neylersin

Yâr âh cânım ter dilli ter dilli ter dilli tenen

Tenen tâ dir ney⁸⁷

21a Der Maķâm-ı Bayâtî ‘Arabân

Çenber

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Padişâhım luţf idüp mesrūr u şād eyle beni

⁸⁵ Divanda “..... tākati” şeklindedir.

⁸⁶ Beste: Ebûbekir Ağa; Güfte: Nâbî; Makam: Şehnâz; Usul: Aksak Semâ‘î; Form: Ağır Semâ‘î.

⁸⁷ Beste: Kara İsmail Ağa; Güfte: ? ; Makam: Şehnâz; Usul: YürükSemâ‘î; Form: Yürük Semâ‘î.

Nā-murādım bir nazār kı1 ber-murād eyle beni

Ĥātırımdan bir nefes gitmez duā-yı devletiñ

Sende ey kân-ı kerem luţfuñla yād eyle beni

‘Ömrüm cānım amān mesrūr u şād eyle beni⁸⁸

Semā’i

fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Bülbül-i dil ey gül-i ra’nā seniñdir sen benim

Berk-i gülde bŷy-ı istignā seniñdir sen benim

Ĥalka-i zülfüñ hevāsı bendeñi mecnŷn ider

Göñlüm aşŷfte kı1lān sevdā seniñdir sen benim

Ĥurbān tü em ĥayrān tü em ser-gerdān tü em

Men bende-i fermān tü em vāy⁸⁹

Semā’i

mef’ülŷ mefā’ilŷ mefā’ilŷ fe’ülŷn

Raĥş eyleyecek nāz ile ol āfet-i Mışrī

Ĥavri daĥi olsa unuttur devlet-i Mışrī

Bu ĥāline virdim Ĥabeş iĥlīmini ammā

⁸⁸ Beste: Hacı Sadullah Efendi; Güfte: ? ; Makam: Bayâtî Araban; Usul: Çenber; Form: Beste.

⁸⁹ Beste: Hacı Sadullah Efendi; Güfte: ? ; Makam: Bayâtî Araban; Usul: Hafif; Form: Beste.

Degmez mi görüñ çeşm-i siyeh milket-i Mışrî

Âh kırbân tü em hayrân tü em ser-gerdân tü em

Tü em men bende-i fermân tü em vâý⁹⁰

Naqş-ı Semâ'î

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Diller nice bir çâh-ı zenehdânına düşsün

Sâyeñ gibi zülfüñ de kıdamânına düşsün

Tâ nâ tâ nâ tâ nâ tene nen ni yâ la yâ la yâ la yâ la

Yel lel li ey di sîmâ güzel lebleri hamrâ güzel

Rûhları zîbâ güzel cânım 'ömrüm amân ey âfet-i cânım

Ey kaşı kemân ey rûh-ı revânım meger

Hân-ı Şânî

Çöz zülfünü bâri bu bahâneyle dil-i zâr

Geh gerdenine gâhi girîbânına düşsün⁹¹

Naqarât

21b Der Maqâm-ı Muhayyer

⁹⁰ Beste: Hacı Sadullah Ağa; Güfte: ?; Makam: Bayâtî Araban; Usul: Sengin Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

⁹¹ Beste: Hacı Sadullah Ağa; Güfte: ?; Makam: Bayâtî Araban; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î;

Çenber

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Vaqt-i şubh oldu pür olsun kûşe-i meyhâneler

Âfitâb-âsâ tülû‘ itsün yine peymâneler

Sâkiyâ hem-çün nihâl-i gül-ğırâma başlasın

Bülbül-i şūrîde kılsın na‘re-i mestâneler

Kûşe-i meyhâneler⁹²

Zencîr

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘lün

Göñül düşüp ham-ı gîsû-yı yâre qalmışdır

Netîce hâtırım ol yâdigâre qalmışdır

‘Aceb mi ol büte cân virmek isterim Sırrî

Benim işim hele perverdigâre qalmışdır

Belî yârim ‘işve-bâzım serv-i nâzım cânım a cânım

Gîsû-yı yâre qalmışdır⁹³

Nağş-ı Semâ‘î

mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

⁹² Beste: Ahmet Çelebi (Nane) ; Güfte: ? ; Makam: Muhayyer; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

⁹³ Beste: Yahya Nazım Efendi; Güfte: Şeyh Sırrı; Makam: Muhayyer; Usul: Zencîr; Form: Beste.

Hâl-i siyâhı gerden-i nâzik terindedir
Bir bûsesine cânımı virsem yerindedir
Perçem şanır o nûr-ı siyâhı gören velî
Zıll-i hümâ-yı evc-i sa'adet serindedir

Cânım yâ la yâ le le le le le le le le li
Yâ la ye le la cânım yel le le la li⁹⁴

Semâ'î

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Bir elif çekdi yine sîneme cânân bu gice
Pek şarıldı baña ol serv-i hırâmân bu gice
Ayıñ on dördü gibi dün gice meclisde idi
Kande aḥşamlayacaḫ ol meh-i tâbân bu gice

Amân ey amân ey amân ey amân hû

Amân amân sîne-i cânım

Bu gice⁹⁵

22a Der Maḳâm-ı Muḫayyer Sünbüle

⁹⁴ Beste: Hacı Sadullah Aḡa; Güfte: ?; Makam: Muḫayyer; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Aḡır Semâ'î.

⁹⁵ Beste: Sadullah Aḡa; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Muḫayyer; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î;

Çenber

mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

Zebân-ı 'aşkı añlar saña beñzer 'işve-ger var mı

Cihân-ârâsın el-hâk saña şimdi şöyle der var mı

Leb-a-lebdir derûnı 'âşık-ı zârıñ hayâliñle

İnanmazsañ girüp gönline seyret gayrı yer var mı

Benim cânım âh canânım mihrîbânım amân amân amân

Saña beñzer 'işve-ger var mı⁹⁶

Remel

mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

Câm-ı emelim bâde-i la'liñle tolunca

Hum-hâne-i endişedeyim 'ömrüm olunca

Bak gamze-i fettânına ebrûya nigâh it

Âhir nazâr it gerd-i ruha yollı yolunca

Çurbân çurbân men saña hayrân ez dil ü cân

Bende-i fermân amân amân pâdişâh-ı

zamân⁹⁷

⁹⁶ Beste: Vardakosta Ahmed Ağa; Güfte: ?; Makam: Muhayyer Sünbüle; Usul: Çenber; Form: Beste.

⁹⁷ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: ? ; Makam: Muhayyer Sünbüle; Usul: Remel; Form: Beste.

Semâ'î

fâ 'ilâ tûn fâ 'ilâ tûn fâ 'ilâ tûn fâ 'ilûn

Dem o demlerdi ki idüp hemdem-i ülfet beni
Yâreme merhem şarardıñ şimdi o demler kanı
Şanma ey meh dūr olup 'ahdi ferâmuş eyledim
Sen unutma bendeñi yoğsa unutmam ben seni

Câna bu firķat kâr itdi gâyet yetmez mi
Ħasret gel 'aşkıñla derûnum yanıyor
Eyle mürüvvet⁹⁸

Naķş-ı Semâ'î

mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilûn

Şâhım hemîşe luţfuñ umar bu fütâdecik
Himmetle bunda ferze çıkar bir piyâdecik
Der der ten tel lel lel ten der ten tel lel lel mükerrer
Hey hey hey gel 'işve-bâzım dost dost dost
Gel çâre-sâzım himmetle bunda ferze çıkar
Meyân-ĥâne

⁹⁸ Beste: Sultan III. Selim (İlhâmî) ; Güfte: Sultan III. Selim; Makam: Muhayyer Sünbüle; Usul: Sengin Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

Çok çok niyâz-būs-ı rûh it at sür üstüne

Fi'l-vâkı' öyledir alagör bir ziyâdecik⁹⁹

Nağarât

22b-23a [Boş]

23b Der Mağâm-ı Bûselik

Kâr-ı Hafif¹⁰⁰

mef'ûlü mefû ıllü mefû ıllü fe'ülün

Der der ten nâ tel lel len det dere diller ler der tâ nâ dere

Tel lel lene tâ der nî tene nî tene nî tâ nâ der der

Tâ nâ dere tel lel lene tâ der nî mükerrer

Ankes ki bedest cām dâred ahâ ahâ hey hey murâd-ı men

Sultân-ı Cemi müdâm dâred hey hey hey murâd-ı men

Ahâ hey ahâ hey ahâ ahâ yârim ahâ hey ahâ hey

Murâd-ı men sultân ilâ âhir Meyân-hâne

Tâ dere dilli tâ dere dilli detdere diller ler der tâ nâ

Dere tel lel lene tâ der nî tene nen nî tene nen nî detdere

Diller ler der tâ nâ dere tel lel lene tâ der nî

⁹⁹ Beste: Hacı Sadullah Ağa; Güfte: ?; Makam: Muhayyer Sünbüle; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

¹⁰⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Abî ki Һezr-i Һayât ez veyâfet ahâ ahâ hey hey murâd-ı men

Der mey-gedehâ müdâm dâred hey hey hey murâd-ı men

Tâ dere dilli tâ dere dilli detdere diller ler der tâ nâ

Dere tel lel lene ta der ne

Der Һalkâ-i zülf-i tû zünnâr-nişistem

Şâdî be konem 'uğde-i zünnâr-nişistem

Ey şeyḫ-i vera' bâ heme cādū-yı güzeştem

Şâdî be konem 'uğde-i zünnâr-nişistem

Tâ dere dilli tâ dere dilli detdere diller ler der

Ten nen detdere diller ler der ten nen nâ dere dilli nen

Der mey-gede ilâ âḫir ahâ hey ilâ âḫir

Muḫammes

mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

Oldı bu gönül dolaşalı zülfüne şeydâ

Ârâm ide mi dil ki ola anda bu sevdâ

İrmezse elem dâmen-i vaşlına o şūḫuñ

İşâr ideyim kendimi ben bî-ser ü bî-pâ

A yevel lel lel lel lel li tere lel lel lel lel li hey hey

A zībā-yı men¹⁰¹

Semâ'î

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Niyâz-nâme-i dil-i yâre bî-zebân okunur

Oğunsa ger o perî meclise nihân okunur

Şadâ-yı nâle degil ğarğa-gâh-ı ğamdır bu

Sefine-i dil-i gümgeştede ezân okunur

Cânım cânım cânım amân bî-zebân okunur¹⁰²

24a Der Maqâm-ı Şabâ Bûselik

Çenber¹⁰³

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Yâr ile âteş-mekân olsam da gülşendir baña

Lâkin ansız gülsitân dehr-i külhandır baña¹⁰⁴

Nâvek-i 'aşqa nişân olsun diyü ta'n eyleme

Bu hadenk ey kaşı yâ zîra ki sendendir baña

¹⁰¹ Beste: ?; Güfte: ?; Makam: Hüseyinî'Aşîrân; Usul: Muhammes; Form: ?.

¹⁰² Beste: Çömlekçizâde Recep Çelebi; Güfte: ?; Makam: Bûselik; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

¹⁰³ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsîf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G.6, 279.

¹⁰⁴ Divanda "Lâkin ansız gülşen-i 'Âlem çeşm-i sÿzendir baña" olarak geçmektedir.

‘Ömrüm cânım amân ölsem de gülşendir baña¹⁰⁵

Zencîr¹⁰⁶

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

O naḥl-i baġ-ı leṭâfet amân amân geliyor
O serv-ķâmet-i nâzım cihân cihân geliyor
O ķaşı yaya ķul olmaķ ḥayif ki müşkil imiş
Ḥadenk-i ġamze-i nâzı yegân yegân geliyor
Nâzenîn nev-zemîn meḥ-cebînîm yâr amân amân
Geliyor

Semâ‘î

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

Reng-i ruḥ-ı gülzârı tebâh eyledi bülbül
Baķdı gül-i ruḥsârına âh eyledi bülbül
Bir âh-ı ciger-süz çeküp yaķdı derûnum
Ol âh-ile gülzârı siyâh eyledi bülbül
Cânım yel lel lel lel lel lel li mîrim tere lel lel lel lel lel li
Yâ lâ yel lel li lel lel li a cânım eyledi bülbül¹⁰⁷

¹⁰⁵ Beste: Dede Efendi; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Sabâ Bûselîk; Usul: Zencîr; Form: Beste.

¹⁰⁶ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

¹⁰⁷ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Sabâ Bûselîk; Usul: Sengin Semâ‘î; Form: Ağır Semâ‘î.

24b Hicâz Bûselik

[Boş]

25a Hîşâr Bûselik

[Boş]

25b Der Maqâm-ı ‘Acem Bûselik

Remel

mef’ûlû mefâ’îlû mefâ’îlû fe’ûlûn

Ol gonca dehen gül gibi güldükçe dem-a-dem

Ümmîd-i vişâle nice şabr eylesin âdem

Bir bûselicik yer taleb itdim ‘acemâne

Ol meh didi Şâkir bi-tû cânist ki dârem

Bî-menendim sîne-bendim sevdim inkâr etmem

Efendim yâr yâr belî şâh-ı men¹⁰⁸

Naqş-ı Semâ’î

mef’ûlû mefâ’îlû mefâ’îlû fe’ûlûn

Dâğ-ı elem-i ‘aşkıımız âfâka nihândır

Erbâbına amma ki güneş gibi ‘ayândır

Hicrân ile şad şerha dil-i zârıma düşdi

¹⁰⁸ Beste: Küçük Mehmed Ağa; Güfte: Küçük Mehmet Ağa; Makam: Acem Bûselik; Usul: Remel; Form: ?.

Endiŝe-i vuşlat yine efkârıma düşdi

Ĥubâne giriŝme olıcak nâz ile tevzi‘

Hep cevr ü sitem ŝûĥ-ı dîl-âzârıma düşdi

Erbâbına Meyân-ĥâne İlä âĥir

Âh-ı dili bir dūd-ı ŝererden mi nedendir

Dil zîr-i seĥâb-ı ġamıdır ĥayli zamândır

Düşdüm ben anıñ çâh-ı zenaĥdânına bî-tâb

Ol meh de benim ģâli‘-i nâ-çârıma düşdi

Tîr-i nigeĥim ģur‘a-veş itdim dimiş ol meh

Her nev ki varup şâkir-i bî-mârıma düŝdi¹⁰⁹

Dil zîr İlä âĥir

Ĥafîf¹¹⁰

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Çözme bendiñ düşmesin ‘uŝŝâĥ ‘uŝŝâĥ üstüne

Açma sîneñ olmasiñ müŝtâĥ müŝtâĥ üstüne

Çeĥre-i ŝâķi virir ĥurŝîd-i raĥŝândan nişân

Düşse ‘aks-i sâġar-ı berrâĥ berrâĥ üstüne

¹⁰⁹ Beste: Mehmet Aġa (Küçük) ; Güfte: şâkir; Makam: Acem Bûselîk; **Usul:** ? Form: Ağır Semâ‘î.

¹¹⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Āh cānım yā lā yel lel li lel li ‘uṣṣāk ‘uṣṣāk üstüne

Naḳṣ-1 Semâ’î

müfte‘ilün mefâ‘ilün müfte‘ilün mefâ‘ilün

Sāye-zedân-ı serv-i sehî dūṣ-nihân kenârıma

Āteṣ-i ‘aşk-ı pür-şerer âmâde ez-çenârıma

Ey ki deret melce-i me’vâ keremet şihhat-i mâ-bende-i

Dirini tüem vây benim vây ḥāk-i reh dîn tüem vây

Menem vây âvâre menem yâr yâr bî-çâre menem dost mükerrer

Mâ’il-i yek rûḥunda menem ‘âşık-ı zârım bende menem

Vây amân amân mükerrer

Ḥâne-i Şânî

Şu’le-i cām-ı la’l-i mey nağme-i cānıñda ez-ney

Perde-i mâderi direy tâb-ı ruḥ-ı nigârıma¹¹¹

Naḳarât

26a Der Maḳâm-ı ‘Arabân Bûselîk

[Boş]

26b Der Maḳâm-ı ‘Arazbâr Bûselîk

Kâr-ı Ḥafîf

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

¹¹¹ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: ?; Makam: Acem Bûselîk; Usul: Yürük Semâ’î; Form: Yürük Semâ’î.

Tā nā tā nā dir dir ten dīderellā dir dir ten

Dere diller ler dir ten nen nā dere dilli ten mükerrer

Mevsim-i nevrūz iriřdi geldi eyyām-ı bahār

Hoş hırāmım eyler elbet yine ‘azm-i lāle-zār

Ten dir dir ten dir der ten dir dir ten dir dir

Tā nā dir ten nā dere dilli ten ten ni ten ni ten ni ten ni ten ni ten ni

Tā nā tā nā dir ten nā dere dilli ten hoş hırāmım

İlā āhır hey hey yār hey hey dost hey hey yār yār men

Ah hā hey ah hā hey ah hā hey mīr-i men hoş hırāmım İlā āhır

Meyān-ḥāne

Tā nā tā nā dir dir ten di de rel lā dir dir ten

Dere diller ler dir ten nen nā dere dilli ten

Sende ey dīl bülbul-āsā nağme-sāz ol kim bu dem

Tā nā tā nā dir dir ten di de rel lā dir dir ten

Dere diller ler dir ten nen nā dere dilli ten

Devr-i revan dere dil lā den dere dilla tene

Tā dir ten ten tā dir ten mükerrer düyek

Ḥatt-ı rūy-ı dil-rubā bir lâle-zârımdır benim

Bu dil-i ser-geştede gūyā hezârımdır benim

Şâkirā maḥbûb u meyle ülfet itmek dâ'ima

Meclîs-i 'irfân içinde iftiḥârımdır benim

Semâ'î hey hey yâr zibâ-yı men hey hey yâr mirzâ-yı men

Meger tâ nâ ten nâ tel lel len nâ tene tene tene ten

Dir tene ni tâ ni ten mükerrer ey serv-i revân

Ey ğonca dehân ey âfet-i cân Ḥafîf

Eyleyince kâre âġâz eylesin cânâne kâr¹¹²

Ḍarbeyn

müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün müfte'ilün

Nice bir ey şûḥ-ı cihân 'aşk ile nâlân olayım

Şun baña lâ'ı-i lebiñ gül gibi ḥandân olayım

Eyleme bu Ṭâhiri maḥ-cûr-ı cemâliñ şanemâ

Ḳıl kerem ey ruḥları gül vaşlına şâyân olayım

Âh cânım yel lel li li lel li li lel li li li li li li lel 'aşk-ile nâlân¹¹³

¹¹² Beste: Hacı Sadullah Aġa; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: 'Arazbâr Bûselîk; Usul: Ağır Hafif; Form: Kar .

¹¹³ Beste: Hacı Sadullah Aġa; Güfte: Halîfezâde Tâhir Efendi; Makam: 'Arazbâr Bûselîk; Usul: ėarbeyn; Form: Beste.

Semâ'î

mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

Düşdüm düşeli 'aşk odına rûz-ı ezelden

Fârîğ olamam mey ile maḥbûb u güzelden

Bilmem ne bulur vaşf-ı dilârâ ile Necmî

Da'im kâlemi 'âciz ider beyt ü ğazelden

Cânım yel li lel lel li lel lel li lel lel li lel li ley vâ y mîrim

Tere lel li li lel li li lel li li lel li li lel lel li ley vâ y

Bir şîrîn civân bir kaşî kemân bir âfet-i cân

Mümtâz-ı cihân vâ y¹¹⁴

Naş-ı Semâ'î

mef'ûlû mefû'îlû mefû'îlûn fâ

Al gönlümü âyîne-i ma'nâdır bu

Senden baña bir şûret-i ra'nâdır bu

Ey yâr ey yâr ey yâr ey yâr ey amân

Ey dâd ey dâd ey dâd ey dâd ey amân

¹¹⁴ Beste: Sadullah Ağa (Hacı) ; Güfte: Necmi (16yy) ; Makam: 'Arazbâr Bûselîk; Usul: Ağır Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

Bende-i fermānıñım ‘āşık-ı nālānıñım hüsnuñe

Ḥayrānıñım ey yār amān amān amān amān

Senden baña İlä āhir

Meyān-ḥāne

Ḥaṭṭıñ gelüp ey māh utanırsın bir gün

Hüsnuñle gurūr itme ki dünyadır bu¹¹⁵

Naqarāt

27a Der Maqām-ı Gerdāniyye Būselik

[Boş]

27b Der Maqām-ı Tāhir Būselik

Çenber

fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

Başıma döndükçe bezm-i meyde mīnālar benim

Oldı şevk-i ‘ālem-i āb içre deryālar benim

Bāde-i lā‘liñ beni şol rütbe serhoş itdi kim

Mest olur meclisde neş’em görse şahbālar benim

‘Ömrüm cānım amān meyde mīnālar benim¹¹⁶

¹¹⁵ Beste: Sadullah Ağa; Güfte: ?; Makam: ‘Arazbār Būselik; Usul: Yürük Semâ‘î; Form: Yürük Semâ‘î.

¹¹⁶ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: ? ; Makam: Tāhir Būselik; Usul: Çenber; Form: Beste.

Fer¹¹⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Dest-i sākīden çeküp cām-ı neşāt-ı Cem gibi

Başladım ol şevk ile cūş u hūrūşa yem gibi

Vāsifā mecrūh-ı hicrānıñ oñılmaz yāresi

Şarmadıka yāri zaḥm-ı sineye merhem gibi

Nāzlı yārim cilve-kārım ḳalmadı şabra ḳararım

Cām-ı neşāt-ı Cem gibi ¹¹⁸

Semā‘ī

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Söylen ol yāre benim çeşmimi pür-āb itmesin

Söyle virüp ‘ālemi eşkimle ğarb-āb itmesin

‘Āşıķıñ cevri-ile bī-tāb eyler imiş ol perī

Cevri bī-ḥad itsin ammā böyle bī-tāb itmesin

‘Āşıķ-ı zārım n’eyleyim ben bī-ḳararım n’işleyim āh āh

Amān amān belī yārim ¹¹⁹

¹¹⁷ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vāsif Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G.25, s. 677.

¹¹⁸ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Enderunlu Vāsif; Makam: Tâhir Bûselik; Usul: Devr-i Kebîr; Form: Beste.

¹¹⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Tâhir Bûselik; Usul: Ağır Aksak Semâ‘î; Form: Ağır Semâ‘î.

Semâ'î

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

O gül-endām bir al şāle bürünsün yürüsün

Ucu gönlüm gibi ardınca sürünsün yürüsün

Alup āgūşa bu çağında miyān-ı nāzım¹²⁰

Şaran ol serv-i kadi Vāşif ögünsün yürüsün

Gel gel gel serv-i nāzım gel gel gel 'işve-bāzım¹²¹

Şaran ol İlā āhir

28a Der Maḳām-ı Şehnāz Būselīk

Remel¹²²

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Bir devlet için çerḫa temennādan uşandık

Bir vaşl için āgyāra müdārādan uşandık

Hecriñ çekerek zevḳ-i mülāḳātı unutduk¹²³

Maḫmūr olarak lezzet-i şahbādan uşandık

Āh cānım yāla yel lel lel li 'ömrüm ter le lel li li li lel li li

¹²⁰ Divanda " ...nazı" şeklindedir.

¹²¹ Beste: Hacı Sadullah Ağa; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Tâhir Būselīk; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

¹²² Bilkan, A.F. (2011). : Nâbî Divanı. Ankara: Akçağ Yayınları. G. 395, s. 756

¹²³ Divanda "Hicran çekerek..." şeklindedir.

Vây yâr yâr yâr uşandıķ¹²⁴

Semâ'î

mef'ûilü fe'ilâtün mefâ'ilü fe'ilün

Be-şest tîg-ı teğafül-i men an cefâ-cürâ

Meken mecnün-ı men alüd tîg-ı ebrürâ

Kecâset câzibe-i tîli'-i Süleymânî

Ki üred besrâ-yı men an perî rürâ

Üftâde menem ķurbân ķurbân bende-i tüem

Ey şâh-ı bütân hâlim yamân amân amân

Amân vây¹²⁵

Semâ'î

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Nâz ile hırâm eylese ditrer o semen-ten

Ta'tîr-i dimâğ itmede ol müşk-i hoten-ten

Dîdârına Âdem toyamaz hürî misin sen

Aldı bizi gittikçe o taşvîr-i hasen-ten

Tâ dere dilli ten ni ten ni ten nen ni tene

¹²⁴ Beste: Cinuçen Tanrıkorur; Güfte: Nâbî; Makam: Şehnâz Bûselik; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Şarkı.

¹²⁵ Beste: ? ; Güfte: ? ; Makam: Şeh-nâz Bûselik; Usul: Aksak Semâ'î; Form: ? .

Ten ni tenen nā tene der ni urbān urbān
urbānıñ olayım ayrān ayrān ayrānıñ
Ölem ben ey sīm-beden once dehen Őuret-i
Asen nāz ile ırām eylese dıtrer o semen-ten¹²⁶

28b Der Maām-1 Muayyer Būselīk

[Boş]

29a Der Maām-1 Evc Būselīk

[Boş]

29b Der Maām-1 Kurdī

[Boş]

30a Der Maām-1 Őabā Zemzeme

[Boş]

30b Der Maām-1 Nevā-Kurdī

enber¹²⁷

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

Cām-1 lufuñla dil-i mest u arāb itdiñ bu Şeb

Ka‘be ta‘mīr eylemiş deñlü Őevāb itdiñ bu Şeb

Girye-i pīrānemi ördükde olduñ ande-nāk

Bir leb-i cūda Őafāyı māhitāb itdiñ bu Őeb

¹²⁶ Beste: Tab‘ı Mustafa Efendi; üfte: ?; Makam: Őehnāz Būselīk; Usul: Yürük Semā‘ı; Form: Yürük Semā‘ı.

¹²⁷ Bestekār ve üftekar bulunamadı.

‘Ömrüm amān amān yār ḥarāb itdiñ

Bu şeb

Remel¹²⁸

mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün

Ancağ bilir o meh sitem-i kāfiriyyeyi

Bilmez dirîğ kâ‘ide-i dilberiyeyi

Öptüm şeker dudağını ḥüy-gerde-leb iken

Nüş eyledim ‘arağ qarışuk ‘anberiyeyi

N’işleyim mecbūruñum maḥmūruñum mesrūruñum yār

Amān emrād-ı men

Semā‘i¹²⁹

fā‘ilätün fā‘ilätü fā‘ilätün fā‘ilün

Nağme-i pür-zemzemeyle itdi āheng-i nevā

Muṭribiñ şevkine pūyān olarak geldi şabā

Yek-nigāh kerem-i ‘uşşāka taḥammül idemez

Ol perīniñ gāje-i ruḥsārıdır reng-i ḥayā

Vāy mīrim amān hey ey şīrīn civān ḥālim

Pek yaman āh el-amān gel gel amān eyle nevā

¹²⁸ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

¹²⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Semâ'ı¹³⁰

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Muṭrib belī ten ten diyü itdikçe terâne

Şarılsam o sîmîn-beden müy-ı meyâne

Ten nâ dir nâ ten tene dir ten mükerrer âh

Saňa hep bende efendim bütün 'âlem bende

Meger ola âsûde cihân râhat ile sâyeñde

Meyân-ḥâne

Ey pâdişeh-i taht-ı ḥasen tâ-be-қыâmet

Sâyeñ ola şemsiyye ser-i ḥalk-ı cihâne

Naḳarât

31a Der Maḳâm-ı Zevḳ-i Tarab

[Boş]

31b Der Maḳâm-ı Muḥayyer Kürdî

[Boş]

32a Der Maḳâm-ı Segâh

Çenber

¹³⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Çeşm-i mey-gūnun ki bezm-i meyde cānān döndürür

Saķī-i gül-çeħre gūyā cām-ı raħşān döndürür

Berķ-i ruħsārı 'araķ-rīzi gül-āb-ı şerm olur

Ol gül endāmı ki āgūşunda yārān döndürür

'Ömrüm cānım amān āh yel li lel li tere li yel li lel li lel li lel

Li lel li lel li yār amān amān amān of meyde

Cānān döndürür¹³¹

Zencir

fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Böyle ruħşat-dih iken ğamze-i fettānesine

'Āşķiñ var mı teselī dil-i dīvānesine

Heves-i vuşlat-ı dildār ile yanar tutuşur

Bezm-i 'aşķiñ nażar it şem'ine pervānesine

'Ömrüm cānım efendim yā le lel li lel li lel li li li lel lel lel li

Vay ğamze-i fettānesine¹³²

¹³¹ Beste: Zaharya; Güfte: Mehmet Râgıp Paşa; Makam: Segâh; Usul: Çenber; Form: Beste.

¹³² Beste: Mehmet Ağa (Küçük) ; Güfte: ? ; Makam: Segâh; Usul: Zencir; Form: Beste.

Semâ'î¹³³

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Şahbâ-yı la'li neş'e-i cândır o âfetiñ

Ĥâl-i 'izârı rûḥ-ı revândır o âfetiñ

Ĥüsnüñ zuhûrı fitne-i âḥir zamân ya

Müşkîn remîde ḥaṭṭı nişândır o âfetiñ

Hey hey yâr amân amân hey yâr amân amân hey

Dost amân ey hey hey ḥâlim pek yamân

Hey

Semâ'î

mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

İtdi o güzel 'ahde vefâ müjdeler olsun

Ey 'âşık-ı şûrîde saña müjdeler olsun

Va'd eyledi bir gice nihâni gelecektir

Ben ḳuluna ol mâh-liḳa müjdeler olsun

Ter yel li yel li yel li âh müjdeler olsun¹³⁴

32b

Der Maḳâm-ı Hüzzâm

¹³³ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

¹³⁴ Beste: Ebubekir Ağa; Güfte: ? ; Makam: Segâh; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

Çenber¹³⁵

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

‘Âşıkâ ta‘n itmek olmaz mübtelâdır neylesin

Âdeme mihr [ü] muhabbet bir belâdır neylesin

Zülfüne kalsa perişân eylemezdi dilleri

Anı da taḥrîk iden bād-ı şabâdır neylesin

Cânım efendim amân mübtelâdır neylesin¹³⁶

Muḥammes

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

Ol lâle-ruhuñ ṭarḥ-ı gülistânı güzeldir

Bir gönca-i zîbâ gül-i ḥandâni güzeldir

Endâmı tamâm zîver-i âgûş-ı murâdât

Sîmîn-teni nâzik[çe] bir ‘uryâni güzeldir

Âh ‘işve-bâzım mûmiyânım bî-amânım

Amân amân âh âh âh güzeldir¹³⁷

Semâ‘î

fe‘ilâ tün fe‘ilâ tün fe‘ilâtün fe‘ilün

¹³⁵ Akkuş, M. (2018). Nef‘î Divanı. Ankara: Kültür Eserleri Dizisi. G.104, 275.

¹³⁶ Beste: Abdülaziz Efendi; Güfte: Nef‘î; Makam: Hüzzâm; Usul: Çenber; Form: Beste.

¹³⁷ Beste: Ebû Bekir Ağa; Güfte: ?; Makam: Hüzzâm; Usul: Muammes; Form: Beste.

Bizde Һasretle bu feryād Һalır mı bilmem
O sitem-Һora bu mu‘tād Һalır mı bilmem
Gerdeniñde bu Һadar āh-ile ey Һonce-dehen
Ārzū-yı dil-i nā-şād Һalır mı bilmem

Cānım yā le lel li lel li li li li li mirim tere lel
Le la li yār yār yār ‘ömrüm amān
Қалır mı bilmem¹³⁸

Naқs-ı Semā‘ī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Dile revnaқ Һötürür şimdi begim seyr-i çemen
Demidir zevқ idelim gül açıl ey Һonca-dehen

Gel gel üftādeñ olam gel gel gel dildādeñ

Olam gel yār yār avāre kim ey yār dost

Dost bī-çāre kim ey yār ter dilli ter dilli ter dilli

Tene nā tene der ni vāy mükerrer tā nā tā nā

Ni tene der ni yā lā yālā ni tene der ni

Āh demidir İlā āһir

Meyān-Һāne

¹³⁸ Beste: Kemanı Corcı Efendi; Güfte: ?; Makam: Hüzüzâm; Usul: Aksak Semā‘ī; Form: Şarkı.

Ne görürsün hele bir meclise gel eyle nazar

Āh çağırır bezm-i şafāya seni elbetde seven¹³⁹

Naḳarāt

33a [Boş]

33b Der Maḳām-ı Evc

Kār-ı Ḥafif¹⁴⁰

(?)

Ten ten ten der ten ten nā dere de lelel der ten āh

Dillere der der ten ten nā dere dilli ten mükerrer

Der der teni tā der ten teni der ten āh dillere

Der der ten ten nā dere dilli ten tā der tā der

Tā der ten ten nā dere dilla der ten ten ten nen der

Ten ten nā dere de lele mükerrer imrūz hū hū ey

Bā ‘anet ahhā ahhā hey hey maḳbūl-i men

Mey nūş ki bāde der eyā anest ahhā ahhā

Hey hey maḳbūl-i men tā der tā der tā der ten ten nā

Dere dilli ten ten ne nen li ten ne ten li āh

Dere dilli ten mükerrer mey nūş ki İlä āhir

Ahha hey hey hey yārim ahhā ahhā ahhā hey hey

¹³⁹ Beste: Hafız Abdullah Ağa; Güfte: ? ; Makam: Hüzzâm; Usul: Yürük Semâ‘î; Form: Yürük Semâ‘î.

¹⁴⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Maḳbūl-i men mükerrer mey nūş ki İlā āḫir
Meyān-ḫāne
Dāḡam ne nehī kez āteş-i dil eydan ser-tā-pāyem
Tamām dāḡast eydan ender bī-vaşl
Ḥāk-i mecnūn eydan tā dāmen-i ḫaşr
Der şırāḡast eydan tā der tā der tā der
Ten nen ilā āḫir tā dāmen ilā āḫir
Ahhā hey hey ilā āḫir tā dāmen-i ḫaşr
İlā āḫir der der ten tel lel len ter dilli tenen
Tene ni tene ten ni nā dere dilli ten
Şedd-i tāze zenū baḫār in dīr gühen
Āmed-i bi-semā' bād-ı ber-rūy-ı çemen hey hey maḳbūl-i men
Sūsen-i bezbān ḫāl-i gūyed-i el-ḫamd hey hey hey maḳbūl-i men
Vez behī sipas ḡonce-rā kerde dehen hey hey maḳbūl-i men
Tā der tā der ilā āḫir ahhā hey hey ilā āḫir

Muḫammes

mef'ūlū fā'ilātū mefā'ilū fā'ilūn

Şeydā-ter eyledi beni ḫūy-gerde gerdeniñ
İki yaḡayı görmeye bir yerde gerdeniñ
Olsun vebāli boynuña bir daḡi söylemem
Çöz düğmeñi ki olmasun āzürde gerdeniñ

Yāle lel lele lel lele lel li li li li li li ler li li li li lel li

Beni hūy-gerde gerdeniñ¹⁴¹

Semā'ī¹⁴²

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Şabr eyleyem ol güle cānım dimedikçe

Ārām-ı dilim gonca dehānım dimedikçe

Cānım gibi sīnemde yer itse yine ol māh

Mahzūz olamam gonca dehānım dimedikçe

Amān amān hey yār amān amān hey dost amān amān hey yār teni ni teni teni teni ni
ten

Ni tene tene ni tene ni tene tene ni ten ni tene tene tene ni tene ni tene

Tene ni ten ni tenen hey hey yār dimedikçe vāy

Naqş-ı Semā'ī¹⁴³

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Döndi sūz-ı gam-ı hicrān-ile büryāna göñül

Bende bilmem ki bu nāra nice bir yana göñül

¹⁴¹ Beste: Ebû Bekir Ağa; Güfte: Vehbî; Makam: Evc; Usul: Muhammes; Form: Beste.

¹⁴² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

¹⁴³ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Āh teni teni teni teni ti nā teni der ni mükerrer düşdi bu gönül

Saňa saňa dilerseñ öldür dilerseñ eyle azād vāy

Gel gör baňa n'oldı beñzim şarardı şoldı gel gül-i teriñ

Cefā it ey māh ğamiñ cānıma kār itdi

Ey şūh-ı sitem beni ħarāb itdi gel bāri vefā it

Āh varsa günāhım 'afv eyle şāhım bende bilmem ki

İlā āħir

Meyān-ħāne

Cüst ü cū itmek için kişver-i ħātırda seni

Gitdi bir cānibe cān ey perī bir yana gönül

Naķarāt

34a [Boş]

34b Der Maķām-ı Evc-Ārā

Ĥāvi

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Gelince ħaţ-ı mu'anber o meh cemālimize

Yazıldı mebhāş-ı sevdā kitāb-ı ħālimize

Çerāĝ-ı miħr u mey-i kevşer olsa da sensiz

Hiç āb u tāb gelir mi şeb-i vişālimize

Nāzlı yārim cilve-kārım gel efendim

Ey gül-i zârım yâr amân

A zîbâ-yı men¹⁴⁴

Ḥafîf¹⁴⁵

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ḳâmet-i mevzûnı kim bir mısra‘-ı bercestdir

Evic ya şeh-nâz uşûlünde meyân bir bestedir

Biz hemân olmayacak endîşe-i ḥâm eyleriz

Meyve-i nârenc-i bustânı henüz nâ-restedir

Ġonca deḥânım mûy-ı meyânım gel a ‘ömrüm tâze

Civânım amân amân bestedir¹⁴⁶

Semâ‘î

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

Kimiñ meftûnı olduñ ey perî rûyum nihân söyle

Nedir bâ‘iş-i sükûna söyle ey şûḥ-ı cihân söyle

Kimiñ âyînesinde ‘aks-i rûyuñ gördüñ ey meh-rû

Kime dil viridiñ ey tûṭî-zebân sükker-dehân söyle

¹⁴⁴ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: ? ; Makam: Evc Ârâ; Usul: Ağır Hâvî; Form: Beste.

¹⁴⁵ Yenikale, A. (2017). Sünbülzâde Vehbî Divanı. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı. G.89, 385.

¹⁴⁶ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Sünbülzâde Vehbî; Makam: Evc Ârâ; Usul: Hafîf; Form: Beste.

Cânım yel lel li tere lel lel dere lel li amân amân nihân söyle¹⁴⁷

Semâ'î

mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

Sâkî çekemem vaz'-ı zarîfâneyi boş kıo

Teklîf-i tehî sâgâr u peymâneyi boş kıo

Çokdur o peri-rûy-ile ünsiyete gelmez

Ol kıayda düşürme dil-i vîrâneyi boş kıo

Cânım ye le lel lel lel li li lel li yâr hâneyi boş kıo¹⁴⁸

35a [Boş]

35b Der Maķâm-ı Ferah-Nâk

Çenber

fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn

Meyl ider bu hûsn-ile kim görse ey gül-fem seni

Taze sünbül-zâre döndürmüş siyeh perçem seni

Bî-misil bir hûsne mâliksin ki ey kaşı hilâl

Birbirine gösterir çün mâh-ı nev 'âlem seni

'Ömrüm cânım amân görse ey gül-fem seni¹⁴⁹

¹⁴⁷ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: ? ; Makam: Evc Ârâ; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

¹⁴⁸ Beste: Küçük Mehmet Ağa; Güfte: Münif-i Antaki; Makam: Evç Ârâ; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

¹⁴⁹ Beste: Şâkir Ağa; Güfte: ? ; Makam: Ferah-Nâk; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

Zencîr

mefâ'îlün fe'îlâtün mefâ'îlün fe'îlün

Fiğân ider yine bülbül bahâr görmüşdür

Benim gibi o da bir gül-'izâr görmüşdür

Nedir bu hüsñ ü melâhet nazîriñ olmadığı

Efendi gerçe kuluñ çok diyâr görmüşdür

Yel lel lel lel li li li lel li tere lel li yevel li yevel li lel lel lel lel li

Āh yârim bahâr görmüşdür¹⁵⁰

Nağş-ı Semâ'î

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Dil-i bî-çâreyi mecrûh iden tîr-i nigâhıñdır

Beni sevdâlara dūş eyleyen zülf-i siyâhıñdır

Tene tene ten ten ne ten ten nâ ten der ne mükerrer āh

Saña hep bende hem efeñdim amân mükerrer işte

Çuluñ āh dil-i bitâbıma cûlar gibi aqđın mükerrer

Beni yaqđıñ uzaqđan baqđıñ mükerrer āh āh amân

Efendim beni sevdâlara ilâ āhîr

¹⁵⁰ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Ferah-Nâk; Usul: Zencîr; Form: Beste.

Meyān-ḥāne

Ḳoyup evvel bu ḥāle şoñra lāyık mı dimek zālim

Seniñ bu çekdigiñ derd ü cefā kendi günāhıñdır¹⁵¹

Naḳarāt

Semā'ī

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

Bir dilbere dil düşdü ki maḥbüb-ı dilimdir

Reftarı güzel ḳameti ar'ar bedelimdir

Tır-i nıgeh-i ḡamzesi ger eylese te'sir

Cānımda n'ola ḥayli zamāndır emelimdir

Gel gel gel gel gülüm ey dil saña çerān

Ey şeh-i devrān mükerrer luḡ eyle amān

Bendeñe ey nāzlı cānān vāy¹⁵²

36a [Boş]

36b Der Maḳām-ı Būselik 'Aşirān

Çenber

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

La'liñ emdir ḥikmetiñ şorma dil-i şeydā bilir

¹⁵¹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Ferah-Nâk; Usul: Ağır Aksak Semâ'î; Form: Nakış Ağır Semâ'î.

¹⁵² Beste: Şâkir Ağa; Güfte: ? ;Makam: Ferah-Nâk; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

Çekdiği derd-i cefâyı ‘aşkı bir Mevlâ bilir

Ġamzeñ inkâr eylese da‘vâma şâhiddir müjeñ

Ey kemân ebrû bize itdikleriñ dünyâ bilir

‘Ömrüm cânım amân benim şâhım rûyı mâhım nâzenînim

Dil-nişînim amân amân amân amân yâr dil-i

Şeydâ eyler canân hey¹⁵³

Muhammes

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Hasret-i ham-yâze-rîz itmiş hilâlî kaçına

Ol meh-i nâ-mihribânım girmiş on dört yaşına

Kendiden geçmiş gelir kıanzil olup ol mest-i nâz

Müjdeler küy-ı harâbâtıñ yine o başına

Eylel lel li li lel li tere lel lel li li lel li cânım yale lel lel li li lel li li lel li

Yâr hilâlî kaçına¹⁵⁴

Semâ‘i¹⁵⁵

mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

¹⁵³ Beste: Zaharya; Güfte: Zaharya; Makam: Bûselik ‘Aşîrân; Usul: Çenber; Form: Beste.

¹⁵⁴ Beste: Enfi Hasan Ağa; Güfte: Enfi Hasan Ağa; Makam: Bûselik ‘Aşîrân; Usul: Muhammes; Form: Beste.

¹⁵⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Cânım diyerek ol perîyi sîneye çekdim
Bir gevher-i nâdideyi gencîneye çekdim
Sîmîn birini gösterüp ol rûh-ı revânım
Tûṭî gibi tıfl-ı dili âyîneye çekdim
Ḳurbânîñ olam ḥayrânîñ olam ben seniñ
Bende-i fermânîñ olam amân amân amân
Amân âh efendim a cânım âh âh âh
Nâzenînim

Naḳṣ-ı Semâ'î

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Açıl ey gönca dehânım saña gül gül didiler
Şad hezâr nâlelerimden baña bülbül didiler

Gel gel gel gel gel 'işve-bâzım gel gel çâre-sâzım
Derd-nâkinim seniñ sîne-çâkinim seniñ mükerrer
Merḥamet eyle gel baña şüh-ı ciḥânım diñleme
Nâdân sözüni taze civânım
Meyân-ḥâne

Nice mümkün idi Rif'at ideyim sırrımı fâş

Mey-i nâb ile şürâhî baña kul kul didiler¹⁵⁶

Naķarât

37a Der Maķâm-ı Hüseynî ‘Aşîrân

[Boş]

37b Der Maķâm-ı ‘Acem ‘Aşîrân

Zencîr¹⁵⁷

mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

Meşâm-ı hâtıra bûy-ı gül-i şafâ bulagör

Bu hâr-ı zâr-ı fenâda reh-i rehâ bula gör

Fürûğ-ı hüsn ile hürşîd-i rûy imiş tutalım

O mâh-pârede sen zerre-i vefâ bulagör

Serv-i nâzım ‘işve-bâzım

Dil-nüvâzım amân amân yâr gel âh şafâ bulagör¹⁵⁸

Devr-i Kebîr

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ber-güşâ-yı ma‘delet hâķân-ı devrân dâ‘imâ

Âşiyân-sâz ola evc-i salţanatda çün hümâ

¹⁵⁶ Beste: Rıfât Efendi (Hafız Molla) ; Güfte: Rıfât Efendi (Hafız Molla); Makam: Bûselik ‘Aşîrân; Usul: Yürük Usulü; Form: Yürük Semâ‘î.

¹⁵⁷ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 118.

¹⁵⁸ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Acem ‘Aşîrân; Usul: Zencîr; Form: Beste.

Lem‘a-i envār-ı luṭfi ‘ālemi rūşen idüp
Pertev-i iḳbāline reşk eylesin mihr-i semā

Cānım yā lel ye le l l l l l tere li bele li li li l l l l l
Ḥākān-ı devrān da’imā¹⁵⁹

Semā‘ı¹⁶⁰

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

Ey lebleri ğonca yüzi gül serv-i bülendim
Ey ğamzesi āşüb-ı cihān şāh-ı levendim
Bend eyledi sevdā-yı muḥabbet beni cānā
Raḥm eyle benim ḥālime ey zülf-i kemendim

Serv-i bülendim cānım ye le l l l l l l l mīrim
Yel li li l l l li l l l l l li cānım efendim¹⁶¹

Naḳş-ı Semā‘ı¹⁶²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

Ne hevā-yı bağ-ı sâzed ne kenār-ı kiş-t-i mārā

¹⁵⁹ Beste: Basmacı Abdi Efendi; Güfte: ? ; Makam: Acem ‘Aşırân; Usul: Devr-i Kebîr; Form: Beste.

¹⁶⁰ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 121.

¹⁶¹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Acem ‘Aşırân; Usul: Ağır Sengin Semâ‘î;
Form: Ağır Semâ‘î.

¹⁶² Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 122.

Heme hayretem ki cānā būvedān beḥišt-i mārā

Teni teni ten serv-i semin ten mükerrer teni teni ten

Dil-nüvāz-ı men mükerrer n'oldı bu ben bī-dile

Beñzedi dil bülbüle uğradım ey meh

Ne yamān müşkile dād elinden āh āh

Feryād elinden deme hayr-itmege ilā āḥir

Meyān-ḥāne

Ne şükūfei ne bergi ne semen ne sāye dāred

Tū beher kücā ki bāşı būvedān beḥišt-i mārā¹⁶³

Naḫarāt

38a Der Maḫām-ı Şevḫ-i Ṭarab

Zencîr

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Perçem-i gül-puşumñ yādıyla feryād eyledim¹⁶⁴

'Andelîb-i bağa feryād ile imdād eyledim

Eskidir āğāze-i ḥālet-fezā-yı bülbülān

Bā'îḍ-i şevḫ-i ṭarab bir nağme icād eyledim

¹⁶³ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Acem 'Aşîrân; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Nakş Yürük Semâ'î.

¹⁶⁴ Bu beyitin Fıgan-ı Şîrâzî'ye ait olduğu söylenmektedir.

Āh cānım yā li li li li li li le le li li li li li

Yār feryād eyledim¹⁶⁵

Ḥafif

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Alsam āgūşuma bir şeb o mehi hāle gibi

Açmadan kimse o gonca-deheni lāle gibi

Öyle nāzik ki o gül-tāb nigehiden kızarır

Ter döker gonca-i ruhsarı hemān jāle gibi

Gel gülüm gel sünbülüm gel gel bülbülüm gel yār

O mehi hāle gibi¹⁶⁶

Semā‘i¹⁶⁷

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

La‘l-i cān-bağşını şun bezmde ey şūh emelim

Geçemem būs-ı lebinden emelimdir emelim

Vāşifā şarmağa gāyetle şarıldı sevdām

Şaran olmaz diyeli ol gül-i āl ince belim

¹⁶⁵ Beste: Sultan III. Selim (İlhâmî) ; Güfte: ? ; Makam: Şevk u Tarab; Usul: Zencîr; Form: Beste.

¹⁶⁶ Beste: Küçük Mehmed Ağa; Güfte: ? ; Makam: Şevk u Tarab; Usul: Hafif; Form: Ağır Semâ‘î.

¹⁶⁷ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsif Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G. 29, 678.

Gel gel itme edā eyle vefā sürelim şafā

Gel güzelim gel¹⁶⁸

Semâ'î

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

Gönlüm yine bir gönca-i nâzik tene düşdi

Bülbül gibi şevkiyle yolum gülşene düşdi

Ruhsârını būs itmege ruşşat bulamazken

Çün hâl-i mu'anber hevesim gerdene düşdi

Âh tene düşdi gel mûy-i meyânım gel tâze

Civânım gel beni üzme el ile gezme

Ağyâra amân bendini çözme 'aşkıım

Saña rahm eyle baña vây mükerrer âh tene düşdi¹⁶⁹

38b Der Maqâm-ı Şevk-Efzâ

Beste-i Çenber¹⁷⁰

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

¹⁶⁸ Beste: Sultan III. Selim (İlhâmî); Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Şevk u Tarab; Usul: AksakSemâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

¹⁶⁹ Beste: Sultan III. Selim (İlhâmî); Güfte: ? ; Makam: Şevk u Tarab; Usul: Yürük Semâ'î; Form: Yürük Semâ'î.

¹⁷⁰Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 270.

İrmesin el o şehiñ şevket-i vâlâlarına
Esmesin bād-ı keder serv-i dil-ārâlarına
Zâtı maḥvūz ola dā'im nazār-ı pür-şerden
Bağmasın 'ayn-ı 'adüv rüy-ı mücellâlarına
Şevket-i vâlâlarına¹⁷¹

Ḥafîf

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

Ḥüsn-i zâtıñ gibi bir dilber-i sîmîn endām
Görmemiş devr ideli 'âlemi çeşmim eyyām
Ḥâl-i müşkîn-şikenîñ şivezen-i şehir-i Ḥoten
Çîn-i zülf-i siyehiñ 'arbede-i hıttâ-i Şgm

Gel a cânım nev-civânım rüyı mâḥım mûmiyânım yâr yâr belî şâh-ı men¹⁷²

Semâ'î¹⁷³

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Hengām-ı şafâdır bu şeb ey mâh-ı kamer-tâb
Kıl kaşr-ı hümâyûnı qorumakla şeref-yâb
Devr ide kamer şevk ile mânende-i dil-lâb

¹⁷¹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Şevk u Akza; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

¹⁷² Beste: Kömürçüzâde Mehmet Efendi H. ; Güfte: ? ; Makam: Şevk u Akza; Usul: Hafif; Form: Beste.

¹⁷³ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsif Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G.24, S.392.

Sayeñde seniñ eyleyelim cünbüş-i meḥ-tāb

Çarḥıñ yüzi ḳandil nücümüyla donandı

Cām-ı felegiñ bezmimize ağızı şulandı

Sāz u sözüümüzle gice bülbüller uyandı¹⁷⁴

Eyḍan

Naḳş-ı Semâ'î¹⁷⁵

fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün

Ser-i zülf-i 'anberini yüzine niḳāb idersin

Beni böyle ḥasretiñle cigerim kebāb idersin

Teni teni ten nen ni tenen nā ten der ni mükerrer

Yār yār dilde nihānım dost dost müy-ı

Meyānım yār yār rüh-ı revānım beni böyle İlä āḥir

Meyān-ḥāne

Ne seniñ gibi güzel var ne benim gibi cefā-keş

Ele raġbet-i nevāziş ḳulına 'itāb idersin¹⁷⁶

Naḳarāt

¹⁷⁴ Beste: Hâfiz Şeydâ Abdullah Ağa; Güfte: Enderunlu Vâsıf; Makam: Şevk u Akza; Usul: Aksak Semâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

¹⁷⁵ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 272.

¹⁷⁶ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Şevk u Akza; Usul: YürükSemâ'î; Form: Naḳş Yürük Semâ'î.

39a Der Maḳām-ı Nühüft

[Boş]

39b-41a [Boş]

41b Būselik¹⁷⁷

mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

Saña ben gönlümi virdim virelden böyle mehcūrum

Nice āh itmeyim nālan u giryān olmayım dūrum

Beni bilmez misin kim saña biñ cān-ile mecbūrum

N’içün eller sözine aldanup küsdüñ behī nūrum

Ḳuluñ nāz ile atup boynuma eḍnā-yı şöhetde

Seversin ‘āşık-ı āvāreñi ğayetde sūretde

Bu rütbe bendeñi gönlünde var çün-kim muḥabbetde

Eyḍan

Görüp nice taḥammül eyler ‘āşık ğayr ile yārin

Ya andan geç ya benden diñlemem öyle bugün yarın

Neden lazımdı tutmaḳ şöhetin bu rütbe ağyārın¹⁷⁸

Eyḍan

¹⁷⁷ Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G.101, S.447.

¹⁷⁸ Beste: Tâhir Aĝa; Güfte: Enderun Vâsıf; Makam: ?; Usul: Būselik; Form: Şarkı.

Büselik¹⁷⁹

mefâ 'ilün mefâ 'ilün

İdüp agyâr ile ülfet

Baña layık mıdır nisbet

Diler cevır it diler şefkat

Bulursun itdigiñ elbet

Raķıbiñ yanına gitme

İşim āh u fiğān itme

Yiter cevır-ile incitme

Eyđan

Göreldeñ rüyını cānā

Seniñ meftunuñum hālā

Ben itmem inkisār ammā

Eyđan

Saña ey şūh-ı zībende

Bu hüsni şanma pāyende

Efendim 'ākıbet sende

Eyđan

¹⁷⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

42a 180

8' li hece ölçüsü 4+4

Sa'at üçde çıkma yola

Rastgelirsen bakma kavle

Gün başına iyce kıula

Güllensin de güllerin tıalları

Zengir zengirleme zilleri

Āh-ı dem aldadur dilleri

Dilleri kıaşları kemān

Eyđan

Arabasu yeşil boya

Etrāfında dürlü oya

Saramadım doya doya

Eyđan

Evleriniñ önü iyde

İydeniñ dalları yerde¹⁸¹

Şimdi [yārim] güneş sende

Eyđan

¹⁸⁰ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

¹⁸¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

42b-43a [Sayfa Yırtılmış]

43b Şarkı¹⁸²

mefâ'îlün mefâ'îlün

Buyur evreng-i Dārāya¹⁸³

Hemān şāh-āne zevk eyle

Geçüp kaçır-ı dil-ārāya

Hemān şah-āne zevk eyle

Nihāl- i bağ-ı devletsin

Gül-i gülzâr-ı şevketsin

Meh-i evc-i meserretsın

Eydan

Derûn-ı düşmeniñ sūzân¹⁸⁴

Ola zevkiñ görüp her ān

Seniñdir ba‘dezīn devrān

Eydan

Nice şarkı-yı nev-güftâr

¹⁸² Gürel, R.(1999).Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G.141, s. 475-476.

¹⁸³ “Buyur dîhîm-i DÂRÂ'ya” olarak geçmektedir.

¹⁸⁴ “Derûnu düşmeniñ vîrân” olarak geçmektedir.

Yapar Vâşîf kuluñ tekrâr

Benim kaçdım budur her bâr

Eydan

44a [Boş]

44b Şarkı ‘Acem Būselik¹⁸⁵

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Nev-nihâlân-ı bahâr açıldı ey şâh-ı cihân

Müntezir teşrifine gül gonçe sünbül bülbülân

Göster iqbâl ile vechiñ bağa kıl ‘atf-ı ‘inân

Gül açıl şevketli hünkârım şafâ eyle hemân

Mağdem-i iclâsın itdi ‘âlemi şirin-kâm

‘Ahd-ı pâkiñ ‘adl-ile bulduçca şâhım intizâm

Ġonca-ı tab‘ıñ ola ħandân-ı ber-vefk-i merâm

Eydan

Rûh-ı ecsâm-ı cihânsın ‘âlemiñ Cem-câhısın

Mecd ile encüm haşem burc-i sa‘âdet mâhısın

Verd-i gül-zâr-ı selâtin ü cihânıñ şâhısın

Eydan

¹⁸⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

İntizâr-ı maḳdemiñ ile donandı lâle-zâr
Görmege ruḥsârını bülbül ider ḥasretle zâr
Vasfîñ itdikce Cevâd-asâ cihân ey kâm-kâr
Eyḍan

45a [Boş]

45b Şarkı

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

Ey sâķî-i Cem neş'e-i mül tâze yetişdi
Gülzâr-ı ümîdimde o gül taze yetişdi
Maḥmûr idi mestâne gönül taze yetişdi
Eyḍan

Göz dikdim anı eşk-i dü-çeşmimle büyütdüm
Bülbül gibi nağme ile sînemde uyutdum
Bağ-ı İremi ḥâr u ḥası cümle unuttum
Eyḍan

Maḥrem idemem gül yüzüne bād-ı şabâyı
Koklatmayayım kimseye nev-reste edâyı
Açdı lebini gönca dehen diñle sadâyı
Eyḍan

Şākīb o ten-i nāzike gül ile doğunma

Şebnem gibi bār olma şaķın üstüne ķonma

Ey bülbül-i şūrīde şaķın üstüne ķonma¹⁸⁶

Eyđan

Şarkı

mef'ülü mefā'ilü fe'ülün

Ey tūtī-i mir'āt-ı tekellüm

Ķıl bülbül-i gül-zāra tebessüm

Luţfeyle cānım itme te'ellüm

Ķurbān olayım ķurbān olayım

Sen gül hemān ben nālān olayım¹⁸⁷

46a Şarkı¹⁸⁸

[?]

Göñül durmaz su gibi çağlar

Nār-ı ḥasretle derūnım dađlar

Aramızdaki ķarlı dağlar

¹⁸⁶ Beste: Şakir Ağa; Güfte: Sakıp; Makam: Muste'âr; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

¹⁸⁷ Beste: Şakir Ağa; Güfte: ?; Makam: Muste'âr; Usul: Türk Aksağı; Form: Şarkı.

¹⁸⁸Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 269.

Yâr gözlerim ağlar hey
Sinedeki yârelerim yâr gelir bağlar

Ferdâda şîrin sözlerin
Hûn idiyor beni gözlerin
Unutma dilber sözlerin
Eydan

Gizli gizli ne sorarsın
Tenhâlarda beni ararsın
Nâfile kendin yorarsın¹⁸⁹
[Eydan]

Şarkı¹⁹⁰

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

Meyli ol şûhuñ 'acabâ yâre mi
Aramaz oldun dil-i âvâremi
yaraladı sine-i şad-pâremi

Sine-i gül-pâremi gör yâre mi

¹⁸⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Şehnâz; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

¹⁹⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

O yâr bulur bulsa benim çâremi

İnan benzer nigehi nazmıma kâr

Kâkülidir aklım ider târ-u-mâr

Ġayrı bükülmez bu dil âfetle kâr

Eydan

Muştafâ geldi-cün olunur şimâl

Kimse ile eylemez hasb u hâl

Razî derûnuma eyleyem muhal

Eydan

46b-47a [Sayfa Yırtılmış]

47b

Tire meneti yigirmi dirhem nahver unu on dirhem cerbeş on dirhem belüt otunu on dirhem mezkûr eczâları muhkem şahaf idüp tire meneti ile qarışdırup nohud miqdârı şabr idelim şubh u şâm birer dâne yudulacak

Taze yumurta şıcağ olup tebesini delüp perdeniñ nişadını ğâyet ince döküp koyup velâkin evvelâ yumurmanıñ ağını çıkarup bir gece ayazda durmalı şabâhla içer kaç' ider

Otuz dirhem menekşe şurubı ve otuz dirhem bâdem yağı beşer dirhem alınup günde on dirhem nüş idiline

48a Para için

Şafrân (9) dirhem şeb (2) dirhem tere mendi (6)dirhem

Tere mendini yedi kere ğaşl idüp merhem ideler

Yil ağrısı için sürekli için

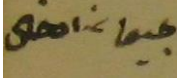
Yil ağrısı için

Yumurta sarısının içine tarçın koyup bir şabâh ile bir dâne ekl ideler

Yara için

Yılân yaşadığı didükleri otu doğrayup bir ‘âdiyet bal ile hâl idüp sürmeli

Dişi fâşın (10) dirhem tere mendi (25) dirhem cîmânî (100) dirhem fâşını tere mendi

ikisini bir kab içine koyup kaynadup ba‘de idüp ma‘cûn idüp şubh u şâm

miqdârı yapalar

karpuz çekirdegi (10) dirhem

Çavun çekirdegi 10

Hıyar çekirdegi 10

Yulaf 10

Çabağ çekirdegi 10

Cümlesi saħk olup birden siyeh olacak

Hardal ince döğüp aħşâm şabâh devâm idüp yapa mücerrebdür.

İnce boncuğ yarım mecâl yumurta suyu içine boncuğ koyup bir gice anda durup ba‘de şabâhında ağcağ tene nüş ide

Beş dirhem leblebi unı, bir dirhem şarı bal mumı, iki tamlâ zeytün yağı, iki dirhem çiriş şapı olacakdır

Yarım kıyye kuru inciri iyüce zeytün yağı içine koyup yigirmi dört sâ‘at anda durup ba‘de şabâh ve aħşâm birer dâne isti‘mâl oluna

Yigirmi otuz dāne incir içine on günlük döküp doldurup ba‘de kıba kağıd içine şarup
şıcağ küle defn idüp ba‘de aḥşām şabāḥ birer dāne isti‘māl yedirilir

48b [Boş]

49a Şarkı

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Meyl idüp ağıyarı aldıñ yanına

Bī-vefā hercāyi yazık şānına

‘Āşıkıñ kıymak mı kaçdın cānına

Bī-vefā hercāyi yazık şānına

Naḡarāt

Sen idüp ‘arz-ı muḡabbet bir zamān

Sözlerine i‘timād itsem hemān

Ġayrı kıldıñ hicr ile cānım yamān

Naḡarāt

Dürlü dā‘im ḡan ile ey dil-şikār

Uluyup murğ-ı dili bī-iḡtiyār

Bī-sebeb terk eyledin encāmı kār

Naḡarāt

Dil olaldan [o] meh-rūyuñ mā‘ili

Olmadı bir dem vişâlin nâ'ili

Pek mürüvvetsiz imişsin hâşılı¹⁹¹

Nağarât

49b-54a [Boş]

54b Hevâ¹⁹²

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Ey perî-rû dilber-i ra'nâ civân-ı nâzenîn

Emrine her vech-ile râm olmuşum fermân seniñ

Ey şâh-ı cihân ey dilde nihân seniñ gibi

Güzel efendim var benim yâr yâr benim

Terennüm

Ey şâh-ı cihân cân u cihânım sensin /dil bende saña

Her lahza hayâlimde nihânım sensin/ey kân-ı sehâ

Ten ne ten ne ten ne ten ten nen ne tene ne ne ten ne nen nen nen ne

Tene tene ne tene ne tene ne tene tene tene ten lel lel lel li mükerrer

Bir lahza seni görmese ârâm idemez/ heb bendelerin

¹⁹¹ Beste: Kemânî Rızâ Efendi; Güfte: ?; Makam: Hüz zam; Usul: Ağır Aksak; Form: Şarkı.

¹⁹² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Ārām-ı dilim verd-i zebānım sensin/ başımda hevā¹⁹³

Tā nennī tā nennī tel lel lā nā der der tā nā tā nene tā nene tel lel la na der der ten

Ten tene nen nen nen nen ne ten tene nen nen nen ne ten tene nen nen nen ne tel lel la
nā der der ten

Terennüm sâz

Gül yüzlü mâhım raḥm eyle şâhım çeşmi siyâhım mükerrer ‘âlemde birsin

Terennüm sâz

Sen bir edâsın bir cân-fezâsın yek dil-rübâsın

Terennüm sâz

Göñülde daim cemâl-i cânân

Gözümde her dem ḥayal-i cânân

Hey hey cânım hey ‘ömrüm hey hey hey

55a [Boş]

55b Şarkiyân-ı Hevâ

Şarkı¹⁹⁴

11’ li hece ölçüsü 4+4+3

Bülbül olsam konar idim dallara

¹⁹³ Bu bölüm mısraları yanyana yazılmış bir müstezaddır. Vezni ise “mef’ülü mefâ’ilü mefâ’ilün fa/mef’ülü fe’ül”dür.

¹⁹⁴ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Ma'il oldum sinesinde beñlere

A sevdiğim virme beni ellere

İnşāfa gel nāzlı yārim imāna

Ben mā'ilim o қаşları kemāna

Bir söz itdim 'ārif olan añlasın

'Aşkıñ zenciriyle beni bağlasın¹⁹⁵

Üç gün olsun benim için ağlasın

Eydan

Şimden soñra oldu baña olacak

Engeller içinde kaldım kalacak¹⁹⁶

Yoқdur seni benden ğayrı şaracak

Eydan

İkimizi bir oṭaya қоysalar

Üstümüze gümüş kilid ursalar

Bir gicecik seni baña virseler

Eydan

¹⁹⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

¹⁹⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Şarkı¹⁹⁷

7' li hece ölçüsü 3+4

Kekligim sekip gelir

Cıfesin döküp gelir

Bir yavrunuñ ucundan¹⁹⁸

Tağları yıķup gelir

Āh cānım amān amān bir danem amān

Amān uyandı kömür gözlüm amān amān

Bu dere derin dere

Gölgesi serin dere

Gel eşim oñuralım

İkimiz bir mindere

Eyđan

Yār beni bu dar günde

Sīnemi budar günde

Yār baña sitem yazmış

Yollamış bu dar günde

Eyđan

¹⁹⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

¹⁹⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Yâr baña göz dağıdır

Çaş kirpik göz dağıdır

Güzeller cefâ itmez

Verdiği göz dağıdır

Eydan

Şarkı¹⁹⁹

11' li hece ölçüsü 6+5

Elem çekme gönül böyle kalınmaz

Tek serim sağ olsun yâr mı bulunmaz

Çul oldum kapuñda kadir bilinmez

İşte gidiyorum şunda nem kaldı

Çarşiki tağlarda bir dânem kaldı

Gidem didim yârânlarım darıldı²⁰⁰

Gitme diyü yâr boynuma şarıldı²⁰¹

Çısmetimiz bu yerlerde verildi²⁰²

Eydan

¹⁹⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²⁰⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁰¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁰² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Şuya gider destisini doldurur²⁰³

Destiniñ üstüne bülbül kondurur

Kişi dostuna bir selām gönderir

Eydan

Şuya gider bir incecik yolu var²⁰⁴

Kemere şıkdırmış ince beli var

Nice ayrılalım tatlı dili var

Eydan

56a **Şarkı**²⁰⁵

11' li hece ölçüsü 6+5

Dolan şu tağların ardını dolan

İflâh olmaz seniñ 'aşkına yanan

Seni candan sevdim söylemem yalan

Ölürüm ayrılmam birdänem senden

Egil şu serviniñ dalları egil

²⁰³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁰⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁰⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Ben saña vermişim gâyetle meyil

Gönlüm ile sevdim zor ile degil

Eydan

Şu tağın başına varayım didim

Gül yüzli yārimi göreyim didim

Sevdāyı başımdan şavayım didim

Eydan

Şu tağıñ başına bir varan olsa

Gülini sünbülüñ bir deren olsa

Benim sevdiğimi bir [gö]ren olsa

Eydan

Şarkı²⁰⁶

8' li hece ölçüsü 4+4

Nazlı nazlı seküp gider

Ne güzel ceylān ceylān²⁰⁷

Dönüp dönüp bakup gider

Ne güzel ceylān ne şirīn ceylān²⁰⁸

²⁰⁶ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 178.

²⁰⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁰⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Aldanmaz avlanmaz serkeş olmuş²⁰⁹

Ava gelinmez ne güzel ceylân²¹⁰

Ne şîrîn ceylân²¹¹

Gelir yazın gider güzün

Avcusına ider nâzın

Sürmelemiş ala gözün

Eydan

Çaşları beñzer hilâle²¹²

Şivesi gelmez hayâle²¹³

Kim gördi böyle ğazâle²¹⁴

Eydan

Bağmayanı bu bakdırır

Yanmayanı bu yandırır

‘Âkıbet dervîş itdirir^{215 216}

²⁰⁹ Bu mısra vezne uymamıştır.

²¹⁰ Bu mısra vezne uymamıştır.

²¹¹ Bu mısra vezne uymamıştır.

²¹² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²¹³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²¹⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²¹⁵ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Gül‘izar; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

²¹⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Eydan

Şarkı²¹⁷

8' li hece ölçüsü 5+3

Palazım nerden gelirsın

Gönlümün gamın alırsın

‘Âkıbet benim olursun

Kaçalım zülfi siyâhım

Gerdende beñler siyâhım

Atımı tãgdan estirdim

Geldigim yolu şaşırdım

Saña ben gönül düşürdüm

Eydan

At yoruldı ben yoruldum

Atın boynuna şarıldım

Cilveli yârdan ayrıldım

Eydan

²¹⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

56b Şarkı²¹⁸

8' li hece ölçüsü 4+4

Bî-vefâ bir çeşm-i bî-dâd

Ne yamân ağlatdı beni²¹⁹

Ben sînemi nişân dikdim

Ġamzesiyle urdı beni

Āh āh urdı beni

Aĝ atdım ‘aşkıñ güline²²⁰

Alışdı zülfüñ teline²²¹

Düşürdi dellâl eline²²²

Hem aldı hem şatdı beni

Eydan

Ben o yâre ne söyledim

‘Aşkıñ deryâsın boyladım²²³

Çehâr atdım şeş oynadım

²¹⁸ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²¹⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Şimdi felek yeñdi beni

Eydan

Müşkil imiş taze sevmek

Ġonçe güllerini dermek²²⁴

Naşib olsa yüzün görmek

Ferdälara şaldı beni

Eydan

Şarkı

8' li hece ölçüsü 5+3

Ararım eşim ararım

Başıma kara bağlarım

Vefāsız yāri neylerim

Gidiyorum siziñ olsun²²⁵

Bezm olsun yār bize qalsın²²⁶

Yorganiñ ucuna başdım²²⁷

²²⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²²⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Ꞑoynuña girmekdir ꞑasdım²²⁸

Gel benim cilveli dostum²²⁹

Eyðan

Elmayı nâzik şoyarlar

Çini tabağa ꞑoyarlar

El ‘ârifdir tez duyarlar²³⁰

Eyðan

Şarkı

7’ li hece ölçüsü 4+3

Şu gibi çağladığım²³¹

Yüregim dağladığım²³²

Seniñ ‘aşkıñ degil mi

Her gice ağladığım²³³

Güzelliğiñ bildiren

‘Âşıkların öldüren

²²⁸ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²²⁹ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²³⁰ Beste: ? ; Güfte: ?; Makam: Karcığâr; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

²³¹ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²³² Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²³³ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

Seniñ ‘aşkıñ degil mi

Halkı baña güldüren

Deli gönül cüş ider

‘Ālemi medhūş ider²³⁴

Seniñ ‘aşkıñ degil mi

Çulunu serhoş ider²³⁵

Baña şöyle böyledir

Derünımı iñledir

Seniñ ‘aşkıñ degil mi

Beni böyle söyler²³⁶

57a Şarkı²³⁷

11’ li hece ölçüsü 6+5

Söleyim efendim saña derdimi

Dur dedim gönüle durduramadım

Aşup aşup gider yüce tağları

Gönüle bir karar virdiremedim

²³⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²³⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²³⁶ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Hüseyinî ‘Aşîrân; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

²³⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Çözseñ çözüür mi gönüüñ bendi

Beni de kul eyledi sulţandır kendi²³⁸

Kendini bilmedi yüksege kındı

Eyđan

Yavru şâhîn gibi yüksekden uçar

Engin deryâları gemisiz geçer

Günde yüz biñ dala hem konar göçer

Eyđan

Merhamet eyle gel ben bî-çâreye

Merhem olmaz sînemdeki yâreye²³⁹

Gönül düşdi bir kaçları karaya²⁴⁰

Eyđan

Şarkı²⁴¹

8' li hece ölçüsü 4+4

Çorçarım hândan sulţândan²⁴²

²³⁸ Bu mısra vezne uymamıştır.

²³⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁴⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁴¹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²⁴² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

At topuñ geçmişim cāndan²⁴³

Henüz baş virmiş yaқandan²⁴⁴

Yavrusuniñ memelerin

Şuşadıқca vir aғzıma

Yavrusuniñ memelerin

Қızıl gül гоңçe baғlamış²⁴⁵

Gören ‘āşık қan aғlamış

Nār gibi dügme baғlamış²⁴⁶

Eyđan

Al giyer yeşil bürünür²⁴⁷

‘İtir şāhiler sürünür²⁴⁸

Melez gömlekden görünür²⁴⁹

Eyđan

²⁴³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁴⁹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Deli gönül ‘aşka düşmüş

‘Aşk-ıla cigeri pişmiş²⁵⁰

Kıymet bilmez yere düşmüş

Eydan

Şarkı²⁵¹

8’ li hece ölçüsü 4+4

Bir sevdâ geldi başıma²⁵²

Elim varmaz hîç işime

Rahmi yok çeşmim yaşına²⁵³

Unutdı hercâyi beni²⁵⁴

Yârim beni cânım beni

Eydan

Bu zamâne böyle kıalmaz

‘Ahdine durmayan oñmaz²⁵⁵

Yalân ile gerçek şığmaz

²⁵⁰ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²⁵¹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²⁵² Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²⁵³ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²⁵⁴ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

²⁵⁵ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

Eydan

Yarimiñ kavli yalandır²⁵⁶

Siyāh qaşları kemāndır²⁵⁷

Sevdigim bunca zamāndır²⁵⁸

Eydan

Ne baqarsın süze süze

Çünki raḥmıñ yoqdur bize

Bī-vefāsın gülme yüze

Eydan

57b Şarkı

11' li hece ölçüsü 4+4+3

İndim gitdim Diyārbekir düzüne

Sürmeler mi çekmiş elā gözine

Uyusam uyansam baqsam yüzine²⁵⁹

Söyle qızum ḥāna Şirāz'a gelsin

²⁵⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁵⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁵⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁵⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Gündüz bağa gice otağa gelsin²⁶⁰

Yağlığında kişniş ile yādım var

Pek şālınma aramızda yārim var

Seni benden beni senden iden var

Eydan

Bir bāde virdiler zehr-ile acı²⁶¹

Varın sorun nedir bunuñ ‘ilācı

Hiç adam keser mi kendi ağacı²⁶²

Eydan

Diyārbekr’in qal‘ası var burcı var

Her kişiniñ yüreginde derdi var

Benim senden ğayrı cānım kimim var²⁶³

Eydan

Şarkı

8’ li hece ölçüsü 4+4

²⁶⁰ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶³ Beste: Haşim Bey ; Güfte: ?; Makam: Hicâz; Usul: Düyek; Form: Köçekçe.

Dolanı t̄ağı dolanı²⁶⁴

Dost Őandım yűze gűleni²⁶⁵

Bul baña kıymet bileni²⁶⁶

Sűz yine benim sűzűmdűr²⁶⁷

Dűnyānıñ ucu uzundur²⁶⁸

Şu t̄ağları aŐam didim

Etrafiñ dolaŐam didim²⁶⁹

Bir yavruya paŐam didim

Eyđan

Bađçedeki zĭbā gűller

Dalında űter bűlbűller²⁷⁰

Yāriminki t̄atlı diller

Eyđan

²⁶⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁶⁹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁷⁰ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Güzel seniñ revişlerin

Edâ ile gülüşlerin

Harman şoñı dervişlerin²⁷¹

Eydan

Şarkı²⁷²

7' li hece ölçüsü 4+3

Dest-mâlim gergefde²⁷³

Bir yâr sevdim Erdek'de

Erdek'dedir Erdek'de

Sevdâsı var yürekde

Amân yandım elinden

Bir gül yolla gelenden

Dest-mâlim mâ'idir

Yüküm yârin evidir

İşte ben gidiyorum²⁷⁴

Seni kimler avudur

²⁷¹ Beste: Kıpti İbrahim Efendi; Güfte: ?; Makam: Muste'âr; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

²⁷² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²⁷³ Bu mısra vezne uymamıştır.

²⁷⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Eydan

Ayağında yemeni

Zālīm öldürdün beni²⁷⁵

Eski yārim duyarsa

Ne seni or ne beni

Eydan

Ayağında ermesi

Tamām oldu gezmesi

On bir aydır severim

imdi duydu annesi

Eydan

58a arkı²⁷⁶

8' li hece ölçüsü 4+4

Gel ey güzeller serveri²⁷⁷

Feryādım eflāke ıkar²⁷⁸

Seniñ cemālin görelı²⁷⁹

²⁷⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁷⁶ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 146.

²⁷⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁷⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

²⁷⁹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Bir yerde hiç itmez karar

Amān amān cānım amān

Raḥm ile gel ey nev-civān

‘Aşkıñ ile durmaz hemān

İki gözümde yaş revān²⁸⁰

Sensiz bu gönlüm bir zamān²⁸¹

Eydan

N’etdim saña ey gönçe leb

Feryādıma oldun sebep

Sensiz bu gönlüm rüz u şeb²⁸²

Eydan

Gel baq derūnum ḥāline²⁸³

Dil viridi rüy-ı ālina

Raḥm eyle gel aḥvāline²⁸⁴

Eydan

²⁸⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸⁴ Beste: Dede Efendi; Güfte: Nazif; Makam: Evc-Ârâ; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

Şarkı²⁸⁵

11' li hece ölçüsü 4+4+3

Kar mı yağdı Karşın Vanın bağına

Çenem düşdi gonçesinin ağına

Selâm eyle seherlerde yârime

Seferim var benim güzel iline

Genc ağamın piştovunuñ gümüşi

Aldı beni o güzeliñ gülüşü

Bugün küsüliyse yarın barışı²⁸⁶

Eydan

Ayağını gözet çaydan geçelim

Bursa taşlarında seni görelim²⁸⁷

Yâr benim olursa alır kaçırım²⁸⁸

Eydan

Şarı çizme giyer koncu tokalı

²⁸⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

²⁸⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁸⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Yeňi bir yâr sevdim Karşıyağalı²⁸⁹

Başka oldun ğayrılara bağalı

Eydan

Şarkı

8' li hece ölçüsü 4+4

Söyleyin ol nev-civāna

Göndersin baña gönlümü²⁹⁰

İrişdirmedi dermāne²⁹¹

Göndersin baña gönlümü²⁹²

Gönlümü alan oñmasın²⁹³

‘Āşıklıktan kurtulmasın

Şağ olsun kıymet bilmesin²⁹⁴

Eydan

Çok inşāf virsin gönlüme²⁹⁵

²⁸⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Uydurdu beni kendine²⁹⁶

Varın söyleñ efendime

Eydan

Gitdigin yerler tağ olsun²⁹⁷

Çevresi sünbül bağ olsun²⁹⁸

Benim sevdiğim sağ olsun²⁹⁹

Eydan

58b-59a [Boş]

59b Şarkı³⁰⁰

8' li hece ölçüsü 4+4

Bahārın zamānı geldi³⁰¹

Yavru ceylān kılğ gidelim

Yollarımız yeşillendi

Ceylān ceylān gidelim ceylān³⁰²

Yavru ceylān kılğ gidelim

²⁹⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

²⁹⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: Dede Efendi; Makam: Evc; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

³⁰⁰ Solgar, M.F. (2004). Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri. İstanbul: Ötüken Yayınları. 193.

³⁰¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁰² Bu mısra vezne uymamıştır.

Eydan

Yeşillendi yine taşlar

Avcular yolını bağlar³⁰³

Yavruların yolda ağlar

Eydan

Sensin beni derde şalan

Çolların boynuma dolan³⁰⁴

Şağ olsun bu yerde kalan

Eydan

Çollarıñ boynuma uzat

Zülfün tellerini düzet³⁰⁵

Avcuları yolda gözet³⁰⁶

Eydan

Şarkı³⁰⁷

11' li hece ölçüsü 6+5

Ne güzel yakışmış yārimiñ şalı

³⁰³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁰⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁰⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁰⁶ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Hicâz; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

³⁰⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Meh yüzine urmuş şalınıñ alı
At oynadup gelir şalmaya doğrı
Gel evine sevdiğim deñiz dalgalı³⁰⁸
Şunda bir yār sevdim başı ğavğalı

Baña bir yār olsa pek güzel olsa
Boyu uzun beli pek ince olsa
Dağı kōklanmadık ğonçe gül olsa
Eydan

Yüksek minārede kandil mi yanar
Herkesiñ başına devlet mi konar
Kişi sevdiğine böyle mi kıyar
Eydan

Yüksek minārede ezān okunur
Çifte ziliñ sesi cāna doğunur
Eller ile güler benden şakınır
Eydan

Şarkı³⁰⁹

³⁰⁸ Bu mısra vezne uymamıştır.

³⁰⁹ Bestekār ve ğüftekar bulunamadı.

8' li hece ölçüsü 4+4

Ṭağlar baña ṭağlar baña

Bağçe saña bağlar baña

Ḳalmışım ğurbet ellerde³¹⁰

Kimse yoğdur ağlar baña

Gel benim zülfi kemendim³¹¹

Boyu boyuma menendim³¹²

Evleriniñ öñi kıaya

Ḳayadan baқarlar aya³¹³

O seniñ ince belini³¹⁴

Şaramadım doya doya

Eydan

Evleriniñ öñi mersin

Mevlā seni baña versin

Ağşama kıalmasın gelsin³¹⁵

³¹⁰ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³¹¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³¹² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³¹³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³¹⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³¹⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Gel benim zülfi kemendim³¹⁶

Eydan

Evleriniñ öñi taşdan

Sen çıkardıñ beni başdan

Seniñ için iki gözüm

Ayrı düşmüşüm kardaşdan³¹⁷

Eydan

60a [Boş]

60b Şarkı

8' li hece ölçüsü 4+4

Yavrucuğum güzellendi

Cihānda yokdur menendi³¹⁸

Şeftālisi çiçek açmış

Yanaqları ebrülendi

Meleye meleye gezme böyle depretme³¹⁹

Derdim amān amān amān amān³²⁰

³¹⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³¹⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³¹⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³¹⁹ Bu mısra vezne uymamıştır.

³²⁰ Bu mısra vezne uymamıştır.

Zülfi kemendim³²¹

Tazelendi eski derdim

Bir güzel yok ide yardım

Qara gözlü yâr olunca

Şaķınmadım gönül verdim

Eydan

Bu ‘âşıkñ ne çok söyler

Tükenmez mi bu cefalar

Zamâne dilberi cânım³²²

Altun ister söz mü diñler

Eydan

Üsdüñ saña ne qarışır

Tek durur mı el ulaşır

Saña bir gizli sözüm var³²³

Söylemege dil dolaşır³²⁴

Eydan

³²¹ Bu mısra vezne uymamıştır.

³²² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³²³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³²⁴ Beste: Tanburi Mustafa Çavuş; Güfte: ? ; Makam: ‘Uşşâú; Usul: Evfer; Form: Şarkı.

Şarkı³²⁵

mefû îlün mefû îlün

Gel eyle ben kuluñ dil-şād

Niçün küsdün baña söyle

Şeh-i zīşān-ı hūbānım

Niçün küsdün baña söyle

Ne itdim saña sulţānım

Nedir cürm ile ‘işyānım

Amān ey çeşmi fettānım

Eyđan

Ġamiñla derd-nāk oldum

Zebūn-ı sīne-çāk oldum

Efendim ben helāk oldum

Eyđan

Bozup ‘ahd ile peymānıñ

Diriğ eylersin ihsānıñ

A zālīm yoğ mu imānıñ

Eyđan

³²⁵ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Şarkı

7' li hece ölçüsü 4+3

Beni urdı güzeller

‘İlaç itsin bilenler

‘Aceb şehīd olur mı

Yār yoluna ölenler

Gel yanıma yanıma

Qıyma tatlı cānıma

Bağdād’a paşa geldi³²⁶

Halka temāşā geldi³²⁷

Bir elim yār qoynunda

Bir elim boşa geldi³²⁸

Eydan

Hastayım nār isterim

Cilveli yār isterim

İkimiz bir gömlekte

³²⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³²⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³²⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Yaşasın dar isterim³²⁹

Eydan

Şarkı

7' li hece ölçüsü 4+3

Baña ğayrı karşıma

Bariş ister barışma

Gönüldür bu yarışma

Bariş ister barışma

Ne güzelsin civânım

Benim derd-i zebânım

Muğayyersin a cânım

Eydan

Ne olur bu cefâdan

Tez uşandıñ vefâdan

Elem çekdim şafâdan

Eydan

Saña ben miyim bende³³⁰

³²⁹ Beste: M. İsmail Hakkı Efendi; Güfte: ?; Makam: Bayâtî; Usul: Oynak; Form: Şarkı.

³³⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Bütün ‘âlem efgende

Vefâ yok ğayrı sende^{331 332}

Eydan

61a Şarkı

8’ li hece ölçüsü 4+4

Ağladılar güldürürler

Çeşmim yaşın sildirirler

Bunlar adam öldürürler

Kimler kimler kara gözlüler³³³

Şîrîn sözlüler dilberler³³⁴

Göñül evine girerler ‘aşıkıñ³³⁵

‘Aklıñ alırlar buna gülerler³³⁶

Kāküller perîşân eyler³³⁷

‘Āşıkların giryân eyler

³³¹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Sabâ; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

³³² Bu mısra durak sağlanamamıştır.

³³³ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³³⁴ Bu mısra durak sağlanamamıştır.

³³⁵ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³³⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³³⁷ Bu mısra durak sağlanamamıştır.

Bir bakışda hayrân eyler

Eydan

Âl ile gönlümü aldı³³⁸

Göñül enginlere daldı³³⁹

Bir bakışda ‘aqlım aldı

Eydan

İbtidâ kendin sevdinir³⁴⁰

Şoñra ‘âlemi güldürür³⁴¹

Giderek ‘âşık öldürür^{342 343}

Eydan

Şarkı³⁴⁴

11’ li hece ölçüsü 6+5

Çahveniñ öñünde gördiler beni

Yârin bağcesine koydular beni

³³⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³³⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴² Beste: Baha Bey (Sermüezzin) ; Güfte: Dede Efendi; Makam: Rast; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

³⁴³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴⁴ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Yārin çevresine şardılar beni

Ağlama gül gözlerini sevdiğim³⁴⁵

Gerdeniñde beñlerini şaydığım³⁴⁶

Şu tağın ardına bir varan olsa

Lālesin sünbülüñ bir deren olsa

Baňa yāri bir gice viren olsa³⁴⁷

Eyđan

Evlerim evlerim yüksek evlerim

İçinde oturup göñlüm eglerim

Vefāsız dilberi sevip n'eylerim

Eyđan

Gökyüzünde pāre pāre bulutlar

Oturmuş sevdiğim gögsüñ ilikler

Hani bize gelen yoşma yigitler

Eyđan

³⁴⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁴⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

61b Şarkı

8' li hece ölçüsü 4+4

Süzer mestâne gözini³⁴⁸

İşitsem şîrîn sözini³⁴⁹

Görebilsem gül yüzini

Nażarı bulunmaz yārim gel³⁵⁰

Gel amān cānım saña kırbān³⁵¹

Efendim cān deger vaşlıñ

Melek yā perīdir aşlıñ³⁵²

Seniñ ey sevdiğim nesliñ³⁵³

Eydan

İki kaçın hilāl olmuş

Büyük nevres nihāl olmuş

Kızarmış eliñ al olmuş³⁵⁴

³⁴⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁴⁹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁵⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁵¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁵² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁵³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁵⁴ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Eydan

Nazîrin yok güzelsin sen

Efendim bî-bedelsin sen

Güzellerden güzelsin sen³⁵⁵

Eydan

Şarkı³⁵⁶

11' li hece ölçüsü 4+4+3

'Aqlın alır 'aşıkların del_eyler

Canân seniñ yaman yaman bağışñ

Çok 'aşıkı kendisine kul eyler

Cânân seniñ yaman yaman bağışñ

Yüzün güldür gülistânda bitmez mi

Anı gören bülbül gibi ötmez mi

'Aşıklar öldürüp kanlar dökmez mi³⁵⁷

Eydan

Baňa şabr eyle der şimdi o âfet³⁵⁸

³⁵⁵ Beste: ? ; Güfte: Necip (III. Ahmet Han) ; Makam: Mâhûr; Usul: Şarkı; Form: Şarkı.

³⁵⁶ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁵⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁵⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Taḥammül eylesem cānıma minnet³⁵⁹

Bilirim sevdiğim şabr [u] selāmet³⁶⁰

Eydan

Dilber seniñ vişāline irmedim

Ayağıñ tozına yüzüm sürmedim³⁶¹

Bu baķışı bir güzelde görmedim

Eydan

Şarkı

11' li hece ölçüsü 6+5

Hîç elem çekmezdim seveydin beni

Sinemde cān gibi şaķlardım seni

Duyar gibi oldum seni seveni

Benden ğayrı yār severseñ yazıķ şānına³⁶²

Herkesi dost şanup berāber gezme

Cemāliñ gösterüp gözleriñ süzme

Ben senden vazgeçmem sen benden bezme

³⁵⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁶⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁶¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁶² Bu mısra vezne uymamaktadır.

Eydan

Ben feryād ideyim bülbül isterseñ

Ben dīvān durayım sen ul isterseñ

Baňa söyle uzum her ne isterseñ

Eydan

Baňa sen söz verdin dönme sözünden

Keder görmeyesin bārī yüzümden

Seni şakınırım iki gözümden³⁶³

Eydan

62a Şarkı³⁶⁴

11' li hece ölçüsü 6+5

Kervān ondı dirler ağnı ardına

Anlar alsın biz onalım yurduna³⁶⁵

Yeñi düşdüm bu güzeliñ derdine³⁶⁶

Şāhinim eglencem yār benim aldancam³⁶⁷

³⁶³ Beste: Mustafa Ağa (Kemani) ; Güfte: ?; Makam: Bayâtî; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

³⁶⁴ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁶⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁶⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁶⁷ Bu mısradaki vezin uymamaktadır.

Dönemiyorum dönemiyorum³⁶⁸

Başımıza toğdı seher yıldızı

Seçemedim gice ile gündüzi

Benim sevdiceğim bir Urūm kıızı

Eydan

Atımıñ ayağı çağır nallıdır

Şağ yanı şol yanı turna tellidir

Benim sevdiceğim Urūm illidir

Eydan

Şarkı³⁶⁹

11' li hece ölçüsü 6+5

Her şabağ her şabağ ismiñ andıran

'Āşıkıñ ağladup eli güldüren

On beşinde söylemesin öğrenen³⁷⁰

Öğrenüp güldükçe sevdālandırır

³⁶⁸ Bu mısradaki vezin uymamaktadır.

³⁶⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁷⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Yār baña qaşlarıñ amān siyehdir qaçlarıñ³⁷¹

İncidür dişleriñ sevdālandırır

Yanağın beñzetdim kırmızı güle

Ben seni sevmişim virmezem ele

Dağa pek küçüksün var büyü hele

Büyüyüp güldükçe sevdālandır[ır]

Eydan

Gezdireyim seni samur kürk ile

Oynadayım seni ‘acem berk ile

Añlatup qalmışım şöyle yār ile

Eglenüp güldükçe sevdālandırır

Eydan

Alayım gideyim Aydın aşağı

Beline qaşadım altun qaşağı

Bağçeye serdirmiş qaba döşegi

Eydan

62b-63a **[Boş]**

³⁷¹ Bu mısradaki vezin uymamaktadır.

63b Şarkı³⁷²

5' li hece ölçüsü 3+2

Yalvardım evvel

Efendim tez gel

Gelmeden engel

Efendim tez gel

Nevres nihâlim³⁷³

Sensin hayâlim³⁷⁴

Yokdur mecâlim³⁷⁵

Eydan

Ey rûh-ı revân

Eyledim figân

Bekletme amân

Eydan

Ġayrısın bulma

Ġayaller kırma

³⁷² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁷³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁷⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁷⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Eglenüp alma

Eydan

arkı

8' li hece lüsü 4+4

Lāyık mıdır ey bī-vefā

Böyle cefā itmek saña

Gerçi izhār itmem ammā

Barımam ben küsdüm saña

Ayāra ne bu hahiler

O gülüler nevāziler

Hāırda mı olan iler

Eydan

Aladırsm her rüz u eb

'Aceb bilsem nedir sebeb

Behey zālim felek mereb

Eydan

ıldım ayret bunca demler

Unutuldı geen günler

Benden a‘lâ saña eller³⁷⁶

Eydan

64a [Boş]

64b Şarkı³⁷⁷

11’ li hece ölçüsü 6+5

İlk bahâr olunca şen olur tağlar

Açılır gülleri Güzelhişâr’ın

Etrafında bağlar pek rûşen olur

Şalınır dilberi Güzelhişâr’ın

Kiminiñ elinde kalem yazı yazarlar³⁷⁸

Kiminiñ elinde divit yazı bozarlar³⁷⁹

Şimdiki dilberler yoşma gezerler

Eydan

Kiminiñ sevdiği yanı başında

Kiminiñ sevdiği binek taşında

Çol kola virmişler şular başında

³⁷⁶ Beste: Denizoğlu Ali Bey; Güfte: ?; Makam: Hüseyni ‘Aşîrân; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

³⁷⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁷⁸ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁷⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Eydan

Şarkı ³⁸⁰

8' li hece ölçüsü 4+4

Bursa'da eglendik birāz³⁸¹

Yetişdi turfanda kirāz³⁸²

Arzulayup Şofya sezer

Selānik'e gidelim gel gel³⁸³

Gel küçüğüm gel gel³⁸⁴

Bize bu yer haram oldu

Kaçalım gel gel³⁸⁵

Selānik güzel Selānik³⁸⁶

Çok şular içdik bulanık³⁸⁷

Urūm ilini dolandık³⁸⁸

³⁸⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

³⁸¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁸² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁸³ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁸⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁸⁵ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁸⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁸⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁸⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

İstanbul'a gidelim gel gel³⁸⁹

Eydan

İstanbul'uñ ardı deñiz

Şarardı şoldı gül beñiz³⁹⁰

Bunda çokdur eglenmemiz

Akkirmān'a gidelim gel gel³⁹¹

Eydan

Akkirmān'da giydim tācı

Erenler bize du'ācı³⁹²

Gözünü sevdiğim hācı³⁹³

Beytullāha gidelim gel gel³⁹⁴

Eydan

Şarkı³⁹⁵

11' li hece ölçüsü 6+5

³⁸⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁹⁰ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁹¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁹² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁹³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

³⁹⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁹⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Benim sevdiğim bağçeniñ güli³⁹⁶
Güzeli sevenler olmaz mı deli
Bu şamur ilinden alaydım seni
Ben bir elâ gözli yârdan ayrıldım

Evleriniñ öñi aq gül ağacı
Dökülür yaprağı kalır ağacı
Nedir bu seveniñ ‘aceb ‘ilâcı
Eydan

Evleriniñ öñi bayırdır bayır
Ağların yedigi çayırdır çayır
Bu sevdanıñ şoñu hayırdır hayır
Eydan

65a-66b [Boş]

67a Şarkı³⁹⁷

7' li hece ölçüsü 4+3

Bir dilbere kul oldum
Tâ gönülden uruldum
Sevdim ammâ yoruldum

³⁹⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

³⁹⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Eydan

Göz süzüp baña baqdi³⁹⁸

Bu gönül yāre aqdi³⁹⁹

Āteşi beni yaqdi⁴⁰⁰

Eydan

Yār sevene gülerdim

Başıma geldi bildim⁴⁰¹

Yeñi bir dilber sevdim⁴⁰²

Eydan

Yārimiñ beli ince⁴⁰³

Baña ‘aşkı eglence

Yüzi gül beni gonçe⁴⁰⁴

Eydan

³⁹⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

³⁹⁹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Şarkı

7' li hece ölçüsü 3+4

Sevdigim ince beldir

Baňa tül-i emeldir

Ya nasıl vazgeçeyim

Güzellerden güzeldir⁴⁰⁵

Sevdigim gönçe femdir

Baňa cevr u sitemdir

Ya nasıl vazgeçeyim

Severim bunca demdir

Sevdigim bir civandır

İki kaşı kemandır⁴⁰⁶

Ya nasıl vazgeçeyim

Dağa körpe fidandır⁴⁰⁷

Sevdigim Urüm illi

Ne güzel ince belli

Ya nasıl vazgeçeyim

⁴⁰⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁰⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

A cânım şatlı dilli⁴⁰⁸

67b Kõşma⁴⁰⁹

11' li hece ölçüsü 6+5

Saña gönül verdim hüsn-i mümtâzım

'Ömrümüñ hâşılı sevdiğim dilber

Gözünü sevdiğim budur niyâzım

Eydan

Nedir sende kızum bu dil-rübâlık

'Âşıkâ itmezsin hiç bî-vefâlık

Ezelden seniñle var âşinâlık

Eydan

Mestâne gözini baña süzersin

Yanımda durmazsın beni üzersin

Benden gizli ğayrıları seversin⁴¹⁰

Eydan

⁴⁰⁸ Beste: Medeni Aziz Efendi; Güfte: ? ; Makam: Hicâz; Usul: Nim Sûfyân; Form: Şarkı.

⁴⁰⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴¹⁰ Bu mısradâ durak sağlanamamıştır.

Ꞑoşma⁴¹¹

11' li hece ölçüsü 6+5

Diñleyiñ 'âşıklar rāz-ı derūnum
Bir güzel ucundan zār u zebūnum
Söyledikçe artar serde cūnūnum
Ben bu derdi çeke çeke böyle oldum⁴¹²

Gerçi cefā itmek seniñ 'ādetiñ
Ancağ kılunadır bu eziyyetiñ
Şimdi mi ya zālīm seniñ zaḥmetiñ
Eyḍan

Mestāne gözini raḳībe süzer
Bañadır cefāsı ellerle gezer
Taḥammül ḳalmadı sevdiğim yeter
Eyḍan

Şarkı⁴¹³

8' li hece ölçüsü 4+4

'Aceb kimde var bu cemāl

⁴¹¹ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

⁴¹² Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴¹³ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Şalınsın o servi mişāl

Giyinmiş o kıaddi nihāl

Yeşil midir penbe midir şāl mıdır⁴¹⁴

Yārim gözümüñ nūrıdur⁴¹⁵

‘Aşkı cānım huzūrıdur

Sevdiğim cān sürūrıdur

Ĥūrī midir melek midir perī midir⁴¹⁶

Yārin ‘aşkıyla gezdigim⁴¹⁷

Çile-i ‘aşkı çekdigim⁴¹⁸

Benim yādlarla itdigim⁴¹⁹

Ĥavğa mıdır dögüş müdür hāl midir⁴²⁰

Raķībler ne ister benden

Ölür ayrılmazam senden⁴²¹

⁴¹⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴¹⁵ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴¹⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴¹⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴¹⁸ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴¹⁹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴²⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴²¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Göñül geçmedi dilberden⁴²²

‘Aşık mıdır şadık mıdır abdâl mıdır⁴²³

Kemâle irdi bu çağın⁴²⁴

Kızarmış o gül yanağın

Ne pek tatlıdır dudağın⁴²⁵

Şeker midir şerbet midir bâl mıdır⁴²⁶

68a Şarkı⁴²⁷

11’ li hece ölçüsü 6+5

İki turna gelir allı qaralı

Birisini şahin urmuş biri yaralı⁴²⁸

Şorun şu turnaya aşlı nereli

Egrim egrim olmuş gelir turnalar

Gitme turnam gitme bu yıl kış olur

Gideceğin yerler döner taş olur

⁴²² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴²³ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴²⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴²⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴²⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴²⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴²⁸ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Egri zülflerin yatır yaş olur

Eydan

Eglen turnam eglen haber şorayım

Qanadıñ altına nāme şunayım

Seniñ sağ haberin kimden alayım

Eydan

Sen bir ğarīb turnasın telleriñ egri⁴²⁹

Dayanmaz cevrine ‘aşkıñ bağı

‘Azmiñiz çekilsin Bağdād’a doğru

Eydan

Şarkı⁴³⁰

11’ li hece ölçüsü 4+4+3

Ġalaçada bir yār sevdim Ermeni

Hem Ermeni hem ğāyetle cilveli

Haķıķatli yār yoluna ölmeli

⁴²⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴³⁰ Bestekār ve ğüftekar bulunamadı.

Ellere nisbet düşmene körlük şar beni⁴³¹

Yârim yârim seniñ için taşlara tutar el beni⁴³²

Girdim yârin bağçesine yol şandım

Egildim sünbülün aldım gül şandım⁴³³

El kızını bize gerçek yâr şandım

Eydan

Benim yârim bağçelerde fidandır

Ayağı basdığı yerler kademdir⁴³⁴

Yârim baña küsmüş bilmem nedendir

Eydan

Yâz gelirse çayır çimen otlanır

Yolcu olan vağanına atlanır

Göñül çeken her cefâya katlanır

Eydan

68b Şarkı⁴³⁵

⁴³¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴³² Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴³³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴³⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴³⁵ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

11' li hece ölçüsü 6+5

Melemen tağından indi sürüsü

Ayırdılar içlerinden birisi⁴³⁶

Veli dede post eylemiş derisi⁴³⁷

Kaç kuzulu ceylân kaç kaç⁴³⁸

A cânım kaç yad avcu geldi⁴³⁹

Qova qova indirdiler yazıya⁴⁴⁰

Tut atdılar al kınalı tazıya⁴⁴¹

İş başa düşünce bakma kuzuya

Eydan

Bir engin ovada tütünüm tüter

Avcular gizleyüp oqunu atar

Ölünce malını vir cânın kırtar

Eydan

⁴³⁶ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴³⁷ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴³⁸ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴³⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁴⁰ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁴⁴¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

Kaça kaça ayacığım dolaşır⁴⁴²

Avcular urdılar etim üleşir

Ardım şıra kızularım meleşir⁴⁴³

Eydan

Şarkı

8' li hece ölçüsü 5+3

Gel derim gelmez yanıma

Ne yaman kıydıñ cānıma

Hastayım girme kıanıma

Yaz tabīb bana emān⁴⁴⁴

Ben kıan ağılarım ağılarım

Kıaralar bağılarım bağılarım⁴⁴⁵

Yaralıyım yanar ağılarım⁴⁴⁶

Uzağıdan gelme görürler

Kıaralar giyme bilirler

Seni elimden alırlar

⁴⁴² Bu mısra da durak sağılanamamıştır.

⁴⁴³ Bu mısra da durak sağılanamamıştır.

⁴⁴⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁴⁵ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁴⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Eydan

Maşrabasın şü doldurur

Yel eser zülfün kaldırır

Bağışı beni öldürür⁴⁴⁷

Eydan

Şarkı

8' li hece ölçüsü 4+4

Girdi gönül 'aşk yolına

Bakmaz sağına şoluna⁴⁴⁸

Bilmem ne eyler kuluna⁴⁴⁹

Āhū gözlerin gözlerin şīrīn sözlerin sözlerin⁴⁵⁰

'Āşıkına virmez amān pek bī-amān ol nev-civān⁴⁵¹

Amān zamān bilmez bir an mükerrer āh āh gözlerin mükerrer⁴⁵²

Alındı gönlüm fendine⁴⁵³

⁴⁴⁷ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Karcıgar; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

⁴⁴⁸ Bu mısra da durak sağlanamamıştır.

⁴⁴⁹ Bu mısra da durak sağlanamamıştır

⁴⁵⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁵¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁵² Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁵³ Bu mısra da durak sağlanamamıştır.

Bağlandı zülfüñ bendine⁴⁵⁴

Çul itdi beni kendine⁴⁵⁵

Eydan

Bağdıqca bağrım hūn ider⁴⁵⁶

Göz yaşımı Ceyhūn ider

Çok ‘āşıkı mecnūn ider

Eydan

Ellerle niçün gezersin⁴⁵⁷

‘Āşıklarını üzersin⁴⁵⁸

Bağdıqca baña süzersin^{459 460}

Eydan

69a Şarkı

5' li hece ölçüsü

(mef'ülü fe'ul)

Ey bağ-ı edeb

Gel bezme bu şeb

⁴⁵⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁵⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁵⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁵⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁵⁸ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁵⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: Dede Efendi; Makam: Karcığar; Usul: Aksak; Form: Köçekçe.

⁴⁶⁰ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Ol zevke sebeb

Gel bezme bu Şeb

Amān a cānım amān a kızum

Luŕf eyle meded gel bezme bu Şeb

Ey kaÇları yā

Ey eŐmi elā

Raĥm eyle baĥa

Eydan

Ey lebleri mül

Ey ruĥları gül

Sende bu gōnül

Eydan

Ey derdime em

Gel eyle kerem

Yüzünü görem⁴⁶¹

Eydan

⁴⁶¹ Beste: Suyılcuzade Salih Efendi; Güfte: ?; Makam: Bayâti ‘Arabân; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

Şarkı⁴⁶²

7' li hece ölçüsü 3+4

Çal' anıñ ardındayım

Güzeliñ yurdundayım

El işinde gücünde⁴⁶³

Ben seniñ derdindeyim

Keten gömlek iki kat⁴⁶⁴

Birisini baña şat⁴⁶⁵

Var anandan izin al⁴⁶⁶

Bir gicecik bizde yat⁴⁶⁷

ķaranfil olacaķsın

..... urup şolacaķsın

.....sevdigim

..... lacaķsın⁴⁶⁸

⁴⁶² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁶³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁶⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁶⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁶⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁶⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁶⁸ Metnin bu bölümü, görüntüsü olmadığı için okunamamıştır.

Şarkı⁴⁶⁹

11' li hece ölçüsü 4+4+3

Bahar geldi güzel seyre gelmez mi

Göñül özler ne nazlanır bilmez mi

Gel a cânım bu cefâlar bitmez mi

Amân dilber nâz itme tez gel 'aqlım aldın⁴⁷⁰

Göñül çaldın a sevdiğim yetmez mi

Varayım yâr oğagina gireyim

Hâk-i pâye yüzüm gözüm süreyim

Sevdiğimiñ cemâlini göreyim

Eydan

Şikâr oldum seniñ ahû gözine

Uyma kızum uyma eller sözine

Bakmayınca şabr idemem yüzüne

Eydan

Şarkı⁴⁷¹

⁴⁶⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁷⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁴⁷¹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

11' li hece ölçüsü 4+4+3

Yeñi bahar çayır çimen üstüne
Hınçer almış sevdicegim destine
O güzeliñ baña bilmem kaçdı ne
Bizi barışdırın diller ögünsün⁴⁷²

Benim kızum her bir yele oynamaz
Sevdasıyla coşup coşup kaynamaz
O nazlı yar baña küsmüş söylemez
Eydan

İstānbül'dan aldirayım fesini
Nerelerde işideyim sesini
Ayıñ on dördüne beñzer kesimi⁴⁷³
Eydan

69b Şarkı⁴⁷⁴

11' li hece ölçüsü 4+4+3

Evvelden gezersin eller yanıñda⁴⁷⁵

⁴⁷² Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁷³ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁷⁴ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁷⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

El adamın şusuzluğũ kandırmaz
Bağar bağar âh iderim yüzüne
Bağmayayım derim ammâ cân durmaz

‘Aşkını deryâsına şalmış gemisin⁴⁷⁶

Yeñi sevmiş dilberleriñ birisin
Bilemedim benim yârim kaçgısın
İre bâri bir selamıñ göndermez

Yüksek olur atmacanıñ oyunu
Degme bir güzele virmez payını⁴⁷⁷
Bilemedim o güzeliñ huyunu
Eydan

Şarkı⁴⁷⁸

11’ li hece ölçüsü 6+5

Bizim evin öñi harman yeridir
Çıkup da karşımda oynamalıdır
Her günde bayrâmda seyrân yerinde
Çıkup da karşımda oynamalıdır

⁴⁷⁶ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁷⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁷⁸ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Bizim evin öni taş dīvar olu
Avlunuñ içinde kır atım bağlu
Saña dirim saña gerdānı benlü
Eyđan

Bizim evin öni yoldır yolağdır
Üstümüzde dönen çarđ-ı felekdir
Ele çirkin ise baña melekdir
Eyđan

70a Şarkı⁴⁷⁹

13' lü hece ölçüsü 8+5

Bu sevdālar başımdayken ben kime gidem
Hālime rağm ile cānım gel eyle kerem
Seniñ sitemli sözleriñ viriyor elem
Hālime rağm ile cānım gel eyle kerem

Ne zālīm 'aşkın efendim hāl yamān oldu
Sensiz benim iki gözüm kan ile doldı
N'oldı ey gül yüzli baña gör n'oldı

⁴⁷⁹ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Eydan

Yâr gideli bu gözlerim yollara bakar
Bir taraftan 'aşk ateşi derûnum yaçar
'Āşıkîñ âh u figâni göklere çıkar

Eydan

Şarkı⁴⁸⁰

8' li hece ölçüsü 4+4

Sevmişim bir kıadd-i mevzûn
Çeşmim yaşı oldu Ceyhûn
Sen bir Leylâ ben bir Mecnûn
Gel seniñle barışalım

Sevdiğim cemâliñ gördüm⁴⁸¹

Çâre yokdur gönül virdim
Sensin ancak benim derdim

Eydan

Hiçâbından söz söylemez

Çok yalvardım söze gelmez

⁴⁸⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁸¹ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Bu ne cefâdır ne bitmez⁴⁸²

Eydan

Cemâlini gördüm yârin

Çekerim ben âh u zârın

Ben diñlemem bugün yarın

Eydan

70b Şarkı⁴⁸³

mefû ĩlün mefû ĩlün mefû ĩlün mefû ĩlün

Otur evreng-i vâlâ-yı hilâfetde sa‘âdetle

Cihân durduķca Şağ ol pâdişâhım mecd u Şevketle

Hudâ her maķŐadıñ hâŐıl idüp envâ‘-ı nuşretle

Cihân durduķca Şağ ol pâdişâhım mecd u Şevketle

Huzûruñda kemân Őanbûrunı muŐrıb idüp feryâd

Disünler Őayt-ı âhenk üzre devrânıñ mübârek-bâd

Ser-â-pâ kullarıñ Őâyeñde olsun hürrem ü dil-Şâd

Eydan

Görölmüş mü bu rütbe bezl ü iğsân vaķt-i hâtemde

⁴⁸² Bu mısradâ durak ŐađlanamamıŐtır.

⁴⁸³ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Şükûh u şevketiñ kim görmüş eyâ devlet-i Cemde

Vücûduñdur hemân bâdî-i âsâyiş bu ‘âlemde

Şarkı⁴⁸⁴

fâ ‘ilâ tûn fâ ‘ilâ tûn

Ey şehin-şâh-ı cihân-bân

Ol şafâlar eyle ħandân

Çullarıñ sâyeñde şâdan

Biñ yaşa ey şâh-ı devrân

Şevket u nuşretle her ân

Sen gül-i baĝ-ı cihânsın

Padişâh-ı ħüsn ü ânsın

Ĥâşılı rûĥ-ı revânısın

Eyđan

Rehberiñ olsun sa‘âdet

Hem-demiñ olsun selâmet

Her demiñ olsun meserret

Eyđan

⁴⁸⁴ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Menba‘-ı ‘adl u vefāsın

Ma‘den-i cūd u sehāsın

‘Āleme ‘ayn-ı şafāsın

Eydan

71a [Boş]

71b Şarkı⁴⁸⁵

fā ‘ilā tūn fā ‘ilā tūn fā ‘ilūn

Şu‘le-i hüsnuñ seniñ ey nev-civān

Şerh idüp derd-i dili eyler ‘ayān

Nāz u ‘aşkıñ yaqdı sīnem el-amān

Sende inşāf eyle gel cānım amān

Bu teğāfūl bu edā yaqmaz mı cān

Gül-ruhuñ şevkiyle buldum ‘ālemi

Söyle kim sevmez ‘aceb sen gül-femi

Gūş idüp āh u fiğānım gel beri

Eydan

⁴⁸⁵ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Eylediñ aġyāra maḥşūş ũlfetiñ
Doġrusı nāl itdi cismim firqatiñ
Böyle mi oldu benimle şoḥbetiñ
Eyḍan

Bī-bedelsin ḥüsn-ile yektāsın āh
Sūz-ı ‘aşkıñ eyledi ḥālim tebāh
Ḥasret-i vaşlıñ idüp şabrim kütāh
Eyḍan

Şarkı⁴⁸⁶

fā ‘ilā tūn fā ‘ilā tūn fā ‘ilūn

Gel seniñle yarın ey serv-i revān
Olalım maḥfice Gökşü’ya revān⁴⁸⁷
Dīde-i aġyārdan olup [da] nihān
Eyḍan

Ġonçe gülsün sen daḥi ey verd-i nāz
Zevḳ it açılısın gözün göñlün birāz
İki yıldır gitmediñ bāri bu yaz

⁴⁸⁶Gürel, R. (1999). Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divanı. İstanbul: Kitabevi. G. 106, 450.

⁴⁸⁷ Divanda “Olalım Gökşuya mahfice revAn” şeklinde kelimelerin yerleri değişiktir.

Eydan

N'ıçün eylersin mürâ'ât engele
Her zamân geçmez kızum gençlik ele
Virelim yarın seniñle el ele

Eydan

Habbeyi kıbbe ider dayuñ duyar
Vâlıden de gûş idüp aña uyar
Hiç ne ağıyâr duysun ey meḥ-veş ne yâr

Eydan

İzn içün sen ḫab'ına virme fütür
Söyleseñ belki ider Vâşif umūr
İtmeden ey şūḫ bir mâni' zuḫūr⁴⁸⁸

Eydan

Şarkı

müstef'ilâ tün

Ey pâdişâhım

Şâd ol efendim

⁴⁸⁸ Beste: Hası Sadullah Ağa; Güfte: Enderunlu Vâsif; Makam: Hicâz; Usul: Ağır Aksak; Form: Şarkı.

Mihr eyle mähim

Şād ol efendim

Fermān seniñdir devrān seniñdir

İh̄sān seniñdir şād ol efendim

Nūr-ı cihānsın

Cānda nihānsın

Cismimde cānsın

Eyđan

Ārām-ı cānım

Cān u cihānım

Verd-i zebānım

Eyđan

Sayeñde dil-şād

Eyledin ābād

Qıldıñ bizi yād

Eyđan

Cān u derūnum

Dīdemde nūrum

Sensin sürürüm⁴⁸⁹

Eydan

72a [Boş]

72b Şarkı⁴⁹⁰

meñ ũlün meñ ũlün fe'ülün

Der-i luřfuñda 'abd-i müstemendim

Velî-ni'metim [de] sensin efendim⁴⁹¹

Unutdum iltifâtıñ ile kendim

Velî-ni'metim [de] sensin efendim

Ĥayâlin çeşmime nūr-ı ziyâdır

Seniñ emrinde luřfuñ rû-nümâdır

Ĥuluñ maşlûbı taşşîl-i rızâdır

Eydan

Cemâliñ ehl-i 'aşkıñ kıble-gâhı

Semâ-i şevketiñ hürşid ü mâhı

Cihânıñ rûĥ-ı maşzı pâdişâhı

Eydan

⁴⁸⁹ Beste: Dede Efendi; Güfte: ? ; Makam: Sûz-i Dil; Usul: Aksak; Form: Methiye; Şarkı.

⁴⁹⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁹¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Şeh-i hikmet-şinās u luţf-ı mu‘tād

İdecek ‘ömrüñ efzün kııl beni şād

İnāyetlerle itdiñ ğamdan āzād

Eyđan

Kemāl-i ğayretiñ gelmez beyāna

Yayıldı şefkat ü luţfuñ cihāna

Çuluñ Rāsih de söyler ‘ācizāne

Eyđan

73a Şarkı⁴⁹²

fā ‘ilā tün fā ‘ilā tün fā ‘ilün

Bağ-ı ğüsnüñ nev-şüküfte bir ğüli

Seyr idüp oldum o verdiñ bülbüli

Dil-şikārım dām-ı zülfüñ sünbüli

Lāne-i dildir mu‘anber kāküli

Sāğar-ı billūra beñzer gerdeni

Şāfdır āyineden sīmīn-teni

Zülfüne bend ü esīr itdi beni

⁴⁹² Bestekār ve ğüftekar bulunamadı.

Eydan

Devr idüp ‘âşıka dürlü cāmlar
Mürğ-ı dil şaydına kurmuş dāmlar
Dānesidir hāl-i ‘anber-fāmlar
Eydan

Seyr it ol mihr-i müniri sen hele
‘Āleme virse sezādır velvele
Vaşf-ı hüsni söylenir dilden dile
Eydan

Şarkı⁴⁹³

5’ li hece ölçüsü 3+2

Bir vech-i enver
Ġāyetle dilber
Yansın gönüller⁴⁹⁴
Cemāl-i yāre

Ey derde dermān
Amān el-amān

⁴⁹³ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁴⁹⁴ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

Göñüller hayrân

Cemâl-i yâre

Bir kere görsem

Vaşlına irsem

Yüzimi sürsem

Eydan

Ṭab‘a muvâfiq⁴⁹⁵

‘Āşıkā lāyık

‘Āşıkım ‘āşık

Eydan

Yâr ile ülfet

Hem-bezm-i şoḥbet

Eylerim diḳḳat

Eydan

73b [Boş]

74a⁴⁹⁶

⁴⁹⁵ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

⁴⁹⁶ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şeb midir bu ya sevād-1 āh-1 pinhânım mıdır

Şem'a meclis şu'le-i dāğ-1 nümāyanım mıdır

Şeb midir bu ya sevād-1 āh-1 nihânım mıdır

Şem'a meclis şu'le-i dāğ-1 nümāyanım mıdır

Bilmez oldum sâkıyâ derd-i firâka nâr ile

Āh-1 deme girye-i germim midir bilmem sebeb

Çaldı gitdi gonca-i maşşūr böyle beste-leb

Diñle zâlim diñle yine bezm-i muhyîde 'aceb

Nây mıdır efgân iden ya kalb-i sūzânım mıdır

Dil zahım-zede hayrân dîde âşikâr

Sîne pür-süz ciger pür-ğün ten zer ü şerâr

Ĥaşılı oldum ĥarâb ammâ ki bilmem âşikâr

Eyleye bula beni cânım mı cânânım mıdır

Bayâtî Ĥafîf

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Bir gonca-femiñ yarası vardır cigerimde

Āteş dökülürse yeridir āh-1 serimde

Her laḥza ḥayâli duruyor dîdelerimde
Taḳdîre nedir çâre bu varmış ḳaderimde
Efendim yel lel lel yel lel li⁴⁹⁷

74b [Şarkı]⁴⁹⁸

?

Görmesem duramam gönül
Sevdigin kim söyle gönül
Gizleyüp saklama gönül
Eydan

Elem varsa biraḳ ferdâya
Düşme bahânesiz rü'yâya
Gel gidelim bir tenhâya
Seniñ ile bir tenhâya

Ben bu insânı görmeye mecbûr olurum
Çekerim zahmetin yorulurum
Ya bulurum cânın ya ölürüm

⁴⁹⁷ Beste: Dede Efendi; Güfte: ?; Makam: Bayâtî; Usul: Hafif; Form: Beste.

⁴⁹⁸ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Şarkı⁴⁹⁹

Gitti yine tākat... tā felek

Selvi felek

Dön dirim ne idi tez felek

Bağdı benim albim ara felek

Küsmedi dostum māhitābına felek

Amān felek yamān felek

Her ne zaman kim o perī yād olur

Bula işin nār ile feryād olur

Sen mi gönül bir daı ‘ābād olur

Bülbül n’etti onca menendim seni

Yoha benim o zülf-i kemendim seni

Lufına mutāc efendim seni

Süzī dilim söyleyemem ayāra ben

Nāy gibi ötersem daı feryāda ben

⁴⁹⁹ Bestekār ve üftekar bulunamadı.

N'eyledi felek zehī sitem-kāra ben

Naḳarāt

75a [Boş]

75b Şarkı⁵⁰⁰

8' li hece ölçüsü 4+4

Süzdükçe çeşmim nergisin⁵⁰¹

‘Aqlını aldın herkesin⁵⁰²

Bir yaña itdikçe fesin⁵⁰³

Nālān-ı dil-i nevrestesin⁵⁰⁴

‘Ālemde sen bir dānesin

Ġāyet güzel dīdeleriñ

Billūr gibi sīmīn teniñ

Güldāne yapılmış her yeriñ⁵⁰⁵

Naḳarāt

⁵⁰⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵⁰¹ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁵⁰² Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁵⁰³ Bu mısrada durak sağlanamamıştır.

⁵⁰⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵⁰⁵ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Gel bezme ey çeşmi ālā

Raqsı ile şun nāz ibdā

Bir bakışa cānım fedā

[Naḳarāt]

76a [Boş]

76b Şarkı-yı Evc-Ārā⁵⁰⁶

8' li ölçüsü (4+4)

Hālā gözüm güzel sende

Şimdi meşkül gizli yerde

Mübtelāyım ben bu 'aşka

Arşa çıkdı 'aşkın serde

Gel gel amān amān

Sensin güzel şu 'ālemde

Sevdigim gün şeref bulsun

Dağı beter güzel olsun

Esir ile aldın günehim

Belgüzārım sen de ıalsun

⁵⁰⁶ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Okuduğca beste dil-dâne

Ṭanbūrî pek tut elde

Bir şaḥîfen gizli yerde

Zîrâ muḥayyer perde

Şarkı⁵⁰⁷

11' li hece ölçüsü 6+5

Açıldı nev-nihâl bir ğonca gül⁵⁰⁸

Gönül arzûsı ger menendi bülbül

Düşmüşüm âteş-i sevdâna müşkül

Âh gönül vâh gönül bî-çâre gönül

Bilmem ki ne eyleyim sen cefâ-kâra⁵⁰⁹

Beni bir nâz-ile kıldın âh u zâra⁵¹⁰

Benim bu derdime loğmân buldı çâre⁵¹¹

Eydan

⁵⁰⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵⁰⁸ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵⁰⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Göñül müptelâdır saña ey mihr-i beğâ⁵¹²

Lâyık mıdır bunca eyleme cefâ

Çolay mı çekmek ‘aşk-ıla sevdâ⁵¹³

77a Şarkı

11’ li hece ölçüsü 6+5

Punarin başında güller açılmış

Lâle midir sümbül müdür gül müdür

A sevdiğim gül müdür hey⁵¹⁴

Numân numân olmuş benleri tende

Elif midir nokta mıdır ben midir hey⁵¹⁵

A sevdiğim ben midir hey⁵¹⁶

Nağarat

Çat çat olmuş pencereden bakarlar⁵¹⁷

Çaşlar asık göze sürme çekerler

⁵¹² Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹³ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹⁵ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹⁶ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵¹⁷ Bu mısradaki durak sağlanamamıştır.

A sevdiğim cekerler hey⁵¹⁸ 519

Şarkı-yı⁵²⁰

11' li hece ölçüsü 6+5

Yok mı 'aceb görmüş olma yârimi

Zülfün telinde dil-i âvâzemi

Kimseye eyletmem yâremi⁵²¹

Âh gönül vâh gönül yâreliyim yâreli⁵²²

Sînesi cigeri dağlı ciger pâreli⁵²³

77b-81a [Boş]

81b Nihâvend

12' li hece ölçüsü 6+6

Ey şeh-i mülk-i hüsn ey meh-i evc-i ân

Eylediñ 'âşık-ı zârını bî-amân

Virmediñ baña hiç vuşlatıñdan nişân

⁵¹⁸ Beste: Mustafa Ağa; Güfte: ?; Makam: Karcıgar; Usul: Aksak; Form: Şarkı.

⁵¹⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵²⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵²¹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵²² Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵²³ Bu mısra vezne uymamaktadır.

Āteş-i ‘aşk-ıla dil-ḥarāb el-amān⁵²⁴

Sevdiğim el-amān hicriyle yandı cān

Şerḥ idüp ḥālimi eyledim çok niyāz

Sen bilüp sevdiğim eyledin baña nāz

Kimlere eyleyim ḥālimi keşf-i rāz

Eyḍan

Aldanup va‘dine mā’il oldum saña

Aldayup şoñra meyl itmediñ sen baña

Saña olsun helāl gerçi benden yaña

Eyḍan

Ġayri ben yoluna terk-i cān eylerim

Kendime eylerim Ġayri ben neylerim

‘Arz idüp ḥāl-i ‘aşkıñ saña söylerim^{525 526}

Eyḍa

82a [Şarkı]⁵²⁷

⁵²⁴ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵²⁵ Beste: Kemanı Rıza Efendi; Güfte: ?; Makam: Nihâvend; Usul: Sengin Semâ’î; Form: Şarûi.

⁵²⁶ Bu mısrada durak sağlanamıştır.

⁵²⁷ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

11' li hece ölçüsü 6+5

Şu karşıki dağda bir kızu meler
Kızunun feryadı bağırimi deler
Yarından ayrılan böyle mi ağlar
Gel kızu ağlama meleme vazgeç eşinden⁵²⁸

Şu dağın başında bir ince tütün
'Aradım bulmadım bir ahdi bütün
Anadan öksüz [olan] yerde mi bütün⁵²⁹
Nağarāt

Şu dağın başında [bir] yuva yaptım⁵³⁰
Yuvanın içinde yalnız yatdım
Yar gelecek diyü yollara bakdım
Nağarāt

Beyt⁵³¹

fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Ey ecel baña amān vir kıatı itme 'acele

⁵²⁸ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵²⁹ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵³⁰ Bu mısra vezne uymamaktadır.

⁵³¹ Bestekār ve güftekar bulunamadı.

Var evinde bu gice anda gecele

Beyt⁵³²

mefû 'ilün mefû 'ilün mefû 'ilün mefû 'ilün

Çıraç yerdî selânik Һasretiñle mest iken cümlâ

Göñül şād oldı ey rûh-ı revânım iltifatıñla

82b-85a [Boş]

85b Taqsımât

Rast⁵³³

fe'ılātün fe'ılātün fe'ılātün fe'ılün

Yeter Һasretle yeter bağrımı pürhün itdiñ

Çekilüp nâz ile zerd-i dili efvün itdiñ

El-amân tevsen-i tâze beni çignetme yeter

Cevri mu'tād idinüp kâmetimi nün itdiñ

Pesendide

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Göz gördi göñül sevdi seni ey yüzi mâhım

⁵³² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵³³ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

urbandn olam var m benim bunda gnhm

Ey seng-i dil itmez mi seni albine te'sir

Hralar hkister iden te-i hm⁵³⁴

'Arabr-Bselik⁵³⁵

mef'l mef'iln fe'ln

gh idemem o pr-cefy

Bilmez mi bu ekdigim bely

Syletseler ol gl-i vefy

ebnem mi anr bu mcery

Dery-y gmi kenr yodur

Ferydm in gel itme b-dd

Ben miyim bu h icd⁵³⁶

Derdile gmn sine ber-bd

B-perde ise gcenme feryd

Saz- elemi arr yodur

Mhr

mef'iln mef'iln fe'ln

⁵³⁴ Beste: İsmail Hakkı Bey; Gfte: Sleyman Nahifi Efendi; Makam: Hicz; Usul: Yrk Sem' ;Form: Yrk Sem'.

⁵³⁵ Bestekr ve gftekar bulunamad.

⁵³⁶ Msra vezne uymamaktadır.

Yine bend oldı dil bir nev-civâne
Nazîri gelmemiş devr-i zamâne
Fiğân eyler isem şâyestedir kim
Uruldum öyle bir kaçşı kemâne⁵³⁷

Büselik

mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün

Cihânı la'l-gün iden sirişk-i erguvânımdır
Gözüm yaşın füzün iden o ser-keş nev-civânımdır
Kaşın kaçd-ı ziyân itmek revâ mı dilde kan etmek
Yoluna terk-i cân itmek hayât-ı cavidânımdır⁵³⁸

Bayâtî⁵³⁹

mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün

Ezelden lutf iderdiñ şimdi kârîñ cümle ferdâdır
Muhabbet ol muhabbet sevdiğim sevdâ o sevdâdır
Gözüm dünyâyı görmez görmesem ruhsârını cânâ
Açılmaz bahtımız ey gönca-fem sensiz temâşâdır

⁵³⁷ Beste: Halil Efendi; Güfte: ? ; Makam: Mâye; Usul: AksakSemâ'î; Form: Şarkı.

⁵³⁸ Beste: İtrî (Buhûrizâde Mustafa Efendi); Güfte: ?; Makam: Mâhûr; Usul: AksakSemâ'î; Form: Ağır Semâ'î.

⁵³⁹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Evc-ārā⁵⁴⁰

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Memnün-ı vefâ eyle beni gel keremiñle

Yansın yine âteşlere bu baht-ı siyâhım

‘Âşıklığıma şahid-i ‘ādil mi degildir

Evza‘-ı hazīnimle ğarībāne nigāhım

Muḥayyer Sünbüle⁵⁴¹

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Dehāniñ ğonca-i ra'nā ruḥuñ baĝ-ı melāḥatdir

Nigāhiñ gerçi āfetdir ḳaddiñ ammā ḳıyāmetdir

Saña naḳd-i dil ü cānı bu demde eyledim teslīm

Anı bir hoşca tūt luḫf eyle sultānım emānetdir

Bayātī ‘Arabān⁵⁴²

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

Tır-i müjeniñ yāresi vardır cigerimde

Ey māh benim ğayrısı yoḳdur nazarımda

Fıkr eyledigim sensin efendim gice gündüz

Taḳdīre nedir çāre bu varmış ḳaderimde

⁵⁴⁰ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵⁴¹ Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

⁵⁴² Bestekâr ve güftekar bulunamadı.

Hüzzâm

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Yâr ile âteş-mekân olsam da gülşendir baña

Lâkin ansız gülsitân-ı dehr külhandır baña

Nâvek-i ‘aşka nişân olmuş diyü ta‘n eyleme

Bu hâdenk ey kaşî yâ zîrâ ki sendendir baña⁵⁴³

86a Evc

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Hasret-i rûyiñle giryân olduğum demdir bu dem

Âteş-i ‘aşkıñla suzân olduğum demdir bu dem

Dîde-i inşâfla baksañ ne olursun hâlîme

Şerha-dâr-ı tîr-i hicrân olduğum demdir bu dem⁵⁴⁴

86b-87a [Boş]

87b Rûmî Şarkiyât

⁵⁴³ Beste: Dede Efendi; Güfte: Enderunı Vâsîf; Makam: Sabâ Bûselîk; Usul: Ağır Çenber; Form: Beste.

⁵⁴⁴ Beste: Gevrekzâde Mustafa Ağa; Güfte: Arif Hikmet Dede; Makam: Hicâz; Usul: Çenber; Form: Beste.

رومی ترقیات

راست

او اورانیا قویبی پلانی طون ای قوئیس
آله اوس ذقون ستمه جئانی پیامین برائیس

راست

سه استوارستوروز رومی میان قوری اغابو
قسان ئی که ماوردومته ذقه اختوجرونو

راست

بی قزری ته فلی که ازگنی بی زبکنسه اولنه صوفی
ازوکروس اسی موسی ارس ذوقس افسه سن
لیون تانفی پروتاس که قناینده ارباسن

راست

آ اوتس ان شه ای ئی می تی اوپولوس
اسی ایسون بسطه تره ایره ویکتوز لوغوس
طون صوفون ماس پروپادورون اولی سه
اغابون گنه ایسی من کفولپون تانسه
اغابو که پانده منه سه تناسین آئی فر

راست

مدام قوری مدام قوری ما طیم که فوز موزراغلی
افنه از زبجامو بایوغو سوشکا زکی
کنا بتا نوازقه که سن دن سن یازکی
مادام قوری مادام پهللی ما طیم که فوز مومارپور

عساق

اه مورنوتی چومنه منه فانونک اسغه
اژه طوبوطو کتوبوطا یوطامی الیه
یوله کی افسواقسنی تمفویونا سطا سو
پوته فنی سونفسه تخنسنو نفسه کخنو
نامر فانو

ماهور

اغوفانومه باسنه که اسی بوس امبروس
نامر تلذ تا مسورز که نا ازی یا قورس

عربان

طواوره اون بروسه بون سوسی مابیز
اورانون منه تاوستا سوقالی
قزوک که دوندانون

راست

نلوسه پاننه ارس دورسو دنوا بریه
یاتی به برانوت که پروتوملی بوسس
پله اون دونه ابروتام سه جزو یانیه هس
ویله ماه که زن این پراغویه افنوبولس

هوا

ماوردومینی استی سی فی لغنی
جلوه لی ذیقو ماربولی ذیقو
سی طوزونه سه طوقه مارنوسه

عربان

قوس طوقالوکراکی کنی عوسه نابوله ک
کنی عوسه لظه روسه نا طوبیا سوزم بروسه
تقالیسوکراموتا بوسه تاوستا
اسنه قزیبیه بیازنه نه فون مونت سه فورس

88a

Bu mecmū'a-i hüzzām (?)

bende-i faqr u haqirullāhın

zā'if kulu Māhir Ağanıdır.

SONUÇ

Kütahya Tavşanlı ilçesi Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numarada kayıtlı olan güfte mecmuası incelenmiş olup mecmuada yer alan makamlar, usuller, güftekârlar, bestekârlar tespit edilmiştir. MESTAP tablosu örnek alınarak tablo haline getirilmiştir. Şiirlerin nazım şekilleri, hece ölçüleri ve aruz ölçüleri bulunmuş, bu sayede okuma yaparken karşılaşılan zorluklar azalmıştır.

Mecmuada en fazla kullanılan nazım şekli “gazel” olmuştur. Onun arkasından sırasıyla şarkı, koşma, kıt’a, beyt, murabba, muhammes ve müstezad gelmektedir.

Mecmuadaki eserlerin büyük çoğunluğu aruz vezniyle yazılmıştır. En fazla kullanılan aruz kalıbı ise *fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün*’dür. Arkasından şu kalıplar gelmektedir: *mef’ûlü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün, fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün, mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün, mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün, mef’ûlü fâ ‘ilâtü mefâ ‘ilü fâ ‘ilün, fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün, mef’ûlü mefâ ‘ilün fe ‘ülün, mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün, mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün, mütefâ ‘ilün fe ‘ülün mütefâ ‘ilün fe ‘ülün, müfte ‘ilün müfte ‘ilün fâ ‘ilün, müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün müstef’lün, mef’ûlü mefâ ‘ilün fe ‘ülün, müfte ‘ilün mefâ ‘ilün müfte ‘ilün mefâ ‘ilün, müfte ‘ilün müfte ‘ilün müfte ‘ilün müfte ‘ilün, mef’ûlü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilün fa’, mef’â ‘ilü fe ‘ilâtün mefâ ‘ilü fe ‘ilün, mef’ûlü mefâ ‘ilü fe ‘ülün, mef’ûlü fe ‘ul, fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün, müstef’ilâtün. Hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde ise en fazla 11’ li hece ölçüsüne rastlanmaktadır. 6’ lı, 8’ li, 10’ lu, 13’ lü, 12’ li hece ölçüleriyle yazılmış şiirler de mevcuttur.*

Çalışmış olduğumuz güfte mecmuası sayesinde birçok makam hakkında bilgi elde edilmiştir. Mecmuada en fazla kullanılan makam “hicâz” makamıdır. Diğer makamlar ise şunlardır: ‘*Acem ‘Aşîrân, ‘Acem Bûselik, ‘Arabân Bûselik, ‘Arazbâr, ‘Arazbâr Bûselik, Bayâtî, Bayâtî ‘Arabân, Bûselik, Bûselik ‘Aşîrân, Evc, Evc-Ârâ, Evc Bûselik, Ferah-Nâk, Gerdâniyye Bûselik, Gülizâr, Hicâz, Hicâz Bûselik, Hisâr Bûselik, Hüseyinî, Hüseyinî ‘Aşîrân, Hüzzam, Karcığar, Kurdî, Maye, Mâhûr, Muhayyer, Muhayyer Bûselik, Muhayyer Kurdî, Muhayyer Sünbüle, Muste’âr, Nevâ, Nevâ-Kurdî, Neveser, Nihavend, Nühüft, Pesendîde, Rast, Sabâ, Sabâ Bûselik, Sabâ Zemezme, Segâh, Sipîhr, Sultân-ı ‘Irak, Sûz-ı Dil, Sûz-Nâk, Şehnâz, Şehnâz Bûselik, Şevk-i Dil, Şevk-Efzâ/ Akzâ, Şevk-u Tarab, Tâhir, Tâhir Bûselik, Uşşâk, Zevk-i Tarab.*

Güfte mecmuasında makamlarla birlikte usuller de yer almaktadır. Makamlar gibi musikinin temelini oluşturan bu usullerden mecmuamızda en fazla kullanılanı semâ'î usulüdür. Arkasından onu takip eden usuller ise şunlardır: *Nakş-ı Semâ'î*, *Çenber*, *Hafif*, *Zencîr*, *Remel*, *Muhammes*, *Devr-i Kebir*, *Nîm Devir*, *Darbeyn*, *Fer'*, *Havi/Heva*, *Düyek*, *Sakîl*.

Mecmuadaki eserlerin güftekarları tespit edilirken şiirin makta beyitine bakılmış veya TRT Nota Arşivi'nden faydalanılmıştır. En fazla şiiri olan güftekar Enderunlu Vâsîf'dır. Onun arkasından şu kişiler gelmektedir: *Dede Efendi*, *Hüseyin Fâzıl Bey*, *Nâbî*, *Şeyh Gâlib*, *Veysî*, *Tâhir Efendi*, *Mehmet Riyâzi Efendi*, *Ahmet Muhtar Efendi*, *Nâfiz*, *Şeyh Sırrî*, *Nâilî-i Kadîm*, *İlhâmî*, *Küçük Mehmet Ağa*, *Şâkir*, *Halifezâde Tâhir Efendi*, *Necmî*, *Mehmet Râgıp Paşa*, *Nef'î*, *Sünbülzâde Vehbî*, *Münif-i Antâkî*, *Zaharya*, *Enfî Hasan Ağa*, *Rıfat Efendi*, *Sâkîb*, *Nazîf*, *Necîb*, *Süleyman Nahîfî Efendi*, *Ârif Hikmet Dede*'dir.

Güfte mecmuasında şiirleri besleyen kişiler TRT Nota Arşivi, yedinota.com gibi sitelerden tespit edilmiştir. En çok bestesi bulunan bestekâr Dede Efendi'dir. Diğerleri ise *Küçük Mehmet Ağa*, *Hacı Sadullah Efendi*, *III. Selim*, *Ebu Bekir Ağa*, *Şâkir Ağa*, *Tanbûrî İsak Efendi*, *Kömürcüzâde Mehmet Efendi*, *Zaharya*, *Abdülhalim Ağa*, *Kemani Rıza Efendi*, *Dilhayat Kalfa*, *Seyyid Mehmet Nuh*, *Yahya Nazım Efendi*, *Hafız Abdullah Ağa*, *Abdi Efendi*, *Tâhir Efendi*, *Hacı Salih Efendi*, *Abdülaziz Efendi*, *Tatyos Efendi*, *Abdullah Çelebi*, *Hafız Post*, *Hatipzâde Osman Efendi*, *Mehmet Ağa*, *Kara İsmail Ağa*, *Abdulkadir Meragi*, *Mehmet Efendi*, *Kara İsmail Ağa*, *Ahmet Çelebi*, *Vardakosta Ahmed Ağa*, *Çömlekçizâde Recep Çelebi*, *Tab'ı Mustafa Efendi*, *Kemânî Corcı Efendi*, *Enfî Hasan Ağa*, *Rıfat Efendi*, *Hafız Şeyda Abdullah Ağa*, *Tâhir Ağa*, *Haşim Bey*, *Kıpti İbrahim Efendi*, *Tanbûrî Mustafa Çavuş*, *M. İsmail Hakkı Efendi*, *Baha Bey*, *Mustafa Ağa*, *Denizoğlu Ali Bey*, *Medeni Aziz Efendi*, *Suyolcuzâde Salih Efendi*, *Mustafa Ağa*, *Halil Efendi*, *Itrî*, *Gevrekzâde Mustafa Ağa*'dır.

Bestekârlar ve güftekarlar hakkında bilgiler verilirken tablolar oluşturulmuştur. Bu sayede hangi bestekârın ve güftekarın mecmuada kaç adet eserine ulaşıldığı kolaylıkla görülebilmektedir.

Netice itibariyle Kütahya Tavşanlı ilçesi Zeytinoğlu Halk Kütüphanesinde 43 Ze 1148 numarada kayıtlı olan bu güfte mecmuası akademik alanda çalışma yapacak

kişilere büyük anlamda yardımcı olacağını düşündüğümüz kapsamlı bir çalışma olmuştur.

KAYNAKLAR

- AÇIKGÖZ, Namık (2008). “Riyâzî” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s. 144-145.
- AKHAN, Kerem Kaan (2021). *Ebubekir Ağa Güfte Mecmuası: Türkçe Güfteler (İnceleme- Transkripsiyonlu Metin)*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKGÜL; Serpil (2017). Vefatının 350.Yılında Nâilî-i Kadîm, Ankara: Grifon Yayınları.
- AKKUŞ, Metin (1993). *Nef’î Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- AKKUŞ, Metin. , İPEKTEN, Haluk. , İSEN, Mustafa. , KARABEY, Turgut (1988). “*Enderûnlu Fâzıl*” Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri, İstanbul, C. 7, S. 36.
- AKKUŞ, Metin. , İPEKTEN, Haluk. , İSEN, Mustafa. , KARABEY, Turgut (1987). “*Sâkıb*” Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri, İstanbul, C. 6, S. 310.
- AKKUŞ, Metin. , İPEKTEN, Haluk. , İSEN, Mustafa. , KARABEY, Turgut (1988). “*Şeyh Gâlib*” Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri, İstanbul, C. 7, S. 36.
- AKSOY, Hasan (2022). “KITA” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 25, S. 504-505.
- AKSÜT, Sadun (1993). *Türk Musikisinin 100 Bestekârı*, İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- AKŞİT, Tolga (2019). *Türk Musikisi Usul Kalıplarının Kavram ve Terim Olarak Anlamları*, Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı.
- AKTEPE, M. Münir (1989). “Ahmed III” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 2, S.34-38.
- ALICI, Lütfi. , BAYRAM, Yavuz. , DENİZ Sebahat. , EFLATUN Muvaffak. , KESKİN Koç., MERMER, Ahmet (2015). *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- ATALAY, Mehmet (2019). *Nef’î Farsça Divan Metin-Çeviri*, İstanbul: Demavend Yayınları.
- AYPAY, İrfan (1992). *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)*, Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

- AYYILDIZ, Mustafa. , BİRGÖREN, Hamdi (2014). *Edebiyat Bilgi ve Kurumları*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- BARKÇİN, Savaş Ş (2021).40 Makam 40 Anlam, İstanbul: Ketebe Yayınları.
- BİLKAN, Ali Fuat (2011). Nabi Divanı 1, Ankara: Akçağ Yayınları.
- BERKSAN, F. Emine (2010). *Hekimbaşı Abdülaziz Efendi'nin Güfte Mecmuası'ndaki Şarkılar*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı.
- BEYZADEOĞLU, A. Süreyya (2004). Sünbülzâde Vehbî Lutfiyye, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- BİLKAN, Ali Fuat (1997). Nâbî Divanı, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- ÇAKAR, Ş. Şeref (2004). Türk Müziği Teorisi ve Makamlar, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- ÇAKIR, Müjgan. KONCU Hanife (2012). “Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmua”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım) Turkuaz Yayınları, İstanbul, s.117-133.
- ÇIPAN, Mustafa (2012). “Güfte ve Şiir Mecmualarımız Hakkında Bir Değerlendirme: Derviş Avni Güfte ve Şiir Mecmuası”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım) Turkuaz Yayınları, İstanbul, s. 201-251.
- DEMİR, Aynur (2007). *20.Yüzyılda Şeref Bin Hasan Tarafından Düzenlenen Yazma Dînî Güfteler Mecmûası*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Ana Bilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.
- DEMİR, Ayşegül (2019). *Konya Büyükşehir Belediyesi Koyunoğlu Müze ve Kütüphanesi'ndeki İlahi ve Güfte Mecmualarının Mecmuaların Sistemantik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- DİA (2008). “Rifat Süleyman Efendi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s.106.
- ER, Şaban (2014). Nahîfî Süleymân Efendi Külliyyâtı, Hayatı- Bütün Eserleri- Eserlerinden Seçmeler- Yazma Nüshalarından Tıpkı Basımlar- Sadeleştirmeler ve On Eserinin Tıpkı Basımı, Tercümesi, Sadeleştirmesi, İstanbul: Kutup yıldızı Yayınları.

- ERDEMİR, Avni (1999). *Anadolu Sahası Mûsikîşinas Divan Şairleri*, Ankara: Türk Sanatı ve Eğitim Vakfı (TÜSAV) Yayınları: 1.
- GİDİŞ, Volkan (2012). *Tanburi Mustafa Çavuş'un Hayatı ve Şarkı Formundaki On Eserinin Makamsal Açından Analizi*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Ana Bilim Dalı Türk Musikisi Programı.
- GÖLPINARLI, Abdulkadir (1971). *Şeyh Galib Divanı'ndan Seçmeler*, İstanbul: Eğitim Basımevi.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2011). *Kâbilî'nin "Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr" Adlı Şiir Mecmuası*, Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2012), "*Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi*", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım) Turkuaz Yayınları, İstanbul, s. 99-113.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2013). *Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine*, *Bozok Üniversitesi Türk Dili Bölümü International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C. 8/1, Ankara, s. 315-322.
- GÜREL, Rahşan (1999). *Enderunlu Osman Vâsıf ve Divanı*, İstanbul: Kitabevi.
- HOCA, Fadıl (2002). *Veysî Divanı Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı.
- İPEKTEN, Haluk (1990). *Na'ili Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İPEKTEN, Haluk (1997). *Nâilî Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARAHAN, Abdulkadir (1987). *Nâbî*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- KAYA, Bayram Ali (2013). "Veysî" *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.43, s.76-77.
- KILIÇ, Atabey. (2012), "*Mecmua Tasnifine Dair*", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım) Turkuaz Yayınları, İstanbul, s. 77-96.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir (2016). *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi Başlangıçtan Bugüne Kadar Türk Edebiyatının Tarihi, Tahlili ve Tenkidi*, İstanbul: İkü Yayınevi.
- KÖKSAL, M. Fatih (2012), "*Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)*", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırk Ambarı, (Haz: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hatice

Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım)
Turkuaz Yayınları, İstanbul, s.409-431.

KURNAZ, Cemal (1986).Osmanlı Şairleri Muallim Naci, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

KUT, G. (1986). “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.6, Dergah Yayınları, İstanbul.

OKÇU, Naci (2011). Şeyh Gâlib Dîvânı Hayatı- Edebi Kişiliği- Eserleri- Şiirlerinin Umumi Tahlili, Ankara; Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

ÖZALP, Mehmet Nazmi (1986). Türk Musikisi Tarihi Derleme 1-2, Ankara: Trt Müzik Daire Başkanlığı.

ÖZCAN, Nuri (1988). “Abdi Efendi, Basmacı” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 1, s. 73-74.

ÖZCAN, Nuri (1988). “Abdullah Ağa, Şehlevendim” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 1, s.80.

ÖZCAN, Nuri (2006). “Nâfız Bey, Durakçı” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 32, s. 293-294.

ÖZCAN, Nuri (2011). “Tatyos Efendi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 40, s. 173-174.

ÖZKAN, İsmail Hakkı (1984). Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

ÖZKAN, İsmail, Hakkı (1993). “Çenber” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 8, s. 268.

ÖZKAN, İsmail, Hakkı (1993). “Darbeyn” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 8, s. 487-488.

ÖZKAN, İsmail, Hakkı (1994). “ Devr-i Kebir” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 9, s. 245-246.

ÖZKAN, İsmail Hakkı (1995). “Evc” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.11, s.521.

ÖZKAN, İsmail Hakkı (1995). “Evc-Ara” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.11, s. 516.

ÖZKAN, İsmail Hakkı(1996). “Güfte” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 14, s. 217-218.

ÖZKAN, İsmail Hakkı (1996). “Gülizar” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.14, s.241-243.

- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (1997). “Hafif” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 15, s. 114.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (1997). “Havi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 16, s. 531-532.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (1998). “Hicaz” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.17, s. 440-441.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (1998). “Hisar- Bûselik” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 18, s. 131-133.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (1999). “ Hüseyini” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.19, s.21-22.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (1999). “ Hüseyini- Aşiran” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.19, s. 24-25.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (1999). “ Hüzzam” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 19, s. 76-77.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2001). “ Karcığar” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.24. s. 484.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2002). “ Kürdi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 26, s. 563-564.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2003). “Mahur” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 27, s. 394-395.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2020). “ Muhammes” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 31, s. 2.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2006). “Muhayyer” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.31, s.25.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2006). “Muhayyer Bûselik” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 31, s. 23-24.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2006). “Muhayyer Kürdi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 31, s.24.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2006). “Muhayyer Sünbüle” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 31, s. 25.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2006). “Müstear” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.32, s. 129-130.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2007). “Neva” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.33, s. 27-28.

- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2007). “Nihavend” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 33, s. 99-100.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2007). “Nîm Devir” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 33, s. 127.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2007). “Nühüft” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.33, s.301.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2007). “Pesendide” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.34, s. 251-252.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2007). “Rast” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 34, s. 461-462.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2007). “Remel” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 34, s. 554.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2008). “Saba” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s. 328-330.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2008). “Saba Bûselik” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s. 331-332.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2008). “Saba Zemzeme” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 35, s. 332-333.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2009). “Sakîl” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 36, s. 12-13.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2009). “Segâh” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 36, s. 304-306.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2009). “Semâ‘î” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 36, s. 460-461.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2010). “Suzinak” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 38, s. 8-10.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2010). “Şehnaz” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 38, s. 458-459.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2010). “Tahir” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 39, s. 393-394.
- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2010). “Tahir- Bûselik” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 39, s. 402-403.

- ÖZKAN, İsmail Hakkı (2010). “Uşşak” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 42, s. 231-232.
- ÖZKAN, İsmail, Hakkı (2013). “Zencîr” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 44, s. 255-256.
- ÖZTUNA, Yılmaz (1990). *Büyük Türk Müsîkîsi Ansiklopedisi 1-2*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- PALA, İskender (2001). Şeyh Gâlib, İstanbul: Timuş Yayınları.
- PALA, İskender (2004). Yusuf Nabi Hayriyye, İstanbul: Kapı Yayınları.
- PARLATIR, İsmail (2014). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- SALGAR, M. Fatih (1995). *Dede Efendi Hayatı, Sanatı, Eserleri*, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- SALGAR, M. Fatih (2017). *Türk Müziğinde Makamlar, Usuller ve Seyir Örnekleri*, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- ŞAFAK, Dilek (1996). *Dilhayat Kalfa- Hayatı- Eserleri- Besteciliği*, Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Sanat Müziği Ana Sanat Dalı.
- ŞÜKÜROV, Zaur (2009). “Sâlih Dede Efendi” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 36, s. 37-38.
- TANRIKORUR, Cinuçen (1992). “ Bayati” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.5, s. 220.
- TANRIKORUR, Cinuçen (1992). “ Bayati Araban” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.5, s. 220.
- TİKER, Savaş (2003). *Necmî Divanı (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- TOKAÇ, Murat Salim (2018). *Buhurizade Mustafa Efendi (İtri)’nin Eserlerinin Dönemsel Olarak Müzikal Kompozisyon ve Usul Açısından Karşılaştırılarak İncelenmesi*, Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.
- UZUN, Mustafa (2003). “Mecmua” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C. 28, s. 265-268.
- UZUN, Mustafa İsmet (2006). “Nahîf” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.32, s. 297-299.

- ÜSTÜNER; Kaplan (2017). Urfa-İstanbul Hattında Nâbî, İstanbul: Kriter Yayınları.
- YAVAŞÇA, Alaaddin (1992). “Bûselik” *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, C.6, s. 467-468.
- YENİKALE; Ahmet (2011). Sünbül-zâde Vehbî Divan, Kahramanmaraş: Ukde Yayınları.
- YENİKALE, Ahmet, (2017). *Sünbülzade Vehbi Divanı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-196833/sunbulzade-vehbi-divani.html>.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri.....	28
Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları.....	29
Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Hece Ölçüleri.....	30
Tablo 4: Güfte Mecmuasında Yer Alan Makamlar	32
Tablo 5: Güfte Mecmuasında Yer Alan Usuller.....	55
Tablo 6: Mecmuada Adı Geçen Güftekarlar.....	64
Tablo 7: Mecmuada Adı Geçen Bestekârlar	79
Tablo 8: 43 Ze 1148 Numaralı Güfte Mecmuası'nın MESTAP'a Göre Tasnifi	94

ÖZGEÇMİŞ

Tuğba KARA ilk ve ortaokul öğrenimini Karabük Esentepe İlköğretim okulunda yaptı. Lise dönemini Karabük Demir Çelik Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra 2015 yılında lisans eğitimine Karabük Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı başladı ve 2019 yılında mezun oldu. Aynı sene içerisinde Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk edebiyatı alanında tezli yüksek lisans yapmaya başladı.